00058190

BOMBAY BRANCH
OF THE
ROYAL ASIATIC SOCIETY.
TOWN HALL, BOMBAY.

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 15 June, 2016

AMSTELODAMI, Sumptibus { JOANNIS VAN SOMEREN et JOANNIS VAN DYCK. Anno cIↃI

ILLUSTRISSIMO ET NOBILISSIMO

DOMINO,

D°. JOANNI MAATSUIKER,

GUBERNATORI INDIÆ ORIENTALIS,

Quæ ſub ditione eſt Belgii Fœderati, Dominorumque Nobiliſſimorum Ordinis Societatis Indicæ Generaliſſimo.

CIrcumſpicientibus nobis quibus potiſſimum hos labores noſtros in concinnando Horto Malabarico *impenſos inſcriberemus ac offerremus, nemo propiùs, nemo opportuniùs, quam Tu occurris. Illuſtriſſime & Nobiliſſime Domine, cui illud præſtandum erat, non ut Te patronum hujus operis deligamus, verùm ob eas cauſas, tum quod Tu horum locorum Malabaricorum, in quibus Hortus noſter eſt productus, ac concinnatus, regimen ac adminiſtrationem ſumma cum dexteritatis laude teneas, tum quod rerum novarum & rararum in hiſce terris amantiſſimus ſis, tum denique quod nos in hiſce locis tanquam in proprio horto caſulam aliquam poſſidemus, nobiſque oculos noſtros ani-*

58190
00058190

mumque in amœniſſimis plantis, quas ubertim proferunt, depaſcere detur. Tibi igitur, Vir Illuſtriſſime & Nobiliſſime, & omni laude digniſſime, hoc quidquid eſt operis, quod à Nobis profectum eſt, offerimus, nulli dubitantes quin patieris hoſce labores noſtros ampliſſimo Nomini Tuo inſcribi, eoſque ſerena fronte ſuſcipies, quodque eos non minus æſtimabis ob hoc quod ab iis profecti ſint, quorum negotia & ſtudia ante à plantarum indagatione longè diverſa ac remota fuêre.

Ampliſſimo Nomini Tuo

Addictiſſimi

H. v. RHEEDE, van Draakenſteyn.

JOANNES CASEARIUS,
Eccleſ. in Cochin.

PRÆ

PRÆFATIO
AD
LECTOREM.

Habes hîc, amice Lector, deſcriptionem *Plantarum* quas hæc terra *Malabarica* profert, quæ ferme omnes ſuas vires medicas oſtentant; operis ſi quæ eſt laus, eam non ſine jure meretur Nobilis Dominus HENRICUS van RHEEDE, horum locorum Malabaricorum quos præpotentes Ordines Societatis Indicæ in ſua poſſeſſione habent, præfectus, vir in re militari ſtrenuus & gubernationis politicæ ſummè gnarus; utpote qui hoc opus primùm promovit & direxit, omnemque opem quò efficeretur, attulit; etenim hic Nobilis Dominus, ut de eo reipſa ſatis cognovi, ubi ſecum perpenderat quantum in eo emolumenti ſitum eſſet, ſi plana & exacta deſcriptio harum plantarum hujus terræ haberetur, quodque non tantùm illud curioſis & plantarum novarum amantiſſimis mirè placeret, ſed quod in Medicina tum maximè quæ in hoc cœlo ac ſolo uſui eſt, ſummè prodeſſet atque adeò rebus Ordinum præpotentium Societatis Indicæ conduceret, flagrantiſſimo deſiderio ſemper incenſus fuit, ut eam deſcriptionem plantarum nanciſceretur, idque adeò ut ipſe manum operi libentiſſimè admoviſſet, ac deſcriptionem ipſam in ſe ſuſcepiſſet, ſi non rebus militaribus ac politicis nimium fuiſſet implicitus ac diſtractus; verùm cùm ipſi ad hoc opus nullum reſtaret tempus, in expeditione ſui propoſiti diu fuit retentus, donec interveniente aliquo tempore reſciverat, Patrem eſſe MATTHÆUM Ordinis S. *Joſephi* Carmelitam diſcalceatum Neapolitanum, in hiſce terris, qui inſigni in plantis ſcientia & earum rerum longa experientia excelleret, qui eum in ſuo propoſito poſſet adjuvare; cùm igitur occaſio ſe obtuliſſet eum invitandi ejuſque opera inſpiciendi, voti ſui factus eſt compos. Is enim vir Eccleſiaſticus vitæ integræ & probæ, laudabili ac recto intento hujus Nobilis Domini & præcipue ob reſpectum ejus virtutum æſtimationem, quam de eo ſuſceperat, adeò commotus fuit ut animo propenſo omnia ſua ipſi offerret, id quod in cauſa fuit ut Nobilis Dominus ſuum deſiderium & zelum jam diu conceptum in totum applicuerit promotioni ſui laudabilis propoſiti, quemadmodum & ad id dignum duxit mihi id notum facere, ac facultatem dare deſcriptionem hujus Patris Reverendi, quam ſuſceperat, perluſtrandi, ſciens ſatis quanto etiam ego deſiderio flagrarem, ut propoſitum ejus in bonum ac commodum publicum perfectum viderem; Et certè hic labor, quem Pater nominatus in cognitione ac experientia plantarum hujus loci impenderat, non poterat non nobis materiam laudis dare eumque pro merito æſtimandi, tum & illud quod & manu propria plantas pingebat celeritate adeo prompta, quæ vim ejus imaginationis ac vividæ memoriæ ſatis oſtendebat; verum enim verò ipſa deſcriptio plantarum videbatur Nobili Domino ut & mihi majorem ac pleniorem perfectionem requirere, nam id omne quod in eâ erat magis concernebat vires plantarum medicas, forma autem earum ejuſque partium leviter ac ſuperficiariè expoſita: ipſæ quoque figuræ minus erant perfectæ, quam ut formam omnem partium, præcipue Florum, Fructuum & Seminum exactè exprimerent. Equidem non eſt quod hæc dicta volumus in detractionem ejus honoris, quem vir pius & integer meretur, nam ut ipſe ſatis confitebatur, deſcripſerat plantas hujus terræ magis velut in tranſitu ac in ſuum oblectamentum & exercitium, quam quidem cum illo propoſito illas edendi: Zelus itaque quem hic Nobilis Dominus in eo viro pio conſpexerat,

tanto magis in eo ſuum accendebat zelum, addebatque animum circumſpiciendi num non pluribus ac melioribus mediis quàm hic pater nominatus, ſuccinctus perfectiorem de plantis hujus loci deſcriptionem poſſit proferre, ut adeò ad majus commodum quod intendebat, ſerviret, quod ipſas figuras concernebat, eas videbat perfici poſſe, quoniam ad manum eſſent peritiſſimi pictores, qui exactiſſime & ad vivum plantas poſſent exprimere; quod ad vires medicas etiam videbat eas augeri poſſe, ſiquidem expertiſſimi Malabarici Doctores moti præcipuè ex ſummo reſpectu, quem hic Nobilis Dominus hanc inter gentem Malabaricam ejuſque Reges ac Principes obtinet, ſuam operam libentiſſimè offerrent ad omnia quæ de iis ſcirent communicanda; unica igitur adhuc reſtabat difficultas ut plantæ exacte deſcriberentur, ut in eo etiam major perfectio, quam non tantùm nos, ſed etiam ipſe Pater Reverendus neceſſariam eſſe judicabat, haberetur. Etenim quod ad me, videns rectum & laudabile Nobilis hujus Domini propoſitum & quanto ardore ac animo in eo erat, ut hoc opus perfectum videret, tum in bonum publicum, tum & præſertim ut rebus Ordinum præpotentum Indiæ ex uſu veniret, & ſimul intelligens, quantis negotiis hic Nobilis Dominus in Regimine militari & politico erat præpeditus & diſtentus, quo minus manum ad operam adhiberet, ut & quod Reverendus Pater MATTHÆUS occupationibus Eccleſiaſticis, ut & ipſe fatebatur, ſummè erat detentus, neque adeò in eo propoſito Nobilis Domini poſſit ulteriùs ſatisfacere, uti & quidem optâſſet, repericbam me ſuſcitatum ut quantum in me erat opis, quò propoſitum Nobilis Domini effectum daretur, adſerrem, quemadmodum & illi animum meum ad id obtuli, quanquam non ſine præcedente proteſtatione mearum debilium facultatum, quodque in cognitione plantarum ante non fuerim exercitatus; hac igitur ratione placuit Nobili Domino ut quantum in me erat, ego efficerem, adhibuitque eos qui plantas omnes mihi de novo afferrent, quemadmodum & Reverendus Pater MATTHÆUS ut rectum Nobilis Domini propoſitum effectum videret, etiam communi bono gaudens libentiſſimè ac propenſo animo omnia ſua in manus meas tradidit, ut ex ejus ſcriptis ea quæ de viribus medicis plantarum haberet, noſtro operi inſererem.

Quod igitur hanc deſcriptionem concernit, in ea expreſſa eſt forma & facies cujuſque plantæ, earumque præcipuarum partium, ut Radicis, Stipitis ſeu Caulis, Foliorum, Florum, Fructus, Seminum, uti & proprietates coloris, præterea poſita ſunt nomina in lingua Malab. & Bramanum cum ſingulari eorum notatione; curæ quoque nobis fuit omnes plantarum notas ſpecies, quas comparare potuimus, cum earum differentiis ſimul deſcribere, ut ita omnem confuſionem, quæ in plantis dignoſcendis inter ſpecies facillimè oboriri poteſt, præveniremus; quod ad figuras, in illis plantæ cum præcipuis ſuis partibus, ut Floribus, Fructibus, Seminibus in naturali magnitudine delineatæ & ad vivum expreſſæ ſunt, idque adeo exactè ut non dubitem quin deſcriptio noſtra ut ut omnibus ſuis numeris non ſit abſoluta, cum iis collata ſufficiens erit ad claram & diſtinctam cognitionem de hiſce plantis acquirendam; quod ad uſus medicos, illos tum ex inventis Reverendi Patris JOANNIS MATTHÆI Carmelitæ delegimus, tum ex ore Doctorum peritiſſimorum nempe RANGA BOTTO, VINAIQUE PANDITO, & APU BOTTO Bramanum, & ITTI ACHUDEM hominis ex genere *Chegum* quemadmodum ex teſtimoniis ipſorum patet; quibus additi ſunt vires quorundam oleorum à nobis extractorum; atque hac ratione primam partem Horti hujus Malabarici adornavimus.

JOANNES CASEARIUS,
Eccleſ. in Cochin.

ALIA
PRÆFATIO
AD
LECTOREM.

ACcipis hic, amice Lector, hortum Malabaricum, in quo adornando Nobilis ac Generoſus Dominus HENRICUS à RHEEDE omnem operam poſuit, ut & D. JOANNES CASEARIUS, plantarum, quas hic hortus continet, deſcriptioni accuratè efficiendæ unicè intentus; quod ad me, qui & meas in eorum operas, ut ex priore præfatione conſtat, partes habeo, gratulor mihi illos Dominos tum ex proprio zelo, tum ex mea, quam in deſcribendi plantis operam poſueram, ſuſcitatos eſſe ad deſcriptionem exactam & accuratam, cui ego perficienda ob Eccleſiaſtica mea munera non potui vacare, uti quidem illi Domini optabant concinnandam, tum & maximè quòd mea in plantis hiſce ſcripta in manus horum Dominorum venerint, qui ut opus eorum eſſet magis abſolutum, illud quod ego de viribus plantarum longa experientiâ collegeram, ad promotionem tum boni publici, tum etiam commodi Ordinis Societatis Indicæ, dignati ſunt ſuis ſcriptis inſerere, atque adeò mea opera, quæ forſan alias obſcurata, fruſtranea & imperfecta fuiſſent, palam facere, in quo fideliſſimè mecum eos egiſſe teſtor; Equidem quò magis antè ſæpiùs doluerim, me meorum amicorum præcipuè inter Hollandos Doctiſſimi D. Profeſſoris JACOBI GOLII, cui eo magis eram devinctus quòd Reverendus Pater, Frater COELESTINUS à S. LUDOVINA, Carmelita diſcalceatus Ordinis S. Eliæ Prophetæ, uti & ego, meus olim Vicarius in Monte Libano, petitionibus obnixis, quibus à me exquirebant plantarum harum cum ſuis

viribus delineationem, non potuiſſe prodeſſe, tanto magis jam animus ſe recreat quod meam, quam in explorandis viribus medicis plantarum operam poſueram, non perdiderim. Nihil igitur mihi magis in votis eſt quàm ut illi Domini in reliqua parte HORTI MALABARICI *concinnanda conſtanter pergant, ſeque non detrectent ob laborem operis ulteriori deſcriptioni. Datum in Civitate Cochinenſi, vigeſimo die Menſis Aprilis anni milleſimi ſexcenteſimi ſeptuageſimi quinti.*

D Dnum. Vrum.

Humillimus ſervus in Chriſto

Frater MATTHÆUS à S. JOSEPH,
Carmelita Diſcalceatus Congnis. Italiæ

HOC EST.

EGo EMANUEL CARNEIRO, Chriſtianus Romanus, incola Civitatis Cochinenſis, interpres juratus N. Societatis Indicæ per mandatum D. Commendatoris HENRICI à RHEEDE ex lingua Malabarica in lingua Luſitanica explicavi & interpretatus ſum nomina, virtutes medicas, & proprietates arborum, plantarum, herbarum & convolvulorum naſcentium in hiſce terris Malabaricis, auditas à COLADDA Doctore Malabarico gentili, & Natione *Cheguo* naturali in *Carruparàm*, ac in Doctorum Malabarico-

rum

rum libro ſcriptarum; in cujus rei fidem haſce ſcripſi & ſubſcripſi. Datum in Civitate *Cochinenſi*, vigeſimo die Aprilis anni milleſimi, ſexcenteſimi, ſeptuageſimi quinti.

MANOEL CARNEIRO.

Traductum ex lingua Luſit. per me

CHRISTIANUM HERMAN de DONEP,
Secretarium Civilem Civitatis *Cochinenſis*.

HOC

स्वस्तिश्री शालिवाहन शाक १५९७ राक्षससंवत्सर चैत्र बहुळ १० को
छीराजपाटणीं बैसिके रंगभट्ट तथा विनायकपंडित आप्पुभट्ट तेगे वैद्य
ताणिं कोचिंचा कुमदोर आंद्रिकि फांड्रेत्या वानि रोपान ह्या मलबारदेशा
तु आसिले ओषधमात्र वृक्षवालि झाडरवेउ ओळखते त्या मनुष्याकडु
सारो देशंतु तेते गांवांतु पेट्टवून तिंतिं वोखद आणवून त्यां त्या झाडांचें फल
फूल पान वीज समस्त त्यात्यांतु केळा वरि सपादून तिंतीचि त्रारिली त्याउप
रांत आमिं आमगेल्या वैद्यग्रंथाचानि चैटा प्रमाणीं त्यांत्या ओषधाचे गुणा
वा अनुभवानजो जो गुण आमका कळळेतो वात्यांआरवदांची नावं पळेउनु
आजि दानिवर्षसका त्रिसाजे आमिं लागिंचा वूनु दालि ब्रुसपाडून दिला तेल
टिक अ विस्वास णुंचा कन ज अविस्वास णु आमि आमची तिसाणि कर्णु दिली
ते सत्य प्रमाणु मातुं चें जाइ द्दस्त णु नागर बनयान द्वबन वूनु दिलीं श्री:

रंग भट्ट   विनायकपंडित   आप्पु वैद्य

HOC EST.

AB anno milleſimo quingenteſimo nonageſimo ſeptimo dicto à Bramanis *Palivanapaco* (qui apud nos eſt annus 1674:) uſque ad decimum Aprilis anni dicti *Requeçao* (qui apud nos eſt Annus 1675.) Ego RANGA BOTTO, VINAIQUE PANDITO & APU BOTTO, omnes tres de Natione & Religione Bramanas & Gymnoſophiſtæ antiqui in diſtrictu *Cochinenſi* per mandatum Nobilis D. HENRICI à RHEEDE, Commendatoris terrarum Malabaricarum & Civitatis *Cochinenſis*, curavimus per ſervos noſtros qui notitiam arborum, plantarum, herbarum & convolvulorum habebant, eas ex terra Malabarica cum ſuis floribus, fructibus & ſeminibus ad Civitatem prædictam, ut delinearentur & deſcriberentur, adferri, quarum nomina ſcripta ſunt in libro noſtro vocato *Manhaningattnàm*, in quo etiam continentur virtutes & vires earum Medicinales, & præter haſce eis addidimus quod diuturna noſtra experientia & magno labore ac ſudore de iis didicimus & obſervavimus,

& ut

& ut hic liber perficeretur, laboravimus per ſpatium duorum ferme annorum, ita ut omnis & quilibet, qui eum lecturus & viſurus eſt, ei poſſit adhibere fidem quam ipſe fuiſſet daturus, ſi res in ea ſcriptas ipſemet fuiſſet expertus; juramus itaque ſecundùm conſuetudinem noſtram, quod omne in eo contentum verum ſit: in cujus rei fidem fecimus præſentes chartas quas propriis manibus noſtris ſubſcripſimus. Datum in Civitate *Cochinenſi* vigeſimo die Aprilis anni milleſimi ſexcenteſimi ſeptuageſimi quinti.

RANGA-BOTTO, VINAIQUE PANDITO,
A P U - B O T T O.

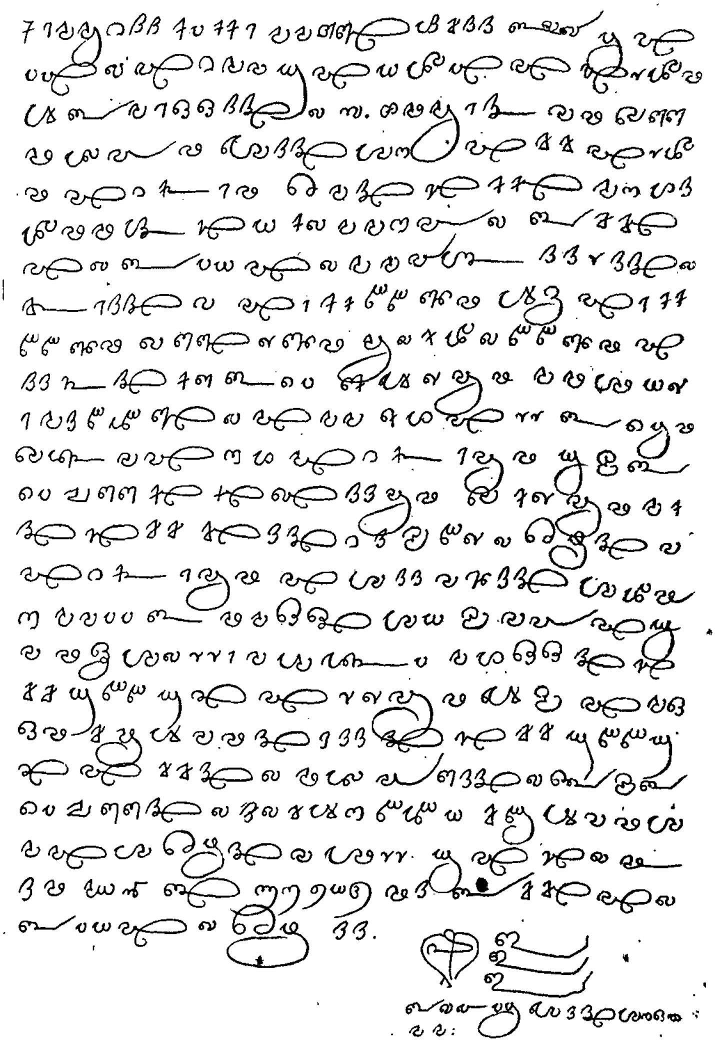
Traductum ex lingua Bramanum per ſubſcriptum

VINAIQUE PANDITO

in linguam Luſitanicam, *& ex lingua* Luſitanica
in Latinam *per me*

CHRISTIANUM HERMAN de DONEP,
Secretarium Civilem Civitatis *Cochinenſis.*

A R-

HOC EST.

EGo ITTI ACHUDEM Doctor Malabaricus Natione *Chego*, gentilis & naturalis in *Carrapuràm*, ſeu terra dicta *Codda Carapalli*, habitator ædium dictarum *Coladda*, qui proavis, avis & parentibus Medicis ſeu Doctoribus natus ſum, teſtor me per mandatum D. Commendatoris HENRICI à RHEEDE, veniſſe in Civitatem *Cochinenſem* & per EMANUELEM CARNEIRO Nobilis Societatis Indicæ interpretem dixiſſe & dictâſſe nomina, virtutes medicas & proprietates arborum, plantarum, herbarum &

con-

convolvulorum tum ſcriptas & explicatas in libro noſtro, tum quas diuturna experientia & exercitio obſervaveram; quod verò hæc explicatio & dictatio abſque ullo dubio præterierit, nec ullus Doctorum Malabaricorum ſit qui de veritate eorum quæ dixi dubitet, feci præſentes quas propria manu mea ſcripſi & ſubſcripſi. Datum in Civit. *Cochin.* 20. Aprilis. 1675.

ITTI-ACHUDEM, Doctor Malabaricus.

Traductum ex lingua Malabarica *in* Luſitanicam *per*

MANUELEM CARNEIRO,

Et ex Luſitanica *in* Latinam *per me*

CHRISTIANUM HERMAN de DONEP,
Secretarium Civilem Civitatis *Cochinenſis.*

HOC

ARNOLDUS SYEN

CANDIDO LECTORI BOTANOPHILO

SALUTEM.

PAucis in ipſo limine monitum te volo, Amice Lector, quid in hoc opere à me ſit præſtitum. Cùm anno elapſo, obiter illud perluſtrare contingeret, mox arriſit laudabile Autorum inſtitutum, non diſpari ſucceſſu ad metam perductum. Præter enim figuras ſplendidiſſimas, & tam affabre delineatas, ut vix ovum ovo magis ſimile eſſe, ex ſiccatis quas pleraſque penes me aſſervo plantis, aſſerere auſim: accuratiſſimam Plantarum Anatomen, diffuſa exhibet deſcriptio, quæ non ſingulas duntaxat ipſarum partes, ſed & partium minutias exhibet. Huic enim operi exornando, plerique tractus Malabarici *Reges, ſua contulere auxilia, & intimos remotiſſimoſque Regni receſſus, Optimatum & Medicorum ſuorum auſpiciis perluſtrare juſſerunt. Videbatur tamen deeſſe hujus operis, cum reliquis auto-*

autoribus qui conſimiles tractârunt, materias, nexus & conſenſus: vel ut diſtinctiùs loquar, notulæ quædam, quibus indicaretur, quænam plantæ jam ab aliis fuiſſent exhibitæ, & recepto nomine donatæ, & quænam de novo in ſcenam prodirent Botanicam. Hoc opus amicorum ſuaſu, lubens arripui, ſimulque plantas antea non deſcriptas, quantum ex autorum deſcriptione, & Iconibus licuit, BAUHINIANIS *denominationibus inſignivi. Quo fato, judicent æqui rerum æſtimatores. Interim vale, & ipſum Hortum ingredere.*

PARS

F. 2
Tenga lat.
Mal.
Arab.
Brahm.

Fig. 3
Tenga.
Arbor

PARS PRIMA
HORTI MALABARICI
DE
ARBORIBUS.

TENGA.

FIG. 1. 2. 3. 4.

TEnga, lingua Bramanum *Madò*, eſt arbor cum ſurrecto caudice alte aſſurgens, naſciturque in arenoſis. Fig. 1.

Radix craſſa cortice ruffeſcente ac nigricante, interius ligno molliori, fibras late transverſum diffundens.

Caudex ſurrectus unum pedem craſſus, in una parte craſſitie maxima duos ferme pedes æquans, ramis foliaceis qui ex ſolo ejus vertice altius ac altius increſcente erumpunt coronatim ordine decuſſato in ſummitate circumdatus, ac in cortice ſeu cruſta nigricante, quæ deglubi nequit, ſemiannularibus circulis ac notis quibus pedes ramorum inſederunt ſtriatus; conſtatque ligno minus duro ac filamentis groſſis pertexto ac ruffo-rubeſcente, intus molliori, ad corticem duriori, cùm vetuſtior eſt multò duriori & magis nigricante, quod ſub dio expoſitum intra duos, tresvé annos corruptioni obnoxium, ſub aquis magis durabili, ejus cacumen, quod à teneris ramis circumdatur, cùm altior ac vetuſtior eſt, in conum faſtigiatur ac molli & albicante pulpa ſeu corculo dicto in lingua Luſitanica *Palmita*, quod exterius ex variis tunicis ſibi mutuò ſuperinjectis conflatur, ac intus denſum eſt, conſtat; hoc cum tenerior eſt Ténga & altitudine unius cubiti, eſt dulcis ac grati ſaporis; cùm majoris ætatis, ſaporis minus grati ac aſtringentis ac dulcedine nulla; cùm altior ac vetuſtior eſt, ſaporis dulcioris & gratiſſimi, æmulans juglandes noſtrates, eſtque in eduliis ac ab elephantibus maxime expetitum, qui ob ejus appetitum arbores haſce eradicant.

Rami foliacei ſimplices ſunt, in nullos alios diviſi, in pede quo caudicem primum arctè complectuntur interius plani, ac nonnihil concavi ac ſupernè interiùs in ventrem acutum extenuati, exteriùs in totum convexi; in imâ parte pedis latiores & inde ſenſim in anguſtum contracti ac in oris extenuati, & reticulato, raro, ruffo-fuſco cortice, cujus filamenta ex oris pedis utrinque prodeunt caudicem primum circumveſtientes ac ſe mutuo obtegentes; ſuntque veſtiti cortice flavo viridi ac intus filamentis lignoſis minus duris mollem inter carnem albicantem pertextis conſtantes: qui vetuſtiores ſunt à caudice magis deflectunt ac pandi ſunt, dein decidunt alter poſt alterum temporibus ordinatis, dum alii ex ſummitate caudicis de novo erumpunt.

Folia, quæ ſuperiorem partem ramorum circumveſtiunt ad partem eorum planam ubi in ventrem extenuati ſunt, utrinque in oris prodeunt obliquè ex adverſo ſita, ſuntque oblongo-anguſta longitudine plus minus ſeſquicubiti, latitudine trium tranſverſorum digitorum ab origine ſenſim in anguſtum contracta, ſuperficie valde plana, venis parallelis ac ſubtilibus in longum ſtriata inferiùs cum ſutura albicante ſubflava quæ in angulum inflexa eſt, inſerta ſunt, ac verſus exteriorem partem ex angulo ſuturæ nonnihil clauſa, & in interiori, quæ cum interiori ſuperficie rami convenit, coſta altè eminente, quæ exteriorem partem ſulco ſtriat, in medio obſita, viroris fuſci & nitentis, cùm marceſcunt, flaveſcente, ſaporis & odoris nullius niſi ſylveſtris.

Supra ex *Ramorum Foliaceorum* exortu ex *Caudice* oriuntur *Capſæ* oblongæ in quibus *Flores* & *Fructus* teneri ſimul incluſi ſunt ſurculis inſidentes; ſunt autem capſæ rotundæ & nonnihil planæ, tres quatuorve ſpithamas longæ, ad originem anguſtiores & flaviores, & in vertice in conum ſtricti medii digiti latitudine ferme in cortice craſſæ venis filamentiſque lignoſis in longum ſtriatæ, exterius virides ac ſulcis liriſque quæ ad cacumen profundiores, exaratæ, interius albicantes & glabræ.

Surculi Fructiferi dum in capſa incluſi ſunt glabri & nitentes ad originem glanduloſi, angulati & undulantibus lacunis inflexi, alii rectiùs; alii ductu parùm ſerpentino excurrentes medio ramo craſſiori coronatim circumpoſiti, & verſus cuſpidem capſæ in anguſtum contracti, denſo ordine ad ſe mutuo arcte conſiti ac rupta capſa ex medio ramo ſe tranſverſim in orbem expandunt, ſuntque veſtiti cortice craſſiolo, primum cum molles ac teneri & in capſa incluſi ſubflavi & flavo-albeſcentes ac dein magis flaveſcentes ac rubeſcentes, poſt virideſcentes; in hiſce *Surculis* in *Capſa Flores* & *Fructus* ex ordine proveniunt, ut *Fructus* in inferioribus partibus prodeant quam *Gemmæ Florum*.

Gemmæ Florum ſpicæ ſunt albeſcentes parum flavæ ac dein magis & magis flaveſcentes, glabræ & nitentes, aliæ planiores, aliæ rotundiores parvis & flavo-albicantibus calycibus trifoliatis arcte exceptæ cum in capſis ſunt denſè ad ſe invicem conſitæ, ubi autem extra capſam cum ſurculis erupere iis accreſcentibus rariores ac tranſverſum ſitæ vel parum anteriora verſus cum cuſpide reflexæ, aperiuntque ſe in tria folia, quæ ad unam oram rotundiora ſunt, & in vertice cuſpidata, duriola, rigida & craſſiola, habentque in medio ſex ſtamina flava, quæ oblongis, craſſiolis primum ſurrectis, dein decumbentibus apicibus dotata ſunt, ac ex unguiculis foliorum prodeunt, ac cum iis ſtylum brevem, craſſiolum & albicantem, ſuperne trifidum, ſuntque odore grato, velut lilia, licet debili: *Flores* poſtquam è *Capſis* eruperunt, confeſtim è *Surculis* decidunt.

Fructus qui cum *Floribus* in capſis oblongis ſimul proveniunt, & Fig. 4. infra *Flores Surculis* arcte inſident, cum ad maturitatem pervenerunt, prægrandes ſunt, ſuntque velut nuces conſtantes operimento lignoſo, qui interius ad ſuperficiem interiorem operimenti ſeu teſtæ medulla alba obducti ſunt, ac intus larga cavitate quæ aqua ſeu liquore repleta eſt: hi dum teneri ſunt & ex capſa cum ſpicis erumpunt, forma rotundi ſunt colore flavo-albicantes & calyce flavo-albicante, qui ex rotundis foliis mutuò circumvolutis conſtat, arctè & in totum obducti, intus ſub corticibus quibus circumteguntur carne denſa albicante, nulla cavitate dotati, poſtmodum verò cum ætate increſcentes forma oblongo-anguſta ſunt in longitudine maxime aucti, minus verò in latum, in cortice exteriùs cum nitore virideſcentes, calycis foliis ex quibus cum ſuperna parte emicant ex rufo rubeſcentibus, proditque ſe in iis primum nota parva, oblongo-anguſta, cavitatis cum majori incremento introducendæ in ima parte ſeu ad exortum fructus, antequam autem cavitas ſe offert, fructus hi teneri Malabaribus *Bellacà*, Luſitanis *Coquinhos*, cavitate autem jam introducta *Fructus* primum ſola aqua repleti ſunt ac tum dicti Malabaribus *Caricù*, Luſitanis *Caricà*; abſoluto verò cavitatis incremento poſtquam omni ſua repleti aqua ſunt medulla ad interiorem operimenti ſuperficiem obducuntur.

Quod ad cavitatem notandum, eam in teneris fructibus valde Fig. 3. oblongo-anguſtam eſſe ac cum fructibus primùm in longitudinem magis increſcere; minus verò in latum, eſſeque circumſcriptam forma ovali, cujus angulus acutior verſus ſummitatem fructus ſitus eſt, in fructibus autem vetuſtioribus ad formam ellipticam ſeu rotundam accedere: eſt autem medulla *Fructus*, quæ ad certum temporis intervallum augeſcit expetita in eduliis, primùm tenera & albicans ac ſubcœrulea, ſapore dulci ac grato, minimè verò oleoſo, dein albicans ac magis magiſque indureſcens, cùm dura ſapore nucis, ac

quo vetuſtior ſeu durior ſaporis magis oleoſi, contrita ac tuſa lacteum liquorem, qui & ſapore lactis eſt, ſed nonnihil oleoſi fundens; cùm vetuſtiſſima eſt maximè oleoſa ac ex oleo cœruleſcens, odorem fortem oleoſum, qui ingratus eſt, ſpirans; pro diverſa medullæ conſiſtentia *Fructus* variis nominibus ſunt donati, cùm ea tenera eſt & lacti ſimilis ac mollis, dicitur Malabaribus *Corumba*, cùm completa eſt & non magis augetur, *Elanì*, Luſitanis *Lánia;* cùm nonnihil dura eſt Malab. ut & Luſitanis: *Malinga;* cùm dura eſt, *Ténga*, Luſitanis *Cóquo*, cùm adhuc durior, *Baréttu-Tenga*, ac cùm maximè dura, *Cótta-Tenga*, Luſitanis *Cóco Sicco.* Quod ad aquam, quæ eſt intra cavitatem, hæc in fructu tenero *Caricù* dicto eſt primum ſubaſtringens, ſubſalſa & ſubacida, minùs verò dulcis, dein quo fructus vetuſtior fit, magis & magis dulceſcens; in fructu vetuſto, ut *Baréttu-Tenga*, ſimul valde dulcis & ſalſa, ante medullæ proventum clara & valde limpida eſt inſtar aquæ; medulla autem proveniente turbida ſeu minus limpida & pallidè albicans; ex fructu *Caricù*, qui omni ſua aqua jam repletus eſt, facto anguſto foraminulo per operculum magna vi radiatim exſilit, minus verò ex fructu, qui medulla repletus eſt, ut *Corumba* ſeu *Lania;* aqua in *Maninga* id proprium habet, quod ut liquor, dictus *Suri*, fermentatione ad oculum notabili cietur, cùm medulla dura eſt in fructu exſiccari incipit, in ollam infuſa & aëri expoſita ſaporem dulcem illico amittit & ſubacida redditur, idque ocyus ſi vento moveatur, ſine ulla tamen fermentatione, quin & aqua fructus *Maninga* hoc modo omnem ſuam fermentationem amittit. Quod ad operimentum aquam ac medullam continens, illud primum tenerum, eſtque in fructu *Corumba* adhuc molle & eſculentum ac ſapore nucis juglandis, illud calce illitum primùm flaveſcit, dein viridi-fuſco colore tingitur, quò vetuſtior fit fructus ac medulla durior etiam magis indureſcit, ac cùm maxima duritie eſt, ſectioni minus pervium, eſtque exterius tribus ſuturis eminentibus in longum ſtriatum, ac in parte inferiori inter ſuturas tribus oculis clauſis donatum, quorum unus latior & minùs durus eſt, inter ſuturas, quæ latius diſtant, ſitus, aurificibus ob ferventem flammam, quam exhibet, in uſu. Cortex exterior operimentum obducens in exteriori ſuperficie primùm eſt albicans, ut in fructibus de *Coquinhos* cùm tenerrimi ſunt, dein virideſcens, ac cum majori ætate ex viridi flaveſcens, cùm autem fructus vetuſtior eſt ac exſiccari incipit, eſtque tandem ſiccus cinereo-fuſcus, & primùm quidem mollis ac tenuis eſt, dein conſtans intus carne denſa, albicante & molli, quæ in *Lania* tenera adhuc mollis & ſectioni facile pervia eſt, ac calce illita flavo colore tingitur, poſt magis & magis indureſcens intus in carne plurimis lignoſis ac ſtupeis filamentis ad funiculos conficiendos idoneis quæ operimento ligno-

lignoſo exterius arctè adhærent, eſt intertextus. Quod ad formam externam, hi fructus cùm tenerrimi, rotundi ſunt, cum majori ætate oblongo-rotundi ac tribus angulis obtuſis ad partes ſuturarum emicantes, cùm vetuſtiores ſunt minus oblongi, ac cùm vetuſtiſſimi ſunt, figura magis contracta quàm *Lania;* in cocos vetuſtis ad partem eorum inferiorem intra medullam duram oculus oblongo-rotundus albicans, qui poſtea flaveſcit, ſe prodit, eſtque tenerum germen fructus qui eo terræ mandato ex ſuperiori parte per oculum operimenti minus durum ſeu latius ſurculum novellum extrudit, atque ex inferna parte piram dictam Mal. . . . . Luſitanis *Pongo*, quæ magis & magis increſcens dum aqua interea exſiccatur, totam cavitatem adimplet; ſurculus autem novellus ex oculo prodiens extra operimentum emicans paulo reflexus corticem exteriorem perterebrat, ac ex inferiori parte emittit radiculas, quæ per corticem exteriorem primum obliquè decurrendo, tandem eo perrupto ſe terræ hinc inde affigunt: pirum quod in cavitate naſcitur albicans eſt, & in ſtrictiori parte, quâ ex oculo prodit ſubflavum, exterius rugis in longum ſtriatum & granulatum ac oleo inunctum, intus fungoſum; humidum, molle & albicans, eſculentum, ſapore multo dulciori quàm medulla, verùm nonnihil faſtidioſo.

Ex hac arbore liquor *Suri* quoque provenit, qui potus eſt ut vinum vim inebriandi obtinens, ſaporis grati, ſubdulcis, ſubſalſi & ſubacidi, cùm primùm exceptus eſt majori dulcedine, cùm vetuſtior acidior, coloris ex albicante ſubcœrulei & pallidi, in ſuperficie bullis ſeu ſpuma obſitus ac brevi tempore fermentans ac inter fermentandum ſibilum edens ac guttulas tenues veluti vinum forte & vegetum in aërem excutiens, vi quoque maſſam farinaceam ſeu cereviſiam fermentandi pollens maximè cùm dulcior eſt, eſtque liquor maximo commodo ſerviens, ex quo vinum ardens, quod ut vinum vim inebriandi habet, acetum ac ſaccharum quod *Iagra* vocant, formatur; educitur autem hic liquor ab iis quos *Chegues* vocant hoc modo: capſæ floriferæ ſeu fructiferæ, quam *Mammam* arboris vocant, cuſpidem incidunt, eique ollam appendent, ac infra cuſpidem intervallo quatuor digitorum corticem capſæ obliquè ſecant, ſectumque verſus cuſpidem elevant barbam ut ajunt efficientes, ut liquor ex cuſpide inciſo per corticem capſæ dimanans ex barba in ollam appenſam refundatur, cuſpidem autem inciſum vel limo certo obducunt, vel foliis *Vetti-Táli*, vel corticis exterioris viridi raſura idque ad obturandum cavernulas in cuſpide ſitas, ne per eas liquor *Suri* ex ſurculis, qui intra capſam ſunt, exſtillans, intra ipſam capſam ſe effundat: capſam quoque vinciunt in inciſura cum cortice qui à ramis foliaceis detractus eſt ad impediendum ne rumpatur; *Mamma* autem ſeu capſa cuſpide primum inciſo poſt quinque dies

dat *Suri*, eſtque is liquor qui primùm exſtillat colore rubeſcente; bis de die mane & veſperi ex communi uſu ollas cum *Suri* detrahunt; cùm tribus vicibus, etiam meridie; ollæ priusquam appenduntur, primum bene terſæ ſunt ac ab omni liquore expurgatæ, quoties autem appenduntur, cuſpis inciditur & prædicto modo oblinitur, ac inſuper *Mamma* in quatuor partibus proximè ad oras, non verò in ipſis oris, neque in medio inter duas oras pulſatur cum oſſe butyro repleto, fit autem illa pulſatio ne liquor intercipiatur ac hæreat, ſed faciliùs ac liberiùs; atque adeo copioſiùs manet; liquor hic *Suri* dictus, qui medio die detrahitur in ollis mane appenſis, dulcis eſt, qui veſperâ ſubacidus, altero die aceſcens, tertio autem die liquor dulcis acidus redditur, ſuam dulcedinem prorſus amittens; liquor qui ex arbore tenera educitur minus fortis ac vegetus eſt quàm qui ex arbore grandiori & vetuſtiori, minùſque ſpirituoſus, adeò ut minus vini ardentis per diſtillationem exhibeat, odoremque terræ in qua naſcitur etiam ſpirans; liquor quem arbores valde vetuſtæ dant, minori copia emanat & dulcior eſt ac magis inebrians; vinum ardens ex hoc liquore poſtquam uno die in ollis detractis ſervatus eſt, deſtillando extrahitur additis nonnullis guttulis olei de *Cocos*; ut acetum ex eo conficiant, ollas in quibus exceptus eſt, in calce per quindecim dies imponunt, quo ad fermentationem vehementem excitatus multam ſpumam ebulliendo ac in fundum ollæ materiam albicantem, quæ coloris cinerei eſt, demittendo, mutatur in acetum; Saccharum autem *Iagra* dictum ex eo liquore hoc modo conficitur; ollis quas *Mammis* arboris appendunt, indunt momentum calcis quantum ſufficit ad liquorem inſtillatum rubedine tingendum, nam ſi calx ſuperflua ſit liquor eſt magis albicans & lacteus colore calcis, ſi minus calcis additum, liquor ex ſuo colore albicat; dein hunc liquorem *Suri* ita cum calce ſufficienter imbutum & permixtum, coquunt, continuò eum cum cochleari movendo donec inſpiſſetur, habeturque tum ſaccharum rubrum; notandum verò ex liquore *Suri* inſtillato, cui minus calcis datum eſt, non poſſe ſaccharum confici, ſi verò plus calcis ei datum ſit, adeò ut in fundo impermixta reſideat ad ſaccharum conficiendum reſiduum calcis primum eſſe demendum; in confectione ſacchari ſeu *Iagra* albicantis hoc inſuper obſervatur quod liquorem *Suri* cum calce permixtum in ollas diverſas ad ſeparationem calcis transfundant, mutando ter ollas, ut ſi mane detractus ſit, medio die calce quæ in fundo ſubſedit relictâ, in novam ollam infunditur, atque ita altera vice hora ſecunda, ac veſpera rurſus in novam ollam refuſa coquitur.

Hæc arbor valde ferax eſt, præcipue quæ in locis ſalſis ac proximè ad mare naſcitur, quæ in montoſis provenit minùs ferax eſt, ac fructus ſeu *Cocos* minores dat, quorum aqua ſaporis eſt minus dulcis ac minus grati, liquorem *Suri* minori quoque copia fundit, qui tamen

men fortior eſt; à vigeſimo quinto ad trigeſimum ætatis annum vigore eſt ſummo, fructus ſeu *Cocos* abundantiores & grandiores uti & capſas ſeu Mammas in quibus incluſi ſunt majores producens, ac liquorem *Suri* uberius fundens, ab eo tempore quo fructus dat, maturis deciduis novos ſemper dat fructus, licet cùm longævæ ætatis ſit, minori copia & forma minores; liquor *Suri*, quem vetuſtior dat, minori quoque copia exſtillat; verùm dulcior & fortior eſt; centum annos ordinarie durat in vita; cùm languet ac morti proxima eſt, rami omnes folioſi flaveſcentes ac velut aduſti conſpiciuntur.

Obſervatum eſt de hac arbore eam tertio poſt ſationem anno ramis, qui in juſtam magnitudinem excrevére, veſtitam eſſe, atque ab eo tempore ramos incipere decidere, ſuntque tum rami ad ſeſquihominis vel etiam duorum altitudinem ſurrecti, & caudex qui ramis in totum circumveſtitus ac obtectus eſt non major quàm altitudine unius cubiti, craſſitie autem unum pedem æquans: ſingulis menſibus ordinariè unus ramus novus prodit, veteribus interea deciduis, eſtque tempore æſtivo lapſus ramorum frequentior quàm pluvioſo, ſpatio trium menſium rami in juſtam magnitudinem excreſcunt, puta qui poſt tertium annum à ſatione in arbore proveniunt; ante exortum capſarum ſeu *Mammarum* fructiferarum rami majore longitudine ſunt quàm poſt, in arbore grandi ordinariè viginti octo rami plus minus conſpiciuntur; capſas cum ſuis fructibus quandoque tertio à ſatione anno, vel quinto, vel octavo, vel decimo producunt, prout terra magis vel minus bona eſt: capſæ infra ſingulos ſeptem ramos qui è ſummitate arboris prodeunt, proveniunt ſpatio trium menſium in ſuam juſtam magnitudinem excreſcentes, ſeſeque decimo quinto die pòſt aperientes; flores quinto vel ſexto die poſt capſarum aperturam decidunt; in arbore ordinariè ſunt duodecim faſciæ *Cocorum*, una faſcia fert *Cocos Siccos* dictos: *Baráttu-Ténga*, ſeu *Cotta-Tenga*; altera fructus maturos dictos *Palupèn-Ténga*, qui carne magis dura ſunt quam *Maninga*, minus verò quam *Ténga*; tertia fructus immaturos, dictos *Belaca-Caricù*; quarta fructus dictos *Maninga*; quinta fructus dictos *Elani*; ſexta fructus dictos *Curimba*; præterea duæ *Mammæ* apertæ & quatuor clauſæ; Ex fructibus teneris & ex *Mamma* primùm erumpentibus ordinariè quindecim aut ſedecim è ramis decidunt, reliquis in *Cocos* excreſcentibus; tertio poſt aperturam Mammæ menſe fructus aquæ pauxillum acquirunt, ſexto autem menſe omni aqua ſunt repleti; dein ſpatio trium menſium omni ſua medulla implentur, quæ poſt tres menſes indureſcit ac tum cocus ex arbore decidit, uno autem menſe ante delapſum aqua diminuitur ac tum etiam oculus in medulla ſe offert: fructu deciduo poſt unum menſem ſe prodit pyrum quod ſpatio ſex menſium totam cavitatem replet, intra quod tempus ſi terræ mandatus

 ſit

ſit *Cocus*, ex oculo ſurculus cum ramis novellis ad altitudinem unius cubiti aſſurgit.

VIRES EJUS.

RAdix decocta in aqua & cum ſicco gingibere epota confert pro febre calida, eadem trita & decocta cum oleo fructus ſeu *Coqui* adhibetur in ablutione oris pro puſtulis in gingiva obortis; ſuccus ex ramis tenellis expreſſus & mixtus cum momento mellis oculis ad ſedandum dolorem adhibetur facta lotione, ſuccus foliorum cum oleo fructus ſeu *Coqui* in decocto datus proficuus eſt pro hæmorrhoïdibus; flores cum ſaccharo comeſti juvant urinantes materiam purulentam; ſuccus ex floribus expreſſus ac in lacte vaccæ datus proficuus eſt pro gonorrhœa; capſula florum trita & cum oleo decocta prodeſt in ulceribus ex aduſtione ortis facta perunctione, ſuccus ex fructu tenello expreſſus ſervit pro puſtulis oris in infantibus facta lotione, ut & pro oculorum doloribus eodem modo adhibita; aqua *Cansje* epota cum floribus ardori jecoris reſtinguendo confert, eadem in iterata lotione capitis pro rubedine oculorum conducit; medulla fructus ſeu *Coqui* valet pro ſulcis oris maſticata; oleum ex medulla extractum puſtulas capitis pellit facta perunctione, idem proficuum quoque eſt pro hæmorrhoïdibus eodem modo uſurpatum; pyrum quod ex aqua in cavitate *Coqui* excreſcit cum oryza toſtum datur pro tuſſi ex melancholia nata, ex cortice arboris exprimitur oleum quocum ungitur pars affecta morbo cutaneo nato ex vermibus.

FIG. 1. 2. 3. 4.

Palmarum varias inveniri ſpecies, vel mediocriter in Botanicis exercitato ſatis eſt notum. ***C. Bauhinus*** in ***Pinace*** quadraginta ſeptem proponit, & hanc quidem primam recenſet, inter Palmas Nucem ferentes, nomine ***Palmæ Indicæ Cocciferæ anguloſæ***, ***Ianſiat Indi***, id eſt, ***Nucis Indicæ Avicennæ***.

Cum autem in pleriſque tam Orientalis quam Occidentalis Indiæ regionibus, præſertim locis maritimis, copioſe germinet, hinc paſſim ejus hiſtoriam pluribus tradunt autores: & imprimis præ aliis ***Garzias ab Horto***, & in eum ***Cluſius***. Vires quoque & uſus fuſiùs enarrant ***Hernandes*** & ***Recchius***, ***Plantarum Mexicanarum hiſtoriæ libro tertio***, ubi ab incolis arborem hanc ***Coyolli*** vocari affirmant, diverſaſque ejus in nova Hiſpania obſervari ſpecies.

Accuratiſſimam autem hujus arboris, ejuſque attributorum deſcriptionem, ſi quis inſuper deſideret, adeat celeberrimi ***G. Piſonis Hiſtoriam naturalem Indiæ***, qui teſtatur ab incolis Braſilianis vocari ***Inajagua guiba***, & ſingula folia, pedes circiter ſedecim eſſe longa: à quo tamen non diſſentiunt Autores noſtri, dum ea duntaxat ſeſquicubitum æquare aſſerunt: cum illud quod Autores noſtri ramum vocent, à *Piſone* folium, & illud quod ab Autoribus folium, ab ipſo foliorum ala nuncupetur.

Præter autem varios uſus, ab aliis memoratos, quos humanum in commodum ſuppeditat hæc ***Palma***, reſinam quoque fundit peculiarem, qualis mihi hoc anno ex ***Zeilan*** laudatiſſima totius orbis inſula, allata: conſtat ea ex ſarmentis medium digitum latis, & funiculi in modum in longum porrectis, coloris ſubfuſci & pellucidi, ſaporis autem lenti & præpinguis: qualnam verò obtineat vires & facultates, addiſcere aut experiri nondum licuit.

CAUN-

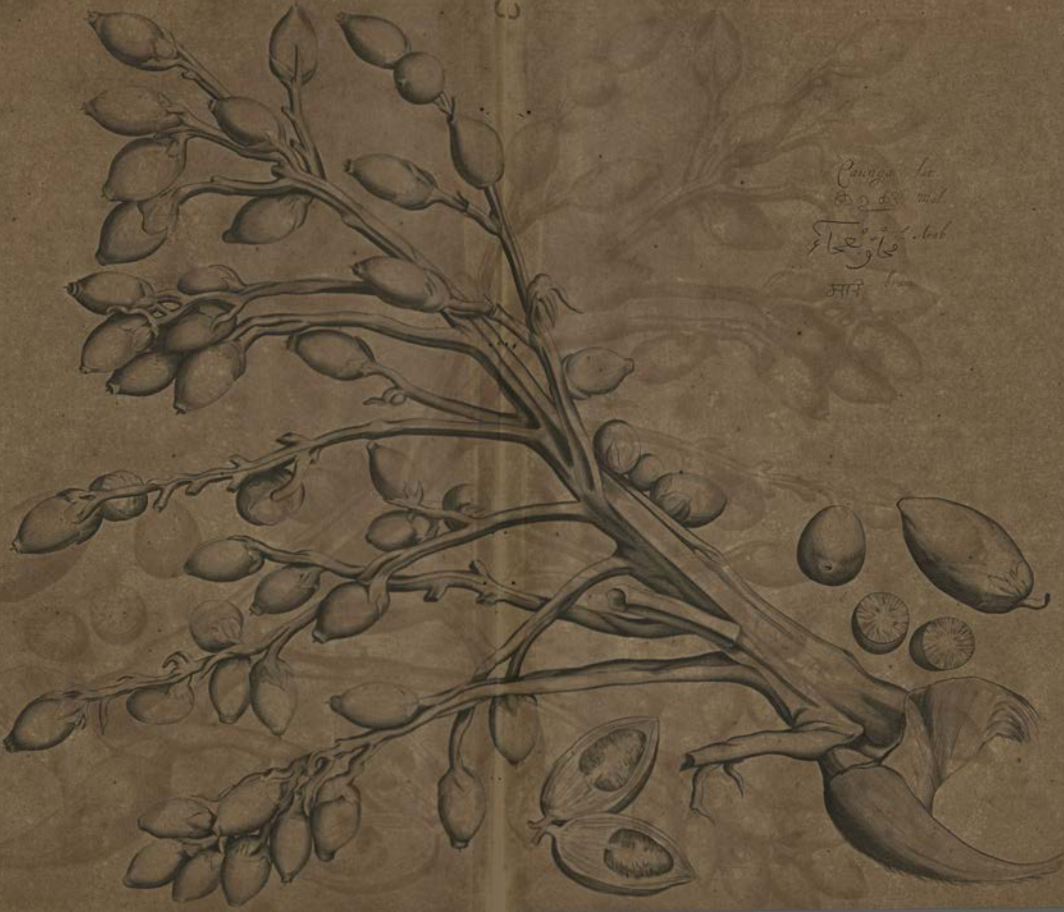
Fig. 5.

Caunga
mal.
Arab.
bram.

Tab. 7

Caunga lat.
mal.
Arab.
bram.

CAUNGA.

FIG. 5. 6. 7. 8.

CAunga, Ling. Bram. *Madì*, eſt arbor procera altitudine arborem *Tenga* æquans, naſcens in arenoſis. Fig. 5.

Radix nigricans, oblonga, craſſitie unius ſpithamæ, radiculas albicantes & rufas, quæ intus lignoſo filamento ſunt, ex ſe diffundens.

Caudex craſſitie unius ſpithamæ, maxima craſſitie ad radicem, in ſummitate paulò minori obductus cortice viridi-claro.

Rami qui ex caudice ordinatè prodeunt, ac ordine decuſſato bini & bini ex ſe mutuo emergunt cum pede ſummitatem caudicis inſtar vaginæ ſeu capſæ rotundæ ac clauſæ circumplectentes, exterioribus interiores circumdantibus, ac ſimul caput oblongum in ſummitate *Caungæ*, quod craſſius eſt ipſo corpore caudicis inferiore, conſtituentibus, rami exteriores pede fiſſo ac rupto pòſt ſucceſſive ſuo tempore decidunt; eſt autem pes ramorum exterius viridi-fuſcus, in interiori ſuperficie albicans, contextura ferme coriaceus, ac interiori ſuperficie ſtriatus, intus lignoſis filamentis minus duris in longum perductus membrana candida & nitente, quæ firmæ & denſæ texturæ eſt, obductus: pars ramorum ſuperior quæ ex pede exit, inferius ad pedem latior eſt, dein ſenſim ſtrictior, exterius rotunda, interius nonnihil cava ac ſuperiora verſus interiùs in medio in coſtam acutam extuberans ac utrinque ad coſtam planis oris circumſcripta, in quibus foliis ex adverſo oppoſitis eſt veſtita exteriùs ut & interiùs colore viridi, ad pedem autem interiùs nonnihil flaveſcens, ac intus lignoſis mollibus filamentis ac fungoſis carneis fibris pertexta: ſunt autem folia oblongo-anguſta longitudine trium quatuorvé pedum & latitudine quatuor pollicum plus minus, ac inſtar flabellorum in duas treſvé, etiam quatuor quinqueve plicas complicata & cum plicis ex oris ramorum producta in parte interiori in plicarum angulis eminentibus coſtis viridi-claris obſita, & intus venis in longum ſtriata, contextura rigida, ſuperficie plana; viridi-fuſca & nitentia in utraque parte.

In *Capitulo Caunga* quod in ſummitate eſt intra pedes ramorum foliaceorum vaginiformes *Capſæ* in quibus faſciæ ramorum ac ſurculorum cum floribus & fructibus includuntur, proveniunt infra ſingulos una, ſunt autem capſæ oblongæ quatuor plus minus ſpithamas æquantes in una parte, qua pedi exteriori accumbunt rotundæ, in altera qua pedem interiorem complectuntur, cavi ambitus, ſuperficie glabra & æquabili, ad ſummitatem in medio partis cavæ ſtria lacunoſa in cujus tractu rumpunt ſulcatæ, colore exteriùs primùm viridi-diluto albicante & ſubflaveſcente, poſt cum ætate flaveſcentes, interiùs coloris candidi, capſa exteriore accreſcente ramus exterior, qui eum arctè includit, vi detruditur; faſciæ ramorum & ſurculorum quæ in capſis incluſæ conſtant uno pede plano quo caudicis ſummitati circumpoſitæ, ſuntque in ramulis craſſioribus fructibus teneris dotatæ, & in ſurculis tenuibus, qui infra exortum fructuum erumpunt, ſpicis ſolis ſeu gemmis florum in duabus oppoſitis partibus obductæ; *faſciæ* autem hæ in ramis ac ſurculis primum ſunt albicantes ſeu flavo-albicantes, dein virideſcentes, cùm vetuſtiores ſunt, colore viridi fuſco & duræ. Fig. 6.

Spicæ Florum ſummitati ſurculorum obverſæ ſunt, ſuntque parvæ & angulatæ & albi- Fig. 7.

albicantes, in tria folia rigida & cuſpidata ac craſſiola ſe aperientes, continentque in medio ſtamina novem albicantia tenuia ſine ullis apicibus, tria longiora ex flavo albicantia, quæ à ſex minoribus magis flavis cinguntur.

Fig. 8. *Fructus* qui faſciis ramorum adhærent cùm ſua magnitudine juſtà ſunt, oblongo-rotundi ſunt, in ima & ſuperiori parte ſtrictiores, involuti cortice exteriori craſſo, ac conſtantes pulpa ruſo-rubeſcente, & intus in medio pulpæ medulla albicante, cùm autem teneri ſunt, hi fructus candidi ſunt ac nitentes, albicantibus ſurculis appendentes, forma non rotunda ſed angulata, maxima parte foliis calycis oblongo-rotundiolis & mutuo circumvolutis circumprehenſa, interiùs conſtantes pulpa denſa albicante, quæ ſaporis nullius & aſtringentis; poſtea cum ætate pulpa molli ſunt & pauca continentes in medio pulpæ humorem clarum ac multum qui cum pulpa aſtringentis ſaporis eſt, ſuntque tum dicti *Tannì-Painà*, dein pulpa interiori magis aucta ſunt, ac nullum humorem in medio continentes, ſuntque tum fructus dicti, *Schalémba-Painà*, cum ætate majori pulpa magis & magis indureſcit naſciturque in medio in longitudine medulla albicans, diciturque, cùm pulpa & medulla minus dura eſt, *Aria-Décca*, cùm durior *Adecca*, cùm maximè dura eſt & cortex aureo-flavus, *Pakéa*; eſt autem pulpa, forma primum ovali habens cuſpidem acutiorem ad ſummitatem fructus, eſt verò pulpa, cùm tenera & humida eſt, colore albicante-ſubflavo, forma oblonga & anguſta & ad ſummitatem cuſpidata, dura, colore ex ruſo-rubeſcente, forma eſt minus oblonga ac craſſior ac magis ad conum accedens, cujus baſis eſt in ima parte fructus: pulpa, ſeu dura, ſeu mollis, cum *Bétel* addito momento calcis manditur, maximè autem mollis; Cortex pulpam circumdans corticula exteriori denſiori & duriori, quæ ſuperficie plana & glabra eſt, ac primùm albicans, dein viridis, pòſt cùm pulpa ac medulla dura eſt, aureo-flavi coloris, obductus, intus conſtans carne primùm tenera albicante, quæ majori quantitate eſt ad imam partem fructus, ac corticula exteriori deciſa cum pulpa fructus in comeſtione *Bétel* ſimul manditur, cùm fructus vetuſtior eſt, filamentis lignoſis, quæ primùm coloris albicantis ſunt, dein cùm corticula exterior aureo-flava eſt, coloris quoque aureo-flavi ſeu crocei ſunt, eſt pertextus, eſtque tum adeo arctè pulpæ ſuperficici adhærens, ut non facile deglubi poſſit: intra medullam albicantem in baſi fructus in medio oculus rotundiolus albicans conſpicitur, qui germen fructus eſt ſurculum edens: quatuor *Capſæ* plus minus ſimul in eadem arbore in *Capitulo* reperiuntur; quinto anno à ſatione dat *Fructus* ſi terra ferax ſit, ordinariè ſeptimo, vivit quinquaginta annos, triginta vegeta eſt fructus proferens, pòſt langueſcit, fructus poſt unum menſem, quo ex capſa erupére, aquam recipiunt, poſt tres menſes fructus omni aqua repleti ſunt, poſt ſex menſes pulpa dura.

VIRES EJUS.

RAdix decocta in aqua ſervit pro ore ſulcato ſi cum ea diluatur, uti & pro ejus puſtulis. Succus foliorum tenerorum expreſſus ac cum oleo *Schirgelim* datus confert pro lumbricis.

FIG. 5. 6 7. 8.

Arbor hæc à **C. Bauhino** in *Pinace* vocatur **Palma**, cujus fructus fiſſilis ***Pauſel*** dicitur, ***Pauſel Serapioni***, ***Filſel*** & ***Fuſel Avicennæ***. Fructus tum alibi, tum in Regno ***Malabar*** à nobilioribus vocatur ***Areca***, teſte ***Garzia ab Horto***, ad quem plura de hac materia deſiderantem lectorem remitto. Ut & ***Chriſtophorum à Coſta***, qui ***Avellanæ Indicæ*** nomine fructus deſcribit, eoſque adhuc virentes, ſub arena condi teſtatur, ut guſtu evadant gratiores, quin & in lotionibus adſtringentibus magni eſſe uſus. Maximum autem huic fructui famam conciliavit quotidianus ejus cum foliis ***Betre*** ſive ***Betle***, apud Indos Magnates & ditiores uſus, ut apud jam citatos autores, ***Linſchoten*** & ***Bontius*** (qui ***Pynangh de Sirii*** & ***Sirii Boa*** vocat) videre eſt.

Plures autem ejus dari ſpecies, teſtantur præter Autores noſtros, fructus magnitudine & forma varii, quos int[er] r[a]riora aſſervo. Verum quem forma oblonga ***Arecæ*** ſubjungit ***Cluſius***, toto cœlo ab eâ differt, cum nihil aliud ſit, quam Nucleus interior ***Palmapini Lobelii***.

C A-

Carim-pana

CARIM-PANA.

FIG. 9.

Carim-Panà duæ ſpecies ſunt, *Carim-Panà* & *Ampana.* Fig. 9.

Carim-Panà Bramanis *Talatámadò* Luſitan. *Palmeira Brava* ſem. eſt arbor procera naſcens in arenoſis.

Radix ſupernè capillata, ac infernè ramum medium craſſiorem rectà demittens; ac cum eo ramos transverſos tenuiores, eſtque cortice ac ligno nigricante.

Caudex ligno ruſo-nigricante, in medio corculo molli, exteriùs cortice ſeu cruſta nigricante, quæ deglubi nequit, ut *Tenga*, obductus, ad cruſtam ligno duriore.

Rami coronatim ac ordine decuſſato caudicem circumſident, ſuntque in pede, qui quatuor ferme cubitos oblongus, interius plani & nonnihil cavi, exterius rotundi ac in oris ob cuſpides eminentes aſperi & incidentes, infernè latiores ac ſpithamam fermè in latitudine æquantes, ſupernè ſtrictiores ac latitudinem ferme unius palmi, in ſummitate folium prægrande, quod latiſſimum eſt, ac velut flabellum plicatum explicant; ſunt autem folia hæc in plicarum oris eminentibus coſtis aſperis obducta, in anteriore parte inciſa, ac in plures cuſpides ſtricta, contextura denſa & craſſà, in longum venis denſis ſtriata; rami cùm tenerrimi ſunt cum ſuis foliis flabelli-formibus candida ſunt & nitentia ac folia in ſe plicis convoluta, anterius haud inciſa.

Fructus ſunt externa forma ſimiles fructibus *Tenga*, ſed minores & rotundiores & in vertice nonnihil plani calyci arcto & majori & foliis mutuo circumvolutis excepti, prodeuntes ex capſis quæ tribus foliis arcte circumvolutis conſtant, ac ſupra ex exortu ramorum erumpunt, ſunt autem hi fructus calyce arcto & majori ex foliis mutuo ei circumvolutis compoſito excepti, corticis craſſi exteriùs obducti corticula denſa, quæ fructibus immaturis viridi-fuſca, nitens ac glabra, ac iis maturis inferiùs ſupra calycem nigricans & nitens, ac ſulcis ſeu fiſſuris in longum ſtriata eſt, ſuperiùs in vertice ex viridi flaveſcens ſeu prorſus flava, intus autem cortex pulpam habet denſam, quæ primùm mollis ac alba eſt, dein cum fructus probè maturi ſunt, filamentis lignoſis, tenuioribus ac mollibus & minus duris denſè pertexta ac ſucculenta, ſaporis ſubdulcis & non ingrati, odoris fortis ac ejuſdem ut caro fructus dicti *Schácca*; in medio pulpæ corticis duæ treſve nuces oblongo-rotundæ & planæ

pulpa intermedia à ſe mutuo ſejunctæ conſitæ ſunt, conſtantque exteriùs operimento craſſo ac lignoſo, cùm vetuſtiores ſunt, nonnihil petroſo ac ſummè duro, quod in exteriori ſuperficie filamentis lignoſis albicantibus arctiſſimè obductum eſt, adeo ut minus glabrum ſit quàm operimentum lignoſum in fructu cocos; in hiſce cùm teneriores ſunt, intus medulla eſt cœrulea & tranſparens, craſſa, mollis & gelatina ac eſculenta, ſaporis dulcis haud ingrati, quæ cum tempore valde indureſcit, adeo ut mandi nequeat.

Apud hoſce Medicos non eſt in uſu.

FIG. 9.

Hujus *Palmæ Cocciferæ* complicato folio fructu minore, folium prægrande munere Domini *Pauli Hermans*, Medici & Botanici præſtantiſſimi, Civitatiſque *Columbo* in Inſula *Zeilan* Conſiliarii Juſtitiæ digniſſimi, poſſideo. Longitudine illud tredecim, & latitudine vel modicè expanſum novem pedes ſuperat, eamque obtinet figuram, quam hic Autores noſtri deſcribunt: Verum & inſuper, ubi foliorum laciniæ vel diviſuræ incipiunt, filamenta habet plurima, teretia, ejuſdem cum laciniis longitudinis, quæ deorſim propendent. Addebat Dominus *Hermans* ſexaginta milliaribus ſupra *Columbam* fuiſſe allatum, & ab incolis vocari *Talagaba*, id eſt, arborem umbroſam, foliis enim utuntur umbraculi loco.

AMPA-

AMPANA.

FIG. 10.

Ampana, quæ ſecunda ſpecies, Ling. Bram. *Talatámado*, Luſitanis *Palmera Bràvo Machò*, cum *Carìm-Pana* eadem eſt, tantùm in eo differens; quòd loco fructuum ſeu *Cocorum Capitula* teretia & florifera proferat; hæc autem Capitula ex *Càpſis* quæ foliis mutuo circumvolutis conſtant, ac ſupra ex exortu ramorum emicant, diverſis caulibus, qui duri, plani & primùm albicantes, dein virides ſunt, prorumpunt, in ſummitate unius caulis, duo triave ſita; ſunt autem capitula duas ſpithamas plus minus longa, & nonnihil incurva, primùm cum caulibus albicantia, dein virideſcentia & fractu facilia, in ſuperficie plurimis ſquammulis quæ ex intortione apertæ ſummitatem eorum reſpiciunt, obducta. Fig. 10.

Flores quos ferunt inter ſquammas ex ſuis oculis emicant in tractibus ſpiralibus, at non ſignatis, ac ſibi mutuo parallelis conſiti: ſuntque ſtellulæ conſtantes tribus parvis interiùs cochleato-cavis ac rigidiuſculis foliolis, quæ primùm cum capitulo albicantes, dein virideſcentes ſunt, conſtantes, continentque in medio quinque vel ſex tenuia ſtamina, quæ apicibus albicantibus, ſubflavis & grandiuſculis ac ſtriatis dotata ſunt.

In hiſce *Capitulis* floriferis intra carnem proximè ex adverſo oculorum florum *Gemmæ* oblongo-rotundæ ad ſuperficiem erectæ, quæ glabro loculamento occluſæ ſunt, continentur, quorum oculis flores inſerti ſunt.

Apud hoſce Medicos non eſt in uſu.

FIG. 10.

Palma [illegible] ab aliis non deſcripta, non incommodè meo [illegible] *Palma Malabarica*, floſculis ſtellatis, fructu [illegible].

[illegible] vero naturæ luſus in hac & præcedente ſpecie [illegible] venit, quæ Plantis quoad cætera ſimillimis, toto cœlo diſcrepantes flores & fructus appoſuit.

An autem eam ob rationem, ex Legibus naturæ, à Clariſſimo *Moriſſono* exhibitis disjungi debeant, unicuique judicandum relinquo.

Caryota urens
Schunda-pana.
Mal.
Arab.

SCHUNDA-PANA.

FIG. II.

SChunda-Panà, Ling. Bram. *Biralà-Madò*, eſt arbor procera naſcens in arenoſis. Fig. ii.

Radix eſt rufo-obſcuro cortice obducta, intus in medio ligno molliori, fibris hinc inde veſtita.

Caudex ambitu amplexum duorum hominum implens in ſuperficie obductus cortice ſeu potius cruſta cinerea quæ deglubi nequit. Ad cruſtam eſt ligno duro interiùs medio ferme ambitus diametro ligno molli.

Rami qui ex caudice ordinatè prodeunt ac ordine decuſſato bini & bini ex ſe mutuo exſurgunt cum pede caudicem circumſident, quemadmodum rami *Ténga*, eumque reticulato raro cortice, cujus filamenta ex oris pedis originem ſumunt, circumveſtiunt; ſuntque in pede tenues & cavi, ac tomentoſa rufa lanugine exteriùs obſiti, ac tactu velut coriacei, interiori ſuperficie albicantes ſeu ruffi, inferiùs latiores, parte ſuperiori, quo à caudice reflectuntur, ſunt rotundiores & duabus lacunis latis interiùs utrinque in longum ſtriati, ex quibus verſus oppoſitas partes ſurculos foliaceos qui angulati, virides, interiùs ſtriati ſunt, ac ad exortum extuberantes emittunt, exteriùs virides ac piloſa lanugine, quæ facile deteri poteſt, obſiti, intus filamentis lignoſis laxe pertexti, ſuntque ob lignum paucum leves.

Folia in ſurculis ramorum ad interiorem partem exoriuntur caulem inveſtientes, ac verſus duas oppoſitas partes obverſa, ſuntque oblonga ac velut triangulari ambitu circumſcripta in una parte anteriora verſus longiori ora, in altera quæ ſurculum proximè contingit, breviori excurrentia, ac cum duabus oris ad exortum angulum rectum acutum efficientia, atque adeo anteriùs latiora, ac in anteriori ora, quæ inter duas laterales intermedia eſt, ac cum ora interiori ac breviori angulum obtuſum, cum exteriori ac longiori angulum acutum efficit, cuſpidibus acutis eminentia, ſuntque contextura rigida, venis ex angulo exortus prodeuntibus, quæ certis intervallis velut nervi eminentes in adverſa parte extuberant, ſtriata in longum, ſuperficie utraque glabra ac viridi-fuſca, & valde nitentia; folia quæ in ſummitate ramorum oriuntur ex ramo tanquam coſta intermedia protenduntur.

Flores & *Fructus* in capſis oblongis, quæ ex caudice ſupra originem ſurculorum foliaceorum tranſverſum prodeunt, ac oblongæ ſunt unum brachium, ac quatuor quinqueve viridibus ſcutellatis corticibus conſtant, ſimul proveniunt ſurculis numeroſis, qui capſis apertis

ex iis erumpunt, ac ramo medio craſſiori coronatim circumpoſiti octo plus minus cubitos longi evadunt & graves faſcias conſtituunt denſo ordine arctè inſidentes.

Sunt autem flores ſpicei, oblongo-rotundi, ac longitudine ferme unciali rectà ſurculis impoſiti ac nonnihil poſteriora verſus reflexi, & bini ac bini paſſim ex adverſo ad ſe invicem ſiti, cùm ſe aperiunt in duo, ſed maximè ac ad ſummum in tria folia, quæ ſurrecta & cuſpidata, rigida, dura, craſſa, nullis venulis ſtriata, ac interiùs nonnihil cochleatæ-cavæ ſunt; ſe dividunt, uti & manuum preſſione reſolvuntur, colore primùm ſunt viridi, pòſt rubeſcente, ſeu purpureo-rubeſcente, dein flaveſcente, alii aperti, alii clauſi atque adeo etiam diverſi coloris, alii rubri, alii cœruleo-rubri dilutiùs, vel intenſiùs, alii flavi.

E medio horum ſpiceorum foliorum emicat penicillus anguſtorum, flavorum, ſurrectorum ac ſtriatorum foliorum, quæ inſtar ſtaminum ſunt.

Gemmæ fructuum juxta ſpiceos flores ſiti ſunt, ſuntque minores quàm flores, rotundæ ac in vertice cuſpidatæ, & cum cuſpide anteriora verſus reflexæ, quæ floribus deciduis remanent ac in fructus excreſcunt.

Sunt autem fructus, cùm in juſtam magnitudinem excrevére, confertiſſimo ſuo numero faſciam ramorum valde onerantes, plano-rotundi ſurculis, qui ſtriati ſunt, ſine petiolis inſidentes, primùm cùm immaturi, duri ac virides, dein flavi, ac vetuſtiores rubicundi, cùm probè maturi, rubicundo-obſcuri & nitentes, conſtantes cortice tenui & carne intus molli & rubra, quæ ex guſtu linguam acerrimè pungit & lancinat.

Intus *Semina* ſeu *Nuclei* duo duri ſunt, totam ferme capacitatem fructus replentes, forma oblongi, una parte rotunda, altera qua ſibi mutuo accumbunt, plana, ſtriis lacunoſa, colore exteriùs rubro, ac carne intus albicante cœrulea & rubra.

Apud hoſce Medicos non eſt in uſu.

FIG. II.

Arborem hanc *Palmæ Dactyliferæ* eſſe ſpeciem, non eſt quod quis dubitet: & niſi fructûs carnem linguam acerrimè pungere & lancinare traderent Autores, non incommodè ad *Palmam Americanam* fructu racemoſo C. *Bauhini* referri poſſe, opinarer. Quin & putem, figuram illam qum *Exoticorum* Lib. IV. Cap. XII. *Chamariphes Peregrina* nomine, exhibet *Cluſius*, nihil aliud eſſe, quàm raccemum aut faſciam, cui adhæſerunt hujus arboris fructus.

BALA.

BALA.

FIG. 12. 13. 14.

B*Ala* lingua Bramanum *Kely*, eſt arbor ad duûm hominum altitudinem aſſurgens, naſciturque in arenoſis. Fig. 12.

Radix craſſa eſt duas ſpithamas ac tres oblonga, ambitu rotundo, plurimis fibris capillatis, quæ intus lignoſæ ſunt, veſtita, exteriùs fuſca ac nigricans, intus carne albicante, quæ ſaporis aquei, ſubdulcis & ſubaſtringentis eſt, quæ inciſa humorem albicantem nonnihil unctuoſum, qui ſaporis ſubdulcis & valde aſtringentis eſt, exudat, ac illicò ſubrubro, ſeu perſico colore ſuffunditur; intervallo ferme pollicari ab ambitu annulo ſeu circulo tenui parum lignoſo ac etiam molli in orbem pertexta conſpicitur, ex quo fibræ radicis filamenta recipiunt, ac plurima filamenta lignoſa tenuiſſima verſus corticem hinc inde deducuntur, rariſſima autem ac brevia verſus interiores annuli partes.

Ex radice *Rami folioſi* ſimplices, quorum interiores ex exterioribus, à quibus arctè comprehenduntur, ordine ferme decuſſato emicant pede recto & oblongo, qui unius ſeu duûm etiam hominum altitudinem metitur, aſſurgunt, cum ſuperiori parte, in qua foliis veſtiti ſunt magis minuſve à pede reflexi ac pandi, ſunt autem in pede exteriùs rotundi, interiùs cavi in ima parte pedis quâ ſuperficiei radicis annulari tractu inſident ac ſuperiori æque lati ac latitudine unius ſpithamæ, in media pedis latitudine craſſi ferme unum pollicem, ac inde verſus oras ſenſim extenuati exteriùs cortice glabro & ſubviridi ſeu etiam viridi-flaveſcente, qui in filamenta candida, dura & valida in longum protrahi poteſt, interiùs corticula ſeu membrana glabra & candida obducti; intus in longum perducti numeroſis parietibus, albicantibus, ſimplicibus, parallelis, qui ſinguli venulis intus in longum ſtriati ſunt, ac plurimis tranſverſis membranaceis interſepimentis in camerulas ſeu loculos, qui cortice exteriori & interiori occluſi ſunt, diſtincti, ſapore aquoſo haud adſtringente; ſuperiori parte, qua à pede magis minuſve reflexi ſunt ac pandi, majori ſunt craſſitie, & minus lati, cum maxima latitudine infernè, inde ſenſim uſque ad apicem ſtrictiores, exteriùs rotundiores, ac interiùs rotundiore cavitate, ac in oras extenuatas ſtricti, intus quoque ejuſdem texturæ ut in pede, ſuntque rami intervallo à pede ferme ſpithamæ, ſeu etiam cubitali, nullo folio veſtiti, inde uſque ad apicem veſtiti uno folio, conſtituuntque velut mediam coſtam foliorum, cujus latera ex ejus oris tenuibus utrinque excurrunt: cùm teneriores, colore ſunt in totum albicante; cùm vetuſtiores, viridi-diluto ac cœruleo rore conſperſi, dein cum majori ætate flaveſcentes.

Folia, quæ ramorum ſuperiorem partem inveſtiunt, oblongo-rotunda & lata ſunt cum ſuo ramo medio ſeu coſta longitudine ferme ſeſquihominis, in medio maxima latitudine, quæ ferme eſt unius cubiti, & inde verſus apicem & imam partem ſtrictiori, ſuntque ſuperficie glabra, leniſſima ac æquabiliſſima, ſubtiliſſimæ texturæ, adeo ut aqua in iis ſparſim diffuſa illico in rotundiſſimas guttulas ſe colligat, viroris in recta vividi & nitentis, in adverſa minori nitore, ſaporis ſubadſtringentis & ſubdulcis, venulis denſis ſubtiliſſimis & parallelis, quæ ex oris coſtæ ſeu rami medii tranſverſim excurrunt ac initio ſui tractus ex inferiori coſtæ parte conſpicue deducuntur, ſtriata & in margine rubro limbulo cincta, in quem

venæ tractu ſuperiora verſus inflexo incurrunt, intervallis autem ordinatis ac ferme ſemidigitalibus venulis magis nitentibus ſunt; ac in earum tractu in recta parum extuberantia, & in adverſa rugulis tenuiter ſtriata, ac in ipſis coſtæ oris in tractu ſuo obliquè ex inferiore coſtæ parte conſpicuè deducuntur, ac in margine ubi teneriora cum ſuo ramo in totum ſunt albicantia, & in parte recta album ſericum ex vividiſſimo candore & nitore æmulantia; folium intimum quod ex radice prodit ac ab aliis comprehenditur, in ſe convolutum eſt.

Poſt foliorum omnium, quæ ex radice originem ſumunt, exortum, unus *Caulis* rotundus, qui parte inferiore nonnihil craſſior, ex medio pedum ramorum ſoliaceorum è radice exſurgit in ſummitate cono nodulatus, ac ex eo hinc inde diſſitis intervallis rami tres quatuorve, quorum ſuperiores conum obtegunt ac involvunt, emergunt, quibus apertis & relaxatis conus ſe foras prodit arboriſque partus conſpicitur; horum autem ramorum folia trium quatuorve digitorum tranſverſorum ſeu palmi vel ſpithamæ intervallo à ſuperiori parte pedis eos inveſtiunt, ſuntque minus oblonga quàm quæ in prioribus ramis ac minori intervallo puta palmi vel ſpithamæ plus minus à pede exorta.

Caulis in parte ea, quæ à pede ramorum inveſtita eſt, albicans & mollis ac tener eſt parte ſuperiori, quæ cum cono foras ſe prodit, virideſcit ac durior evadit, & filamentis nonnihil lignoſis eſt pertextus, ac cum tempore magis magiſque pandus, eſtque intus in totum fiſtuloſus ac ſaporis aquei, ſubdulcis & ſubadſtringentis, ubi confringitur, plura filamenta candida ex ſuperficie partium confractarum deducuntur ac longè protrahuntur; hic tener coctus ac à filamentis ſeparatus eſt in eduliis: ſuccus in parte ſuperiori contentus magis adſtringens eſt & ſublacteus ac unctuoſus.

Fig.13. *Flores* ac *Fructus* ſimul in cono proveniunt; eſt autem conus ſpithamam longus, conſtans ex foliis plurimis oblongo-rotundis anterius contractioribus, grandiuſculis, craſſis, & ſibi mutuo ſuperimpoſitis, ac clauſis, & in diverſas ſeries diſpoſitis: quæ coriacea, exterius corrugata ac ſulcis & interius venis in cuſpidem deſinentibus ſtriata ſunt; quæ exteriora folia, colore ſunt exterius rubro-fuſco & ſubcœruleo rore conſperſa, ac in interiori ſuperficie ſanguinea; quæ interiora, colore flavo & magis ac magis albicante, cùm tener eſt, conus cum ſuo caule colore in totum eſt albicante; intra ſingula hujus coni folia quæ unum poſt alterum ſe aperiunt ac dein decidunt, flores cum fructibus quibus inſident ſeu flores ſoli includuntur, & quidem intra folia exteriora & inferiora flores cum fructibus ſimul, quibus inſident, intra folia autem interiora & propius ad cuſpidem coni ſita, flores ſoli ſine fructibus.

Sunt autem *Flores*, qui *Fructibus* inſident, conſtantes quatuor foliis, tria ſunt oblonga, ſurrecta & rigida, infernè latiora ac ſenſim in anguſtum contracta, craſſa, nonnihil pellucida, albicantia, & nitentia, ac venis in longum ſtriata, ſuperiùs in cuſpide flava, atque eorum unum, quod exteriùs ſitum, latius eſt & ſuperne in tres cuſpides flavas inciſum, duo cætera anguſtiora & in unam cuſpidem contracta, atque ex hiſce duobus unum quod folio latiori magis proximè adjacet cochleatæ cavitatis tenue & magis tranſparens, quartum folium quod inter duo folia oblonga, craſſiora conſitum eſt, & ex adverſo folii oblongi tenuioris, eſt inſtar veſiculæ ſeu folliculi rotundi interiora verſus convolutum, candidiſſimum, nitens, ac maxime tranſparens, tenuiſſimis venulis in longum ſtriatum, minùs oblongum, ac in ora rotunda verticis cuſpide criſpata eminens, in ſe, cùm nondum apertum eſt, humorem limpidum, unctuoſum, ut ovi albumen, ſed tenuiorem, ac ſubdulcem, inſtar mellis, continens.

E medio *Florum* ex umbilico fructus quinque *Stamina* cum *Stylo oblongo* exſurgunt: *Stamina* erecta plana, & lata, ac parum craſſiola, ſunt ejuſdem longitudinis, & candida.

Stylus Rotundus, craſſus, oblongus, ſupra ſtamina ferme dimidia longitudine eminens, ac folia oblonga longitudine ferme æquans, inferiùs craſſior, coloris albicantis & rubeſcentis, in vertice uno nodo craſſo, plano, rotundo, ac velut cereo & nonnihil ex albo fuſco dotatus.

Flores qui nullum fructum dant prioribus ferme ſimiles, ſed nonnihil ab iis differentes, conſtantes tantùm duobus albicantibus foliis, uno oblongo, ſurrecto & interiora verſus contracto, ac ſupernè in quinque cuſpides flavas, quarum duæ interiores anguſtiores ſunt, inciſo, quod in foliis prioribus eſt tricuſpidatum, & altero folliculiformi tenui minori, quod à folio majori circumvoluto includitur, quod idem eſt ut folliculiforme folium in prioribus floribus, ſed minùs amplum ac etiam liquorem ſubdulcem continens.

Stamina, quæ in hiſce quoque quinque candida, ſed oblonga ſunt, ferme ad nodum ſtyli exſurgentia, inferiùs nitentia & rotundiola, & ſupernè plana ac interiùs utrinque ad oras ſutura eminente fuſca obſita; ſtylus oblongus, craſſus, albicans, uno nodo craſſo ſtriato eſt dotatus: ſunt autem hi flores pede rotundiolo, unciali, denſo & carnoſo, qui exteriùs & intus eſt albicans, ac tenerrimum fructûs germen referens, conſtantes, ac ſuo pede ad ungues foliorum coniformis capituli, quod eos includit, ſemiannularibus extuberantiis caulis ſeriebus ferme binis ſurrecti ac densè ad ſe invicem juncti, inſidentes, ac oculos albicantes decidui relinquentes.

Fructus in ſuo *Caule* faſciatim ſeu plures congregatim proveniunt inferioribus Fig.14. ſemiannularibus extuberantiis caulis, quæ eo excreſcente latius deducuntur, & quò magni inferiores ſunt, eò latiore intervallo diſtant, poſitis ſeriebus ferme binis plures ut duodecim, quatuordecimvé plus minus ad ſe invicem ſurrecti inſidentes, ac in novem, decemve diſtinctis ordinibus plus minùs caulem circumſtantes, ſuntque oblongi longitudine plus minus unius ſpithamæ, cùm maturi ſunt minùs angulati ſeu rotundi, conſtantes cortice æquabili, craſſiolo, exteriùs flavo, cùm immaturi ſunt, intus pulpa flava, denſa, & molli, ac unctuoſa, quæ ſaporis dulcis & grati ac ad corticis interiorem ſuperficiem carne minùs denſa ſeu fungoſa & albicante obducti, transverſim ſecti in carne nota magis fuſca ſeu rufa velut ſigno crucis interſtincti, ac punctulis hinc inde nigricantibus conſperſi, cùm immaturi ſunt, magis angulati, cortice viridi, qui, cùm tenerrimi ſunt, primùm eſt albicans, intus pulpa minus molli, & albicante, ac ſaporis adſtringentis, ac expreſſi, liquorem exſtillantes ſpiſſiorem, unctuoſum, ac viſcidum, qui in pannum decidens eum inficit macula, quæ nullo negotio elui poteſt.

Faſciæ horum *Fructuum* in uno caule ordinario tres pedes plus minus oblongæ ſunt.

Semina in iis communiter nulla.

VIRES EJUS.

RAdix contrita & epota in lacte vertiginem capitis ſedat; ejus aqua cum ſaccharo permixta proficuè ebibitur pro ardore renum, quin & eadem aqua ſimpliciter epota pro doloribus ex urina obortis confert, daturque proficuè iis, quorum corpus argento vivo diſtillato infectum eſt, ut & iis qui inter edendum capillos hauſerunt: corculum arboris putà caulem albicantem, qui fructum fert, tritum & cum melle intus ſumptum malis oculorum convenit, ad

quod etiam ſervit butyrum in quo fructus ſeu fici in fruſta ſecti toſti ſunt, epotum.

Bála ex diverſitate fructuum plures ac diverſæ ſunt ſpecies, ut *Néndera-Bála* quæ fructum fert oblongiorem cæteris, qui in cortice eſt, colore rubro, & intus carne rubeſcente, ſuntque ejus ſpecies *Néra-Nendera*, quæ fructibus eſt grandioribus, & *Curvò-Coddè*, quæ fructibus eſt minus oblongis, *Cadali-Bála* fructus fert gratis & jucundi odoris, qui cortice ſunt tenui; ejus ſpecies *Schéru-Cadali*, quæ minores fructus fert, & *Eradà-Caduli*, quæ ſapore præferuntur: *Puàm-Bála* fructus fert exactè rotundos, & oblongiores, ac craſſiores quàm *Cadali-Bála*, qui ſaporis ſunt optimi, eſtque ejus ſpecies *Turenále-Bála* utpote grandior. *Mánnem-Bála* fert fructus angulatos quatuor ſuperficierum, qui carne nonnihil oleoſa ac pingui; ſunt ſaporis magis dulcis, cortice craſſo, habetque hæc folia craſſiora cæteris & magis lata ac oblongiora; *Cinga-Bála* fert fructus oblongos ut *Nendera-Bála*, ſed minùs craſſos, & qui maturi viridi-clari ſunt; *Canìm-Bála* fructus fert multo minores cæteris, qui maturi, coloris ſunt ſubflavi; ejus ſpecies eſt *Schún-dila-Canìm-Bála*, quæ fructus fert valde parvos ac minores cæteris, ac nullos alios flores niſi qui in fructibus inſident, atque adeo ramum totum uſque ad verticem fructibus oneratum: *Calèm-Bála* fert fructus cortice craſſiolo, in quibus ſemina nigra continentur. *Bangála-Bála* flores fert, qui ſunt colore cæruleo-fuſco.

Bála ſpecies communiter intra ſex menſes flores ferunt; *Puam-Bála* autem intra duodecim menſes, fructus poſt quatuor menſes matureſcunt; una arbor unum caulem ex radice edit ac fructu dato & ad maturitatem perducto emoritur, ſtolonibus qui ex ejus radice circumquaque expullulant in arbores excreſcentibus.

FIG. 12. 13. 14.

Neſcio quid C. *Bauhinum* moverit, quod hanc arborem in *Pinace* vocaverit, *Palmam humilem longis latiſque Foliis*, cùm non duntaxat Autores noſtri, ſed & alii teſtes oculati, proceram eſſe, & duorum hominum altitudinem æquare, teſtentur. Forſan *Geſnerus*, qui *Pumilam* vocat, vel *Oviedus*, qui pro loci ratione, *Pumilam proceramve* eſſe aſſerit, huic opinioni anſam præbuit. *Muſa* vel *Muza* vulgo vocatur *Serapionis*, *Mauz Ægyptiis*, *Alpino*, *Muz* & *Gemez Mauritanis*, *Guillandino* teſte: *Pala* quoque vocatur *Plinio*, & *Quelli Bengalenſibus*, nominibus procul dubio, à *Malabarenſium Bala*, & *Bramanum Kely* mutuatis: *A Braſilienſibus*, ubi, *Piſone* teſte, abundè luxuriat, *Banana* & *Pacobuçu* vocatur. Parum autem ſibi conſtat C. *Bauhinus*, dum à ſe invicem disjungit *Muſam*, & *Ficum Indicam Racemoſam* ſive *Banana*, cùm revera una & eadem ſit arbor, licet ratione fructus, aliquot ejus dentur differentiæ, ut pluribus etiam noſtri Autores inculcant.

Arbuſculam quoque tenellam, ſatis tamen vegetam, hoc anno ex *Zeilan* ad nos attulerunt, reduces inde naves, quæ an hyemem feret, dies docebit.

Num porrò ſit *Dudaim* in *Bibliis*, *Ura* quam ex terra benedicta *Moyſi* attulerunt, *Ficus Pharaonis*, vel *Pomum Paradiſi*, judicent alii.

mal.
Arab.
bram.

Tab. 14

Papaya
Fig. 15

AMBAPAJA.

FIG. 15.

PApája duæ ſunt ſpecies, una *Amba-Paja*, altera *Papajamaram*. Fig. 15.

Amba-pája ling. Bram. *Dadul-Papája*, eſt arbor ad altitudinem quatuor hominum aſſurgens, fruticoſa, naſcens in arenoſis.

Radix rectà ſe demittens, eſtque albicans, conſtans cortice ac carne albicante, humida & pingui ſine ligno, eſtque odoris fortis, oleoſi & grave-olentis, ſaporis quoque pinguis ac ingrati.

Stirps ſimplex eſt pedem craſſa, eſtque ad radicem intus ſolida, albicante, humida & pingui carne repleta, ſuperiori parte cava ac diſtinctis interſepimentis carneis pingui-humidis, & albicantibus clauſa, conſtantque cortice denſo, viridi & pingui-humido, qui filamentis minus lignoſis eſt pertextus, ac intus, ubi cava eſt ſtirps, membrana tenui & albicante veſtitus.

Folia cauliculis cavis, viridi-dilutis & albicantibus, ac intus quoque pingui-humidis, qui duos ferme pedes longi ſunt, ac ad ſtirpis interiora interſepimenta erumpunt, & ad originem paulò craſſiores ſunt, inſident, ſuntque laciniata, inciſa in ſeptem lacinias ſeu folia, quæ ſingula anteriùs cuſpidata ſunt, ac cuſpidibus lateralibus eminent contextura tenuia, mollia & lenia, viroris in adverſa fuſci, in recta communis.

Ex petiolo ſeptem *Coſtæ* majores & viridi-dilutæ ad extremos cuſpides cujuſque folii excurrunt, quæ hinc inde coſtulas tranſverſas diffundunt.

Cauliculi novi è ſummitate caudicis ſemper erumpunt, vetuſtioribus, qui in inferiori parte ſtirpis ſunt, deciduis, ac notas albicantes in ejus cortice viridi relinquentibus.

Flores in petiolis tenuioribus, rotundis, tres ſpithamas longis, viridi-dilutis, qui intus corculo ſunt albo, ac in medio tubulo pertuſi, pingui-humidi, ac ſupra ex origine caulium quibus folia inſident oriuntur, plures congregatim ac umbellatim proveniunt, ſuntque albicantes, odoris grati & jucundi, quinque oblongo-rotundorum foliorum in ſtellæ formam expanſorum cum pedunculo viridi-diluto, albicante; calyci parvo, arcto & viridi-fuſco inſidentes: folia craſſiola ſunt & denſæ texturæ ſine venis, in exteriori ſuperficie in uno latere coloris viridi-diluti albicantis ut pedunculus, ac reli-

quo latere in quo etiam exteriùs coloris albicantis ſunt, craſſiora. Ex medio emicat corculum flavum conſtans decem oblongis apicibus qui breviſſimis ſtamunculis ad unguiculos foliorum ſuperiori pedis parti in duabus ſeriebus interiùs affixi & inſerti ſunt.

Gemmæ Florum oblongo-rotundæ, primùm virides, dein ſubflavo-albicantes.

Fructus fert nullos.

Flores fert toto anno.

Tota hæc planta ſeu frutex aut arbor eſt pingui-humida, ejuſque humor qui ex radice vel ſtirpe vel caulibus foliorum ac florum inciſis exſudat, eſt primùm aquei ſubcœrulei & ſubalbicantis coloris ac tranſparens, qui ex attactu aëris confeſtim in unctuoſam, magis albicantem & ſubcœruleam materiam inſpiſſatur.

Aqua quæ ex fl. diſtillatur, odoris eſt pinguis ac moleſtis.

Apud hoſce Medicos non eſt in uſu.

PAPA-

PAPAJAMARAM.

FIG. 15.

PApajámaram, quæ ſecunda ſpecies eſt, *Papája* Fig.15.
ling. Bram. *Papája*, arbor minùs excelſa, caudice minùs craſſo, cum priori in floribus differens, ut & quod fructus habet.

Flores ex quorum medio ſeu orificio fructus erumpunt cum ſuis fructibus parvis petiolis in ſtir-
e hinc inde proveniunt, albi ſunt & odoris jucundiſſimi, conſtan-
quinque foliis oblongis, quæ anteriora verſus rectis oris in cuſpidem ſe contrahunt, ac rigida, craſſa, & denſa ſunt ſine venis conſpicuis, exteriora verſus cum cuſpide reflexa ac intorta.

Calyx, quo continentur, quinque brevium cuſpidum eſt, qui foliis florum deciſis fructum inferiùs complectitur.

Fructus qui ſinguli ex medio uniuſcujuſque floris erumpunt, nullo vel tenuiſſimo ſunt cortice, carne denſa & ſolida ac pingui-humida; cùm immaturi, carne ſunt albicante & ſaporis pinguis ac aſtringentis, exſtillantes humorem aqueum ſubalbicantem & ſubcœruleum, qui inſpiſſatur, ex maturitate carne interiùs flaveſcente, ac ſaporis haud ingrati pingui-dulcis, intus grandi cavitate ac in interiori ſuperficie, quæ in longum quinque rotundis lateribus excurrit, fungoſa carne obducti.

Semina in interiori ſuperficie inter fungoſam carnem numeroſa in quinque ſeriebus conſita ſunt, quæ in medio rotundorum laterum à ſe mutuo interſtinctæ ſunt, ſuntque oſſicula rotunda, angulata, aſpera & nigra, ſingula involuta in propria membrana albicante, ac tranſparente, & nitente, ac parvis & tenuibus umbilicis adhærentia nucleo intus albo.

Fructus, cùm teneri ſunt, & in medio florum conſiti, ſuperiora verſus in cuſpidem contracti ſeu conici ſunt, ac in cuſpide quinque anguſtis, craſſis, ſubflavis foliis, quæ in anteriori parte latiora, & in cuſpi-

cuſpides diviſa ſunt coronati, ac inciſi gemmulis rotundis albicantibus in interiori ſuperficie obſiti ſunt.

Fructus fert toto anno.

Apud hoſce Medicos non eſt in uſu.

FIG. 15.

Hæ arbores quoque duobus in locis, ſeorſim diverſiſque nominibus à C. *Bauhino* proponuntur in *Pinace*.

Primum Libro XI. Sect. V. *Capite de Platano*, hiſce verbis: *Arbor Platani folio fructu Peponis magnitudine eduli, Mamacra ipſa arbor: at fructus Mamaon, ab uberum forte ſimilitudine: Luſitanis in America eſt mas ſterilis, fœmina fructifera, Cluſ. cur. poſt.*

Deinde Libro XII. Sect. I. *Capite de Ficu*, ſequentibus verbis: *Ficuum ſpecie fructus Peruanus, Papaje fructuum genus ficuum ſpecie.*

In utraque India ſatis frequens conſpicitur: à *Bontio* arbor vocatur *Melonifera* ſ. *Papayo*, à *Piſone Pinoguaçu*, qui marem æque ac fœminam fructum ferre refert (ſecus ac *Cluſius*, noſtrique autores ſtatuunt) licet minorem & oblongiorem, falſumque eſſe fœminam non ferre fructum, niſi mas adſtet: quod & confirmat *Rochefortius*.

Fabius Columna ſuis in *Recchium Commentariis*, hujus quoque arboris nomine *Papayo Orientalis* & *Peponis arboreſcentis* mentionem facit, teſtaturque ſe ejus ſemen unà cum accuratiſſimâ Plantæ deſcriptione accepiſſe, à famigeratiſſimo *Petro de Valle*, è duodecimo peregrinationis ſuæ anno reduce: Nobis etiam ex Occidentali India quandoque fuit transmiſſum, & feliciter germinavit, verùm hyemalis culturæ impatiens, & frigoris exoſa, nunquam perennavit.

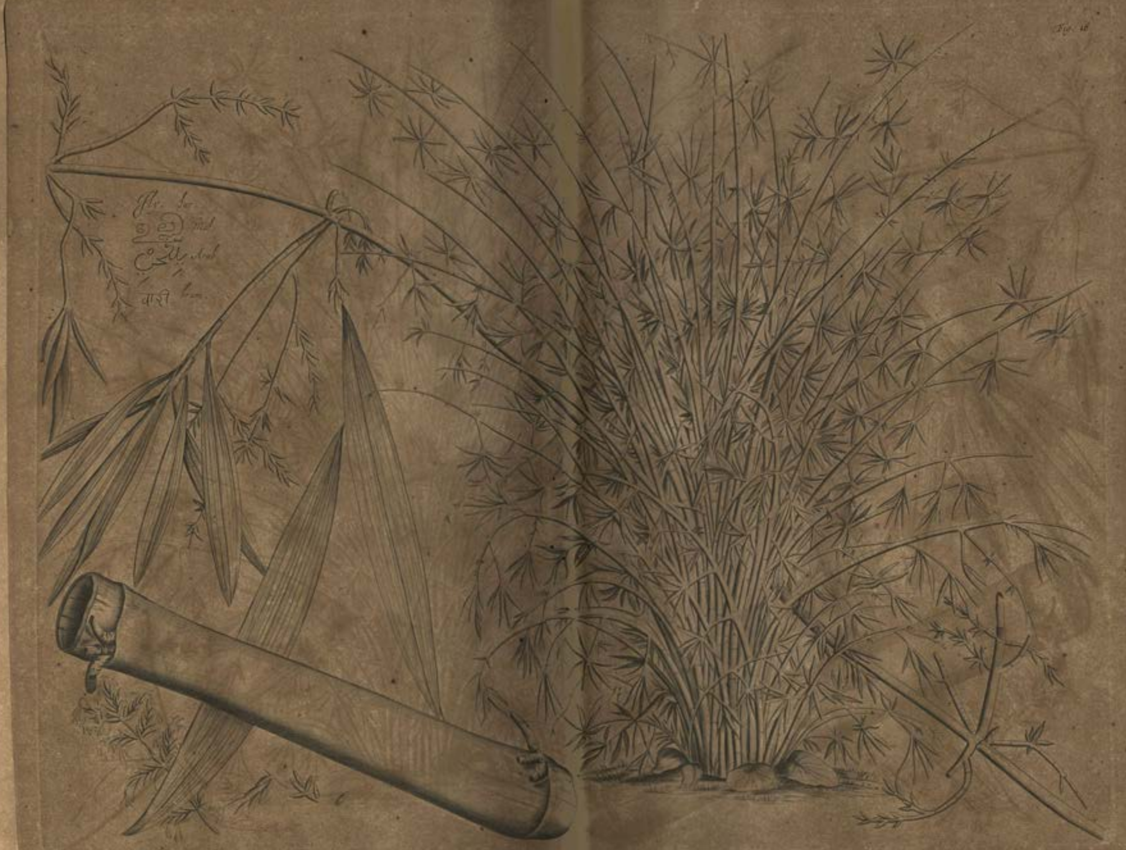

Fig. 18

ILY.

FIG. 16.

ILy lingua Bramanum *Váſi*, noſtra communi *Bambù*, eſt Arbor naſcens in arenoſis, in excelſam altitudinem, quæ eam *Ténga* exſuperat, evadens. Fig.16.

Radix ab ipſo ſtipite non multum differens, niſi quod albicans & plurimis radiculis ſeu fibris ſit veſtita, ex geniculis, quibus diſtinctus eſt, novos oculos ſeu cauliculos geniculatos emittit, atque hi etiam alios ex quibus tanquam novis radicibus caules plures ſimul juncti aſſurgunt, atque ita caules novelli cum ſuis radiculis avulſi proſeminantur; Caules autem rotundi, cortice viridi, duri & geniculati ſunt ex geniculis novos ramos ſurculoſque emittentes, atque in ipſis geniculis ſpinis oblongis, rigidis, acutis, uno vel etiam duobus pluribuſve muniti, intus fiſtuloſi fiſtulis ſubtilibus.

Stipites, qui ex radice ipſa exſurgunt, ad duorum triumve hominum altitudinem ſe erigunt, priuſquam laterales ramulos ſeu ſurculos diffundunt, ac craſſitie ferme unius ſpithamæ evadunt, cùm teneri ac novelli ſunt ſtipites, uti & rami ferme ſolidi, in medio uno tantùm parvo tubulo pervii, cùm maximè novelli ſunt, in medio, ubi tubulus aperitur, nota albicante ſunt; cùm vetuſtiores, intus cavi, & ad geniculos interſepimento lignoſo clauſi, & interiùs membrana tenui, albicante obducti, conſtantque lignoſis, duris, albicantibus filamentis, cùm teneriores ſunt, exteriùs viridi-fuſci; cùm vetuſtiores, ex albo flavi & nitentis coloris, nullo cortice, qui lignoſis filamentis interſtinctus eſt, veſtiti: Stipites hujus arboris cùm vetuſtiores ſunt, aliquo genere calcis in cavitate obducuntur, quæ uſui medico ſervatur.

Folia, quæ geniculis caulium breviſſimis petiolis inſident, longa & anguſta ſunt longitudine unius ſpithamæ, latitudine quæ ad petiolum maxima eſt, digitali, verſus ſummitatem ſenſim ſtricta, venis in longum ſtriata, & in exteriori parte in medio uno nervo obſita, oris aſpera ſi verſus inferiora ſtringantur, viroris utrinque communis.

Flores in ſpicis ſquamoſis, qui nodulis caulium congregatim inſident, proveniunt, atque ex ſpicis apertis tenuiſſimis filamentis dependent, intra quas ſe deinde recipiunt velut flores ſpicati oryzæ, ſuntque deinde in ſpicis tritico ſimiles, niſi quod minores ſunt; ſexageſimo anno à ſatione, ut ferunt, hæc arbor flores fert per unum

ferme menſem proximè ante florum exortum, primùm omnibus foliis ſpoliatur, & poſtquam defloruit, emoritur.

VIRES EJUS.

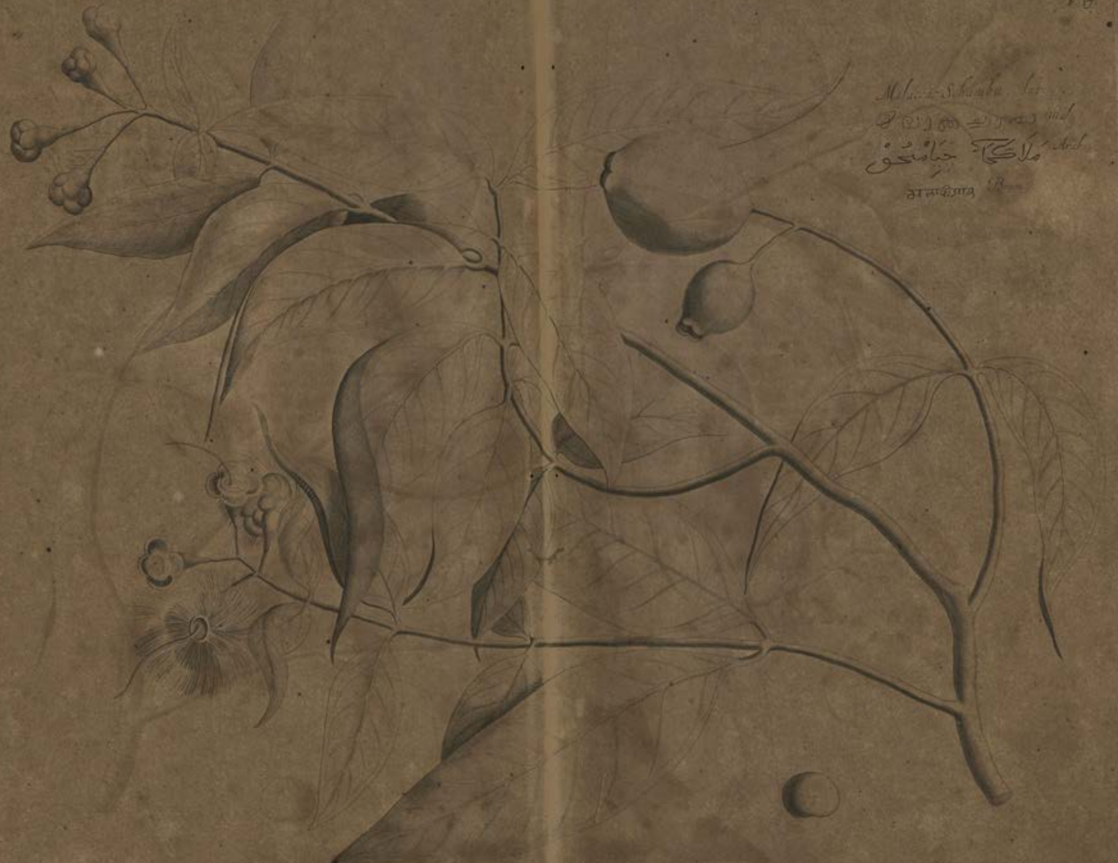
CORticis & *Foliorum* decoctum epotum ſervit ad ſanguinem in corpore ex vulnere retentum expurgandum, confertque etiam puerperis ad materiæ ſanguinolentæ, quæ poſt partum retenta eſt, excretionem. Calx quæ in ſtipitibus vetuſtis creſcit, prodeſt in ſtranguriâ, iiſque qui urinam purulentam mingunt.

FIG. 16.

Arundinem hanc Autores noſtri inter arbores deſcribunt, eodem quo C. *Bauhinus* jure, cui in *Pinace* dicitur, *Arundo arbor:* in qua humor lacteus gignitur, qui *Tabaxir Arabibus* & *Avicennæ Mambu Indorum*, in cujus arundinibus *Tabaxir* ſive ſaccharum, *Mambu Garziæ*. Rectius Dominus *Hermans*, qui Anno 1676. portionem Plantæ ſiccatam, unà cum foliis & flores ex inſulâ *Zeilan* tranſmiſit, *Bauhinianam* denominationem nonnihil immutavit, dum vocat *Arundinem Indicam arboream maximam*, *cortice ſpinoſo*. Addit porrò quod *Cingalenſibus* vocetur *Nuaylias*, id eſt, arbor febrilis, quia febre corripiuntur ii qui ſe lavant ex aquis, in quas arboris hujus folia decidére. Corruptè vulgò à *Luſitanis* aliiſque vocatur *Bambu* vel *Bamboes*: in Inſula autem *Madagaſcar* præſertimque ejus Provincia *Galemboulou*, teſte Domino *Flacourt*, tanta naſcitur copia, ut regio inde nomen obtinuerit. *Voulu* enim ibidem nuncupatur. Ad quam immenſam autem locis humidis, arenoſis & paludoſis, quibus gaudet, quandoque aſſurgat proceritatem, ex fragmentis, Clariſſimi *Piſonis* munere, in porticu Horti Academici ſuſpenſis, colligere datur: quorum majus viginti octo, minus viginti ſex pedum longitudinem ſuperat. Quin & credibile eſt, haſce arundines, antequam eſſent diffractæ, duplo majorem longitudinem obtinuiſſe, cùm craſſities unius extremitatis, ab alterius vix differat. Admiratione quoque dignum eſt, tam vaſtam arundinum molem, tam exiguis veſtiri foliis, cùm maxima ex ſiccatis, quæ aſſervo, vix ſpithamam longitudine aut tranſverſum digitum latitudine tranſcendat. Arundines hæ inſuper amputatæ, & igne crematæ, fertiliſſimum præbent cinerem, in quo omnis generis conſitæ plantæ feliciter proveniunt: dum autem cremantur, ingentem edunt ſonitum, & fragore centum aliquot ſclopetorum exploſiones æmulantur. Aër enim intra cancellos, internodiorum ope recluſus, dum rarefit, ampliuſque ſpatium deſiderat, parietes quaquaverſum diſrumpit, & vi ſibi exitum quærit.

Quàm varia autem, non minùs ac *Palma Coccifera*, hæc planta humanum in commodum ſuppeditet auxilia, pluribus tradunt Autores, & imprimis *G. Piſo in Mantiſſa Aromatica*, ubi præter accuratiſſimam *Sacar Mambu*, ſive *Tabaxir* deſcriptionem, videre quoque licet, tenellos hujus Arundinis ramos, præſertim radici vicinos, ab Indis condiri, & celebris illius confectionis quæ *Achar* vulgò nuncupatur, & ad appetitum excitandum, ventriculique concoctionem promovendam per Europam diſpergitur, non infimam partem conſtituere.

F. 17

MALACCA SCHAMBU.

FIG. 17.

SChámbu duæ ſpecies, una *Malacca-Schámbu*, altera *Nati-Schámbu*. Fig. 17.

Malácca-Schámbu ling. Bram. ejuſdem nominis, eſt arbor procera ramis denſis & opacis tranſverſum ſparſis.

Radix craſſa eſt, ramos quaquaverſum diffundens, cortice eſt cinericeo, intus rufo; ligno albicante.

Stipes ambitu amplexum unius brachii paululum excedens, cortice cinereo, rami cinereo magis fuſco, ſurculi teneriores virides.

Folia, quæ in ramis bina & bina ac ordine ſe mutuo decuſſantia petiolis viridibus, curtis, craſſis, interiùs planis ſeu latè ſtriatis proveniunt, oblongo-anguſta, rotunda, anteriùs cuſpidata, ad petiolum quoque ſtricta, longitudine maxima unius ſpithamæ, latitudine duorum triumve pollicum, quæ minùs longa evadunt, cæteris latiora, ſuntque textura craſſiola & ſolida ac denſa, ſuperficie glabra, virore in rectâ valde fuſco & nitente, in adversâ virore communi, ſaporis adſtringentis ac nonnihil ſubacidi ſeu vinoſi diutius maſticata, odoris nullius, cùm emarceſcunt, ſunt flaveſcentia ac crocea.

Ex coſta media, quæ in adverſa ſolum eminet, *Nervi* ſubtiles & parum in adverſa eminentes, recta obliquo ac ferme parallelo ductu anteriora verſus exeunt, ac æquali intervallo à margine reflexi in ſe invicem arcuatim incurrunt velut limbulum ad marginem relinquentes, ſuntque in recta parte tractibus ſuis conſpicui ac venulis minutulis, ſubtilibus, intra folium meantibus comitati.

Flores in petiolis ſeu ſurculis viridibus ſpithamam plus minus longis, qui ſupra ex origine foliorum oriuntur plures congregatim, tres, quatuor, quinqueve parvis ac ſemidigitalibus, rotundis, craſſiolis & viridibus pedunculis proveniunt, conſtantes quatuor foliis ex viridi albicantibus, oblongo-rotundis, interiùs cochleatis, rigidis à ſe mutuo latiuſculè diſtantibus, quæ exteriùs magis viridia ſunt, & in oris ſuperioribus interiùs & exteriùs magis albicant, & venulis annularibus verſus oppoſitas oras in longum ſtriata ſunt, ſuntque ad unguiculos foliorum ornati denſo penicillo confertorum, longiuſculorum, candidorum ſtaminum, quæ ex ora quadrata orificii medii cancelliformis lati & cavi ſe exſerunt, & in vertice apicibus ſeu nodulis ex albicanti flaveſcentibus dotata ſunt, & in medio penicilli ſtaminum ſtylo albicante craſſiolo, ſurrecto & in apicem deſinente, qui ex medio orificii ſeu umbilici exſurgit.

Calyx eſt quatuor brevium lato-rotundorum ac interiora verſus quoque cochleatorum & magis viridium foliorum, quæ ſingula inter duo florum folia exteriùs conſident, ejuſque pes craſſus verſus inferiora ſe in conum ſtringens, & nonnihil ex viridi albicans, ac à reliquo petiolo florum, qui viridi-fuſcus eſt, nodulo diſtinctus, eſtque ipſum primordium fructus, ac magis & magis extuberans & turgeſcens. Sunt autem flores odore nullo cùm in ſuo vigore ſunt, ac vivido colore, ubi autem flaveſcunt ac emarceſcunt, quo tempore ex albicante flaveſcunt, acido ſeu vinoſo ſunt odore.

Fructus ſunt minores illis ſecundæ ſpeciei, forma rotundi, primùm virides, cùm ad maturitatem accedunt, ex albicante ſubflavi, probè autem maturiores magis flaveſcentes, in vertice, umbilico ſeu orificio quadrato florum clauſi, & quatuor foliis calycis viridibus ad ſe mutuo contractis & nonnihil ſurrectis coronati, conſtantque exteriùs corticula ſeu membrana tenuiſſimâ, carne humida, intus magis albicante, lata cavitate in medio, ac ad interiorem carnis ſuperficiem filamentis nonnullis fungoſis & albicantibus obducti, ſuntque ſaporis dulcis & grati, ac odoris roſacei valdè amœni, quem etiam in ſapore exſpirant atque exhibent; in medio cavitatis nucleus eſt rotundus, cavitate minor, laxus, & liber, ac nutans, qui cortice exteriùs eſt rufo ac ſpadiceo-diluto, interiùs denſa ac viridi-diluta pulpa, quæ ſaporis eſt ſubamari & adſtringentis, ac vel ſimplex eſt, vel in duos treſve minores nucleos angulatos reſolvitur.

VIRES EJUS.

Ejus Decoctum in aqua ſervit pro fiſſuris oris ſi cum eo abluatur.

FIG. 17.

Qui à C. *Bauhino* dicitur *Perſici oſſiculo fructus Malacenſis*, idem eſt cum fructu arboris hîc deſcriptæ; quæ à *Canarinis Iamboli*, à *Luſitanis Iambeiro*, ab *Arabibus Tupha Indi*, à *Perſis Tuphat*, à Turcis *Alma*, *Chriſtophoro à Coſta* teſte nuncupatur. Ex *Malacca* piperifera, ut refert Clariſſimus *Piſo*, in diſſitas quaſque regiones, ob florum fragrantiam, & fructus ſuavitatem, tranſlata fuit hæc arbor, imprimiſque ob perpetuam florum & fructuum viciſſitudinem: quod alterâ arboris medietate, frondibus & fructibus orbâ, altera pars fructibus maturis & immaturis tamdiu oneretur ac ornetur, donec frondes recuperaverit.

Flores & fructus ex ejuſdem relatu, *frigidæ ſunt & humidæ qualitatis, inſigniter fragrantes, ac proinde inter primas delicias omnibus pariter incolis habiti.*

Plurimi quoque uſus paſſim in Medicinâ exiſtunt: fructus enim crudi, & flores ſaccharo conditi, ab ægris æſtuantibus cum ſucceſſu uſurpantur, quod ſuccoſa frigiditate, ſitim in febribus extinguant, ſpirituſque vitales confortent.

NATI-

Nâri-ſchambu Lu.
Mal.
Arab.
Bram.

NATI-SCHAMBU.

FIG. 18.

N*Ati-Schámbu*, quæ altera ſpecies *Iambu* eſt, ling. Fig.18.
Bram. *Schambu*, arbor quoque excelſa.

Radix craſſa, ramos quaquaverſum diffundens, cortice albicante, ac cinerea corticula, quæ facile in ſquamas deteritur, obducto, qui ſaporis eſt adſtringentis, ligno intus albicante.

Caudex ambitu unius hominis amplexum implens, cortice exteriùs ſcabro ruffo-virideſcente ac molli, intus albicante, qui adſtringentis, acidi vinoſique ſaporis eſt.

Folia, quæ in petiolis craſſioribus curtis bina & bina proveniunt, grandiora ſunt illis primæ ſpeciei, forma ad latitudinem minus oblonga, contextura quoque denſa, ſolida ac craſſiola, ſuperficie quoque plana & glabra, viroris in recta fuſci & nitentis, in adverſa clari, ſaporis adſtringentis & magis acidi ſeu vinoſi, odoris quoque parum acidi, cùm marceſcunt, flavo quoque colore tinguntur.

Flores forma iidem & penicillo ſtaminum breviori, ſuntque folia cum ſtylo, ut & penicillo ſtaminum, quæ apicibus ſuis flavis ſeu ſubrufis dotata ſunt, pupureo-rubro nitentis pulcherrimi ac vividi coloris, primùm odoris nullius, dein cum marceſcunt, parùm acidi.

Calyx quoque quatuor viridium interiùs cochleato-cavorum foliorum.

Fructus, qui quoque ex calyce exoriuntur, majores ſunt illis primæ ſpeciei, forma oblongo-rotundi & ad petiolum ſtrictiores, in vertice quoque umbilico florum clauſi & foliis calycis viridibus ad ſe invicem contractis coronati, ſuntque primùm virides, dein ex viridi albicantes, poſt virore evanido albicantes, cùm maturi, ad unam partem candidi, ad aliam rubeſcentes, ac inter candidum colorem ſtriis

rubris perfuſi, cortice quoque tenuiſſimo & carne alba ac ſucculenta, in medio etiam lata cavitate, & in ſuperficie interiori carnis fungoſis, albis & exſuccis filamentis obducti, ſaporis ſunt vinoſi & pergrati, ut & odoris; intus nucleus eſt grandis cavitatem fructus implens, qui quoque cortice exteriori rufo & ſpadiceo, interiùs denſa ac viridi-diluta pulpa, quæ ſaporis quoque eſt ſubamari & adſtringentis, conſtat.

Bis in anno fert fructus.

VIRES EJUS.

Cortex ejus tritus & in lacte acido epotus dyſenteriam ſiſtit.

FIG. 18.

Hæc præcedentis arboris altera eſt ſpecies: præter enim Autores noſtros, plures dari, teſtantur *Piſo*, *Acoſta*, & *Paludanus*. Peculiaris autem, & à nullo, quod ſciam, deſcriptæ, ramum ſiccatum fructibus immaturis onuſtam, unà cum ſeminibus, ex inſula Zeilan, hoc anno transmiſit, jam ſæpius laudatus Dominus *Hermans*. Vocata hæc fuit ab ipſo *Iambos Sylvatica*, fructu ceraſi magnitudine, *Walgambu Cingalenſium*: obtinetque folium, *Iambos* majoris folio non multum diſſimile, fructus autem ceraſi magnitudine, uvæ in modum, racematim cohærentes, quorum vertex cingitur tribus foliis bifidis, coronam quaſi conſtituentibus.

CHAM-

Champacam
चापा

ÇHAMPACAM.

FIG. 19.

CHampacàm lingua Bram. *Çhampò*, eſt arbor procera denſis frondibus latè ſparſis, naſcens in arenoſis. Fig. 19.

Radix ruffo cortice qui ſaporis eſt amari & peracris.

Caudex unius hominis amplexum ambitu implens, cortice craſſo, exteriùs cinereo, intus molli, ſub exteriori corticula virideſcente & ex albo flaveſcente, qui ſaporis eſt amari, & ſubacris, ligno albicante.

Surculi rotundi, cinericei, ac ſub exteriori cuticulâ virides, in apice ubi novello germine expullulant, ſpadicei coloris: ſuntque caudex, rami ac ſurculi cortice quoque adſtringente.

Folia quæ hinc inde in ſurculis petiolis uncialibus, interiùs ſtriatis, in inferiori parte nonnihil extuberantibus proveniunt & paſſim novello germine ſurculorum qui ſupra eorum exortum prorumpunt, comitata, oblongo-rotunda, anteriùs in cuſpidem oblongam anguſtam contracta, ſpithamam & amplius longa, latitudine quatuor quinqueve pollicum contextura duriola, ſuperficie plana & lenia, viroris in recta fuſci & nitentis, in adverſa clari: ſaporis amari & acris.

Ex coſta media, quæ craſſa eſt, & in adverſa altè eminens, ac tenuiter in recta *Coſtæ* obliquo & parallelo ductu anteriora verſus exeunt, ac à margine reflexæ arcuatim in ſe invicem incurrunt, venulas nonnullas tranſverſas ex ſe diſtribuentes, ac in adverſa ſolùm parte eminentes, & in recta veſtigia tractuum exprimentes; ad exortum foliorum cortex ſurculorum tenui fiſſura, quæ obliquo ambitu eſt, hiat, ac per eam cortex inferior qui magis extuberans eſt, à ſuperiori cortice interſtinguitur, ſuntque folia cum ſuis petiolis ex ſuperiori parte fiſſuræ prodeuntia.

Flores, qui in ſummitate ſurculorum ſupra ex origine foliorum craſſis, ſubflavo-viridibus, lenibus, ſurrectis ac ſeſquiuncialibus petiolis proveniunt, ſunt acuti ac fragrantis odoris, conſtantque foliis oblongo-anguſtis, quæ in triplici ordine poſita ſunt, quorum quæ in exteriori ordine ſunt, octo plus minus latitudine ferme tripla iis, quæ in ſecundo interiori ordine etiam octo plus minus ſunt, ac verſus ſummitatem rotundiola & nonnihil cuſpidata, quæ in ſecundo ordine magis cuſpidata, quæ in tertio ordine parvula, brevia, verſus ſummitatem maxime cuſpidata, flavo-diluta, ac velut ſtamina craſſiola, inferius circumambientia ſtylum craſſum, qui in medio pe-

dunculo rotundo exſurgit, ac ſuperiora verſus nonnihil conicus eſt, & ſpicis, parvis, viridibus, craſſiolis, cuſpidatis ſcutellatim circumdatus; ſuntque ſpicæ in cuſpide, quo inferiora verſus inflexæ, rubeſcentes ac rudimentum fructûs continentes: floribus quoque ſapor adſtringens & acris eſt.

Fructus, qui ſpicatim ſeu racematim craſſo petiolo medio viridi, ac tortuoſo pedunculis craſſis, & curtis circumſident, ſunt oblongo-rotundi, magis minuſve gibboſi; cortice craſſiolo, primùm viridi; cùm maturi, flavo-diluto albicante ſapore peracri, odore minùs grato.

Semina, quæ intus continentur ſe invicem proxime ſine ullo interſepimento contingunt, ſuntque uno latere rotundo ad fructûs formam accommodata, reliquis planis tribus quatuorve pro ratione mutui contactus: conſtantque, cùm matura, pulpâ tenui, humidâ, ſublacteâ, quæ membranâ incarnato-rubra eſt inveſtita, intus oſſe grandiuſculo nigro.

Flores bis fert in anno, fructus non dat niſi cùm vetuſtior eſt.

Ex fl. aqua odorif. quæ eorum odorem ſpirat, diſtillatur.

VIRES EJUS.

Radix & cortex ſiccus tritus & mixtus cum lacte ſpiſſo dicto *Tayr* apoſtematibus aperiendis & maturandis ſerviunt in forma emplaſtri appoſiti; *Cortex Radicis* in pulvere cum aqua calida datus menſtruis in mulieribus excitandis ſervit, fœtumque in gravidis expellit, ſi largiùs ac copioſiùs ſumatur: *Flores* triti & cum oleo decocti, pro doloribus capitis, oculorum affectionibus, ut & in podagra ſerviunt facta capitis unctione. *Aqua ex Floribus diſtillata*, præcordiis exhilarandis commoda eſt; *Oleum*, in quo *Flores* per quadraginta dies inſolati ſunt, in capitis perunctione ejus doloribus ac animi deliquio prodeſt; *Oleum Fructuum* flatus pellit, ſi cum eo corpus ungatur.

FIG. 19.

Nominis affinitas, florum gratiſſimus odor, aliæque quæ huic Plantæ ab Autoribus adſcribuntur circumſtantiæ, non difficulter mihi perſuadent, eandem eſſe cum ea, quæ à *Bontio* Cap. 45. deſcribitur, licet fatear ejuſdem deſcriptionem obſcuram eſſe, mutilam, quin & forſan vitioſam: quod primâ fronte liquebit, ſi quis eandem cum figura diligentius conferat. An autem eadem ſit cum *Champe C. Bauhini*, de qua in *Pinace* inquit: *Champe dicuntur alii flores, quorum etiam magnus apud Indos uſus eſt, odore graviori, quàm lilium. Garz. Fragos.* pronuntiare vix auſus ſum.

Fig. 20

ELENGI.

FIG. 20.

Elengi lingua Bramanum *Vavàlli*, eſt arbor procera frondibus denſis & opacis latè ſparſis, naſciturque in arenoſis. Fig. 20.

Radix craſſa & altè ſe in terram figens, ramoſque ſubtus & ſuper terram transverſum latè dimittens, cortice lacteo, ac ſub cruſta exteriore fuſco-rubeſcente.

Caudex duûm hominum amplexum ambitu ut plurimum implens: cortice craſſo exteriùs fuſco & ſcabro, interiùs lacteo ubere ſpiſſo, & glutinoſo, fiſſili, ac ubi finditur, colore flavo & rubeſcente vividè variegato, interiori ſuperficie ex albo-rubeſcente; ligno eſt quoque lacteo, fiſſili, gravi, in aquis ſummè durabili, extra aquas putredini facilè obnoxio.

Folia, quæ hinc inde in parvis viridibus, rotundis ac interiùs ſtriatis petiolis proveniunt, ſunt oblongo-rotunda, ad petiolum rotundis oris, anteriùs brevi cuſpide, qui verſus exteriora reflectitur, craſſiola ac ſolidæ texturæ, ſuperficie plana, ac in recta parte virore fuſco & nitente glabritie, in adverſa claro & minùs nitente, lateribus interiora verſus nonnihil clauſis, odore uti folia pyrorum noſtrarum.

Ex *Coſta* in recta etiam parte eminente *Venæ* transverſæ, ſubtiles, ac denſæ excurrunt, quæ folium ſubeunt, ſuntque utrinque conſpicuæ.

Flores proveniunt paſſim ex origine foliorum etiam quinque, ſexve congregatim petiolis pollicaribus ex viridi-flaveſcentibus, ſuntque albicantes, & dein ex albicante flaveſcentes ſeu ex flavo fuſceſcentes, forma ſtellæ ſedecim foliorum oblongo-anguſtorum & cuſpidatorum, quorum duo & duo arctiùs juncta ſunt, odore jucundo & fragranti. In medio corculum craſſum & conicum eſt, quod octo albis ſurrectis foliis eſt circumdatum, conſtans octo ſtaminibus ſurrectis, curtis, craſſis, albicantibus & piloſis, quæ verſus ſummitatem in cuſpidem ſtricta & flava ſunt, ac circumpoſita capitulo albicanti-ſubflavo, quod germen fructus eſt, ex quo ſtylus viridi-dilutus & albicans emicat.

Calyx eſt octo oblongo-anguſtorum, cuſpidatorum, ſtelli-formiter expanſorum foliorum, quorum quatuor exteriùs flaveſcentia ac muſcoſa ſunt, quatuor quæ inter ea ſe intergerunt, exteriùs albi-

cantia: ſingula folia calycis folia duo florum, quæ arctiùs juncta ſunt, ſubcingunt.

Gemmæ Florum conicæ ſunt & muſcoſi coloris.

Ex *Floribus Serta* ſeu *Coralla* efformant.

Fructus, qui ſuo calyce inferius comprehenſi, ſunt oblongo-rotundi ac inſtar olivarum, primùm virides, dein flavi ac rubeſcentes, carne ſub cortice flava & farinacea: ſuntque in eduliis.

Intus paſſim unum ac etiam duo grandiuſcula *Oſſicula*, quæ oblongo-rotunda, nonnihil plana, & ſpadiceo-fuſci ac nitentis coloris ſunt, continentur.

Bis in anno hæc arbor dat *Flores*. Ex *Floribus aquam ſtillatitiam* indigenæ eliciunt, quæ odorifera eſt.

VIRES EJUS.

Radix trita cum aceto tumorem in facie tollit, parte affectâ cum eo linita, eadem cum *Aqua* eod. modo ſumpta ſervit pro oris puſtulis. *Corticis Decoctum* ſervit pro angina, uti & dolore dentium, gutture ſeu ore cum eo abluto. *Aqua diſtillata ex Floribus* & epota proficua eſt pro melancholicis & febricitantibus; gravidis in difficili partu *Fructus* triti in aqua calida commodè dantur.

FIG. 20.

Cum hujus plantæ ne veſtigium quidem apud alios invenerim, vocandam cenſeo, *Oleæ-affinem Pyriſolio Malabaricam, flore odorifero ſtellato.* Neutiquam autem confundi debet cum *Vaſaveli Bramanum*, ſive *Pavate Acoſtæ*, de qua arbore vide ejuſdem *Aromat. Hiſtoriam.* Cap. 14.

MAN.

F. 21

Manjapumeram. Lat.
മഞ്ഞപൂമരം mal.
مَا جَحُو مُغْرَمْ Arab.
पारिजातक Brahm.

MANJAPUMERAM.

FIG. 21.

M*Anjapumeram* ling. Bram. *Pariàtacù* eſt arbor grandis trium quatuorve hominum altitudine, denſis & opacis frondibus latè ſparſis, naſcens in arenoſis. Fig. 21.

Radix ramos ſubtus & ſuper terram transverſos ſpargens.

Stipes ambitu amplexum unius brachii æquat, cortice cinereo.

Surculi quadrangulares ac nodulati, ſpadiceo cortice, qui interiùs eſt viridis, obducti.

Folia in nodulis brevibus, craſſiolis, viridi-albicantibus petiolis bina ac ſe mutuo in ordine decuſſantia proveniunt, ſuntque ad petiolum lata curvitate, & anteriora verſus in cuſpidem anguſtum contracta, contextura craſſa, ſuperficie aſpera, virore in recta fuſco & nitente, in adverſa autem claro, ſapore adſtringente & ſubamaro.

Ex *Coſta* media in adverſa parte *Coſtæ* hinc inde excurrunt, quæ rectam tractibus ſtriant in ſe invicem arcuatis ductibus propè ad marginem incurrentes.

Flores proveniunt in petiolis rigidis ac ſuperiora verſùs obliquè ſurrectis, qui bini & bini in adverſis partibus ſupra ex origine foliorum erumpunt ac ſinguli paſſim in tres minores ramulos curtos, breveſque mutuo dividuntur, ſuntque in ſingulis petioli ramis quini congregatim inſidentes, odore dulci & delectabili optimum mel æmulante, interiùs & exteriùs albicante & aqueo colore, ſex, ſeptem, octo foliis conſtantes, ſuntque folia ad petiolum ſtrictiora, verſus ſummitatem lateribus rectis dilatata, atque duabus laciniis brevibus excurrentia, ac anteriùs inter lacinias ſinuata, & exteriorem verſus partem oris rigidè inflexa, contextura tenuia ac rigida, in ſole valde coruſcantia, venulis vix conſpicuis, niſi in parte ubi colore albicante attrito membranaceæ ſunt pelluciditatis.

Sunt autem *Pediculi Florum*, quibus ex calyce oblongo, profundo,

viridi ac qui rotunda ſupernè ora eſt, emicant vaginulæ breves, ſemiunciales, crocei, aureique coloris, in hiſce duo ſtamina flava, quæ apicibus ſurrectis, craſſis & flavo-albicantibus dotata, ſunt inſerta; pediculi florum ſiccati croceum odorem recipiunt, iiſque indigenæ cum ligno ſandali mixtis atque tritis corpus inungunt.

Fructus ſunt rotundo-plani ac compreſſi, colore viridi, in medio una ſutura extuberante ad verticem utrinque perducti.

In iis duo rotunda compreſſa *Semina*, quæ utrinque ſub cortice extuberant interſepimento medio à ſe mutuo diſtincta.

Apud hoſce Medicos non eſt in uſu.

FIG. 21.

Diu anceps hæſi, an eadem foret hæc arbor, cum *Arbore triſti folio Myrti C. Bauhini*. Arriſit *Bramanum Pariatacù*, quod cum *Canarenſium Parizataco* non malè convenire videbatur: tum etiam *Cluſii* deſcriptio, ex *Fabricii* relatu deprompta: præſertim cùm ea quæ de florum pediculis, colore, odore, & uſu reliqui addunt Autores, non inconcinnè cum noſtrorum deſcriptione conveniant. Obſtat tamen defluxus florum *Arboris triſtis* de die, cujus nulla hic fit mentio: Verum cum *Fabricio* & *Paludano* teſtibus, illud eos duntaxat concernat flores, ad quos ſolares radii pertingere poſſunt, minoris facienda videtur hæc difficultas. Interim mihi vix ſatisfacio, aliorumque judicio ſubſcribo.

CON-

CONNA.

FIG. 22.

Conna, lingua Bramanum *Bajo* eſt arbor procera, unius hominis altitudine, ramis denſis & opacis latè ſparſis. Fig. 22.

Radix cortice fuſco ramos transverſos ſpargens.

Caudex ambitu amplexum unius hominis excedens, cortice cinereo, ut & ſurculi vetuſtiores, novelli, virides; cortex adſtringens & ſubamarus.

Folia in ſurculis teneris, viridibus, petiolis brevibus, rotundis, ferme bina & bina cum uno in vertice proveniunt, ſuntque oblonga ad petiolum lata curvitate, inde anteriùs ad cuſpidem ſtricta, mediocri craſſitie, mollia, denſa, ſuperficie lenia, glabra & plana.

Ex *Coſta* media, quæ in adverſa parte eminet nervulis ſubtiliſſimis, inter quos venularum contextus cancelliformes minutiſſimi intercurrunt, ſtriata, viroris viridis & nitentis in recta, in adverſa clarioris & ſurdi, ſapore ſubdulci & ſubamaro.

Flores in ſurculis viridibus, rotundis, duas ſpithamas longis, qui ſupra ex origine ſurculorum foliaceorum erumpunt, proveniunt petiolis longiuſculis, triuncialibus, tenuibus, rotundis, viridibus hinc inde appendentes; ſunt autem flores flavi quinque foliorum oblongo-rotundorum & nonnihil criſpatorum, quæ inferiùs anguſtis unguiculis ſunt, ac ex vena media latiore venis obliquis ſunt ſtriata, tria ad unam partem ſunt minora, quæ ex adverſo, paulo majora.

Stamina in medio decem, tria majora flava, incurvata & lata, cum grandibus apicibus ſeu lingulis flavo-fuſcis, inflexa verſus tria folia minora, ſeptem minora flava cum grandibus apicibus ſeu ſemibifidis flavo-fuſcis linguis verſus duo folia majora inflexa; ex medio longum ſiliquarum viride germen prodit, verum non ex omnibus floribus.

Calyx quinque viridi-dilutorum cuſpidatorum foliorum.

Siliquæ, quæ floribus deciduis ſuccedunt, ſunt oblongæ, rotundæ, rectæ fiſtulæ ſeu cannæ dictæ, Caſſiæ fiſtulæ, duas ſpithamas & amplius longæ, cortice exteriori viridi, interiori albicante, & lignoſo, ſeu potius cartilaginoſo, duro conſtantes, interius diſtinctæ in ſua loculamenta per orbiculos cartilaginoſos, rotundos, tranſverſos ac parallelos, qui cortici interiori affixi & in medio recta fiſſura ad eandem corticis partem ſtriati; intus in hiſce cannis orbiculi cartilaginoſi pulpa ſubdulci, quæ primùm albicans, dein flaveſcens, poſt

rubro-nigricans, obducti ſunt; in pulpâ *Fabæ* involutæ ſunt, quæ forma oblongo-rotundæ ſunt adjacentes orbiculis cartilaginoſis ex inferiori parte & cum ſua longitudine reſpondentes longitudini fiſſuræ.

Fabæ teneræ, cortice albicante & candido ſunt, intus pulpa viridi-ſubacida, quæ carne pellucida & nervoſa circumdata eſt, ſaporis nullius niſi ſylveſtris; cùm maturæ ac ſiccæ ſunt, duro rubro-fuſco cortice obductæ.

VIRES EJUS.

Cortex & *Folia* contrita ac mixta cum oleo conducunt in perunctione partis affectæ puſtulis. *Fabæ* in *Decocto* datæ ventrem laxant ac purgant per inferiora. *Earum farina* uſurpatur pro cataplaſmate.

FIG. 22.

Exhibetur hic ab Autoribus noſtris *Caſſia Fiſtula Alexandrina C. Bauhini*: quæ cum naſcatur variis in regionibus, varia inde ſortitur nomina. In *Ægypto*, unde copioſe quaquaverſum differuntur *Fiſtulæ*, *Alpino* & *Paludano* teſtibus, vocatur *Chaiarxamber*, in *Braſilia Tapyracoayuána*, in *Mexico Guauhayohuatli*, *Canarinis Haſanguia* & *Baraſenga*, *Guzuratenſibus Gramala*, *Arabibus Gazatſalus*, *Malabarenſibus* juxta Autores noſtros *Conna*, & ex *Acoſta* teſtimonio *Condaca*, *Bramanis Bajo*, vel ut alii volunt, *Baboo* & *Bava*, in *Zeilan* ubi copioſè creſcit, à *Cingalenſibus* vocatur *Æhela*. Circa floris deſcriptionem nonnihil variant Autores, dum alii incarnatos, alii aureos, alii flavos deſcribunt, ut & illi ſunt, quos hoc anno ex *Zeilan* accepi, perreptantibus pluribus venuli purpureis.

Hiſce in regionibus, ſemen terræ mandatum, ad pedalem quandoque excreſcit altitudinem, verùm ingruente hyeme, omnem reſpuit culturam, & emoritur, ut non ſemel ſum expertus.

Præter autem hanc *Caſſiam vulgarem*, & *Braſilianam* à *Lobelio* in *Pharmacopœia Rondeletii* reſtituta exhibitam, alia quoque datur, à nullo Botanicorum hactenus deſcripta, quam *Caſſiam Americanam Fabaceam* nominare lubuit: Siliquarum enim loco fabas longiuſculas & vulgaribus non diſſimiles profert, quibus continetur *Pulpa* ejuſdem ferme cum vulgari ſaporis & efficaciæ: ipſa arbor *Radice* nititur craſſa, rotunda, quæ in plurima filamenta cortice nigricante obducta deſinit: *Caudex* cinerei eſt coloris, ſcaber, ſubſtantiæque medulloſæ, quem *Ramuli* inordinatè ambiunt, foliis veſtiti ſubrotundis, ex glauco viridibus, breviſſimiſque pediculis donatis: *Flores* videre non contigit: *Semen* quòd pulpæ involvitur, ſubrotundum eſt, compreſſum, & nigricans, piſi minoris magnitudine, ex *Americæ Inſulis*, quas Galli *les Antilles* vocant, allatum.

B A-

Tab. 23.

Belam pulli lat.

mal.

Arab.

bram.

BALAM-PULLI
ſeu MADERAM-PULLI.

FIG. 23.

B*Alàm-Pulli* ſeu *Maderàm-Pulli* ling. Bramanum Sinza . . . . eſt arbor grandis ramis denſis in latum diffuſis. Fig. 23.

Radix craſſa brachia latè diffundens cortice rubeſcente.

Stipes craſſus ambitu duorum hominum amplexum æquans cortice craſſo ſub cruſta nigricante & cinerea-rubeſcente uti & rami vetuſtiores. Folia in petiolis ſeu ſurculis tenuibus, viridibus, interiùs ſulco ſtriatis, nondum ſpithamam longis, qui ad exortum viridi-diluto tuberculo parum turgeſcunt, bina & bina in duabus ſeriebus proveniunt, iiſque inſident cum anteriori parte nonnihil verſus ſummitatem petiolorum converſa, & petiolos cum ſuis ſuperficiebus obliquè ſecantia; ſuntque folia parva, oblongo-anguſta pollicari ferme longitudine, latitudine ferme ſemidigitali & ubivis uniformia, niſi quod ad poſticam partem paulò latiora quàm anteriora verſus, anteriori ora rotunda, contextura nonnihil tenuia & ſolida, ſuperficie plana, viroris fuſci, in adverſa dilutioris, ſaporis acidi, in adverſa parte in medio nervus parum eminens, atque ex eo venulæ ſubtiliſſimæ in ſe invicem incurrentes exeunt in adverſa tantùm conſpicuæ.

Flores qui congregatim octo, decem, plus minus in petiolis viridibus, qui ex origine petiolorum ſeu ſurculorum foliaceorum oriuntur, proveniunt, conſtant ſeptem foliis colore differentibus, cum quibus calyci craſſiolo & rotundo inſident, ac odoris nullius; ex foliis quatuor quæ exteriùs ſita ſunt colore in totum candido, poſtmodum parum ſubflaveſcentia, ſuntque oblonga, anteriùs cuſpidata, tenuia, nullis venulis ſtriata, tria quæ ſupra ex horum foliorum unguiculis ad unam partem prodeunt ac interiùs ſita ſunt, anteriora verſus magis rotundiola, in oris tenuiter criſpata, & inter colorem album qui etiam in adultioribus ſubflaveſcit, venis rubris variegata, ſuntque eorum duo reliquis majora puta longiora & latiora, atque tertium inter illa duo intermedium ſurrectum eſt & minuſculum ac anterius cuſpide parvo ſubflavo eminens, oriſque interiora verſus contractis ſeu cochleato-cavum.

E medio ſtamina viridia exſurgunt tria incurva quæ prius in unum juncta ſunt, poſt divaricantur reſpicientia folium ſurrectum, duo

horum exteriora excepto intermedio apicibus dotata ſunt, qui primùm flavi, poſtea cùm folia ſubflaveſcunt, rubro-fuſci coloris.

Cum hiſce ſimul emicat unus ſtylus viridis incurvis ſtaminibus craſſior inter ſtamina & folium ſurrectum prodiens, qui ſiliquoſum germen eſt.

Gemmæ Florum rotundiolæ ſunt, in una parte planæ, in altera magis convexæ, primùm rubro-ſaturæ, dein cùm rotundo-oblongiores fiunt, colore viridi-albeſcente.

Fructus, qui in lignoſis ac craſſiuſculis petiolis ramis appendent, ſunt ſiliquæ oblongæ, craſſæ, in glandulas tres quatuorve extuberantes, conſtantes cortice craſſiolo qui exteriùs eſt rufi ſeu muſcoſi coloris, intus viridis & carne intus acerba, quæ primùm humida, duriola & albicans ac ſubviridis eſt, cùm maturi ſunt, mollis & flavo-ſeu rubro-fuſca, ſuntque ad corticem ex petiolo lignoſis filamentis ſed raris per carnem in longum pertexti & ſub carne in membranacea loculamenta in quibus fabæ conſitæ ſunt, diſtincti.

Fabæ quadratæ & planæ, primùm cùm immaturæ ſunt, cortice viridi-diluto & nitente, intus ſub cortice pulpa ſunt alba, candida, denſa ſeu ſolida, ſapore, cùm teneræ ſunt, adſtringente & corticis amari, maturis ſiliquis in oſſeam duritiem cortice rubro-fuſco evadunt.

Flores hæc arbor ſemel in anno dat in Novembri.

VIRES EJUS.

IN Febribus ardentibus, malignis & peſtilentialibus confert, ad quod ſæpe cum ſaccharo condita datur, ab indigenis creberrimè uſurpatur in medicamentis purgativis præcipuè tempore æſtivo, ut & maximè ubi bilis flava redundans ac ſe per corpus undique diffundens, ſanguinis ebullitio, ſitis infeſta, morbi cutanei & præſertim morbus regius graſſantur, in quibus malis ſimplex medicamentum ex caſſia fiſtula cum tamarindo unà cum ſaccharo vulgo dicto Jagra de Cana datur, quod leniter alvum laxat ac purgat. *Cortex* tritus & cum aqua oryzæ in unctionem corporis permixtus humoribus ſuperfluis diſſipandis confert.

FIG. 23.

Arbor hîc deſcripta eſt *Siliqua Arabica*, quæ *Tamarindus* C. *Bauhini*: *Tamar* ſive *Dactylus Indorum*, *Palmula Indica* & *Dereſilde* Arabum. Braſilienſibus, *Piſone* teſte, *Jutay*, Guzurattenſibus *Ambuli*, Canerinis & Malabarenſibus juxta *Acoſtam*, *Chincha* & *Puli*: Madagaraſcenſibus *Monte* dicitur. *Folia* Sole occidente eodem modo ut in *Acaciis*, aliiſque ſeſe contrahere ſolent, eoque oriente aperire, ut & in plantis apud nos natis, ſed quæ nunquam perennarunt, non ſemel experti ſumus: quod autem & ipſe fructus ſive ſiliqua, frigoris vitandi cauſâ, foliis ſeſe involvat, fabulam redolet. Qui plura autem de hilce velit, jam citatos adeat autores, & imprimis *Al*[illegible] de plantis Ægypti.

F 24
Coddam-pulli

CODDAM-PULLI.

FIG. 24.

C*Oddàm-Pullì* ſeu *Otà-Pullì*, ling. Bram. *Dàrambò*, eſt Fig.24. arbor procera, naſcens in arenoſis, denſis & opacis frondibus latè ſparſis.

Radix craſſa brachia ſeu ramos ſubtus ac ſuper terram latè diffundens, cortice albicante-ſubflavo, qui cruſta nigricante obductus eſt, & ſub eâ rubeſcit, ligno albicante & ſubflavo inciſa perviſcoſum humorem qui ſaporis eſt nullius, exudans.

Caudex ambitu duorum hominum amplexum implens, cortice quoque eodem ut *Radix*, ligno albicante.

Folia in ſurculis bina & bina petiolis brevibus, viridibus, interiùs planis proveniunt. Suntque oblongo-rotunda, anteriora verſus in cuſpidem anguſtam, quæ verſus unam partem nonnihil inflexa eſt, contracta, ad petiolum quoque ſtricta, cum oris verſus exteriora nonnihil inflexa, ſuntque contextura craſſa, ſpiſſa & ſolida, viroris in recta fuſci & nitentis, in adverſa clari.

Ex *Coſta* media quæ in adverſa altè extuberat & tenuiter in recta, venulæ procedunt obliquè anteriora verſus quæ folium ſubeunt, & in adverſa parte ſub exteriore folii cuticula tenuiter prominent; præter eas nullæ aliæ venæ ſunt conſpicuæ; foliis ſapor eſt acidus.

Flores in vertice ſurculorum foliaceorum breviſſimis pedunculis inſident, ſuntque incarnati ſeu roſaceo-ſaturi & flaveſcentes, conſtantes quatuor foliis rotundis, parùm oblongis & verſus interiora cochleato-cavis, ſuntque folia craſſa & denſa ſine venis intus magis flaveſcentia & exteriùs ad oras; in medio florum emicat globulus viridis rudimentum fructus in octo latera oblonga per ſtrias diſtinctus, in vertice, capitulo ſeu umbilico, quod ex gemmis albicantibus conſtat, quæ velut ad eandem orbitam extenduntur, obſitus, eſtque circumdatus ſtaminibus ſurrectis albicantibus, quæ in vertice flavo-rubris nodulis dotata ſunt; flores odoris nullius & ſaporis ſubacidi.

Calyx eſt quatuor viridi-dilutorum flaveſcentium, cochleato-cavorum foliorum.

Fructus, qui uncialibus petiolis appendent, grandes ſunt, rotundi octo, novem, decemve coſtulis extuberantes, ac in vertice capitulo parvo, quod etiam coſtulis ſtriatum eſt, eminentes, primùm virides, dein flaveſcentes, cùm maturi, albeſcentes, ſapore acido-dulci.

In medio pulpæ *Semina* cum ſua longitudine in longitudine fructus conſita, oblonga magnitudine unius articuli compreſſa, colore cœruleo-nigro.

Hæc arbor *Flores* & *Fructus* ſemel in anno dat, in *Martio*.

Apud hoſce Medicos non eſt in uſu.

FIG. 24.

Eadem eſt hæc arbor cum *Fructu malo aureo ſimili* C. *Bauhini*, ſive *Carcapuli Acoſtæ*. Perperam tamen confundit *Bauhinus*, *Carcapuli Acoſtæ*, & *Carcapuli Linſcot*. Quod manifeſtò liquebit, ſi quis utriuſque deſcriptionem examinet. *Acoſta* enim qui *Carcapuli* quoque *Canarinis* vocari aſſerit, fructum hujus arboris, malo aureo ſimilem tradit. *Linſcot.* autem, fructum Ceraſi magnitudine deſcribit.

Quod ut diſtinctius pateat, lubet hic adſcribere verba Domini *Hermans*, qui literis, anno præterito, *Columbæ* datis, unà cum harum Plantarum foliis & floribus ad me tranſcripſit: *Arboris* (inquit) *Indicæ ſunt folia & flores, quæ Gummi Gottæ fundit, fructu acido, ſulcato, aureo, mali magnitudine, Carcapuli Acoſtæ, Ghoraka Cingalenſibus dicta.* Mox ſubjungit: *Hiſce adde folia & flores alterius ſpeciei, Arboris nempe Indicæ quæ Gummi Gottæ fundit, fructu dulci rotundo, ceraſi magnitudine, Carcapuli Linſcot* (NB. *quod Bauhinus in Pinace, utramque perperam comprehenderit, ſub una ſpecie, Carcapuli Acoſtæ, & Carcapuli Linſchot. Differunt enim inter ſe flore ac fructu, licet in reliquis conveniant,*) *Cingalenſibus vocatur Kanna Ghoraka*, id eſt, *Ghoraka dulcis: binæ hæ arbores ex trunco inciſo Gummi Gottæ fundunt, præſtat autem illud quod ex Kanna Ghoraka.*

Confundi tamen neutiquam debet *Gummi Gottæ* hic deſcriptum, cum vulgari, quod ex *Eſula Indicæ* affini Planta, colligi teſtatur *Bontius* Cap. LVII. & ab Indis vocari *Louam Cambodja*, quod in *Cambodja*, vicina Chinæ regno Provincia, frequenter proveniat.

Fig. 25

ATTY-ALU.

FIG. 25.

ALu quatuor ſunt ſpecies, *Atty-Alu*, *Itty-Alu*, *Areá-lu*, *Perálu*. Fig. 25.

Atty-Alu lingua Bramanum, *Roembadoè*, eſt arbor procera, denſis & opacis frondibus latè ſparſis, naſciturque in arenoſis.

Radix craſſa radiculas laterales plurimas fibroſas tam ſubtus, quàm ſuper terram longè latéque diffundens, cortice lacteo, qui ſub cruſta nigricante ex albo rubeſcit, ac inciſus ſeu detractus pleniori rubedine celeriter perfunditur, brachio inciſo aquam limpidam & inſipidam ac ſubrubram ſaporiſque frigidi ubertim exhibet, quæ vaſe ſuppoſito excepta ſuo uſui aſſervatur.

Caulex craſſus, amplexum unius hominis ambitu excedens, cortice craſſo, coriaceo ac lacteo, qui à ligno detractus ſeu inciſus intus ex colore albo quoque nonnihil rubeſcit. *Surculi* teneri virides, geniculati.

Folia quæ in ramis ac ſurculis petiolis mediocriter longis, craſſis, rotundis, & interiùs tenuiter ſtriatis proveniunt, oblongo-rotunda longitudine ad latitudinem, quæ in medio maxima eſt fermè dupla, ad petiolum oris rotundis anteriùs in cuſpidem leniter contractis, ſuntque tenuia, mollia, glabra & lenia, virore in recta parte fuſco & nitente, in adverſa autem claro: nervi in quibus viror dilutior eſt, ex coſta craſſiola, quacum in parte adverſa eminent, obliquo ductu anteriora verſus exeunt, ac proximè ad marginem reflexi minoribus arcubus in ſe invicem deferuntur, ac inter hoſce venis tranſverſis folia cancellatim densè & ſubtiliter pertexta ſunt; ſapor foliis adſtringens, odor nullus niſi ſylveſtris: in vertice ſurculorum conus oblongus & viridis inter folioſa involucra viridia folia tenella recondens.

Flores fert nullos uti nec cæteræ ſpecies.

Fructus in ramis ac ſurculis petiolis curtis, craſſiolis, nonnihil incurvis, tum etiam in ipſo corpore plures congregati proveniunt, ſuntque plano rotundi, ac ad petiolum contractiores, nonnihil piloſi cum umbilico in vertice haud diſſimiles noſtris ficis, cùm immaturi ſunt, virides ac lacteo liquore, ut & in petiolis; maturi, colore rubicundo & minus lactei; ſuntque in eduliis.

In hiſce fructibus ut in ficis *Grana* parva, tenuia, oblonga, numeroſâ ſerie continentur, conſtantia ex capitulo rotundo & recta cau-

dula, quacum ordine cortici interiùs inſident, ſuntque inſtar folliculorum in ſuis capitulis unum ſemen minutum nigricans recondentia, primùm albicantia, ex maturitate ſubflaveſcentia.

Fructibus cùm matureſcunt *Formicæ* innaſcuntur, hoſque naturales habent in eduliis; non verò eos qui aliarum ſunt ſpecierum.

Bis terve in anno hæc arbor dat fructus, uti & cæteræ ſpecies, quæ omnes, ut indigenæ ferunt, non alio modo propagantur, niſi è ſeminibus fructuum à corvis depaſtorum, quæ cum ſuo ſtercore deponunt.

VIRES EJUS.

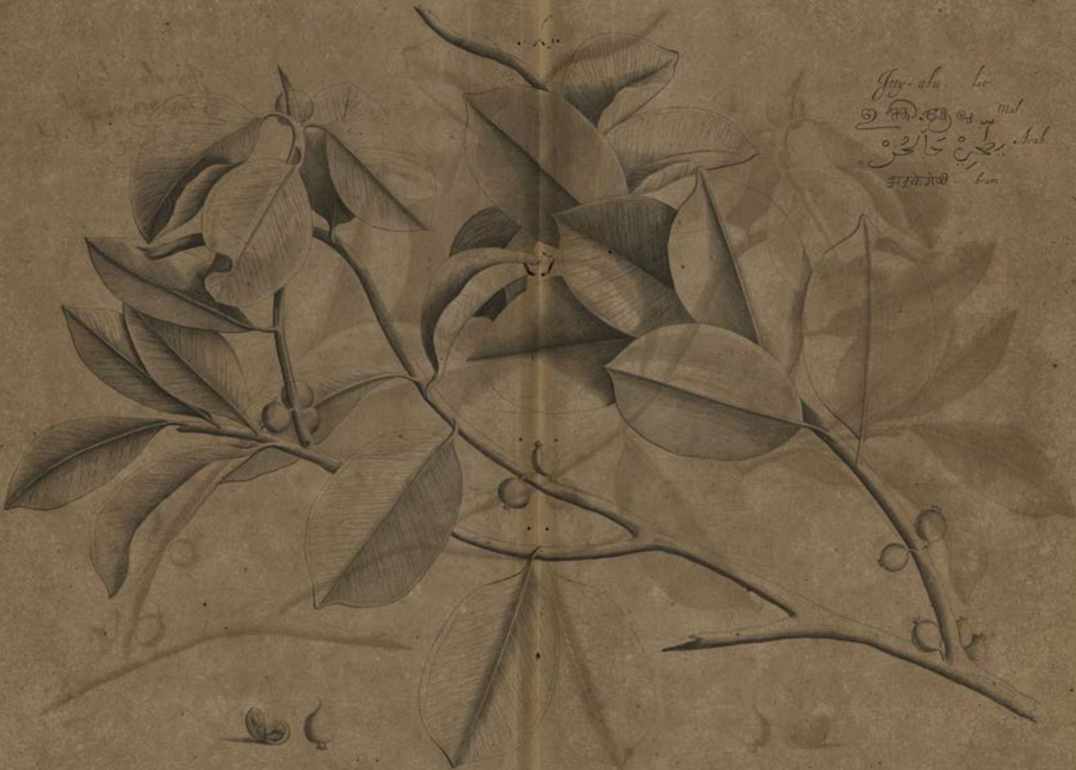
R*Adicis* decoctum epotum ſervit ad purificandum ſanguinem & hepar, reprimitque coleræ acrimoniam; ejuſdem decurtatæ ſuccus exſtillans qui in vaſe ſuppoſito excipitur, etiam hepati male affecto convenit, confertque iis qui manus habent ſulcatas & fiſſas. *Cortex* ardoribus hepatis reſtinguendis in decocto datur, atque hoc modo uſurpatus etiam iis ſervit qui in ore aliiſque partibus ſulcos habent. *Idem* tritus ulceri cuique proficuè apponitur, uti & parti laboranti morbo ſacro Luſitanicè dicto, *Cobrella*. *Foliorum ſuccus* cum oleo decoctus in febre calida conducit, ſi vicibus iteratis corpus & caput cum eo lavetur. *Fructus* alvum adſtringit, eſtque comeſtus proficuus pro pituita humorumque mala temperie corrigenda.

FIG. 25.

Proponuntur hic ab Autoribus quatuor ficuum *Malabarenſium* ſpecies, quas utpote à nullo deſcriptas (& forſan huic regioni duntaxat familiares,) ſequentibus nominibus inſignire placuit. *Atty-Alu* ergo nobis erit *Ficus Malabarenſis folio oblongo, acuminato, fructu vulgari amulo.*

ATTY-

Fig. 26

ITTY-ALU.

FIG. 26.

ITty-*Alu* quæ ſecunda ſpecies *Alu* eſt, lingua Bramanum, *Aréca-Góli*, arbor quoque procera eſt, at minor cæteris ſpeciebus, denſis & opacis frondibus latè ſparſis. Fig.26.

Radix quoque craſſa radiculas tam ſubtus quàm ſuper terram longè latéque diffundens, cortice quoque lacteo, qui inciſus etiam cum tempore rubeſcit.

Caudex craſſus, amplexum unius hominis æquans, cortice lacteo, ac cùm detrahitur ſeu inciditur, intus rubeſcente, ex ramis hujus arboris filamenta ſeu radiculæ verſus terram pendulæ demittuntur. *Surculi* teneri virides & geniculati.

Folia quæ petiolis brevibus digitalibus adhærent, minora cæteris, facie oblongo-rotunda, rotundiſque ad petiolum & anterius oris, ac parvâ, anguſtâ & obtusâ cuſpide eminentia, latitudine ad cuſpidem paulò majori, quàm ad petiolum, ſuntque craſſa, ſolida, denſa ac valde nitentia in utraque parte, verùm magis in rectâ, in quâ virore ſunt valde fuſco ac ſaturo.

E coſta quæ in parte adverſa maximè eminet, minùs verò in recta, *Venæ* intra folium conſpicuæ tranſverſim recto ac ſatis parallelo ductu ordine denſo exeunt, atque ad marginem arcuatim concurrentes limbo cinguntur.

Sapor Foliis adſtringens & ſubamarus.

In vertice ſurculorum conus oblongus & viridis inter folioſa involucra viridia folia tenella viridi-diluta recondens.

Fructus qui duo treſve congregati vel ſolitarii cum ſupra ad originem foliorum, tum hinc inde pediculis brevibus proveniunt, parvuli ſunt & rotundi in vertice umbilico eminente coronati, ſuntque etiam, cùm immaturi, lactei ac virides; maturi verò, minùs lactei, colore flavo ac minùs rubeſcente.

Grana in fructibus quoque magna congerie, ſuntque forma & colore illis prioris ſpeciei ſimilia, at minora, recondentia in ſe minutum nigricans ſemen.

VIRES EJUS.

Cortex arboris tritus ac in lacte per pannum exprimendo datus vertigini capitis ſedandæ confert. Ulceribus curandis prodeſt *Foliorum* decoctum cum oleo, ſi cum eo corpus perungatur; habet quoque hæc eaſdem vires cum prima, dictis modis, quibus illa uſurpata.

FIG. 26.

Secunda hæc Ficus ſpecies non inconcinnè meo judicio vocabitur *Ficus Malabarenſis, folio denſiuſculo nitente, fructu parvo, rotundo, coronato.*

Fig. 27

AREALU.

FIG. 27.

AReálu, quæ tertia eſt ſpecies *Alu*, lingua Bramanum *Bipaloè*, arbor quoque eſt procera, denſis & opacis frondibus latè ſparſis, naſcenſque in arenoſis & petroſis, ac etiam in arboribus, uti *Itti-Alu*. Fig. 27.

Radix craſſa radices fibroſas tam ſubtus quàm ſuper terram longè latéque diffundens, cortice lacteo qui inciſus etiam rubeſcit.

Caudex craſſus, duorum paſſim hominum amplexum ambitu æquans, cortice lacteo, qui detractus ſeu inciſus etiam rubeſcit.

Surculi novelli virides geniculati.

Folia quæ longis, tenuibus, rotundis, ac viridi-albicantibus petiolis appendent forma cordis humani, anteriùs anguſta ac longa lanceola cuſpidata, quæ vetuſtiora poſtica parte ad petiolum rectioribus oris, quæ teneriora rotundioribus circumſcripta, margine tum æquabili tum in arcus ſinuato; ſuntque ſolida ac denſa, minuſque craſſa, quàm illa ſecundæ ſpeciei, lenia & mollia; at quæ vetuſtiora ſunt, rigida, in interiori latere virore nitente & fuſco, exteriùs claro.

Ex coſta in utraque parte eminente *Coſtulæ* tranſverſæ recto & ferme parallelo ductu anteriora verſus obliquè exeunt ad marginem proximè progredientes, ubi arcubus rotundis & ſimplicibus in ſe invicem concurrunt in recta parte maximè eminentes, ac in adverſa in quibuſdam ſolum conſpicuæ, in quibuſdam verò tenuiter eminentes, inter haſce coſtas in interiori parte plurimi extantes nervuli cancellatim intertexti folia in ea parte ſcabra reddentes, ac in adverſa inſtar venarum intra folium ſolum conſpicui cum plurimis aliis numeroſis venulis: ſuntque folia in margine nervulo tenui & albicante circumdata.

In vertice ſurculorum *Conus* oblongus, viridis, inter folioſa involucra viridia folia tenella viridi-diluta recondens.

Fructus ramis ſurculiſque ſupra ad exortum foliorum in nodulis bini & bini juncti & uniti arctè inſident, ſuntque uti illi *Itty-Alu* parvi & rotundi, colore quoque minùs rubro, quàm illi *Atty-Alu*, ſuntque illis *Itty-Alu* planè ſimiles cum umbilico parvo, in vertice formicis intus carentes.

In hiſce fructibus *Grana* quoque numeroſa, eadem cum illis

Atty-Alu magnitudine, ſemen minutum nigricans in ſe recondentia.

Eſt hæc arbor Deo *Viſtnu* ſacrata, quem ſub ea natum eſſe & flores ſuſtuliſſe hi gentiles fantur: eſtque ex religione ipſorum hanc adorare, muro lapidum cingere, eamque ſeu lapides juxta poſitos rubro colore ſignare, quamobrem ab incolis Chriſtianis *Arbor Diaboli* nominatur.

VIRES EJUS.

R*Adicis Cortex* in decocto datus coleræ acrimoniam obtundit & ſanguinem purificat, eſtque in febribus fixis & radicatis præſidio. *Cortex Arboris* ad ulcerum ſanationem conducit tritus & appoſitus, ac cum aqua eodem modo adhibitus prodeſt pro morbo ſacro. *Succus Foliorum* expreſſus, ac cum oleo decoctus, conducit in febre podagrica corpore cum eo perunċto.

FIG. 27.

Tertiam hanc ſpeciem non incongruè appellandam cenſeo, *Ficum Malebarenſem*, *folio cuſpidato, fructu rotundo, parvo, gemino.*

Fig. 38

PERALU.

FIG. 28.

PEralu, quæ quarta ſpecies *Alu* eſt, ling. Bramanum *Vadhoè*, arbor cæteris procerior, denſis & opacis frondibus latè ſparſis, naſciturque in arenoſis. Fig. 28.

Radix craſſa radices fibroſas, tam ſubtus quàm ſuper terram longè latéque diffundens; cortice præ cæteris lacteo, qui inciſus quoque rubeſcit.

Caudex eximia craſſitie duûm triumve etiam hominum amplexum ambitu æquans, cortice præ cæteris lacteo, qui detractus ſeu inciſus quoque intus rubeſcit: ex ramis ut in *Itti-Alu* filamenta ſeu radiculæ multò numeroſiores verſus terram pendulæ demittuntur.

Surculi teneri, virides, geniculati, piloſi ſeu lanuginoſi.

Folia, quæ petiolis mediocriter longis, craſſis, planis, valdè lacteis, ac viridi-albicantibus & ſubtilibus pilis obſitis proveniunt, majora & craſſiora ſunt cæterarum ſpecierum foliis, & quidem craſſitie eximia, forma oblongo-rotunda, anteriora verſus rotundiola ac rotundis oris contracta, majori latitudine verſus petiolum texturæ denſæ & ſolidæ, ſuperficie plana, polita ac lenia, in utraque parte tomentoſa lanugine obducta, in adverſa lanugine denſiori & leniſſima, ac *Veluti* ſeu corii lanuginoſi lenitie, virore in recta parte fuſco & nitente, in adverſa claro.

E petiolo cum coſta intermedia quæ valdè craſſa eſt, ac hinc inde coſtulas ſuas laterales obliquè anteriora verſus emittit, utrinque duæ *Coſtæ* exeunt, quæ verſus poſticam partem folii ſuas quoque *Coſtulas* emittunt, omneſque ad marginem arcuatim concurrunt in adverſa parte eminentes, in recta tum conſpicuæ, tum etiam nonnihil eminentes: inter haſce coſtas nervuli tranſverſi rariores, qui venulis denſis ac ſubtilibus pertexti ſunt, ſparſi. Sapor Foliis adſtringens, odor nullus.

In vertice ſurculorum *Conus* eſt oblongus & viridis inter folioſa involucra folia novella viridia recondens.

Fructus ramis ſurculiſque ſupra ad exortum foliorum paſſim bini & bini juncti & uniti, ut illi *Areálu*, arctè inſident, rariùs ſolitarii, ſuntque magnitudine cum illis *Atti-Alu* eâdem, at rotundiores, nec non colore maximè intensè rubeſcente ſeu incarnato ſaturo; cùm matureſcunt, tomentoſa lanugine obducti, cum umbilico parvo in vertice.

In hiſce fructibus grana quoque numeroſa congerie, magnitu-

dine eadem cum illis *Atti-Alu* in ſe ſemen minutum nigricans inſtar folliculorum recondentia.

Vadhoe Bramanes grande, atque adeò hoc nomine velut per excellentiam notant grandem arborem, uti hæc, utpote cæteris ſpeciebus prægrandior.

VIRES EJUS.

LIquor *Radicum* ſeu filamentorum, quæ ex ramis deorſum pendent, cum aqua ſimpliciter epotus, vel in decocto datus mitigat dolorem febrilem purificatque hepar & ſanguinem. *Cortex* arboris tritus proficuus eſt pro morbo ſacro parti affectæ appoſitus. Ablutio corporis cum *Corticis* decocto in febre confert.

FIG. 28.

Quartum hoc ficuum genus, non immerito dicetur *Ficus Malabarenſis folio craſſiuſculo, majori, fructu gemino, intensè rubente.*

Si autem alicui placuerit, aliquas ex hiſce ſpeciebus, ad *Sycomorum* referre, non malè quoque illud fieri poſſe, libenter ſentiam.

BUPARITI.

FIG. 29.

PAriti quatuor ſunt ſpecies, *Paritì, Bu-Pariti, Schem-Pariti, Cadù-Pariti.* Fig.29.

Bu-Pariti lingua Bramanum *Vàlli-Càri-Capoèſi*, eſt arbor excelſa, naſcens in arenoſis, denſis opaciſque frondibus, coronam valdè gratam efformans, idque maximè quod ob puritatem nullis formicis neque muſcis infeſtetur.

Radix pinniformis plurimis capillatis fibris terræ ſe affigens.

Caudex amplexum unius hominis ſuperans ligno albicante eſt minùs duro & ſolido, quemadmodum illud abietum, verùm nullis venis undulatis, quod adaptatur ad conficienda inſtrumentorum muſicorum opercula, intus in ligno corculo molli; ejus cortex eſt ut cortex tiliæ, cum quâ in multis ut forma, amœnitate & viriditate convenit, eſtque lignum & cortex nullius odoris, neque ſaporis, niſi ſylveſtris & adſtringentis.

Folia, quæ teneris ſurculis, ſive ii ex vetuſtioribus ramis è latere, ſive ex eorum ſuperiori parte erumpunt, petiolis longis, rotundis, viridibus, tenuibus appendent, ſunt forma cordis humani, magnitudine unius palmi & amplius, anteriùs lanceola oblonga & anguſta, cuſpidata, contextura mollia & ſolida, ſuperficie plana & glabra, viroris communis & parum nitentis, in parte adverſa dilutioris, odoris & ſaporis nullius niſi ſylveſtris.

Ex petiolo cum coſta media utrinque *Coſtæ* tres exeunt, quæ anteriùs progreſſæ ad oras folii excurrunt, ubi inter ſubtiliſſimos venularum cancellulos ac tractus diſparent, ſuos ramulos laterales verſus marginem dimittentes, ſuntque coſtæ etiam in recta parte eminentes, licet magis in adverſa.

Flores qui longis quoque petiolis ſupra ex origine foliorum proveniunt, ſunt campanæ quinque oblongo-rotundorum foliorum calyci arcto, rotundo, profundiolo & craſſo ac viridi-fuſco, qui quinque minutis apicibus in ora eminet, inſidentes, coloris ex albo flaveſcentis, qui nonnihil ad virorem vergit, odoris nulliùs; folia ſupra ſe invicem convoluta ſunt exteriùs venis ſeu nervis eminentibus in longum ſtriata, & ad idem latus in parte inferiori valde aſpera, ſuntque ad calycem craſſiola, anteriora verſus tenuia, rugis valde criſpa & contracta, & cum unguiculis verſus unam partem inflexa; inferiùs in collo flores roſa inſigniti ſunt purpureo-rubicundo-fuſca quin-

que foliorum, quæ ſingula in ſingulis unguiculis foliorum diſtinctè notata ſunt.

Ex medio exſurgit *Stylus Columnaris* ſtriatus, albicans, circumdatus infra apicem penicillo numeroſorum ſtamunculorum, tenuium, albicantium, quæ flavis lunularibus apicibus dotata ſunt, ac apice quo extra penicillum ferme digito tranſverſo emicant tortuosè inflexo.

Gemmæ Florum conicæ ſunt poſt aperturam flores ex albicante magis & magis flaveſcunt, & ſpatio trium dierum fuſco-rubeſcunt, ac tum foliis contractis & clauſis ſunt, atque cum eo colore emortui ex calyce decidunt, untque fronde per totum annum floribus numeroſis adornatæ.

Floribus deciduis *Capitula* flavo-rotunda ac quinquangulata conſpiciuntur, quæ in calyce florum profundè conſita ſunt, habentque latera nonnihil introrſum inflexa; capitula hæc inciſa flavum, gummoſum liquorem qui *Gutta-Gambæ* ſimilis, ſaporis autem & odoris debilis ac ſylveſtris eſt, exſudant, ſuntque per interſepimenta intermedia in longum diſtincta in quinque capſulas quæ ſingulæ per intermediam eminentem corticis ſuturam in duo loculamenta diviſa ſunt.

Semina, quæ in iis conſita oblonga ſunt, trilatera, uno latere rotundo in quo argenteo lanuginoſo cortice circumdata ſunt, ſuntque colore ſpadiceo-fuſci cum nucleo albicante in medio.

Flores hæc arbor fert toto anno ubere proventu.

VIRES EJUS.

Folia ulcerum ſanationi ſerviunt iis applicata.

FIG. 29.

Sequentes haſce plantas *Alceæ* eſſe ſpecies, nemo vel mediocriter in Botanicis exercitatus, inficias ibit.

Sed miror Autores quatuor proponere, cùm tres tantum deſcribant, & totidem Icones exhibeant. Prima ergo nobis erit *Alcea Malabarenſis, Abutili folio, flore majore, ex albo flaveſcente.* Sed quid interim de *Abutilo Indico Camerarii*, cui florem magnitudine roſæ ſylveſtris albicantem, interius luteum adſcribit, ſtatuendum? Ut verum fatear, magnam videtur habere cum hac & ſequenti Planta affinitatem, & niſi florum obſtaret figura, quam in Iconibus exhibet *Camerarius*, majori cum audacia certi aliquid pronuntiare poſſem.

Parite. lus
പരിത്തി mal
Arab
कानिकापरी bram

PARITI, ſeu TALI-PARITI.

FIG. 30.

PAriti, quæ ſecunda ſpecies eſt ling. Bramanum Fig.30 Càri-Càpuſi, eſt arbor altitudine trium ferme hominum.

Radix fibris ſuis capillaceis in latum ſe diffundens.

Caudex craſſus amplexu unius hominis ambitu minor.

Rami fuſci cortice interiore viridi.

Folia, quæ in nodis ſolitaria, vel cum novellis ſupra ſuum exortum ramis in petiolis mediocribus, rotundis, craſſioribus, viridibus & in recta parte etiam rubeſcentibus proveniunt, ſunt forma cordis humani latioris & rotundioris, in ſummitate oblonga-anguſta cuſpide eminentia, in poſtica parte ad petiolum oris per inciſuram diductis, in margine tenuiſſimis crenulis, contextura ſolidiora & craſſiora, in recta parte viridi-fuſciora, in adverſa viridi-clariſſima & albicantia, lanuginoſa ſeu tomentoſa ac lenia inſtar *Veluti*.

Cum coſta media, ex qua coſtulæ ferme binæ & binæ exeunt ex petiolo tres utrinque *Coſtulæ* egrediuntur, quæ ramos ſuos ſeu coſtas tranſverſas verſus marginem emittunt, ex hiſce tribus ea quæ coſtæ mediæ proxima eſt arcuatim alte aſcendit, ſuntque coſtæ in ſe invicem arcuatim incurrentes cum coſtis minoribus verſus marginem ſuperimpoſitis, & ex ſe ramos ſeu nervulos tranſverſos, qui mutuo inoculantur, diffundentes, ac cum iis ſolùm in adverſa parte eminentes.

Flores qui in ſuperiori parte ſurculorum ſupra ex origine foliorum petiolis uncialibus craſſis & viridibus proveniunt, ſunt etiam campanulæ quinque foliis parum rotundis conſtantes forma & colore quoque ſimiles iis *Bu-Parità*, verùm hi minores ſunt, & in exteriori parte ſubaſperi, nec tantopere ſe criſpant ac corrugant, ſuntque in inferiori parte colli non roſa quinque foliorum, ſed macula grandi rotunda, purpureo-rubro-valde fuſca notati.

E medio maculæ purpureæ exſurgit *Stylus Cylindraceus*, qui albicantibus & ſubflavis gemmulis ſeu glomis eſt circumdatus, in ſummitate, qua ſupra glomos emicat, nodo oblongo-craſſo & purpureo-rubro & valde fuſco extuberans.

Calyx eſt quinque foliorum viridium oblongo-cuſpidatorum quæ in medio coſta eminente in longum ſtriata ſunt, ac à decem minoribus cuſpidatis foliis arctè comprehenduntur, conſtatque pede craſſo, digitali, qui inferiùs duobus parvis cuſpidatis & viridibus foliis ad inflexuram petioli, cui annexus eſt, ſuccingitur.

Flores hi quoque rubeſcunt.

Floribus deciduis ex calyce erumpunt *Capitula* oblonga-rotunda à foliis calycis, quæ tum colore Perſico ſunt, ferme in totum comprehenſa, ſuntque hæc capitula pilis minutis albicantibus obſita, in longum quinque lineis ſeu ſulcis ſtriata, ac in quinque capſulas ſeminales per membranas intermedias diſtincta.

VIRES EJUS.

FLores triti cum lacte mulieris auribus induntur pro doloribus capitis.

FIG. 30.

Secunda hæc ſpecies nuncupanda videtur *Alcea Malabarenſis, Abutili folio, flore minore ex albo flaveſcente, exterius ſubaſpero.*

Debuiſſet autem, ut antè monui, ſubſequi *Schem-Pariti*. Verùm cùm nec deſcriptionis nec figuræ ullum invenerim veſtigium, nihil eſt quod de eo referam.

CUDU-

T. 31
Cudu-paritti. Lit.
Mal.
Arab.
कापस Brahm.

CUDU-PARITI.

FIG. 31.

CUdù-Pariti, quæ ſpecies *Pariti* lingua Bram. *Capuſſi* . . . , eſt arbuſcula altitudine duorum hominum naſcens in arenoſis. Fig.31.

Radix pinniformis cortice albicante fibras emittens.

Stirps duos in ambitu palmos craſſus evadit, cortice eſt communi cum corculo in medio ligni.

Folia ſunt inſtar manus in quinque digitos ſeu foliola oblongo-anguſta & cuſpidata, inciſa, quorum medium magis oblongum, dein illud quod medio proximum, ſuntque craſſitie mediocri, ad tactum nonnihil lenia, utrinque viroris nonnihil fuſci.

E petiolo quinque *Coſtæ* viridi-albicantes exeunt, quæ ſingulæ in cuſpidem foliorum incurrunt in adverſa parte ſolùm eminentes, & in recta tantùm nonnihil proximè ad petiolum ac venulas tantùm ſubtiles intra folium tranſverſim mittentes, ac inter eas utrinque ſubtiles venæ lacunoſæ denſo cancelliformi contextu ſunt.

Flores qui in ſummitate ſurculorum brevibus petiolis proveniunt, ſunt quoque campanulæ quinque foliorum oblongo-rotundorum ejuſdem formæ cum illis priorum ſpecierum, ſuntque etiam colore ex albo flaveſcente, ſed qui magis ad virorem vergit, minores cæteris, in adverſa parte venis minùs eminentibus ſtriati, minimè verò aſperi, minùs quoque ſe criſpant, in inferiori parte colli in umbilico roſa purpureo-rubro-obſcura notati ſunt.

In medio emicat *Stylus* albicans penicillo ſtamunculorum tenuium & rubrorum, quæ gemmis flavis & lunularibus dotata ſunt, circumdatus cum ſuperiori parte albicante extra ſtamunculorum penicillum eminens.

Calyx, cui inſident, rotundus, arctus, viridi-albicans, & punctulis viridi-fuſcis notatus, ac ad inferiorem partem tribus foliis viridibus, grandiuſculis, oblongis, cuſpidatis, quæ ſingula quatuor, quinqueve cuſpidibus anteriùs eminent, ac nervulis in exteriori parte in longum ſtriata ſunt, circumamictus.

Gemmæ Florum cuſpidatæ & conicæ ſunt, ſuntque etiam flores hi, poſtquam per aliquod tempus aperti fuère, rubeſcentes ac coloris rubro-perſici, pellucidi ac nitentis.

Capſulæ Seminales, quæ floribus deciduis è calyce prodeunt, ſunt trilateræ & in ſummitate ſtrictæ ac cuſpidatæ, lateribus nonnihil ro-

tundiolis, viridi-dilutis, quæ punctulis lacunoſis, viridi-fuſcis effoſſa ac in angulis ſulco ſtriata ſunt, in inferiori parte à calyce arctè apprehenſæ, conſtantque cortice craſſo ac duriolo, qui odoris eſt inſtar fructus *Mangæ Indicæ*, in iis tria loculamenta ſunt per interſepimenta membranacea, quæ ſingula è medio cujuſque lateris oriuntur & in medio ſtylis lignoſis concurrunt à ſe invicem diſtincta, continentia ſingula in ſe tria quatuorve ſemina ac denſa filamenta candida, lanuginoſa, quæ ſemina arctiſſimè & denſè involvunt.

Semina oblongo-rotundiola ſunt colore in cortice primùm albicante, deinde fuſco, nucleo intus albicante qui eſt ſaporis nonnihil ardentis & ſubacris.

Ex filamentis candidis *Goſſypium* conficitur.

Toto anno *Flores* fert.

VIRES EJUS.

FOlia trita & cum lacte vaccæ in unctione capitis adhibita ſomnum conciliant, atque eodem etiam modo ſedant dolores capitis ac ejus vertiginem. *Fructus* triti & in aqua epoti fluxui dyſenterico ſiſtendo conferunt ſerviuntque pro ſulcis oris.

FIG. 31.

Poſterior hæc ſpecies nobis vocabitur *Alcea Malabarenſis Pentaphylla, flores minore ex albo flaveſcente, ſemine tomentoſo*. Quod autem non exiguam cum *Sabdariſſa* habeat affinitatem; neminem negaturum crediderim, qui utramque Plantam diligentiùs examinaverit.

CHO-

Cheranna-mandāru. Lat.
[illegible] Mal.
[illegible] Arab.
[illegible] Bram.

CHOVANNA-MANDARU.

FIG. 32.

M*Andáru* quatuor ſunt ſpecies, *Chovanna-Mandáru*, Fig. 32. cujus duæ ſunt ſpecies ejuſd. nominis, *Velutta-Mandaru*, & *Cánſchena-Pûu*.

Chovánna-Mandaru prima, lingua Bram. *Tambidò-Mandáru*, eſt arbor altitudine quatuor hominum, frondibus denſis & opacis latè ſparſis, naſcenſque in arenoſis & petroſis.

Radix craſſa eſt, in latum ſua brachia diffundens, cortice ſub exteriori cruſta nigricante-rubro.

Caudex unum ferme pedem craſſus.

Folia, quæ petiolis brevibus exteriùs rotundis, interiùs planis ac ſulco ſtriatis proveniunt, in ſuperiori parte bifida ut caprarum pedes, ob quod à Luſitanis, *Peè de Capra*, nominata, ac interiora verſus nonnihil clauſa lateribus oblongis ac rotundis, verſus anteriora leniter rotunda ora contractis, ac à poſtica parte rotundæ incurvaturæ, interiori ſuperficie plana, ac colore viridi-ſurdo, in adverſa colore viridi-ſubcœruleo, ac in margine nervulo ſubtili viridi-diluto circumdata.

Ex petiolo *Coſtulæ* undecim viridi-dilutæ ac flaveſcentes excurrunt cum coſtula intermedia, quæ in fiſſuræ terminum intrat utrinque quinque ejuſdem cum intermedia craſſitiei, quæ à coſta media longiùs diſtant, ductu magis inflexo incedunt, omneſque marginem ingrediuntur, committuntque hinc inde mutuo coſtulas tranſverſas parùm eminentes.

Flores, qui petiolis longiuſculis & viridi-dilutis ſupra ex origine foliorum proveniunt, ſunt odore fragranti ac roſaceo, quinque foliorum rotundiolorum ac parum oblongorum, quæ ad unam partem magis ſita ſunt, quorum unum quod majus eſt ac latius, & rotundioris formæ ac ſurrectum, colore intus purpureo-rubro, ac ad umbilicum floris coloris flavi, purpureis notis hinc inde tincti, venuliſque purpureo-rubris variegati, ad oras autem colore magis purpureo-diluto, in ſuperficie exteriori magis albicante; cætera quatuor magis oblonga, colore roſaceo-ſaturo, exteriùs diluto, horum duo quæ majori proximè adjacent, interiùs in ima parte ſunt colore albicante, reliqua duo interiùs in totum colore ferme roſaceo: ſuntque folia venula intermedia latiori, ex qua venulæ obliquè anteriora verſus excurrunt, ſtriata.

Stamina in medio quinque vel ſex, quæ apicibus ſurrectis ac viridi-

ridi-diluto-flaveſcentibus dotata ſunt, ac verſus folium ſurrectum & variegatum inflexa, quorum duo vel tria, quæ minora ſunt, ac magis incurvata, colore candido, tria reliqua colore roſaceo, ac cum iis ſiliquæ germen in ſuo petiolo ſe prodit.

Ad petiolum florum *Unifolium* viride eſt venulis ſtriatum à parte folii ſurrecti florem ſuccingens, ac gemmam florum primùm includens.

Gemmæ Florum oblongo-rotundæ, ad ſummitatem contractiores.

Poſt flores *Siliquæ* oblongæ valdè compreſſæ, rectæ, glabræ, longæ ſeptem, octové circiter pollices prodeunt.

Fabæ quæ intus continentur, planæ ſunt ac oblongo-rotundæ, colore albo dum immaturæ, dum verò ſiccæ, colore ruffo ſeu flavo-rubeſcente-obſcuro ad ſpadiceum vergente, jacentque in propriis loculis cum ſua longitudine in latitudine ſiliquarum corneo ac duro interſepimento à ſe invicem ſejunctæ cum parvo umbilico in vertice juncturis laterum ſiliquarum hærentes.

Toto anno hæc arbor fert flores tempore pluvioſo uberiori proventu.

Schovanna-Mandáru Malab. ſic dicta à floribus quos rubros habet.

VIRES EJUS.

R*Adix* in decocto data flatus diſcutit & lumbricos in pueris enecat, hoc modo ſumpta cum ſaccharo & melle pellit tuſſim & pituitam ſolvit. *Cortex* contritus ac cum aqua, in qua *Oryza* lota eſt, in lotione adhibitus, humoribus evocandis confert. *Flores* cum ſaccharo decocti proficuè uſurpantur loco ſacchari roſati pro leni purgativo.

FIG. 32.

Arbores haſce quatuor, foliorum diviſurâ imprimis inſignes, ab aliis deſcriptas non invenio. Prioris ramulum ſiccatum ante biennium ex *Zeilan* Inſula tranſmiſit Dominus *Hermans*, addita ſequenti inſcriptione.

Arbor Sancti Thomæ. In floribus apparent ſanguineæ ſtriæ, ab effuſo ſanguine D. Thomæ, enatæ. Docuiſſe creditur D.Thomas in Malabar & Zeilan.

Minimè verò haſce arbores eaſdem cenſeo, cum *arbore de Sancto Thoma Acoſtæ*, ſive *Macere*, cujus Hiſtoriam videre licet, lib. Aromatum Cap. XII.

Commodè autem primam appellari poſſe reor *Arborem ſiliquoſam Malabaricam, foliis bifidis, flore purpuraſcente ſtriato.*

Chovanna-mandaru lat.
mal.
Arab.
Bram.

CHOVANNA-MANDARU.

FIG. 33.

CHovánna-Mandáru ſecunda, quæ eſt ſecunda ſpecies *Mandaru*; eſt quoque arbor procera ut prima ſpecies denſis frondibus latè ſparſis, naſcenſque in arenoſis. Fig. 33.

Radix craſſa brachia in latum diffundens.

Caudex quoque craſſus unum ferme pedem.

Folia quoque bifida ac interiora verſus nonnihil clauſa proximè ſimilia prioris ſpeciei foliis, ſed iis ut & cæteris majora, ſuntque profundiori fiſſura inciſa quàm illa primæ ſpeciei, & anteriora verſus lateribus paulò magis contractioribus, tactu lenia in adverſa parte, ubi venulæ inter coſtas intermediæ minùs exſtant, colore magis hyalo, in recta viridi-fuſciori.

Flores, qui unifolio viridi-flaveſcente & rubeſcente, craſſiolo, plicato & ſegmentis in inferiori parte feneſtrato ſuccinguntur, quinque etiam vel ſex conſtant foliis oblongo-anguſtioribus, quæ unguiculis longiuſculis & anguſtis ſunt, colore purpureo-valde rubicundo, quatuor autem vel quinque, tota ſuperficie tam exteriori, quàm interiori purpureo-rubicunda, unum ad petiolum intus & extra ſtriis albis venulas inter purpureas depictum ac variegatum eſt.

Stamina quæ folium variegatum cum ſuis apicibus viridi-dilutis ac flaveſcentibus inflexa reſpiciunt, tria, quatuor, vel quinque ſunt ac craſſiora, ac ad exortum ſex ſeptemve plurimis parvis filamentis comitata, colore purpureo-valde diluto ſeu albicante. Inter ſtamina *Siliquæ* germen petiolo ſuo ſe prodit.

Gemmæ Florum quinquangulatæ.

Siliquæ hujus omnium ſpecierum maximè longæ ſeſqui-ſpithamam aut etiam duas æquantes, latitudine pollicari, planæ quoque compreſſæ, rectæ & glabræ.

Fabæ, quæ cum ſua longitudine in latitudine ſiliquarum conſitæ, eædem cum fabis prioris ſpeciei forma & colore.

Flores hæc arbor fert toto anno, tempore pluvioſo uberiore proventu.

VIRES EJUS.

RAdix maſticata confert in dentium & capitis doloribus trita & appoſita pro dolore arthritico, cum gingibere ſicco trita & in unctione adhibita pro raucedine ex pituita oborta, in decocto data. *Foliorum* decoctorum vapor dolores corporis ſedat in parte affecta exceptus. *Flores* ſimpliciter comeſti purgativi ſunt. *Cortex*, *Flores* & *Fructus* ſimul triti & mixti cum aqua in qua macerata fuit oryza, ſerviunt apoſtematis aperiendis & maturandis.

FIG. 33.

Denominanda videtur hæc ſpecies, *Arbor ſiliquoſa Malabarica, foliis majoribus biſidis, flore intenſius purpuraſcente ſtriato.*

Velutta-mandaru lat.

mal.

lat.

bram.

VELUTTA-MANDARU.

FIG. 34.

VElutta-Mandáru, quæ tertia ſpecies eſt *Mandáru*, lingua Bramanum, *Davò-Mandáru*, eſt arbuſcula altitudine unius hominis, naſcens in arenoſis. Fig. 34.

Radix minùs craſſa nec profundè in terram deſcendens.

Caudex craſſus unum circiter brachium.

Folia bifida quoque ſimilia cum iis prioris ſpeciei, ſed lateribus oblongioribus ac profundiùs inciſis ſunt, & verſus ſummitatem in cuſpidem contractis, colore viridi-fuſco in interiori, ac ad ſtrias coſtularum nitentia, in parte autem exteriori colore viridi-flaveſcente, ac in ea parte groſſioribus extantibus nervis inter coſtas ſtriata.

Flores, qui folio feneſtrato viridi & tenui ſuccinguntur, ſunt albiſſimi nullis tincti maculis, odoris nullius, conſtantes quoque quinque foliis rotundiolis, parum oblongis, quæ venulis ſtriata ſubtilioribus.

Stamina in iis decem candida è medio exeunt verſus unam partem quoque inflexa, coloris albi cum apicibus flavis ac nonnihil ſurrectis in faſtigiis, & cum iis tenerum germen ſiliquarum, è cujus vertice filamentum craſſiuſculum exit, ſe prodit.

Gemmæ Florum oblongo-rotundæ.

Siliquæ minores cæteris, longitudine quatuor aut quinque pollicum, latitudine quoque pollicari, planæ quoque ac compreſſæ & glabræ, nonnihil incurvæ verſus unam partem, ac dorſo rotundo latoque circumſcriptæ.

Fabæ, quæ cum ſua longitudine quoque in latitudine ſiliquarum conſitæ ac interſepimentis diſtinctæ, oblongo-rotundæ, craſſiolæ ſeu minùs compreſſæ iis *Chovánna-Mandáru*, ac multo minores coloris flavi minùs rubeſcentis.

Flores hæc arbor bis terve in anno fert tempore pluvioſo, uberiore proventu.

VIRES EJUS.

IN aqua decocta facta lotione pellit humores corporis; proficua quoque eſt pro ulceribus ſanandis trita & iis appoſita. *Radix* in oleo decocta facta perunctione puſtulas parvas in auricula natas ſanat. *Eadem* dentium dolorem ſedat manſa & iis appoſita. *Cortex* decoctus cutaneos corporis pruritus lotione ſedat. *Flores* cum pipere triti & fronti appoſiti conferunt pro dolore capitis.

FIG. 34.

Hanc ſpeciem non malè vocari poſſe crediderim *Arborem ſiliquoſam Malabaricam, foliis biſidis; flore candido ſtriato.*

Canſchena pou lat.

mal.

arab.

bra.

CANSCHENA-POU.

FIG. 35.

CAnſchena-Pou eſt quarta ſpecies *Mandáru* vocata, Fig.35.
lingua Bram. *Cantſánu*, eſt quoque arbor altitudine duorum ferme hominum, ramos quoque denſos tranſverſim diffundens.

Radix intus eſt corculo flavo.

Caudex eſt craſſitie ferme ſemipedis.

Folia hæc bifida & illis priorum ſpecierum ſimilia, ſed multò minora, lateribus verſus anteriora, ut illa primæ ſpeciei rotundiolis, ac ad petiolum rectioribus oris, nullo ferme angulo in curvatis, in utraque ſuperficie valde lenia & piloſa lanugine, odore ſunt forti, maximè cùm teruntur, veſpertino ac nocturno tempore interiora verſus clauſa ſunt.

Flores, qui unifolio viridi-ſuccinguntur, albo-flaveſcentes quinque foliorum, quæ oblongo-rotundiora & latiora ac unguiculis mutuo convoluta ſunt; unum è foliis quod magis ſurrectum eſt & anguſtius ac oris verſus interiora contractis ad unguiculum inſignitum eſt pictura purpureo-rubicundo-obſcuri coloris, quæ folium parvum in ſummitate acuminatum repræſentat. Odor eis nullus.

Stamina, quæ quoque decem habent, albo-flaveſcentia incurvatum verſus folium, quod magis ſurrectum eſt ac pictura inſignitum, ornata apicibus oblongis & flavis. In medio quoque germen ſiliquæ ex ſummitate filamentum craſſiuſculum ejiciens ſe prodit.

Siliquæ ſunt longitudine ut illæ primæ ſpeciei, ac exteriori ſuperficie valdè lenes & lanuginoſæ, cùm teneriores ſunt.

Fabæ valde parvæ loculis ſatis latis, quæ interſepimentis interſtinguuntur, contentæ, cum ſua longitudine quoque jacentes in latitudine ſiliquarum, ſimiles fabis *Velutta-Mandáru* forma & colore.

Flores bis terve hæc arbor in anno fert tempore pluvioſo uberiore proventu.

VIRES EJUS.

RAdix *ſervit* pro parotidibus aut ſtrumis trita & iis appoſita. *Radicis Cortex* decoctus & epotus proficuus eſt pro phlegmate, ventris vermibus, hepatis inflammatione, uti & pro hæmorrhoïdibus. *Idem Cortex* tritus & parotidibus appoſitus tumorem tollit, ac eod. modo uſurpatus confert in vulnerum ſanatione & carnem adducit.

FIG. 35.

Hæc non ineptè nuncupari poterit, *Arbor ſiliquoſa Malabarica, foliis biſidis minoribus, flore albo flaveſcente ſtriato.*

Tab. 36
Maratti Lat.
Mal.
Arab.
कडुव Bram.

MAROTTI.

FIG. 36.

MArótti lingua Bram. *Caitù*, eſt arbor procera, ramis denſis & opacis latè tranſverſum diffuſis, naſcens in arenoſis. Fig. 36.

Radix craſſa, ramos latè ſpargens, exteriùs valde nigricans, intus cortice rubeſcente, qui ſaporis eſt adſtringentis, ligno albicante.

Caudex craſſus, ambitu unius hominis amplexum implens, ligno albicante, cortice craſſo, qui exteriùs ex viridi nigricans, ſub exteriori cruſta rubeſcens.

Rami cinerei, teneriores, villoſi ac ſpadicei ſeu muſcoſi coloris.

Folia hinc inde in ramis, ſurculiſque petiolis brevibus, viridibus, rotundis proveniunt; ſuntque ſpithamam longa, quatuor quinqueve pollices lata, forma oblongo-rotunda, anteriùs cuſpide oblongo-anguſta eminentia, in margine crenata ac denticulis acutis emicantia, contextura ſolida, craſſa, ſuperficie plana, in recta parte viroris fuſci, in adverſa viroris communis vel clari, in utraque nitentis, maximè in adverſa, ſuntque odoris ſylveſtris, nonnihil gravis.

Ex coſta media quæ in recta parte nonnihil eminet, *Coſtæ* tranſverſæ in adverſa maximè eminentes, tenuiter verò in recta, obliquo annulari ductu exeunt juxta marginem tractu longiuſculo excurrentes ac in arcus ſinuati, venuliſque ſubtilibus tranſverſis; quæ & in ſuperficie utrinque conſpicuæ ſunt, intertextæ.

Flores in ſuperiori parte ramorum hinc inde tum ſupra ex origine foliorum, tum ex ipſo corpore ſeptem octove plus minùs ad unum exortum congregatim petiolis curtis proveniunt, ſuntque gemmæ parvæ, quæ apertæ tres ſeries foliorum offerunt; in prima interiori ſerie eſt ſtella quinque minorum craſſorum cuſpidatorum foliorum, quæ villoſa ſunt & ſpadiceo-fuſca, lenia ac nitentia inſtar *Veluti*; in ſecunda ſerie quinque folia ſunt majora, rotunda, parva, interiùs cochleato-cava, ſubruſa ac pilis candidis maximè in oris obducta, quæ ſingula unum cuſpidatum folium ſtellæ intra ſe recipiunt: quæ in tertia ſeu exteriori ſerie ſunt folia quinque cuſpidata, viridia, exteriùs viridi-muſcoſa, quæ cùm in gemmis ſunt flores exteriora folia ſunt reliqua includentia; ex umbilico

Stamina quinque inferiùs craſſiola, viridia & piloſa, supernè tenuia & albicantia cum apicibus rotundiolis albicantibus ſubflavis emicant in ſe globulum viridem, qui eſt rudimentum fructus complectentia.

Gemmæ Florum rotundæ & nonnihil viridi-muſcoſæ.

Fructus, qui ramis petiolis curtis, craſſis, ipſis ramis ferme duplo craſſioribus appendent, ac pandi ſunt, rotundi ſeu etiam oblongo rotundi, in ſummitate ſæpe curto ſeu oblongo nodo eminentes, cortice exteriùs rufo ac muſcoſo & ſcabro, intus viridi, qui in ſe includit os pergrande, durum, craſſum & ſubflavum, quod intus alba, craſſiola & duriola carne obductum eſt, & in medio capacitate ſatis grandi nucleis decem, undecim, plus, minus ſine interſepimentis intermediis repletum; ſuntque nuclei primùm cortice craſſiolo, molli, albicantes & flaviuſculis pilis obſiti, forma irregulares & anguloſi, intus repleti medulla alba, quæ primùm liquida eſt & mucilaginoſa, dein cùm planè maturi, obtecti ſunt nucamento oſſeo ſcabro, ſuntque tum forma oblongo-anguſto-rotundi & cuſpidati, intus oleoſi.

Fructus ac præſertim *Nuclei* gravis & ſylveſtris odoris ſunt, qui in in foliis eſt debilior.

Flores hæc arbor toto anno uberi proventu fert, ut & *Fructus* copioſos.

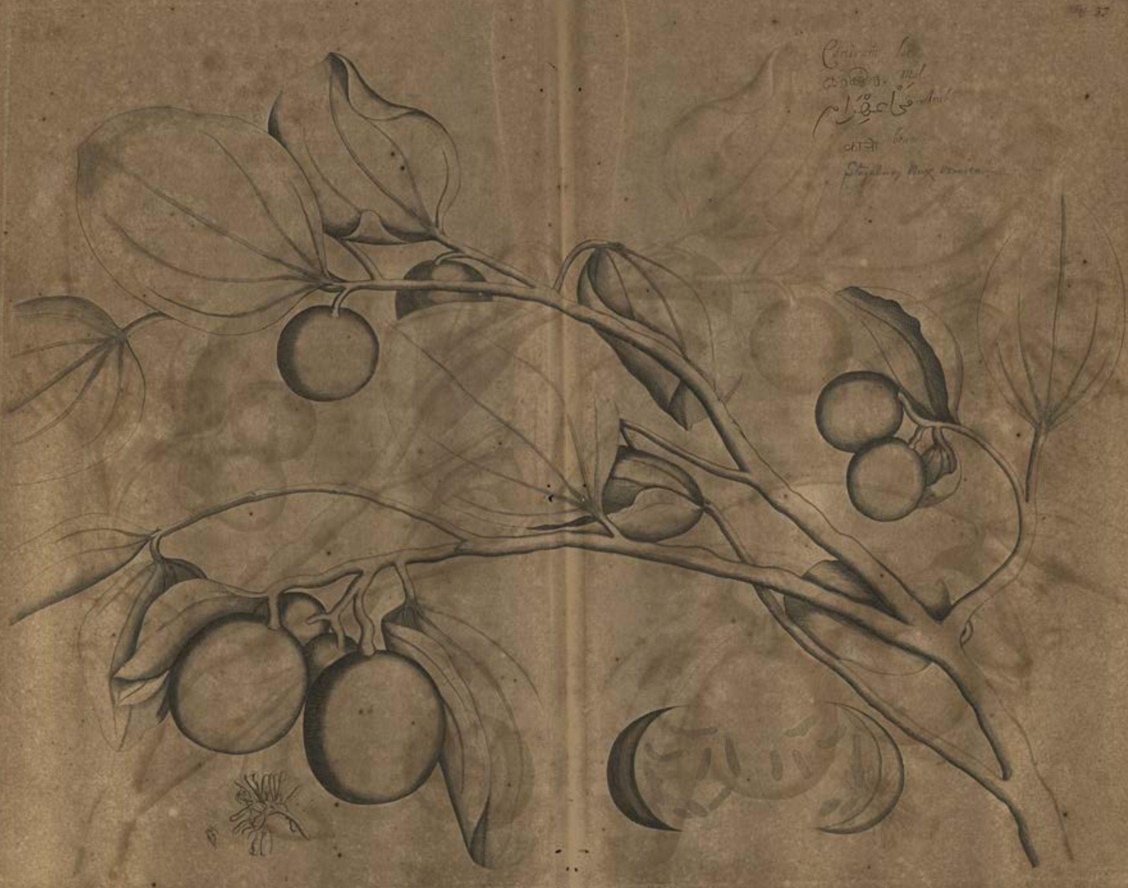
VIRES EJUS.

O*Leum* quod ex *Seminibus Fructuum* educitur, proficuum eſt pro doloribus ſedandis, ſanatque corpus ſcabioſum ac partis affectæ pruritum tollit facta perunctione. *Idem Oleum* quoque oculis ſalſis humoribus infeſtatis, uti ſæpe fit in profuſis lacrymis, conferunt; inſuper *Idem Oleum* cum cinere mixtum commodè apponitur vaccarum cæterorumque jumentorum apoſtematis; cum fructu dicto à Malabaribus *Palega*, mixtum, vermes in ulceribus pedum hominum ſeu brutorum ortos enecat facta perunctione.

FIG. 36.

Hæc quoque cùm ſit ex illis arboribus, quarum nulla fit, quod ſciam, apud reliquos autores mentio, nominari poterit *Laurifolia Malabarica, fructu oſſeo, nucleos continente.*

An autem in aliis quoque Indiæ regionibus naſcatur, aſſerere nequeo, præſertim cum inter plantas meas ſiccatas *Iavanenſes*, *Ceylonenſes*, aliaſque, non reperiatur.

CANIRAM.

FIG. 37.

CAniram quatuor ſpecies, una ejus nominis, ſecunda *Cára-Caniram*, duo *Valli-Caniram*. Fig. 37.

Caniram, ling. Bramanum *Carò*, eſt arbor procera, ramis denſis latè ſparſis, naſcens in arenoſis.

Radix craſſa, ſupra modum amara & cortice flaveſcente.

Caudex ambitu amplexum duorum hominum implens, cortice cinereo-nigricante.

Rami cinerei hinc inde rubeſcentes ac detrita exteriori cruſta flaveſcentes, ſurculi teneriores viridi-fuſci, nodoſi cortice amaro.

Folia in ſurculis bina & bina ex nodis proveniunt ſe mutuo in ordine obliquè decuſſantia, ſuntque oblongo-rotunda latitudine maxima in medio, anteriùs rotundo-cuſpidata, ſuperficie plana, virore communi in recta nonnihil nitente, in adverſa ſurdo, ſaporis valde amari, odoris planè agreſtis.

Cum coſta media ex qua hinc inde nervi tenues, tranſverſi ac minus obliquè excurrunt ex petiolo *Coſtulæ* utrinque duæ exeunt, in recta etiam parte nonnihil eminentes, ac obliquo arcuato ductu anteriora verſus excurrunt marginem folii relinquentes, & quidem quæ coſtæ mediæ proximæ, ſunt altè aſſurgunt, ſuntque folia in recta parte nervulis eminentibus cancellatim contextis ſtriata; in adverſa autem venulis ſeu tenuiſſimis nervulis in denſiores cancellos contextis dotata.

Foliis jam tum per intervalla deciduis in illis notis, ac veſtigiis quæ relinquunt, nulla nova folia redeunt, *foliaque nova* & *tenella* tantùm ex ſummitate ſurculorum ſuccreſcentium prorumpunt.

Flores in ſurculis ex nodis umbellatim proveniunt, ſuntque parvi, quatuor, quinque vel etiam ſex foliorum viridi-dilutorum, cuſpidatorum & craſſiolorum cum pedunculo craſſo, parvo, viridi, calyci arcto quinque foliorum cuſpidatorum inſidentes, forma externa haud diſſimiles caryophyllis, odoris debilis haud injucundi.

Stamina in iis quatuor vel quinque cum apicibus oblongis viridi-dilutis ex pede emicant, ſuntque pedi interiùs inſerti; inter ea ſtylus viridi-dilutus, ſupra apices emicans, qui è globulo viridi in calyce ſito prodit.

Flores cùm in gemmis promicant omnibus foliis vetuſtis arbor eſt ſpoliata, ac cum *Gemmis Florum* ſimul *Tenella Foliola* velut nova germina prorumpere conſpiciuntur.

Fructus, qui ſolitarii, vel etiam duo, tres, quatuor pluresve congregatim ſurculis petiolis curtis appendent, rotunda mala ſunt glabra abſque rugis colore primùm viridi, dein aureo-flavo, carne, cùm immaturi ſunt, albicante & parum aquoſa; cùm maturi, candida & mucilaginoſa, cortice craſſiuſculo & fragili, ſuntque *Saporis* valde amari.

Semina, quæ intra carnem fructus conſita ſunt, forma rotundiola, plana ac compreſſa, cum planis ſuis ſuperficiebus jacentia in longitudine fructus, cortice, cùm immatura ſunt, argenteo parùm ad ſpadiceum vergente, maturi cortice exteriori inſtar *Veluti* viridis; ſuntque pulpa valde amara.

Tota arbor ob *Amaritudinem* celebris.

Flores fert tempore æſtivo, pluvioſo *Fructus*.

VIRES EJUS.

R*Adix* decocta & epota purgativa eſt, humores per inferiora evacuans; quomodo etiam prodeſt pro febribus pituitoſis, doloribus colicis, inteſtinorum torminibus, ventris fluxibus eaſdem quoque vires habet, ſi in infuſione detur, vel ſi ejus decoctum cum momento piperis ſumatur; conducit in podagra, ſi cum ejus decocto pars affecta ungatur, confertque ſedandæ vertigini capitis, atque etiam in atra bili, ſi ejus decoctum cum lacte vaccæ mixtum ad delibutionem capitis adhibeatur. *Cortex* contritus & mixtus cum aqua, in qua fuit oryza, flavæ bilis fluxum reprimit. *Folia* decocta rheuma ſeu catarrhos ſiſtunt, facta lotione corporis. *Succus* ex *Foliis* expreſſus ac in decocto datus capitis dolores ſedat, largiùs epotus veneni vires habet mortem inducens, in ſtercore hominis comeſto ſalus eſt. *Flores* ſedant dolores unguium, ſi triti ac in oleo *Coqui Indici* cocti iis apponantur.

Uſus *Seminum* in *Fructibus* per duos annos continuatus, ſumpto ſingulis diebus uno aut duobus numero, efficit ut morſus venenatus colubri, vulgò *Cobra Capella* dicti, nullas noxas adferat.

FIG. 37.

Malus Malabarica folio & fructu amaricante, ſemine plano compreſſo, commodè hæc ab aliis non deſcripta arbor, vocari poſſet.

Coluber autem ille venenatus, ſive *Cobra Capello* Luſitanorum, cujus morſus ſemina hujus mali ſanare, referunt Autores, frequentiſſimus eſt in Inſula *Zeilan*, & præ aliis venenatus, vocaturque ibidem *Naja & Naghaja*: obtinetque illud particulare, quod in poſteriori colli parte, conſpicilli figuram gerat, diſtinctis coloribus expreſſam: uti quoque in ipſius exuviis, in Porticu Horti Academici ſuſpenſis, videre licet. Quas anno præterito, munere Domini *Hermans*, cum aliis rarioribus accepimus.

Nellicamaram.
നെല്ലിക്കാമരം. Mal.
Arab.
आवळी

NILICAMARAM.

FIG. 38.

Nilicamaràm, lingua Bram. *Anvalì*, eſt arbor altitudine quatuor hominum, ramis denſis tranſverſum diffuſis, naſcens in arenoſis & petroſis. Fig. 38.

Radix craſſa eſt, plurimis capillatis fibris ſe terræ affirmans cortice nigricante, quæ ſub cruſta nigricante intus nonnihil rubeſcit.

Caudex amplexum unius brachii ambitu implens, cortice nigricante ut & rami.

Folia, quæ in ſurculis tenuibus, rotundis ac ſpithamam & paulò amplius longis, qui hinc inde è ramis vel ſolitarii, vel bini, terni, vel quaterni ex eodem nodulo exoriuntur, breviſſimis petiolis proveniunt, in duabus ſeriebus tranſverſim & paulo obliquè anteriora verſus reclinata, & cum planitie ſuarum ſuperficierum ſurculos medios ſecantia, ſuntque parva, oblonga & anguſta, latitudinis ubivis uniformis, plana, tenuia, ſolida ſeu denſæ texturæ, una tantum venula in medio ſtriata, in recta parte virore fuſco, in adverſa claro-diluto, ſuntque tempore veſpertino ſeu nocturno, quæ in eadem ſerie ſunt clauſa ac ad ſe mutuo decumbentia, ad pedunculos autem ſingulorum foliorum cauliculi punctis cuſpidibuſque utrinque è latere emicant, quo ipſo maximè cum foliis nudati ſunt, ſcabri & aſperi apparent.

Flores qui cauliculis foliaceis, maximè in eorum inferiori parte, ut & ramis, ex quibus cauliculi foliacei prodeunt, plures congregatim inſident, parvi ſex foliorum anguſtorum albicantium, habentes in medio ſtamen albicans cum nodulo ſeu apice flavo, qui poſtmodum obſcurè rufeſcit, odoris nullius.

Gemmæ Florum rotundæ & albicantes.

Fructus, qui floribus deciduis, ramis & ſurculis arctè inſident, ſunt plano-rotundi, duri viridi-diluti, etiam cùm maturi ſunt ac nonnihil tranſparentes, ſex ſubtilibus venulis quæ in verticem concurrunt, in longum ſtriati, carne ſucci plena, tranſparente ac viridi-diluta, quæ ſaporis eſt acidi, delectabilis & ſubadſtringentis, ſuntque in eduliis; ſuntque ſurculi foliacei, quibus fructus inſident, parte inferiori foliis nudati.

In medio fructuum *Oſſiculum* eſt durum, lignoſis filamentis obſitum, ſex lateribus rotundiolis, quorum tria oppoſita magis prominent, conſtans, ac per ſex intermedia interſtitia, quæ angulis

adſtricta ſunt, in ſex capſulas, in quibus ſingulis unum ſemen continetur, diſtinctum, ſunt autem

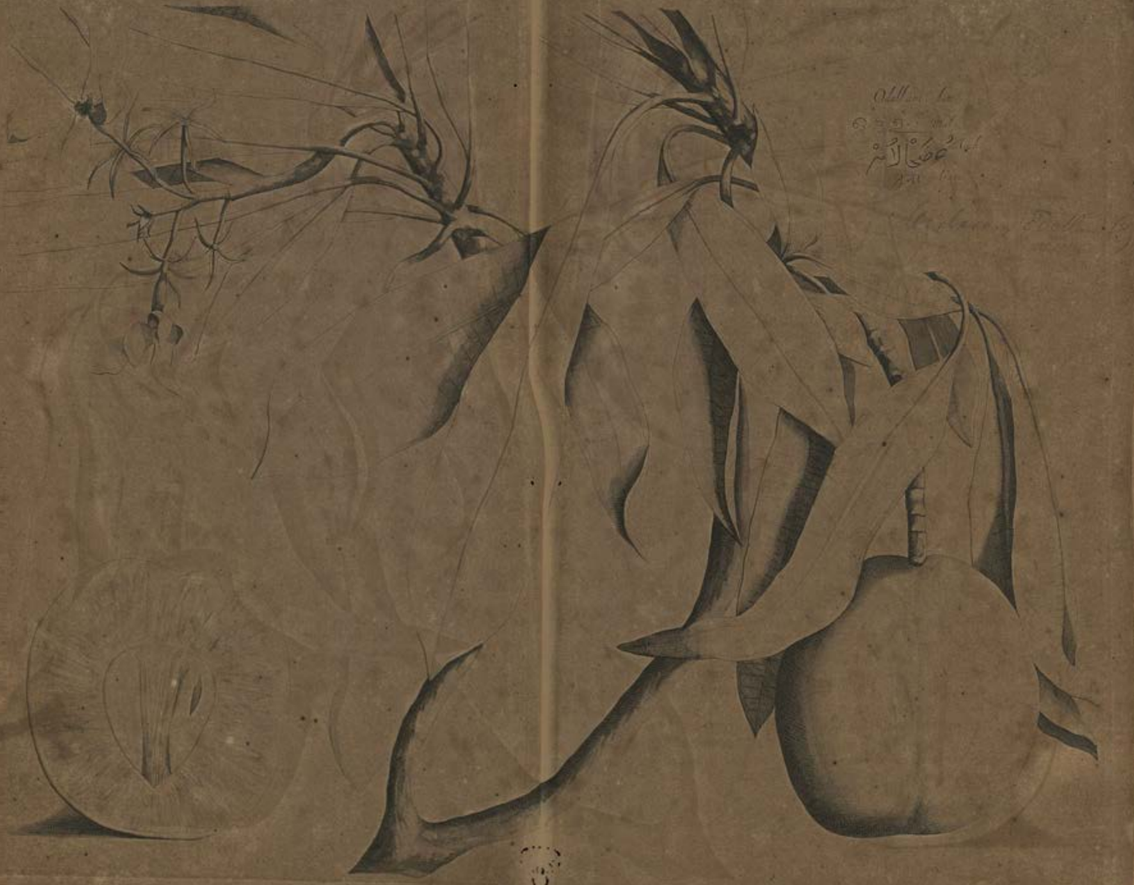
Semina parva, triangularia, duobus lateribus rectis & uno rotundo circumſcripta, primùm albicantia, dein coloris rubri-obſcuri ac nitentis.

VIRES EJUS.

Decocta in aqua ſervit pro morbis endemiis. *Folia* ejus tenera & in lacte acido epota conferunt fluxui dyſenterico. *Fructus* exſiccati & in pulvere cum lacte acido ſpiſſo dicto *Tayr* dati quoque in dyſenteria proſunt. *Iidem* in decocto dati proficui ſunt pro febre calida, uti & pro ardore pectoris, cum ſaccharo decocti & epoti vertiginem capitis ſedant. *Aqua*, quæ ex *Fructibus* diſtillatur, epota ardori jecoris reſtinguendo convenit.

FIG. 38.

Arborem hanc denominare placuit, *Acaciæ foliis Malabaricam, fructu rotundo, ſemine triangulo.* Imò planè non vererer ad *Acaciam* referre, ni fructus obſtaret, qui nullam cum ipſa affinitatem obtinet. Proveniunt autem cùm in aliis Indiæ regionibus, tum præſertim in Inſula *Zeilan*, variæ *Acaciæ* ſpecies, Europæis hactenus incognitæ. Præter enim legitimam ſive *Ægyptiacam*, quæ *foliis Scorpioidis Leguminoſæ* C. *Bauhino* dicitur: Alteram *flore pulcherrimo Cat. Paris.* quæ *Americana* dici conſuevit, & *Farneſianam Aldini*; frequens ibidem naſcitur *Acaciæ* genus, floſculos ferens luteos racematim cohærentes, ſiliquis majoribus latis, planis, *VVawulathya Cingalenſibus* dictum, à *VVawula*, id eſt, veſpertilione, quod ejus ſpinulæ ſimiles ſint unguiculis veſpertilionum, quibus tanquam hamulis, arborum ramis, in Indiâ obſervantur affixæ. Huic quoque floribus non diſſimilis, ſiliquis oblongis minoribus, quibus ſemina majora exteriùs inſigniter protuberantia conſpiciuntur, in ſylvis paſſim creſcit, vocaturque *Cingalenſibus Catbukaraba*, à gratè acido foliorum ſapore. Prætereaque *Acaciæ* foliis nonnullæ aliæ obſervantur, inter quas hæc ab Autoribus deſcripta, etiam numeranda venit.

ODALLAM.

FIG. 39.

O*Dallàm*, lingua Bramanum *Urò*, eſt arbor altitudine duûm triumve hominum, naſcenſque in arenoſis. Fig. 39.

Radix fibras capillatas in latum ſubtus terram emittens, cortice albicante ſubdulci & ſubamaro.

Caudex craſſus, unius hominis amplexum ambitu implens ramoſque tortuoſos diffundens, ligno molliſſimo cum corculo intus rufo, cortice lacteo-cinereo-fuſco, qui amarus & mordax eſt; in ſurculis teneris cortex exterior viridi-fuſcus, ac lignum ex filamentis minus tenacibus conſtans: corculum intus viride & humidum.

Folia, quæ hinc inde in ramis & ſurculis petiolis craſſis, in interiori parte planis ac viridi-dilutis & lacteis proveniunt, anguſto-oblonga ſunt, ac linguiformia ad petiolum ſtricta, anteriora verſus latiora, ac in cuſpidem brevem & anguſtam, quæ verſus adverſam partem nonnihil reflectitur, contracta: ſuntque textura craſſa, ſolida, lactea, mollia, ſuperficie lenia, glabra & nitentia maximè in parte recta, ubi viroris ſunt fuſci, ſapore amaro & pungente.

E coſta media, quæ craſſa eſt & viridi-diluta & albicans, & in adverſa tantum eminet, *Nervuli* valde ſubtiles intra folium & parum in adverſa extuberantes tranſverſo ac parallelo ductu exeunt *Venulis* ſubtiliſſimis intertexti.

Flores, qui umbellatim proveniunt in petiolis longis, craſſis, languidis, lacteis, viridibus, qui ſupra ex ſummitate caulis erumpunt, ſunt quinque foliorum albiſſimorum, cuſpidatorum, quæ inferiora verſus contractiora ſunt, cum uno latere latiùs excurrentia, atque in parte, ubi minùs excurrunt & rectiori ora ſunt, craſſiora, & in unguiculis colore flavo ſeu croceo, inſidentque cum pede craſſiolo viridi diluto calyci, qui quinque foliis oblongo-anguſtis, cuſpidatis, craſſiolis, interiùs albicantibus, exteriùs viridi-dilutis conſtat; ex medio florum emicant *Stamuncula* tenuia, quinque, quæ craſſiolis, flavis, ſtriatis ac ſurrectis apicibus juxta unguiculos foliorum dotata ſunt, ac pedi interiùs inſerta, & cum iis ſtylus tenuis, liber, albicans cum nodulo craſſo ac pyriformi in vertice ex primordio fructus qui infra calycem eſt, prodiens; floribus cum ſuis pedunculis è calyce deciſis ſuccedunt.

Fructus, qui petiolis craſſiolis, longiuſculis, languidis ac pandis appendent, ſuntque mala grandia oblongo-rotunda & nonnihil

plana, ac in parte ubi magis compreſſa, tenui ſulco in longum ſtriata, pondere valde levia, cùm parvula, ac teneræ ætatis, oblongo-anguſta; conſtantia cortice exteriori tenui, glabro, lacteo & viridi-flaveſcente; ad corticem intus pulpa tenui, albicante & lactea, quæ ſaporis eſt aquei.

In medio os eſt grande, referens nonnihil exemplar cordis humani, conſtans nucamento duro ac oſſeo, quod exteriùs ſub pulpa mali lato interſtitio filamentis lignoſis & albis reticulatim pertextum ac inter cancellos fungoſa albicante pulpa ſtipatum eſt ac pulpa corticis circumdatum, includitque nucleos duos albos, candidos, qui interſepimento craſſo, duro & cartilaginoſo extuberante ac nucamento oſſeo affixo, à ſe mutuò ſejuncti ſunt, ſuntque nuclei forma oblongo-rotundioli cum ſua longitudine ſiti in longitudine corculi; una parte, qua interſepimento adjacent, plano, altera rotundo & parùm convexo latere, ac majori craſſitie ad baſim oſſei nucamenti, ſaporis amari, in teneris autem nucleis pulpa ſub cortice candido eſt inſtar albuminis ovi, ſeu mucilaginis claræ ac pellucidæ, quæ etiam ſubamara eſt.

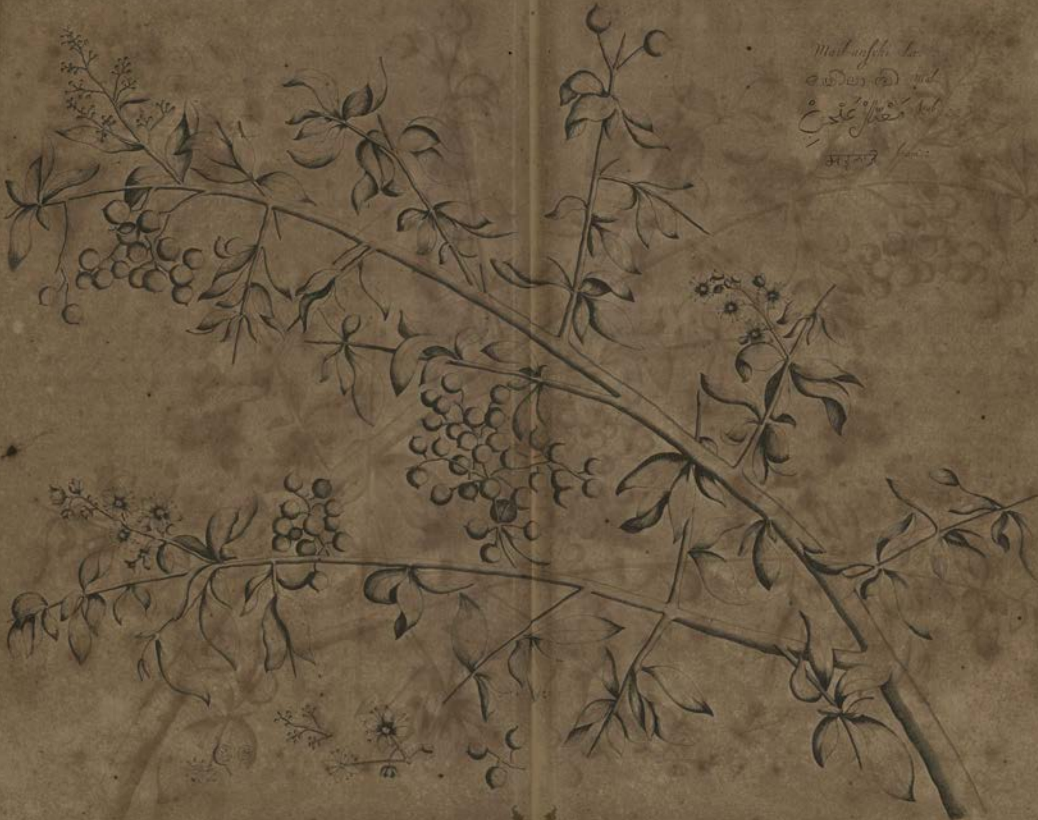
Apud hoſce Medicos non eſt in uſu.

FIG. 39.

Hanc arborem, *Mangas* vulgo dictæ arboris, eſſe ſpeciem, ſiquis pronuntiaverit, à vero non aberraturum crediderim. Verùm cum Botanologi plures recenſeant, easque vix niſi nominibus deſcribant, vix videtur aſſignari poſſe, ad quam demum hæc referri debeat vel poſſit. Interim nobis erit *Perſica ſimilis anguſti folia, oſſe cordis humani figura, binos nucleos continente.*

Transmiſerat quoque jam ſæpius laudatus Dominus *Hermans* hoc anno, ex *Zeilan*, ad Excellentiſſimum & Illuſtriſſimum Dominum *de Beverningh* quarumvis ſcientiarum, & imprimis Botanices Patronum & Mæcenatem ſummum, illud *Mangas* genus, quod ab *Acoſta Mangas Bravos*, & fructu venenato à C. *Bauhino* dicitur, verùm moleſtiarum itineris, & cœli frigidioris impatiens, fermè exaruerat, antequam ad has oras appuliſſet.

MAIL-

Marbanſchi Ar.

Mal.

Ar.

Bram.

MAIL-ANSCHI.

FIG. 40.

M*Ail-Anſchi* eſt arbor altitudine trium hominum, ramis denſis & opacis latè ſparſis, naſcens in arenoſis, dicta lingua Bram. *Mety*. Fig.40.

Radix craſſa & profundè ſe demittens, fibras hinc inde dimittens cortice cinereo ſeu albicante, qui ſub exteriori cuticula rubeſcit, intus albicans eſt.

Stipes ambitu paulo minus amplexum unius hominis implens, eſtque cum ramis cortice cinereo, ligno duro & albicante, intus cortex ramorum minùs vetuſtiorum ſub cinerea corticula virideſcit.

Folia ſurculis tenuibus, brevibus, qui etiam bini, terni, quaterni congregatim ramis craſſioribus erumpunt, bina & bina vel ſolitaria proveniunt, iique breviſſimis pedunculis inſident, ſuntque parva, oblongo-rotunda & anguſta, anteriùs cuſpidata, ſeu etiam rotundiola, ad petiolum ſtriata, contextura tenuia, ſuperficie plana & glabra, viroris communis & nonnihil nitentis, ſaporis ſubamari.

Ex coſta media *Coſtulæ* etiam in recta nonnihil eminentes, quæ arcuatim in ſe invicem incurrunt, exeunt venis nullis conſpicuis intertextæ, ſapore ſubamaro & odore nullo.

Flores proveniunt in ſummitate ſurculorum foliaceorum in parvis, tenuibus, rubris petiolis plures congregatim ac racematim, ſunt autem parvi, odoris haud injucundi, hortenſis, quatuor foliorum ex albicante ſubflavorum, criſpatorum, latiuſculo intervallo à ſe invicem diſtantium, quæ poſtea magis flaveſcunt.

Stamina in iis octo albicantia apicibus grandiuſculis & ſubflavis dotata, quæ bina & bina ex foliorum intervallis emicant; in medio ſe prodit globulus viridi-dilutus & rotundus, qui primordium eſt fructus cum ſtylo albicante in vertice.

Calyx quatuor foliorum cuſpidatorum & viridium.

Floribus deciduis ſuccedunt in racemis *Baccæ* rotundæ cum ſpi-

culo in vertice ac calyce ſuo inferiùs arctè contentæ, ſeminibus numeroſis repletæ, & carne intra ſemina, ſaporis adſtringentis, primùm virides, dein rubeſcentes, poſt nigricantes.

Semina ſunt oblonga, cuſpidata, angulata cum baſi rotunda ad corticem ſita, ac alia in parte ſuperiori, alia inferiori baccarum cum ſtrictiori parte ſeu cuſpide interiora baccarum reſpicientia, primùm ſubflava, natura fuſca ac nigricantia.

Flores fert ſemel tempore pluvioſo.

VIRES EJUS.

R*Adix* in decocto data conducit in doloribus pedum ex podagra natis. *Folia* in decocto cum ſaccharo data, ſeu ſimpliciter & in lacte epota conferunt pro ictero. *Succus* ex *Foliis* expreſſus & in lacte vaccæ cum ſaccharo epotus, urinantibus materiam albam & purulentam prodeſt.

FIG. 40.

Lubuit hanc plantam appellare *Oxycanthæ affinem Malabaricam* racemoſam ſubflavo flore. Si cui tamen obſtent ſemina, (quæ an dura ſint & oſſea, vel molliuſcula & membranacea & Autores non addunt) & ad *Rhamni* ſpeciem referre malit, nec cum eo litigabo.

CUM-

Fig. 91

CUMBULU.

FIG. 41.

CUmbulù ling. Bramanum *Bòn-Varò*, eſt arbor procera ramis ex medio caudice in altum, minùs verò in latum diffuſis, naſcens in arenoſis. Fig.41.

Radix albicante & craſſo ac molli cortice, qui ſubamarus eſt, ligno albicante, fibras longas emittens.

Caudex ambitu amplexum unius hominis excedens, veſtitus corticce craſſiolo & molli, qui exteriùs cruſtâ albicante obductus eſt & ſub ea nonnihil viridis, intus albicans odorem calcis æmulum fundens.

Rami & ſurculi cinerei ac nodulis hinc inde interſtincti, teneriores virides.

Folia, quæ longis, rotundis, craſſiolis, languidis, viridibus petiolis bina & bina in nodulis proveniunt ac ſe mutuo ordine decuſſant, oblonga ſunt, in longitudine unam ſpithamam & duos treſve pollices, in latitudine duos palmos æquantia, ad petiolum maximâ latitudine, cùm minora ſunt formæ rotundioris & minùs oblongæ, anteriora verſus ſenſim contracta & in cuſpidem oblongam deſinentia, ſuntque tomentoſâ lanugine obſita, maximè in adverſa & lenia, viroris in recta valde fuſci & parum nitentis, in adverſa clari ac diluti, odoris nullius niſi ſylveſtris, ſaporis amari.

Ex coſta media, quæ *Coſtæ* excurrunt in adverſa parte altè & ſolùm eminent, ac à margine reflexæ arcuatis ductibus multiplicibus, quibus minores arcus verſus marginem ſuperinducti ſunt, in ſe invicem deferuntur; prope ad petiolum quoque utrinque ex coſta media coſta exit ramos quatuor, quinqueve majores verſus marginem dimittens, ac arcuatim in ſe invicem conducens, ſuntque inter coſtas tractibus ſuis rectam folii partem ſtriantes ac nervis numeroſis tranſverſis intercurrentibus, & ſolum in adverſa parte eminentibus, qui tractibus ſuis rectam quoque partem ſtriant, comitatæ.

Flores in ſummitate ſurculorum plures congregatim breviſſimis pedunculis pandi proveniunt, ſuntque flavi forma inſtar cucullorum, laciniis ſeu foliis quinque rotundiolis, craſſiolis, quorum unum majuſculum eſt & latius ac cæteris longiùs propendens, quatuor reliqua verſus exteriora reflexa ſunt inciſi, supernè ad folia ſeu lacinias latiores quàm parte inferiori, ad calycem atque ad partem folii latioris & longioris magis protenſi & convexioris, coloris interiùs

flavo-clari, exteriùs ubi tenuiter piloſi ſunt, flavo-fuſci, odore nonnihil debili & non injucundo.

Stamina in iis quatuor flavo-albicantia ac nonnihil inflexa verſus folium majus, quæ dotata ſunt apicibus grandiuſculis, flaviuſculis ac inferiori cuculli parti interiùs inſerta ſunt, duo præ cæteris emicant; inter ea ſtylus flavo-albicans ſuperiùs bifurcatus conſpicitur, qui ex viridi capitulo, quod in calyce reſidet ac fundamentum fructus eſt, excurrit.

Calyx brevibus in oris eſt cuſpidibus arctè flores includens.

Gemmæ Florum viridi-ſubflavæ, oblongæ, foliis ſupernè in quinque angulos complicatæ.

Fructus, qui calyce florum primùm in totum & arctè excepti ſunt ac brevibus pedunculis appendent, oblongo-rotundi, parte ſuperiori craſſiores, hinc inde tuberculis exturgentes, carne intus ſucculenta, flava, ſubdulci & amara, cujus humor expreſſus unctuoſus redditur flavo intenſo ac rubeſcente colore manum tingens, cortice craſſo, primùm virides, dein flavo-diluti, odoris quoque debilis, non injucundi.

In medio continetur unum oſſiculum albicans, oblongum, durum, glabrum, pyriforme, ac acutis tuberculis hinc inde eminens, parum nuclei in ſe continens.

Bis in anno fert flores.

VIRES EJUS.

R*Adix* in decocto data addito pauxillo oryzæ prodeſt in febre ſymptomatica, comitante podagram ſeu dolorem arthriticum. *Eadem* data in lacte acido vel in Oleo *Sirchelim* proficua eſt pro flatibus & dolore thoracis. *Radicis Cortex* contritus & in aqua decoctus juvat in febre frigida, idem contritus & per toſtionem in pulverem redactus ſervit in podagra facta perunctione partis affectæ. In lacte acido datus inteſtinorum ſedat tormina, ad quod etiam confert ſuccus foliorum epotus.

FIG. 41.

Arbori hîc deſcriptæ nihil eſt quod addam niſi quod appellandam cenſeam *Nucem Malabaricam unctuoſam, flore cucullato.*

Grewia nudiflora
T. 42
Canschi lat
mal
Arab
bram

CANSCHI.

FIG. 42.

CAnſchi, lingua Bramanum *Schivánni*, eſt arbor procera naſcens in arenoſis. Fig.42.

Radix craſſa ramos fibroſos quaquaverſum ejiciens cortice cinereo-fuſco, qui intus ſub exteriori corticula eſt rubeſcens, ligno albo.

Caudex ambitu amplexum unius hominis implens, eſtque cum ramis cortice cinereo, qui intus eſt viridis.

Rami & ſurculi intus in medio ligno corculo fuſco ac nodulis interſtincti, ex quibus ſurculi novelli virides exſurgunt.

Folia, quæ in nodis petiolis longis, rotundis, viridibus proveniunt, grandia ſunt, ſpithamam & amplius longa, duos ferme palmos lata forma oblongo-rotunda, ad petiolum lata cavitate, anteriora verſus in cuſpidem oblongam contracta, contextura tenuia & mollia, virore in recta fuſco, in adverſa communi vel etiam clare, utrinque parum nitente, ſaporis aſtringentis & amari; ex petido cum coſta media ex qua coſtæ viridi-dilutæ obliquè anteriora verſus exeunt, quæ à margine multiplicibus arcuatis ductibus in ſe invicem deferuntur, duæ laterales prodeunt, utrinque una, ex quâ coſtulæ ſeptem, octo verſus marginem emittuntur, quæ in ſe invicem quoque arcuatis ductibus incurrunt, ſuntque coſtæ etiam in recta nonnihil eminentes, ac nervulis tranſverſis numeroſis, viridi-dilutis, qui folium ſubeunt ac utrinque tenuiter eminent, & cancellifomibus plexibus venularum intertexti ſunt comitatæ.

Flores in petiolis rotundis, viridi-dilutis, qui ſupra ex origine foliorum proveniunt brevibus ac tenuibus pedunculis plures congregatim & racematim inſident, ſuntque viridi-diluti, conſtantes foliis cuſpidatis, viridi-dilutis tribus, ſeu quod rarius eſt, quatuor, in quæ gemmæ relaxantur ac numeroſis ſtaminibus viridi-dilutis, quæ ſtylo viridi circumpoſita ſunt, ac apicibus viridi-dilutis, ſeu etiam flaveſcentibus ac ruffeſcentibus dotata, haud diſſimiles fl. *Cit-Avánacu*, odoris nullius.

Gemmæ Florum rotundæ & nonnihil planæ, anteriùs in brevem cuſpidem contractæ & viridi-dilutæ, ſub illud tempus quo proruptio florum gemmis inſtat, omnibus foliis ſpoliatur arbor, quæ rurſus tempore fructuum reſumit.

Fructus, qui longiuſculis, viridibus petiolis appendent, ſunt plano-rotundi trium laterum, quæ ſtriis diſtincta ſunt, atque in vertice ubi ſtriæ concurrunt gemmula eminentiâ, in medio ſingulorum laterum leniter ſtriata, carne denſa, ſuntque etiam cùm matura ſunt colore viridi.

Intus in medio continentur tria *Semina* per tenue interſepimentum à ſe mutuo diſtincta, quæ forma trilatera ſunt, uno latere exteriori rotundo, ac duobus quibus interſepimenta contingunt planis.

VIRES EJUS.

R*Adix* in decocto data ventri tume-facto extenuando ſervit. *Eadem* juvat in podagra facta perunctione.

FIG. 42.

Præter denominationem *Bauhinianum* in modum efformatam plura exhibere non datur. Erit ergò nobis *Arbor racemſa Malabarica, fructu triquetro.* Ad *Nucem* referrem, ſi de exteriore cortice plura conſtarent, cujus ut & fructuum figuram, omiſſis reliquis attributis duntaxat deſcribunt Autores.

PALE-

Palega-pajaneli

PALEGA-PAJANELI.

FIG. 44.

PAjáneli duæ ſpecies ſunt, *Pálega-Pajáneli*, & *Pajáneli*. Fig. 44.

Pálega-Pajáneli ling. Bram. *Davandicu*, eſt arbor procera naſcens in arenoſis, ramis minùs in transverſum diffuſis.

Radix fibroſa ramos quaquaverſùm emittens cortice craſſo, molli, qui exteriùs eſt ruffus, intus ex viridi flaveſcentis coloris, ſaporis ſubamari, ligno albicante & molli, qui facilè in filamenta protrahitur.

Caudex ambitu unius hominis amplexum implens, cortice cinereo, & rami qui ſub cinerea cruſta virides ſunt, teneriores virides, ſcabri ſeu ob punctula aſperi, grandibus nodis, ex quibus ramos transverſos binos & binos ejiciunt, extuberantes, ſuntque intus corculo fungoſo & albicante, ligno pauco ad corticem, atque adeo valde leves: cùm vetuſtiores ſunt, decidunt, notas relinquentes, in quibus etiam novi erumpunt.

Folia in ſurculis longis interiùs lira ſtriatis, qui ex caudice ipſo vel etiam ejus ramis craſſis in quos diffuſus eſt, prodeunt, ſimplices ac in nullos ramulos diviſi ac quinque ſexve cubitis plus minùs longi ſunt, petiolis curtis ac interiùs ſtriatis bina & bina & numero terna; quina, ſeptena cum uno folio in extremitate proveniunt, ſuntque forma cordis humani, ad petiolum rotunda ora, anteriùs cuſpide anguſta eminentia, contextura tenuia & mollia, ſuperficie lenia, viroris in recta parte fuſci, in adverſa clari, ſapore ſubamaro & ſylveſt. & odore.

Ex coſta media *Coſtæ* in adverſa ſolùm parte eminentes obliquo annulari ductu exeunt, ac à margine reflexæ in ſe invicem incurrunt, ſuntque comitatæ *Nervulis* tranſverſis in adverſa ſolùm parte eminentibus, ac *Venulis* cancelli formiter in ſe invicem ductis, quæ in adverſa tantùm conſpicuæ intertextæ, odoris gravis.

Flores in apice ramorum proveniunt plures congregatim petiolis craſſiuſculis & viridibus, ſuntque grandes campa-

niformes cum collo oblongo, & ad unam partem nonnihil inflexo, calyce oblongo-rotundo & profundo inſidentes, conſtantque ſex foliis craſſiolis, quorum quatuor quæ ad concavam colli partem ſunt exteriora verſus maximè reflexa, duo quæ ex adverſo ſurrecta & minùs inflexa: ſuntque folia fungoſa nullis perducta venis conſpicuis, in oris criſpa & corrugata duabus pluribuſve liris profundis exteriùs in longitudine ſtriata; flores autem ſunt coloris maximè interiùs albicantis ſeu ex albicante ſubflavi, exteriùs in colli convexa parte foliiſque ſurrectis quæ verſus eam partem ſita ſunt, ſtriis rubeſcentibus tincti, odore fœtido.

Stamina in floribus quinque craſſiola & nonnihil inflexa ex albicante ſubflava ſeu viridi-diluta, ac verſus folia ſurrecta jacentia, ac in inferiori parte, quæ craſſiora ſunt, collo interius inſerta ſeu annexa, geruntque apices incumbentes flavos, latos, ac ad unam partem in duas anguſtas lacinias contractos; cum ſtaminibus emicat ſtylus tenuior & albicans, in ſummitate in planum extenuatus, qui ex plano albicante ac ſubflavo capitulo, quod rudimentum fructus eſt, & in fundo calycis ſitum erumpit.

Calyx craſſiolus laxè collum floris excipiens in ora parùm cuſpidatus ac ad concavam colli floris partem viridi-albicans, ad convexam rubro-obſcurus.

Gemmæ florum oblongo-rotundæ primùm virides, dein cùm ſe ex calyce magis produnt, apice rubro-obſcuro.

Fructus, qui floribus deciduis ſuccedunt, prægrandes ſunt, formâ velut machæræ, tres ſpithamas longi, lati unum palmum, craſſi unum ferme digitum cum oris ad unam partem nonnihil reflexis conſtantes cortice craſſiolo viridi, qui exteriùs viridi-fuſcus eſt, ac dein magis infuſcatur, interiùs primùm viridi-dilutus ſeu albicans, tenera ac humida carne, quæ dein in lignoſam duritiem evadit, ac flavum colorem aſſumit obductus, ſuntque in cortice exteriùs in medio in longum in utraque parte uno ſulco ſtriati.

Interiùs in medio fructus latum *filamentum* eſt, juxta ejus latitudinem in planum extenſum, quod primùm tenerum & albicans, dein cùm ſiccum, quoque duriolum ac velut coriaceum eſt, eſtque tum velut lingua diſtinguens fructum in duo loculamenta, in quibus ſingulis ſemina innumera continentur.

Semina

Semina autem lato-rotunda & valde plana ſeu compreſſa cum umbilico longiuſculo membranaceo albicante involucro amicta, & lata membrana pellucida albicante circumcincta, jacentque ſeriatim in planum in ſuis involucris, alia proximè ad unam, alia ad alteram oram; nudata ſuis involucris viridia ſunt & denſæ carnis, ſaporis nullius.

VIRES EJUS.

C*Ortex* arboris ſervit pro conſolidandis fracturis & ſciſſuris tritus & cum vino appoſitus. *Radix* in decocto data in hydrope prodeſt. *Eadem* cum oleo decocta ad capitis corporisque malè affecti unctionem adhibetur. *Folia* tenella trita & unà cum *Croco Malabarico* ulceribus admota ad ſanationem conferunt.

FIG. 44.

Mirandum hanc arborem, *Ceylonenſibus* quoque eſſe indigenam, ejus ſiliquæ inde ad me transmiſſæ teſtantur: adhærent illæ quatuor uni pediculo, & tres ferme pedes longitudine; latitudine autem, dimidium æquant. Cum autem præter nomina à noſtris Autoribus exhibita, alia expiſcari nondum licuerit, vocandam cenſeo, *Arborem ſiliquoſam Malabaricam, cordato folio, fructu maximo oblongo plano, ſemine membranaceo.*

PAJANELI.

FIG. 45.

PAjáneli, quæ eſt ſecunda ſpecies ling. Bram. Davandicù, eſt arbor procera, ramos in altum, minùs verò in latum diffundens, naſcens in arenoſis. Fig. 45.

Radix latè ſparſa, cortice craſſo, aqueo, cinereo-nigricante, intus albicante, ſaporis ſubamari, in ramos ſparſi, ex quibus hinc inde novi ſtirpes circa medium caudicem expullulant, ligno albicante & minùs densè contexto, quod in filamenta facile protrahitur.

Caudex ambitu amplexum unius hominis adimplens, ligno quoque fragili & in filamenta ſe findente, cortice quoque cinereo-fuſco.

Surculi qui foliis veſtiti ſunt è caudice egrediuntur, ſuntque ſimplices in nullos ſurculos diviſi, quinque, ſexve ambitus plus minùs longi, viridi-diluti & nonnihil ſcabri ſeu punctulis aſperi, rotundioli ac in una parte, quæ cum interiori foliorum convenit, angulo acuto eminentes, nullis extuberantes nodulis, ut illi primæ ſpeciei, intus etiam fungoſi & albicantes, ligno pauco ad corticem, atque adeo valde leves: ſurculi novi è ſummitate caudicis tantùm erumpunt, inferioribus vetuſtis deciduis, ac notas relinquentibus.

Folia, quæ in iis ramis paſſim bina & bina, ſeu nonnihil à ſe invicem diſſita petiolis curtis, languidis, interiùs ſtriatis, proximè ad angulum, quo eminent, tranſverſa proveniunt, multo majora ſunt illis primæ ſpeciei, longitudine ſpithamæ & amplius, forma oblonga, laterum difformium, quorum illud, quod caulium faſtigium reſpicit, duplo ferme amplius & rotundioris oræ reliquo, ac ex inferiori parte petioli egrediens, anteriùs in cuſpidem anguſtam contracta, in recta parte viridi-fuſca, in adverſa clara, novella autem rubra ſeu hepatici coloris, odoris maleolentis, texturæ groſſioris.

Coſtulæ, quæ ex media coſta in adverſa obliquo arcuato du-

ctu excurrunt à margine reflexæ multiplicibus arcubus in ſe invicem incurrunt, ramulos tranſverſos, qui in adverſa ſolùm extant, ac venulis intertexti ſunt, ex ſe diſtribuentes; ſuntque folia in coſtarum nervorumque tractu in recta parte ſtriata.

Flores quoque campaniformes ac ſimiles illis primæ ſpeciei, verùm hi quinque foliis inciſi ſunt, quorum tria ad concavam colli partem exteriora verſus maximè reflexa, duo quæ minus inciſa, ſurrecta & nonnihil reflexa ſunt, ac folia multò craſſiora, magis fungoſa, ac in oris piloſa ſeu lanuginoſa ſunt.

Stamina in hiſce floribus tantùm quatuor, quæ bina & bina apicibus albicantibus, qui ſinguli inſtar duorum linteorum ex ſummitate dependent, arcuatim à ſe mutuo inflexa ſunt.

Calyx ſpiſſo ac mucoſo lacte, quo etiam florum exterior ſuperficies inuncta, intus obductus; ſuntque flores uti folia odoris maleolentis ſeu fœtidi.

Fructus plane iidem.

VIRES EJUS.

FOliis ejus pinſis & tritis & unà cum *Carécca*, id eſt *Mirabulano* Citrino maceratis in pirulis utuntur ad tingenda linteamenta colore nigro, quæ in ſuis exequiis gerunt.

Radix trita & decocta in oleo pro capitis dolore ſervit facta perunctione, quo modo uſurpata catarrhos & quoſcunque humores pituitoſos caput obſidentes educit. *Cortex* radicis in decocto datus tumoribus reſolvendis commodus eſt. Decoctum ex *Cortice* & *Foliis* ſimul tritis in unctione corporis pro puſtulis ac ulceribus ſervit.

FIG. 45.

Cum hæc arbor à præcedente non niſi foliorum figurâ, & ſitu, & quadantenus flore differat, fructu autem & ſemine conveniat, hinc nobis erit *Arbor ſiliquoſa Malabarica, folio majore mucronato, fructu maximo, oblongo, plano, ſemine membranaceo.*

Pala lat.
പാല Mal.
Arab.
Bram.
Alstonia Scholaris

PALA.

FIG 46.

P*Ala* quatuor ſpecies ſunt, quarum una ejus nominis, ſecunda *Cúrutu-Pála* tertia *Códa-ga-Pála*, quarta *Caicottèn-Pála.* Fig. 46.

Pála ling. Bram. *Santenù*, eſt arbor valde procera, ramis tranſverſum latè ſparſis, naſciturque in arenoſis.

Radix profundè terram intrans, radiculaſque ſuas latè diffundens, cortice flavo-obſcuro ſeu rufo, qui lacteus & valde amarus eſt.

Caudex craſſus duûm triumve hominum amplexus implens, eſtque cortice cum ramis cinericeo ac lacteo & ligno levi; rami veteres è nodis plerunque tres quatuorve ſurculos diffundunt.

Folia terna, quaterna, quinave ſimul ſurculorum ſummitati in nodo inſident tranſverſum in orbem expanſa, ſuntque forma oblongo-rotunda, anteriùs rotunda ora ſeu etiam cuſpidata, & ad petiolum ſtrictè contracta ac velut linguiformia, contextura ſolida, denſa & lactiplena, ſuperficie plana glabra ac lenia, in recta parte virore fuſco & nitente, in adverſa valde diluto ſeu albicante ac ſurdo.

Ex coſta craſſa, viridi-albicante, quæ etiam in recta tenuiter & altè in adverſa eminet ac craſſiuſcula & lata eſt, *Venæ* ſubtiles numeroſæ rectà tranſverſim ac parallelo tractu proximè ad marginem exeunt, inde reflexæ in ſe invicem incurrunt, limbum relinquentes in ſuperficie utrinque conſpicuæ rectamque folii partem tenuiter ſtriantes; ſunt autem folia ſapore amaro.

Flores faſciculatim proveniunt in ſurculis nodoſis & viridibus, qui ſupra folia è nodulis ramorum quos complectuntur, rectà prorumpunt, ac plures ut quatuor, quinqueve ramulos ex ſingulis nodulis proferunt ſingulis ramulis quatuor, quinque vel plures ſimul in ſummitate inſidentes; ſunt autem albicantes, ſubvirides, conſtantes quinque foliis rotundiolis, quæ verſus unguiculos anguſtiora, in oris rugulis criſpata ac rigidè inflexa verſus exteriorem partem,

nulliſque venulis ſtriata ſunt, inſidentque pediculo albicante, qui infernè & ſupernè craſſior eſt, calyci arcto quatuor foliorum, ac in umbilico ſeu orificio, folia inſerta ſunt capillulis orbiculatim cinctus; ſuntque odoris jucundi & fortis, ſed gravis, qui catarrhos & gravedinem excitat ac caput offendit, ob quas noxas inviſi ſunt.

Stamina in floribus quinque tenuia pediculo interiùs inſerta & pilis albicantibus obſita, quæ prope orificium ſuperius apicibus flavis & liberis eminent: inter ea ſtylus albicans tenuis ac liber eſt nodulo flavo dotatus, ortum ducens ex capitulo parvo, viridi, quod rudimentum fructus eſt, ac in calyce ſitum.

Gemmæ Florum oblongo-rotundæ & conicæ, ac inter pediculum anguſto circulo conſtrictæ.

Fructus, qui plures congregatim ſurculis appendent, ſunt ſiliquæ oblongæ cubitum ferme longæ, quæ anguſtæ, compreſſæ, ac virides, intus lacte plenæ, in ſe recondentes parva numeroſa ſemina plana, oblonga, cum ſua longitudine jacentia in longitudine ſiliquarum, ac ex anteriori & poſteriori oculo penicillum argenteorum filamentorum ejiciunt in unam ſeriem per filamenta implicita, & colore viridiflavo ſeu rufo ſunt.

Hæc arbor tota lactea eſt, quod & cæteris ſpeciebus eſt commune.

Flores fert ſemel in anno in *Januario.*

VIRES EJUS.

Cortex ejus tuſus & in decocto datus commodus eſt ventri leniendo, ſtomacho roborando flatibusque diſcutiendis ac ardoribus jecoris reſtinguendis; idem in decocto datus addito momento ſalis & piperis ſtomachi concoctionem adjuvat. *Idem* tritus & ſimpliciter in aqua calida epotus prodeſt in febre frigida, & hoc modo etiam lumbricos enecat. *Idem* tritus unà cum aqua & ulceri appoſitus ad ejus ſanationem & purgationem confert, quo modo uſurpatus etiam prodeſt pro dolore arthritico. *Corticis* decocti vapor exceptus in parte affecta dolorem mitigat. *Idem* Cortex cum ſemine *Cudù-Pariti* coctus in oleo auribus malè ſeu graviter audientium proficuè inditur.

FIG. 46.

Cur hæ plantæ, quæ *Palæ* nomine veniunt, ſub una eademque Claſſe militent, vix comprehendere poſſum, cum toto cœlo inter ſe differant, ut ex foliis, flore, & ſemine liquet: anſam potuit huic rei præbuiſſe, quod cùm omnes eodem modo lac præbere viderent incolæ, hinc ad unum genus retulerint: vocabitur ergò nobis prior, *Arbor Malabarica Pentaphyllos, lacteſcens, ſiliquis anguſtis, longiſſimis.*

Carutu-pala lat.
Mal.

CURUTU-PALA.

FIG. 47.

CUrutu-Pála, quæ ſecunda ſpecies Pála eſt, Fig. 47.
ling. Bram. Cudò, eſt arbor humilis altitudine unius hominis duorumve naſcens in arenoſis.

Radix minùs demiſſè ſubſidet, radices laterales latè quoque diffundens, cortice ſubflavo ac lacteo, qui ſaporis eſt ſubamari & pungentis.

Stipes pedem craſſus evadit, eſtque cortice lacteo fuſco & in ramis cinereo.

Folia, quæ petiolis brevibus ac craſſis in ramis & ſurculis proveniunt, oblongo-rotunda ſunt, ad petiolum contracta, & anteriùs in cuſpidem oblongam deſinentia, contextura quoque ſolida, lactea, virore in recta fuſco & nitente, in adverſa minus claro ſeu albicante.

Ex coſta, quæ in recta etiam parte nonnihil eminet ac albicans eſt, plures *Nervuli* albicantes ac in adverſa ſolùm parte eminentes obliquo annulari & ſatis parallelo tractu exeunt, proximè ad oras excurrentes, qui in recta parte tractûs ſui veſtigia relinquunt, ſuntque venulis ſubtilibus tranſverſis, qui folium ſubeunt, comitati.

Flores proveniunt in ſuperiori ſurculorum parte in petiolis lacteis, rotundis, tenuibus & languidis floribus primæ ſpeciei majores in totum albi ſeu candidi, conſtantque quinque foliis oblongis, quæ ad pedem unguiculis ſtrictis ac ad unam partem inflexa oris ex inflexura exterioribus magis rotundis, extenuatis ac criſpis ſunt, ac in medio craſſiola nulliſque venulis ſtriata, ſuntque ſuccincti quinque foliis viridi-dilutis & cuſpidatis.

Stamina in floribus quinque interiùs pedi florum inſerta, ac apicibus flavo-albicantibus dotata, ac inter ea ſtylus viridi-dilutus & albicans ac bifidus, ac in utraque cuſpide communi dotatus nodulo è globulo oblongo-rotundiolo ac viridi, qui fructus germen eſt, erumpens; ſuntque flores odoris grati & debilis.

Fructus in petiolis plures congregatim, ac bini & bini

ex tranſverſo prodeunt, ſuntque oblongo-rotundi, exteriùs cuſpidati ac verſus inferiora maximè cum cuſpide inflexi duobus lateribus rotundis, quæ acuto margine coëunt, conſtantes, ac ſuperiori latere protuberantes, ſuntque cortice craſſo & lacteo, primùm viridi-obſcuro, dein cùm maturi ſunt, exteriùs colore flavo-aureo, interiùs flavo-diluto, aperiuntque ſe in ſuperiori latere, ubi ſutura in longitudine per medium ſtriata ſunt.

Semina intus quinque, ſex, ſeptemve continentur cum filamentis velut ungulis juncturæ appendentia, ſuntque oblonga, figura valde irregulari accommodata ad aliorum ſeminum circumpoſituram; cùm immatura ſunt, intus aquoſa & viridi-diluta, matura membranula exteriore corallina obducta, ac intus conſtantia oſſiculo fuſco minùs duro in quo nucleus albus continetur.

Flores hæc arbor fert *toto anno*, maximè tempore pluvioſo.

VIRES EJUS.

R*Adicis Cortex* tritus & epotus in aqua calida fluxum ventris ſiſtit ac prodeſt in dyſenteria in lacte datus. *Idem* tritus cum aqua & apoſtematis appoſitus ea reſolvit.

FIG. 47.

Secundam hanc *Palæ* ſpeciem vocare lubuit *Arborem Malabaricam lacteſcentem, fimbriato flore, fructu circa cuſpidem reflexo.* Huic autem non multum abſimilis eſt, quæ nomine *Kiridiwæl*, ex *Ceylon* fuit tranſmiſſa, fructu mentulam ſimiæ referente, unde & ei nomen.

CODAGA-PALA.

FIG. 48.

COdaga-Pála, quæ tertia ſpecies eſt Pála, ling. Bram. Ategò-Cudò, eſt quoque arbor humilis, altit. ut Curutu-Pála, naſcens in arenoſis. Fig. 48.

Radix minùs ſubmiſſè ſe demittit, fibras latè diffundens, cortice rubro-fuſco & lacteo, qui ſaporis amari & minùs pungentis.

Stipes quoque pedem craſſus evadit cortice rufo & lacteo, rami autem cinereo.

Folia, quæ bina & bina petiolis curtis & viridibus proveniunt, maximè conveniunt cum foliis ſecundæ ſpeciei, utpote oblongo-rotunda, anteriùs cuſpidata, lactea; nervi quoque ex coſta, quæ in utraque parte eminent, obliquo, annulari ac parallelo tractu excurrunt in adverſa ſolùm parte eminentes, verùm hæc majora ſunt & latiora ac contextura minùs ſolida, ac venulis numeroſioribus inter nervos tranſverſos intus pertexta.

Flores, qui ſupra ex origine foliorum uncialibus petiolis proveniunt, etiam candidi ſunt quinque foliorum oblongo-rotundorum & anguſtorum, ac ad unam partem inflexorum, quæ textura denſa & craſſiola & in oris haud criſpata ſunt cum pedunculo longiuſculo candido calyci arcto inſidentes, ſuntque odoris jucundi & fragrantis.

In medio unus *ſtylus* ex orificio ſuperiori pedis emicans cum ſtamunculis quinque parvis ut in fl. *Pála*.

Siliquæ quoque oblongo-anguſtæ ſunt ac ſimiles illis *Pala*, ſed craſſiores ac minùs compreſſæ, virides, ſpithamam plus minùs longæ intus quoque lactiplenæ.

Semina, quæ quoque numeroſa in ſe recondunt, ſunt etiam plana & oblonga, ac paulo majora illis *Pala* cum ſua longitudine jacentia in longitudine ſiliquarum, ac ex ſolo anteriori oculo penicillum argenteorum filamentorum eminentia, ac per filamenta in unam ſeriem implicita, colore, cùm vetuſtiora ſunt, viridi flavo ſeu rufo.

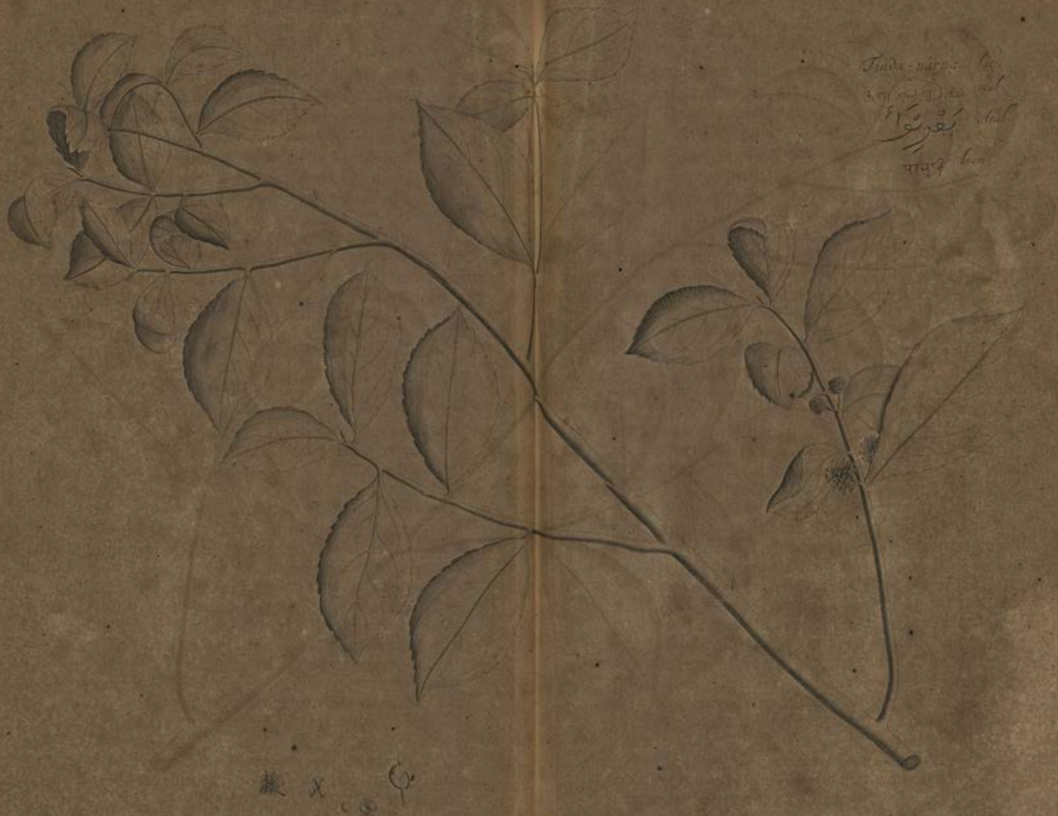
VIRES EJUS.

C*Ortex* contritus & epotus in lacte acido ſiſtit fluxum ventris. *Cortex radicis* proficuus eſt pro fluxu ventris quocunque, ſive dyſenterico ſive lienterico, uti & pro fluxu hæmorrhoïdali, eodem modo ſumptus. *Idem* in aqua decoctus & epotus ſervit pro tumoribus corporis. *Radix* trita & cum aqua, in qua oryza lota fuit, decocta, confert pro angina gutturis & colli facta lotione, ſervit quoque pro tumoribus corporis eod. modo uſurpata, uti & pro dolore arthritico partibus affectis appoſita, dentium quoque dolores ſedat, vermes in iis enecando, ejus decocto in ore detento. *Semina* in decocto data proſunt in febre calida, uti & ardore jecoris ac in podagra; lumbricos quoque enecat.

FIG. 48.

Huic denique *Palæ* ſpeciei nomen indidimus, quod ſit *Arbor Malabarica lacteſcens, jaſmini flore odoro, ſiliquis oblongis.*

Mirum autem videtur Autores noſtros, nullam ulterius mentionem facere quartæ ſpeciei, quam ſub initium Cap. *Palæ Caicotteu Pala* appellârunt, ſtudio autem an caſu illud evenerit, incertum eſt, cùm nec deſcriptio, nec figura, inter tranſmiſſas ſchedas fuerit inventa.

TINDA-PARUA.

FIG. 49.

PArua duæ ſpecies ſunt, *Tinda-Parua*, & *Ana-Párua*. Fig. 49.

Tinda-Párua ling. Bram. . . . . eſt arbor procera, naſcens in arenoſis.

Radix, quæ fibris terræ ſe affigit, cortice craſſo, albicante ac ſubflaveſcente, molli, lacteo, ſaporis aſtringentis & ligno albicante.

Stipes ambitu unius hominis amplexum implens, cortice cinereo ſublacteo, ut & rami & ſurculi, qui ſub corticula exteriori viridi-fuſci ſunt.

Folia, quæ brevibus petiolis hinc inde inſident, oblongo-rotunda, anteriùs nonnihil cuſpicata, ad petiolum contracta, in margine denticulis tenuiter inciſa, intus ſublactea contextura rigida ſeu dura.

Ex coſta media, quæ etiam in recta nonnihil eminet, at magis in adverſa *Coſtæ* laterales egrediuntur, quæ à margine arcuatim reflexæ in ſe invicem deferuntur, ſuntque nervis intercurrentibus intertextæ, ac in adverſa ſolùm parte, quam ſcabram reddunt, ſolùm eminentes; folia col. in recta viri. di-fuſci, in adverſa viroris communis.

Flores in capitulis plano-rotundis, quæ petiolis ſimplicibus curtis ſurculis hinc inde inſident, ut gemmæ plures unitæ prodeunt, ſuntque quatuor foliorum cuſpidatorum, viridi-dilutorum.

Stamina in iis quatuor ex foliis longè emicantia, quæ ſingula in cuſpide uno nodulo albicante grandiuſculo ſunt dotata. Stylus in medio breviſſimus cum capitulo albicante.

Fructus ſunt baccæ rotundiolæ quæ ſuo calyce quatuor foliorum primùm arctè obtectæ ſunt, & è vertice ſtylum bifurcatum ejicientes, corticis tenuis, primùm virides, dein albeſcentes; cùm maturæ, colore rubicundo & parùm nitente; unum capitulum gemmeum nonniſi unum fructum profert.

In fructibus ſub cortice exteriori tenui unus *Nucleus* rotundus, viridis, qui proprio nonnihil cartilaginoſo rufeſcente cortice tegitur, continetur. Tt VIRES

VIRES EJUS.

EJus decoctum in lotione corporis ſervit pro febre calida. *Radix* confert pro morbo ſacro trita & cum aqua oryzæ in lotione adhibita. *Eadem* trita apoſtematis apponitur: folia decocta proficua ſunt pro doloribus quibuſcunque parte affecta cum iis linita; eodem quoque modo juvant in puerperis.

ANA-PARVA.

ANa-Párua, quæ ſecunda ſpecies eſt *Párua*, ling. Bram. *Bendarli.*

FIG. 49.

Prior hæc *Parva* ſpecies appellanda videtur *Arbor Malabarica Baccifera, cortice albicante, glomerato flore.* Alteram autem ſpeciem, quæ *Ana Parva*, cum nomine tenus, ſub finem hujus capitis attingant Autores noſtri, ejuſque nec deſcriptionem, nec figuram exhibeant, hinc & plura de ea addere non licuit.

CAVA-

Ciralam
Arab.

CAVALAM.

FIG. 50.

CAvalam, ling. Bramanum, *Bencarò*, eſt arbor procera ramis denſis tranſverſim ſparſis, naſcens in petroſis & arenoſis. Fig. 50.

Radix craſſa rectà in terram ſe demittens ac hinc indè à latere ac ſubtus fibris veſtità, cortice albicante ſeu cinericeo & craſſo, ac minùs duro, qui ſaporis eſt aquei & ſubamari.

Caudex craſſus unum circiter hominis amplexum, ac craſſo indutus cortice, qui exteriùs cinericeus ac ſubcinericeo-viridis, intùs ex viridi albicans ac humidus, ligno albo, quod confractum in filamenta protrahitur.

Folia, quæ hinc inde petiolis mediocriter longis, rotundis, viridi-claris & ad exortum atque ad folium extuberantibus proveniunt, oblongo-rotunda ſunt, longitudine unam ſpithamam cum duobus tribuſve pollicibus æquante, quæ ad latitudinem ferme eſt tripla, rotundis ad petiolum oris & tenuiter contractis, ac anterius in mucronem parvum, qui verſus unam partem paſſim reflexus eſt, conſtricta, craſſitie mediocri, plana, lenia, glabritie in parte recta nitente, colore viridi-obſcuro in utraque parte, at in recta virore fuſciori, odore agreſti.

Ex coſta intermedia *Coſtulæ* viridi-claræ in adverſa parte eminentes obliquo ductu anteriora verſus exeunt cum ea in recta etiam conſpicuæ ac à margine in plures arcus minores incurvantur, qui nervulos tranſverſos hinc inde diſtribuunt: ſuntque folia inter hoſce nervos ſubtilis texturæ, utpote venis ſubtilibus intertexta.

Flores faſciculati proveniunt in petiolis ramoſis, viridibus & piloſis, qui vel ſolitarii, vel etiam bini & bini ex ſuperiori parte ſurculorum erumpunt: ſuntque parvi, conſtantes quinque foliis anguſtis & cuſpidatis cum ſuis cuſpidibus interiora verſus inflexis; ac mutuo ad unum nodulum unitis & clauſis quo roſam feneſtratam repræſentant; ſunt autem folia oris exteriora verſus inflexa, ac utrinque ad oras pilis tranſverſis longiuſculis obſita, exteriùs viridi-

 fuſca

fuſca ac ſubruffa, interiùs ex viridi-flaveſcentia oris valde lenibus rubro-fuſcis, quæ inſtar rubri *Veluti* ſunt; è medio ſtamunculum viride exit cum apice ſeu nodulo craſſiolo & flavo.

Gemmæ Florum oblongæ & nonnihil conicæ ſunt, piloſæ, virides ac rubeſcentes; ubi flores in gemmis prorumpunt, foliis omnibus nudatur arbor, quæ cum fructibus rurſus reſumit.

Fructus, qui craſſo communi petiolo pedunculis craſſis, bini, terni, quaterni, quini paſſim congregatim inſident, rariùs ſolitarii, ſuntque hi cùm teneri ſunt & congregatim plures ſimul proveniunt, in unum arctè juncti & capitulum, quod totidem laterum, quot numero ſunt, ac muſcoſum ſeu ſpadiceum & villoſum eſt, ac ex calyce florum prodit, ac dein relaxato capitulo in tranſverſum cùm juſta magnitudine ſunt rotundi ac parùm oblongi, cortice craſſo ac duro, aurantio qui carne interiori albicante eſt ac intus membrana lacunoſa, cartilaginoſa ſeu cornea ac ſubflava obductus conſtantes, ab una parte dorſo emicantes, ab altera in ventre ſutura ex pediculo per medium in longitudine ſulcati, quâ præ maturitate laxata defluit materia viſcoſa ſeu gelatina, quæ inſtar mucilaginis exteriorem fructuum ſuperficiem lubricat eamque hinc inde obducit.

In hiſce fructibus, qui lata capacitate ſunt, *Fabæ* novem, decem vel minus oris ſuturæ umbilicis affixæ ſunt utrinque quatuor, quinqueve verſus dorſum pendentes, ſuntque craſſæ, rotundæ & oblongæ, longitudine unius ferme pollicis ac glabræ, corticibus duplicatis; dum tenella, mollibus & albis; qui exterior cortex inſtar cuticulæ eſt tenuis, ac faba matura coloris nigerrimi, in ſuperficie exteriori nitentis, conſiſtentia adeo fragili, ut in minuta fruſtula velut cortices igne aſſati ex attritione hiſcat; qui interior craſſior, duriolus ac puniceus, exteriùs obductus pulpa mucilaginoſa & albicante, intus veſtitus tenui & ſubruffa pellicula; quæ nucleum ſeu pulpam fabæ albam ambit; ſuntque fabæ toſtæ in eduliis.

Flores hæc arbor in anno ſemel fert in *Februario*.

Apud hoſce medicos non eſt in uſu.

F I G. 50.

Hujus arboris nucem integram, copioſiſſimis ſeminibus refertam, *Telabo* nomine, ex *Zeilan* præcedentibus annis accepi, quæ tamen licet probe matura, germen nunquam prodidere: flores ſtercus humanum quodammodo redolere, ſcribebat D^us^. *Hermans*: & quia hujus attributi nullam faciunt mentionem Autores noſtri, hinc etiamnum dubius hæreo, an *Telabo Cingalenſium*, non potius ſit huic affinis cenſenda, quam eadem ipſa arbor. Interim cum ad Nucis ſpecies pertineat, hinc nomen dedi *Nucis Malabaricæ ſulcatæ, mucilaginoſæ, fabaceæ*.

Ambalam lat.

AMBALAM.

FIG. 51.

AMbalàm duæ ſpecies ſunt, quarum una ejus nominis, altera *Cát-Ambalàm*, ſeu *Peè-Ambalam*. Fig. 51.

Ambalàm Br. *Godoè-Ambadò*, eſt arbor procera, ramos in altum minùs latè in tranſverſum diffundens, naſcenſque in arenoſis.

Radix longa eſt, fibris permultis capillatis terræ firmiter adhærens.

Caudex craſſus, unius hominis amplexum implens, cortice veſtitus craſſo, ligno molli.

Rami vetuſtiores lignoſi & cinericei, corticeque aſtringente; teneriores autem virides ac cœruleo rore conſperſi.

Folia, quæ in ſurculis teneris ac viridibus ac ad exortum extuberantibus, interiùs ſtriatis paſſim quina, ac ordinatim bina & bina cum uno folio in vertice pedunculis breviſſimis ac interiùs planis proveniunt, ſunt oblongo-rotunda, longitudine ad ſuam latitudinem ferme duplà, anteriùs parva ac contracta cuſpide; ſuntque denſæ contexturæ, mollia, lenia, glabra ac utrinque nitentia, virore ſato, in adverſa autem claro; quæ exortui ſurculorum folia proxima ſunt, minora reliquis, maximum autem quod in vertice appendet.

Ex coſta media *Nervi* in adverſa parte eminentes tranſverſo recto ac parallelo ductu exeunt, in recta, in qua coſta nonnihil eminet, ſolùm conſpicui, excurruntque proximè ad marginem, ubi reflexi in ſe invicem incurrunt limbulum ad marginem relinquentes, ſuntque ramulis eminentibus & cancelliformiter unitis intertexti; folia autem odore ſunt forti, & ſapore acido-delectabili, ut cortex fructus *Mangæ Indicæ*.

Flores proveniunt in ſurculis teneris, viridibus; qui ex ramorum vetuſtiorum ſummitate prodeunt in minoribus ramulis plures congregatim proveniunt, ſuntque teneri hi ſurculi ſaporis acidi & parùm amari, ſimilis ei qui in fructibus *Mangæ*, odore quoque forti & acido: flores autem par-

vuli ac albi & velut ſtellulæ quinque vel ſex foliorum cuſpidatorum, quæ oris rotundiolis in cuſpidem contracta, nec non rigidiuſcula & nitentia.

In medio florum *Corculum* eſt flavum, ex ejus orbita ad folia *Stamina* parva, tenuia, albicantia, ac in vertice flavis apicibus dotata emicant decem vel duodecim, prout flores vel quinque-folii vel ſex foliorum ſunt, & ex meditullio corculi quinque vel ſex minutæ cuſpides vel ſtyluli eminent, eſtque corculum primordium fructus.

Calyx Florum eſt pro numero ejus foliorum quinque vel ſex conſtans foliis flavo-albicantibus ac brevicuſpidatis, ac cum ſuis cuſpidibus inter folia florum ſitus.

Gemmæ Florum rotundæ ſunt, primùm virides, dein albicantes, ſub illud tempus, quo flores prorumpere incipiunt, in gemmis, arbor hæc omnibus ſuis foliis nudatur, ac quamdiu floret, iis deſtituta eſt, cum fructibus rurſus nova folia reſumens.

Fructus in ſurculis, quibus flores inſederunt petiolis longiuſculis, craſſis, languidis, pandis & cinereo-fuſcis, plures congregatim ſeu faſciatim pendent, ſuntque oblongo-rotundi ac duri, ſimiles fructibus *Mangæ Indicæ* vel glandulis noſtris, ut in ſuo viridi cortice ſunt; cùm immaturi ſunt colore viridi-fuſco, ac pulpa ſucculenta, quæ eſt ſaporis acidi, maturi verò coloris viridi-clari, dein ſub-flavi, ac aciditate jucunda guſtui & odoratui, ſuntque indigenis in eduliis.

In medio oſſiculati duro ac grandi oſſe quod totam ferme fructûs capacitatem replet, ac exteriùs nervis lignoſis albicantibus retiformiter ſtriatis contextum eſt, & hinc inde ſub contextura lacunoſum ac punctioni pervium, intus durum.

Duabus vicibus in anno hæc arbor fert *Flores* & *Fructus*; *Flores* in *Januario* & *Julio*.

Bramanis *Godoè-Ambadò*, eſt *Ambadò* dulcis, ſic dicta, quod fructus ſint acido-dulces ac guſtu delectabili.

VIRES EJUS.

FLuxum menſtrui ſuppreſſi promovet, ſi *Radix* pudendis mulieris indatur. *Cortex* ejus tritus & in lacte acido epotus dyſenteriæ ſiſtendæ commodus, ad quod etiam juvat, ſi ejus ſuccus miſceatur cum oryza, ex qua genus panis communi nomine, *Apen* dictus conficitur. *Ligni* decoctum proficuè datur in gonorrhœa. *Foliorum ſuccus* cum fructu arboris trito auribus inditus eorum dolorem ſedat.

FIG. 51.

Cum arborem hanc cum *Mangas* vulgo dicto non exiguam habere ſimilitudinem teſtentur Autores noſtri; idcirco non ineptè ad hoc quoque genus referri poſſe arbitror: præſertim cùm vox *Ambalam Malabarenſium*, & *Ambado Bramanum*, non malè cum *Canarenſium Ambo* & *Perſarum Amba* (quæ *Mangas* vocatur) conveniat. Verùm cùm ut alibi dixi, fructus hic plurimùm variet, ejuſque ſpecies obiter duntaxat ab omnibus autoribus proponantur; & *Mangas* illud aliud genus, quod à *Linſcot.* & ex eo à *C. Bauhino* in *Pinace* exhibetur, non niſi nomine innotuerit, hinc certi aliquid determinare non poſſum. Appellandam interim putem *Mangæ affinem, flore parvo ſtellato, nucleo majori oſſeo.*

CAT-AMBALAM.

FIG. 50.

CAt-Ambalàm ſeu Peè-Ambalàm lingua Bramanum Coducò-Ambadò, quæ ſecunda ſpecies eſt Ambalàm, cum priori maximè convenit, verùm Fig. 50.

Folia hujus minùs grandia & minùs oblonga ſunt, quàm illa *Ambalàm.*

Fructus quoque paſſim minùs oblongi ac nonnihil rotundiores & paulò minores, nec tam uberi copia in ſurculis proveniunt, ſaporis acido-amari, ob quem minùs ſunt in eduliis.

Cat-Ambalàm ſeu *Peè-Ambalam* eſt *Ambalam* ſylveſtris: *Coducò-Ambadò* Bramanis eſt *Ambadò* amara, ſic dicta quod fructus ſint acido-amari.

Hæc cum prima ejuſdem eſt virtutis dictis modis uſurpata.

AGATY.

FIG. 53.

AGaty, lingua Bramanum *Agaſtò*, eſt arbor altitudine quatuor, quinqueve hominum, ramos ſurrectos è caudicis ſummitate & ex medio corpore in altum, minùs verò in latum ejiciens, naſciturque in arenoſis. Fig. 53.

Radix fuſca, fibras capillatas longe lateque diffundens, cortice ſub exteriore cruſta fuſco-rubeſcente, ac ſaporis aſtringentis.

Caudex craſſus, hominis unius amplexum ambitu æquans, ligno molli, & corculo intus molliſſimo, cortice inciſo humor extillat tenuis & aqueus, qui poſtea incraſſeſcit ac gummoſus redditur.

Folia proveniunt in ſurculis tenuibus, languidis, viridi-dilutis, ſesqui-ſpithamam ferme longis, interiùs ſtriatis, qui ad originem extuberant, iiſque bina & bina in duabus ſeriebus pedunculis breviſſimis inſident, ac anteriora verſus converſa ſurculos medios ad angulos æquales ferme cum ſuperficierum planis interſecant: ſuntque parva, forma oblongo-rotunda, anteriùs quoque rotunda ora, longitudine ſeſqui ferme pollicis, & latitudine unius digiti tranſverſi, ac ad exortum & ad ſummitatem latitudinis ferme uniformis, contextura craſſiola & valde mollia, ſuperficie leniſſima, viroris communis & ſurdi in recta, in adverſa viroris parùm diluti, ſuntque odore hortenſi, & ubi manibus teruntur, fabaceo.

Ex coſta media, quæ in adverſa eminet, *Venulæ* intra folium ſubtiles egrediuntur. Veſpera ac de nocte folia in iiſdem ſeriebus mutuo attactu ſuperficierum clauſa ſunt, & in ſe invicem decumbentia:

Flores hinc inde in uno communi petiolo viridi-diluto, qui ſupra ex origine petiolorum ſeu ſurculorum foliaceorum prodit, quatuor, quinqueve plures congregatim proveniunt, ſuntque fabacei conſtantes foliis quatuor, uno folio ſurrecto, lato cum ſtylo medio, qui ei accumbit, curvaturæ unguli-formis ac velut ungulam efficiente, ac duobus

 foliis

foliis anguſtis & ſurrectis, quæ etiam unguli-formis curvaturæ, ac à latere ungulam ampleсtuntur, ſuntque hæc tria craſſiola, albicantia, ac in longum venis ſtriata: quartum, quod anterius eſt, & verſus quod ungula inflexa & aperta, eſt oblongo-rotundum, latiſſimum ac pertenue, venulisque ſubtilibus ac numeroſis ex unguiculo in longum ſtriatum, primùm ungulata folia tanquam involucrum compleсtens, dein pendulum & ſe corrugans, colore primùm albicante, dein flaveſcente, poſtmodum rubeſcente, ac ex rubro purpuraſcente.

Stylus unguliformis in ſummitate fiſſus in filamenta, quæ apicibus flavis ac oblongis ornata ſunt, ac ad concavam partem, quâ folium latum, oblongo-rotundum reſpicit, ſulcatura apertus, & filamento albicante libero, qui ſuum quoque apicem in vertice gerit, obductus, reconditque in ſe filamentum viride: quod ex primordio fructus in calyce ſito excurrit: ſuntque flores odore nullo.

Calyx profundus eſt, rotundus ac latus, & quatuor brevium rotundiolorum foliorum unguiculos foliorum circumdans, colore viridi-diluto.

Floribus deciduis ſuccedunt *Siliquæ* oblongæ anguſtæ, rotundiolæ, rectæ, virides, quæ quatuor ſpithamas longæ, & digitum tranſverſum latæ, cortice craſſo ſunt; in iis *Fabæ* oblongæ ſingulæ in propriis loculamentis, quæ parietibus carnoſis ſejuncta ſunt cum ſua longitudine in longitudine ſiliquarum conſitæ, ac cum ungula ſeu umbilico in medio ſuturæ laterum ſiliquarum ad unam partem affixæ, atque nonnihil ſub cortice extuberantes, ſuntque ſaporis fabacei, & ſimiles phaſeolis noſtris niſi quod minores, primùm virides, dein albicantes, ſeu ex albicante ſubvirides; ſuntque in eduliis.

Flores & *Fructus* hæc arbor fert tempore pluvioſo duabus tribuſve in anno vicibus, etiam toto anno ſed rarius.

VIRES EJUS.

IN podagra proficua, ſi ex *Partibus ejus* contritis fiat decoctum cum oleo, ac eo pars affecta perungatur. Radix mixta cum urina vaccæ humores tumoreſque membrorum reſolvit, iis appoſita. *Arboris Corticis ſuccus* in ore detentus, idem cum melle permixtus prodeſt pro angina & oris puſtulis, ſi cum eo guttur & os abluantur. *Cortex* coctus cum aqua & comeſtus pro variolis conducit. *Foliorum ſuccus* naribus immiſſus juvat in febribus quartanis & inveteratis die paroxyſmi. *Foliorum decoctum* epotum pituitam & phlegma, nec non humores bilioſos expurgat; in vertigine capitis & colera conducit, ſi *Folia* cocta in aqua edantur. *Flores* in decocto proficuè dantur pro catarrho, quin etiam hoc modo ad luxuriam incitare ferunt; eorum *ſuccus* oculis immiſſus pellit nubeculam ac viſum noctu præcipue reddit.

FIG. 51.

Quia plurimas notas obtinet hæc planta, quæ cum *Sesban Alpini*, ſive *Galega Ægyptiaca ſiliquis articulatis C. Bauhini*; conveniunt, hinc non inconcinnè vocandam arbitror, *Galega affinem Malabaricam arboreſcentem, ſiliquis majoribus articulatis. Sesban* autem ipſum *Alpini*, *Sopheram*, & *Abſum*, in regno *Ceylonenſi* non eſſe infrequentes, ſiccatæ inde ad nos, unà cum ſeminibus tranſlatæ Plantæ, abundè notum faciunt.

CADA-PILAVA.

FIG. 52.

CAda-Piláva ling. Bram. Ma Cáda-Palà, eſt arbor naſcens in arenoſis & petroſis. Fig. 52.

Radix cortice ſub cruſta nigricante-croceo.

Surculi ſuperiori parte quadrangulati & ſulcis ſtriati, noduliſque extuberantes.

Folia, quæ in ſurculis è nodulis bina & bina & ex utraque parte in eodem ordine petiolis craſſis rotundis, interiùs nonnihil planis proveniunt, grandia, oblongo-rotunda, ad petiolum contractiora & anteriora verſus rotundis oris in cuſpidem deſinentia, contextura craſſa, mollia, ſuperficie plana, lenia, virore fuſco & nitente in parte recta, in adverſa claro, ſapore ſylveſtri & ſubamaro.

Ex coſta intermedia, quæ craſſa eſt, viridi-diluta ſeu albicans, in adverſâ altè eminens, *Coſtæ* quoque viridi-dilutæ obliquo, annulari & parallelo ductu exeunt, proximè ad marginem ac inde reflexè venis in ſe invicem deferuntur, ſuntque in recta quoque parte nonnihil eminentes venulis tranſverſis, quæ haud eminent, intercurrentibus comitatæ, folia quæ ſurculorum ſuperiorum partibus adhærent, ſenſim minora ac minora, petioliſque magis brevibus appendentia.

Flores ſupra ex fructibus proveniunt conſtantes foliis quatuor, quinqueve oblongo-anguſtis, cuſpidatis, ſtelliformiter expanſis, craſſis ac venulis ad viſum minùs conſpicuis, ſuntque interiùs candidi; exteriùs ex viridi-diluto albicantes, habentque pedem rotundum longum viridi-dilutum & albicantem.

Stamina in floribus quatuor, quinque, ſex, pro numero foliorum florum, brevia, ſubflava prodeunt, ſuntque velut lingulæ, quæ ad unguiculos foliorum orificio pedis inſertæ ſunt; cum iis emicat ſtylus viridis qui ad ſummitatem craſſior, bifidus ac obſcurè ruffeſcens, eſtque pes florum, per quem is tranſmittitur; interiùs villo ſeu denſis pilis obſitus.

Gemmæ Florum oblongo-rotundæ & flavo-albicantes.

Fructus in caulibus è nodulis ex adverſo foliorum proveniunt in petiolis longioribus, ſeſquiuncialibus, rigidis, viridibus & craſſis, ſuntque forma oblongi, ad petiolum craſſiores, in ſummitate ſtrictiores, exteriùs diſtincti cancellis extuberantibus, oculatis, verſus ſummitatem minoribus, ex quorum oculis gemmæ, quæ in medio oculatæ ſunt, emicant ac extuberant, ſuntque colore primùm viridi, in gemmis oculatis albicante, dein cùm maturi, quoque albicantes, intus carne albicante, odore cùm maturi ſunt tetro & ſtercoreo, ſapore amaro, flores qui ſupra in hiſce fructibus proveniunt, cum ſuo pede gemmis ipſis inſident, ac ex oculo, qui in medio gemmarum eſt, ſtylum ſuum accipiunt, ſuntque flores ſemper maximè conſpicui plures arctè ad ſe invicem in ſummitate fructûs cæteris ex gemmis inferioribus deciduis.

Semina, quæ in fructibus forma oblonga & plana, jacentque ordinatè propiùs ad corticem cum ſuâ longitudine ad gemmas, ex quo flores erumpunt erecta, ac carne intermedia à ſe mutuo ſejuncta, ſuntque colore, cùm ſicca ſunt, nigricante.

Bis in anno fert flores.

VIRES EJUS.

S*Uccus* ex *ea* integra expreſſus ac cum oleo ex foliis fici inferni decoctus parti affectæ podagrâ convenit, ſi cum eo perungatur; ad quod etiam ſervit perunctio radicis contritæ & mixtæ cum aqua.

FIG. 52.

Deſcribitur hæc arbor nomine *Coniferæ*, *Macandou Javanenſium*, à *Bontio* Hiſt. Natural. & Med. lib. VI. cap. VII. Ubi flores *Periclymeni* floribus aſſimilat, & *Conſolidam Indicam* arboream, nominari vult, à viribus, quas in *Hæmoptyſi* inſignes, ſeſe in Noſocomio publico, frequentiſſimè obſervâſſe teſtatur. Additque, fructus ſub cineribus aſſatos à *Malaiis* comedi, ad dyſenterias, choleram, & pectoris vitia: folia quoque ſarcotica eſſe, & in vulneribus, & ulceribus, carnem egregiè generare, & cutem cicatrice obducere: in quam rem ſal ex foliis, arte Chymica quoque elici poteſt, quod præter conſolidantem qualitatem, etiam quævis inveterata, & cacöethica ulcera, munda reddit.

Fig. 53

Appel Lu

Mal.

Arab.

Bram.

APPEL.

FIG. 53.

APpèl ſeu *Nalla-Appellà*, lingua Bramanum Fig. 53.
Carò-Nervóloe, eſt arbor mediocris altitudinis, naſcens in arenoſis.

Radix craſſiola plurimas fibras piloſas transverſim emittens, eſtque colore croceo ut & odore.

Caudex quinque aut ſex palmos convolutos craſſus evadit, ramos ſurrectos in altum diffundens, ligno albicante & corculo intus ruffo-fuſco.

Surculi teneri, virides, quadrangulati, & in unoquoque latere ſulco ſtriati.

Folia, quæ in ramis ſurculiſque petiolis brevibus, rotundis, viridi-dilutis bina & bina proveniunt, ac in ordine ſe invicem obliquè decuſſant, forma oblongo-rotunda ſunt, anteriùs brevi & anguſtâ cuſpide, ad petiolum rotunda ora, in oris ſuperioribus minutis ac raris apicibus, alia magis, alia minùs eminentia, contextura craſſiuſcula, ſolida & mollia, ſuperficie plana & glabra ac lenia, in interiori parte viridi-fuſca & nitentia, in exteriori viridi-diluta, odore hortenſi acuto haud ingrato, ſapore amaro & ſubacri.

Ex coſta media utrinque quatuor aut quinque *Coſtulæ* obliquo annulari tractu exeunt, quæ ad oras arcuatim reflexæ in ſe invicem ſubtilibus arcubus deferuntur, ſuntque coſtæ viridi-clariſſimæ, in adverſa parte eminentes, ac etiam tenuiter in recta, comitanturque venulis ſubtilibus ac cancellatim densè contextis.

Flores umbellatim proveniunt, ſuntque parvi, coloris albi, ſeu ex viridi-diluto albicantis, conſtantes quatuor foliis minutis & rotundis, quorum unum quod majuſculum eſt & latiùs ſe aperit, magis albicans, reliqua quæ magis clauſa, viroris nonnihil diluti, ac minùs albicantia, habentque in medio quatuor tenuia, albicantia ſtamina, quæ albicantibus & rotundis apicibus dotata ſunt, ac ſtylum tenuem albicantem ſeu viridi-dilutum, bifurcatum ex

rotundo, viridi globulo, qui ex calyce rotundo emergit, ac primordium fructûs eſt, emergentem, ſuntque etiam odoris fortis non injucundi.

Floribus deciduis. *Baccæ* rotundæ prodeunt, quæ cùm immaturæ, ſunt coloris viridi-diluti, maturæ autem coloris fuſci ſeu nigri, intus oſſiculum rotundum continentes.

Tota arbor eſt odoris acuti & hortenſis.

Semel in anno fert *Flores* & *Fructus*.

Oleum ex radicibus per diſtillationem extractum tenue eſt & clarum coloris aureo-flavi & rutilantis, odoris vegeti & pergrati, ſaporis ſubacris & ſubamari, in diſtillando cum aqua ſimul aſcendit eique innatat.

VIRES EJUS.

T*Otius plantæ* virtus inſervit pro capitis totiusque corporis doloribus, ſi cum ejus decocto caput & corpus abluatur, atque eodem modo ſervit pro doloribus arthriticis, ſuccus ex plantæ decocto extractus & ſaccharo conditus optimè in medicamentis uſurpatur, quæ pro affectione mala ex cauſis frigidis oborta dantur. *Radix* contrita & epota cum aqua lienteriæ commoda, cum ſalſa & marina cocta ſedat dolores podagræ parti affectæ applicata. *Cortex* contritus & minutus cum melle etiam valet ad lienteriam ſiſtendam cataplaſmate facto. *Folia* dolores ventris pectoriſque ex flatibus obortis mitigant ac ſolvunt in decocto data. In febre frigida proficuum eſt decoctum ex *Foliis* cum pipere trito & ebibitum, vel ſi cum decocto *Foliorum* lotio inſtituatur. Oleum ex *Radice*, ſeu potiùs *ejus Corticibus* extractum prodeſt etiam pro ſebre frigida, uti & doloribus ventris flatuſque diſcutit unctum in partibus affectis.

FIG. 53.

Arbor Malabarica baccifera, flore parvo, umbellato, odoro, non incommodè vocari poſſet meo judicio hæc arbor. Ad ſambuci ſpeciem non difficulter retuliſſem, ni fructus, oſſiculum continens, obſtaret. Si quis interim ad *Sorbum ſylveſtrem* referre malit, non multum eum quoque à vero aberraturum crediderim.

AMERI.

FIG. 54.

AMerì ling. Bram. Nély, eſt arbuſcula altitudine unius hominis, ramos maximè transverſos emittens, naſcensque in arenoſis & petroſis. Fig. 54.

Radix albicans, lignoſa, denſis fibris veſtita.

Stirps Brachium craſſus evadit, eſtque ligno duro.

Folia in ſurculis tenuibus, qui è ramis ſuis paralleli exeunt ac ad exortum extuberant, & interiùs ſtriata ſunt, bina & bina in duabus ſeriebus proveniunt, iiſque breviſſimis pedunculis inſident, ac quina, ſeptena, paria cum uno in vertice, ſuntque parvula, forma oblongo-rotunda, anteriùs & ad petiolum rotunda ora, contextura tenuia & denſa, ſuperficie plana ac leniſſima; cum coſta media in adverſa parte ex qua nullas coſtas conſpicuas emittit, coloris viridi-ſub-coerulei, in recta fuſcioris, in adverſa clari, in utraque ſurdi; ſaporis ſubamari & languidi ardoris diutius maſticata.

Flores in brevibus ſurculis, qui ex origine ſurculorum foliaceorum erumpunt, plures congregatim ſeu ſpicatim proveniunt, ſuntque parvi, fabacei, conſtantes quatuor foliis, unum folium eſt unguli-forme, & clauſum, ac viride cum ſtylo quem continet ungulam efficiens: duo folia anguſta, tenuia ſunt, ac una interiori ora recta ac ſaturo-roſaceo rubore complectentia ungulam; quartum folium verſus quod ungula inflexa eſt, oblongum & latiuſculum, tenue ac viridi-dilutum, exteriora verſus reflexum verſus ſummitatem petioli, quem flores circumſident, ſitum; ſuntque flores odoris nullius.

In medio emicat *Stylus* viridis, cavus inſtar thecæ filamentum tenue, quod è ſiliquoſo germine prodit, recondens, ac ſuperiùs in parva ac tenuia ſtamuncula fiſſus, quæ minutis albicantibus apicibus dotata ſunt, ac ad concavam partem uno filamento obductus.

Calyx Florum quinque cuſpidatorum & viridium foliorum eſt.

58190

Gemma Florum oblongo-rotundæ ſunt, ac ad unam partem, in qua folium latiuſculum ſe aperit, nonnihil planæ.

Floribus deciduis ſuccedunt parvæ ferme unciales, rectæ, rotundiolæ & anguſtæ *Siliquæ*, ſuis ſurculis brevibus, tenuibus pedunculis appendentes, coloris primùm viridis, dein ſpadiceo-fuſci, ac ad petiolum calyce quinque foliorum comprehenſi.

Semina oblongo-rotunda ſunt cum ſuâ longitudine jacentia in longitudine ſiliquarum, quæ cùm matura, coloris fuſci & nitentis ſunt.

Hæc arbuſcula bis in anno tempore pluvioſo & æſtivo dat flores.

VIRES EJUS.

AD dolores calculi nephriticos mitigandos ſervit *Radix* in decocto data. *Eadem* & viribus veneni obſiſtit decocta cum aqua *Lanie* ſcilicet teneri *Coqui Indici*, & epota. *Folia* in difficultate mingendi juvant ſi trita cum aqua ventri applicentur. *Amè*, vulgò dicta *Indigo*, quæ ex Foliis paratur, pro exſiccandis tumoribus proficua.

FIG. 54.

Anil, ex qua *Indigo*, hic exhiberi, non eſt quod quis dubitet: quonam autem referenda ſit hæc planta, minus inter ſeſe conſentiunt autores. C. *Bauhinus* in *Pinace Iſatidi* ſive *Glaſto* ſubjungit, vocatque *Glaſto affinem*. Alibi autem lib. 9. Sect. 111. capite de Phaſeolis Indicis; ſiliquam ejus deſcribit, à D°· *Terentio* ex India miſſam, cum ſequenti inſcriptione. *Siliquula ut ſemen, huic chartulæ involuta, eſt herba Anil, nec eſt ſpecies Glaſti, ſed legumen. Garzias ab Horto Anil Arabibus* & *Turcis* vocari aſſerit: *Guzurattenſibus* autem, apud quos frequens, *Gali*, & nunc pleriſque *Nil*, herbamque eſſe *Ocymo* ſimilem. Clariſſimus *Piſò* in Braſilia paſſim luxuriare tradit plantæ *Caachiræ* ab incolis dictæ, binas ſpecies, unde *Anil*: priorique flores purpureos ex albo dilutos, tribuit, odoris fragantiſſimi. *Rochefortius*, in Americæ inſulis, trium pedum altitudinem vix æquare ait, & florem obtinere albicantem, odoris ingrati, ſecus ac illam ſpeciem, quam in Inſula *Madagaſcar* provenire ſcribit, quæ exiguos flores purpureos ex albo variegatos præbet, jucundi odoris; eademque procul dubio eſt cum *Piſonis*, vocaturque in Hiſtoria Madagaſcarenſi *Banghets*. Ipſam autem plantam ab Autoribus noſtris deſcriptam, ex *Zeilan* hoc anno transmiſit D. *Hermans*, additâ ſequenti inſcriptione: *Polygala Indica fruteſcens, ex cujus foliis Anil ſive Indigo conficitur, verùm Anil Ceylonenſe vilius eſt & ignobilius, eo quod ex Malabar, Coromandel, aut Negapatan adfertur. Cingalenſibus* vocatur *Awari*.

Fig. 55

COLINIL.

FIG. 55.

COlinil ling. Bram. *Schéra-Punca* eſt arbuſcula humilis, altitudine duum triumve pedum. Fig. 55.

Radix fibroſa cortice albicante ſeu ruffo, qui ſaporis eſt amari & ſubacris, intus lignoſa & albicans, odoris nullius.

Stipes quatuor digitos craſſus evadit, ramoſque maximè tranſverſum diffundit, eſtque ligno duro, cortice ſub cinerea cruſta viridi, qui ſaporis eſt amari & mordacis.

Folia, quæ in ſurculis angulatis, tenuibus, viridibus, hinc inde parvis petiolis proveniunt, parva, oblongo-rotunda, anteriùs rotunda ora ac maxima latitudine verſus ſuperiora ad petiolum in anguſtum rectis oris contracta, in recta parte viroris communis, in adverſa hyali ſeu viridi-ſubcœrulei, in utraque ſurdi, ſaporis ſubacris & ſubamari, ac languidi ardoris diutiùs maſticata.

Ex coſtula, quæ in adverſa tantum parte eminet, *Venæ* obliquè & rectà tranſverſim excurrunt ductu parallelo in marginem incurrentes, tractu in recta & adverſa parte conſpicuo, cùm franguntur, ad tractum venarum angulo ad coſtam concurrente ſe dividunt. Foliis ſapor amarus & mordax.

Flores parvi ſunt & fabacei, conſtantes quatuor foliis, unum unguli-forme, clauſum ac multum inflexum cum ſtylo, quem continet, ungulam conſtituens, eſtque viridi-albicans; duo anguſtiora una interiori ora recta valde ſaturo ac roſaceo rubore ungulam ad latus complectentia; quartum, verſus quod ungula inflexa & aperta eſt, latum, primùm folia duo cum ungula circumplectens, dein flore aperto verſus exteriora reflexum, ſitum verſus ſummitatem petioli floriferi.

Stylus viridis, cavus inſtar thecæ, filamentum viride, quod è germine ſiliquoſo prodit, complectens, ac ſuperiori parte in parva ac tenuia ſtamuncula, quæ apicibus flavis nodulata ſunt, fiſſus & ad concavam partem uno filamento

libero, qui flavo quoque apice nodulatus eſt, obductus.

Floribus deciduis ſuccedunt *Siliquæ* oblongæ, anguſtæ, tenues, planæ & ad unam partem nonnihil inflexæ, duos treſve pollices longæ, glabræ, primùm virides, dein rubro-fuſceſcentes.

Semina ſeu *Fabæ*, quæ intus ſunt, à ſe mutuo per ipſam carnem ſiliquæ ſejunctæ, oblongo-rotundæ, planæ, cum ſua longitudine jacentes in longitudine ſiliquarum, cum umbilico ventri ſiliquarum affixæ, primùm virides, dein nigricantes.

Præter ſiliquas *Fructus nothi* virides, tenuiter piloſi ac durioli ſurculis ſæpe inſidere conſpiciuntur, qui in vertice ſunt foramine pertuſi & intus cavi.

Bis in anno fert *Flores* & *Fructus* tempore pluvioſo & æſtivo.

VIRES EJUS.

S*Uccus* ex *ea* extractus addito momento mellis ſervit pro oris puſtulis, ore cum eo perunctò. *Radix* trita & decocta in lacte *Coqui Indici* conducit in morbo ſacro factâ perunctione.

FIG. 55.

Magnam hanc plantam cum præcedente obtinere affinitatem, ex pleriſque ejus partibus liquet; quare & non incommodè *Polygalam Indicam minorem*, *ſiliquis recurvis*, vocari poſſe; exiſtimem. An autem etiam *Indigo* præbeat, quamvis veroſimile videtur, aſſerere non auſim: multo minus eandem eſſe cum *Madagaſcarenſium Baugets*, cum ejus florem odoratiſſimum teſtentur, hujus autem inodorus obſervetur. *Hernandes* & *Recchius*, Hiſtoriæ Mexiocanæ lib. 4to, binas quoque plantas deſcribunt, quæ cœruleo tingunt colore, quarum utramque vocant *Xiuhquilits Pitzahac*, ſeu *Auir* tenuifoliam, ipſum autem pigmentum cœruleum ſive *Indigo Mohuitli* & *Tlevohuilli*. Neutra autem cum hîc deſcripta planta, quadrat. Prior verò eadem videtur cum *Caachiva ſecunda Piſonis*.

SCHA-

Schageri Cattam.
Mal.
Arab.
Bram.

SCHAGERI-COTTAM.

FIG. 56.

SChageri-Cottàm, quæ ſecunda ſpecies, lingua Bramanum, *Saſali*, eſt arbuſcula humilis, altitudine unius hominis, naſcens in arenoſis. Fig. 56.

Radix ramos fibroſos ſpargens, cortice rubro-ſanguineo ac exteriùs nigricante cruſtula infuſcato, ligno albicante, qui ſaporis eſt adſtringentis.

Caudex craſſitie unius brachii.

Surculi vetuſtiores cinerei, teneriores ſpadiceo-clari.

Folia, quæ in ſurculis petiolis curtis, rotundis, viridibus proveniunt, ſunt multo majora illis primæ ſpeciei, oblonga, anteriùs cuſpide eminentia, ad petiolum lata cavitate, criſpa, in recta parte viridi-fuſca & parum nitentia, in adverſa clara.

Ex petiolo cum coſta media, ex qua hinc inde *Coſtulæ* obliquo arcuato ductu anteriora verſus exeunt, utrinque *Coſtula* lateralis erumpit, ſuntque coſtulæ omnes duræ, lignoſæ, rotundæ, & in adverſa parte maximè eminentes, coloris viridis ſeu ſpadiceo-clari, ex ſe diffundentes numeroſos *Nervulos* tranſverſos, qui in eadem parte adverſa eminent ac rectam tractibus ſuis ſtriant; ſuntque folia contextura groſſa, & in adverſa parte ob nervorum eminentiam valde ſcabra.

Flores proveniunt in ſummitate ſurculorum in petiolis, plures congregatim ac tres ſimul conjuncti, conſtantque quatuor & quinque foliis oblongo-rotundis, anguſtis, ſurrectis, ex viridi albicantibus & ſubflaveſcentibus, quæ cum oris interiora verſus cochleatim contracta ſunt, habentque in medio congeriem numeroſorum ſtaminum tenuium, quæ flavis, rotundis ac parvis apicibus dotata ſunt, ac ſtylum viridi-dilutum ex globulo viridi-fuſco, qui primordium fructûs eſt, emergentem, ſuntque flores inferiori parte foliis anguſtis ac flaviuſculis ſuccincti.

Fructus ſunt baccæ oblongo-rotundæ ac nonnihil pyriformes, ad petiolum ſtricti, coloris primùm viridi-fuſci ac ſurdi, dein nigri & nitentis, ſuntque ſapore

primùm acido, qui ex maturitate dulceſcit, atque indigenis eſt in eduliis: in medio durum, ex albicante ſubflavum, & grandiuſculum ac pyriforme oſſiculum eſt, quod in totum filamentis denſis, quæ in arcus varios ordinatè ad ſe invicem conducta ſunt, eſt obductum.

VIRES EJUS.

ARdori membrorum reſtinguendo ſervit *Succus ejus* expreſſus, ac cum ſaccharo ſumptus, cum ejus decocto os abluitur pro columellæ tumefactæ relaxatione. *Foliorum ſuccus* cum ſaccharo epotus maximè conducit pro hepate & fluxu ventris, ejus lotio pro oris puſtulis uti & in angina cum eodem ſucco mixto cum aceto guttur commodè abluitur. *Eorum* decoctum cum ſaccharo epotum proficuum eſt pro febre frigida.

FIG. 56.

Arboris hujus non unam dari ſpeciem, ex Autorum verbis liquidò apparet: præſertim cum folia hujus multo majora eſſe tradant foliis primæ ſpeciei: cujus figuram cum deſcriptione cur non addiderint, divinare nequeo. Certè ſi ſpinis eſſet armata planta hîc exhibita, eam ad *Berberim* ſive *Oxycantham* referre non dubitâſſem, imprimis ob fructum non multùm diſſimilem, ejuſque ſaporem grato-acidum. Jam autem & alia ob attributa, utrique plantæ communia, vocare lubuit, *Cornum Malabaricam, folio cuſpidato, oſſiculo tomento obſito.*

mal.
Arab.
तरवी Bram.

CARUA.

FIG. 57.

C*Arua*, alio nomine *Bahéna*, ling. Bramanum *Tiqui*, eſt Fig. 57.
arbor ad altitudinem quatuor quinqueve hominum aſſurgens.

Radix craſſa, recta ſe in terram demittens ac hinc inde fibris transverſis ſe affigens, cortice in exteriori cruſta rufo-cinereo, ſub eâ rubeſcente, qui fortem camphoraceum odorem ſpirat maximè tritus, ligno eſt duro, ſolido & albicante, odoris nullius.

Caulis ambitu amplexum unius brachii implens, diffundenſque numeroſos ramos & ſurculos, eſtque cum ramis cortice veſtitus viridi, qui dein cum ætate rubeſcit, ac cum pellicula tenui lignum ambit & cruſta cinerea obductus eſt, ac ligno duro, eſtque is cortex ſuo tempore deglubitus & in ſole exſiccatus ipſum *Cinamomum*; verùm quod hîc habetur, minùs acre eſt quàm illud *Celonenſe*, ac velut ſylveſtre; cortice omni ex parte deglubito arbor emoritur.

Folia cùm bina, tum ſolitaria proveniunt petiolis curtis ferme ſemipollicaribus, craſſiolis, & interiùs latè ſtriatis, ſuntque forma oblongo-rotunda longitudine ad latitudinem ferme dupla, in ſummitate cuſpidata, latitudine proximum ad medium cùm minora & teneriora ſunt, proximè verſus petiolum, quæ maxima longitudine unius ferme ſpithamæ & amplius, ſuperficie plana, in oris albicante zonula ſeu nervulo, quæ ex petiolo excurrit præcincta, viroris in recta parte vegeti & vividi, in adverſa viridi-diluti; cùm tenera ſunt, coloris hepatici, prout vetuſtiora, ſicciora, & magis rigida, ac fractu facilia ſunt, & in minorem ambitum contracta & verſus interiora criſpa.

E petiolo tres *Coſtæ* viridi-dilutæ ac flaveſcentes excurrunt cum coſta intermedia quæ nonnihil craſſior eſt utrinque una, in recta et adverſa parte extantes; ſuntque hæ duæ laterales primùm brevi intervallo rectis tractibus meantes, ac ad mediam junctæ, atque inde obliquo ac annulatim inflexo ductu anteriora verſus altè aſcendunt, ac proximè ad cuſpidem progrediuntur. Ubi in venulas ſubtiles, quæ verſus cuſpidem deferuntur, diſparent; ex coſtis extantibus plurimæ fibræ ſeu venæ intimo tractu per ipſum folium tranſverſim egrediuntur, ſubtili cancelliformium venularum contextu comitatæ, ſuntque in majoribus foliis nonnihil eminentes, maximè in recta parte: folia ſunt forti ac aromatico odore, præcipuè trita, ipſum cinamomi odorem ſpirantia, & ſapore quoque cinamomi, licet minus vegeto; folia tenerrima rubeſcentia.

Flores petiolis viridi dilutis, qui ſupra ex origine foliorum prodeunt plures congregatim ſeu umbellatim proveniunt, ſuntque ſtelliformes, ac parvi, conſtantes ſex foliis viridi diluto-albicantibus, parùm oblongis ac rotundis oris, anteriora verſus contractis, ac brevi collo ſeu pediculo odoris amœni, in medio corculum eſt conſtans ex duabus ſtaminum ſeriebus, in exteriori ſerie ſtamina ſex viridi-

 clara,

clara, ſupra alia emicantia ac viridi-diluta, in ſuperiori parte plana ac latiora; in anteriori ſerie ſex ſtamina tenuia ac parva ſunt cum nodulis ſeu apicibus flavis & craſſiuſculis in vertice, atque in ea ſerie ex iis inſuper tria ſtamina cum illis, quæ in exteriori ordine ſimilia paribus intervallis emicant, complectentia ſtylum tenuem ac viridem, in vertice nigricantem, qui ex capitulo viridi-oblongo, quod primordium fructus eſt ac in pediculis ſuperiori parte continetur, egreditur; floribus ad pediculum adeſt calyx arctus & exiguus.

Gemmæ Florum rotundiolæ.

Fructus ſunt baccæ oblongo-rotundæ terite forma inſtar glandis quercinæ arctè incluſi in calyce profundiolo, craſſiolo, viridi, qui ſex cuſpidum eſt, ſuntque ſuperficie glabri primùm viridi-fuſci & nitentes ac punctulis albicantibus conſperſi, & tum ſub cortice pulpa viridi-clara, quæ flaviuſculum, unctuoſum humorem exſudat, & ſaporis ſubacris adſtringentis & unctuoſi, continentque ſub pulpa corticis unum grandem nucleum oblongo-rotundum & glabrum, qui cortice tenui cartilaginoſo obtectus eſt & pulpa denſa ex albo rubeſcente ac incarnati coloris & humore unctuoſo, qui in filamenta protrahitur, ſuffuſa, ac ſaporis magis acris & minùs aſtringentis eſt, conſtat, dein cùm maturi ſunt, cœruleo-fuſci & nitentes, qui color eſt in tenui exteriori membrana, intus etiam pulpa viridi ſaporis aromatici ac ſubamari & acris ac pùlpa nuclei ex rubro cœruleſcente conſtantes.

Flores hæc arbor ſemel fert in anno in *Januario*.

Ex cortice radicis *Oleum* cum ſale volatili, Camphora dicto, per diſtillationem extrahitur eſtque aqua cum qua ſimul aſcendit levius, conſiſtentia clarum & tranſparens, ac coloris ſubflaveſcentis, odoris fortis ac vegeti, ſaporis peracris & profundè penetrantis conſtans ex particulis tenuibus & facilè ſe diſſipantibus in libero & aperto aëre; Camphora candidiſſima eſt, & in odore Camphora communi excellentior: ejus particulæ in oleo primùm diſtillato natant, ac ejus partibus inſenſiliter permixtæ ſunt, olei tranſparentiam ac claritatem minime obfuſcantes, dum autem oleum refrigeratur, particulæ Camphoræ natantes ac ſejunctæ, unæ aliis formâ ſatis regulari ſe affigunt, conſtituentes primùm haſtas oblongas, quibus partes aliæ de novo accedentes velut tranſverſi acus ad rectos angulos ſe adjungunt, atque ita graviores factæ decidunt atque ad fundum olei ſubſidunt: verùm hîc notatu digniſſimum eſt, quod dum ſe affigunt in duos vorticoſos motus, qui per horizontalia plana feruntur, cieri ac primùm quidem tardiùs, dein ſenſim velociùs, atque oleum ad ſuam ſuperficiem ubi priùs refrigeratur, & ad fundum plurimis particulis Camphoræ, quæ ejus tranſparentiam adimunt, imbutum, cùm in medio adhuc ſit clarum ſeu magis tranſparens, quin et particulæ Camphoræ, quæ ſe ſibi mutuò affigunt, partes oleoſas primùm intra ſe includunt, eas viſui ſubducentes, quæ dein particulis ſalis ad anguſtius ſpatium verſus inferiora detruſis ſe ab iis reſolvunt ac ſeparant, ſuperiora præ levitate petentes; eſt autem Camphora hæc maximè diſſipabilis & flammam celerrimè concipiens ac nullam fæcem poſt flagrationem relinquens; de Oleo quod cum hoc Sale attollitur hæc notanda occurrunt, primùm quod in odore ac ſapore Camphoram maximè æmuletur, atque adeò facilè diſſipabilis ſit, ut licèt in pannos incidat colore aliquo tinctos, nulla relicta macula evaneſcat ac diffletur; promptiſſimum quoque eſt ut ipſa Camphora in flam-

flamma concipienda in eo ſpiritum vini ab aqueis particulis depuratum referens, totumque brevi tempore igne depaſcitur, datque flammam albicantem & cœruleam, ſuper igne poſitum & calefactum etiam cito conſumitur, abitque in fumum albicantem, qui igne admoto flammare promptiſſimè concipit; de eo quoque expertum eſt, ſi linteum cum eo madefactum incendatur, eo remanente illæſo igne plurimas ejus partes depaſci, uti patet, ſi ignis jam conceptus ex ſufflatione illico ſuffocetur, quin & illud linteum, quod ex igne illæſum redit, ac primùm acrem camphoraceum odorem exhalat, eo debilitato & evaneſcente gratum aliquem Cinnamomi odorem ſpirare: præterea hoc oleum in ſulphur vel ſal nitrum, vel etiam in illos ſales ſimul permixtos conſperſum, iis prorſus illibatis ac illæſis, à flamma in totum conſumi ac depaſci; quod ſi pulvis tormentarius eo imbutus ſit, flammam concipit eo accenſo, ſed non niſi tardiùs, & poſtquam multæ particulæ olei depaſtæ ſunt; ſingulare quoque experimentum eſt, quod fimus olei, qui ex eo calefacto ſuper ignem exhalat, per pannum triplicatum ſeu quadruplicatum exceptos ad ejus ſuperficiem in ſalem album & candidum, quod ipſamet Camphora eſt, ſe affigit, quin & hoc oleum, ut purum & clarum ſit, cum tempore particulas quaſdam camphoraceas demittit. Relatum quoque nobis eſt in locis frigidis, quò erat advectum, de ſuo fluore remittere. Oleum, quod ex hoc Malab. Cinnamomo extrahitur, tranſparens, clarum, flavum, rutilans ac fragrantis quoque odoris, & aquæ innatans, cùm ex cinnamomo Celonenſi, præter oleum innatans, etiam extrahatur quod aquæ fundum petit. Oleum ex foliis primum turbidum eſt, cum tempore flaveſcens ac tranſparens coloris virideſcentis, eſtque ſapore quoque dulci & acri odorem cinnamomi tenuem ſpirans, in aqua ſubſidit ad fundum.

VIRES EJUS.

R*Adicis cortex* in decocto datus vel in pulvere cum melle ſeu ſaccharo ſervit pro tuſſi & phlegmate expurgando. Idem contritus & permixtus cum aquâ confert in podagra facta perunctione. *Cortex Stipitum* in decocto datus flatus quoque diſcutit. *Idem* in pulvere datus cum aqua calida dolores ventris ſedat fluxumque ex frigore obortum ſiſtit. *Foliorum* ſuccus cum pipere & ſaccharo datus pro doloribus ventris & renum flatulenta materia ſerviunt; folia in pulvere data cum ſaccharo conferunt in vertigine capitis, uti & flores in pulvere cum ſaccharo & aqua frigida dati. Oleum quod ex *Cortice Radicis* cum ſale volatili, Camphora dicto, per diſtillationem ſimul extrahitur: inſignium & multarum eſt virium; optimè confert in omnibus affectibus paralyticis exteriùs in tempore applicatum: in podagra ſummum ac præſentaneum remedium; vehementes partium affectarum dolores illico ſedans iis inunctum, ad quod etiam confert intus ſumptum; in aſthmate aliiſque affectibus pulmonaribus ſanandis intus ſumptum etiam maximè confert, uti & ad malignitatam febrium corrigendam, eſtque ſudorem pellens in gangræna & ſphacelo aliiſque ulceribus malignis optimè quoque prodeſt, juvatque etiam pro impetiginibus, doloribuſque artuum, ventris, oculorum; nec non tumoribus membrorum ex frigidis & pituitoſis humoribus obortis; præterea in pedum contuſione ut & vulneribus ſenſum partium ſtupefactum reparans; prodeſtque in rheumate

ſeu fluxu capitis; ejus odor qui illico ex titillatione ac ſternutationem, quam rheuma, ciet, ſiſtit; in flatibus diſcutiendis quoque efficax eſt intus ſumptum: appetitum quoque excitat ac calculoſis prodeſt, ſuntque hæ virtutes intra breve tempus, quo illud oleum à nobis diſtillatum, ad uſum medicum adhibitum, propriâ experientiâ compertæ, & ſine dubio plures indies ſe prodent, eſtque hoc oleum in Noſocomio noſtro medicamentum maximè catholicum. *Camphora* ſervit in affectibus uterinis ad provocanda menſtrua, ſudores quoque ciet, uſurpaturque etiam loco Camphoræ communis. *Oleum Cinnamomi* puta *Corticis Arboris* confert in affectibus ventriculi, in torminibus ventris à frigore ortis. *Aqua Cinnamomi* cardiaca. *Oleum ex Foliis* prodeſt in Colica exteriùs applicatum, ſummum remedium paralyticis, eorum aqua conducit in affectiônibus cardiacis frigidis, daturque in potionibus ſudoriferis. *Aquâ Florum Cinnamomi* diſtillata cardiaca. *Oleum ex Fructibus* decoctum uſurpatur in doloribus artuum.

FIG. 57.

Arbor hic deſcripta *Canella* eſt *Malabarica*: Luſitanis, *Canella del Matto*: quæ *Ceylonenſi* omnibus ſuis partibus longè eſt ignobilior & idcirco longè minori in pretio habita: Singula enim quæ de Malabarica prædicantur ab Autoribus, ſublimiori gradu in *Ceylonenſi* reperiuntur, quam quidem pluribus hic ut deſcriberem, & geſtiret animus, & materiæ exigeret affinitas, quin & nobilitas. Verùm cùm aliorum labores meos facere nolim, hanc lampada D^o^ *Hermans* lubens trado, qui ſuo tempore exactiſſimam *Cinnamomi*, omniumque plantarum *Ceylonenſium* hiſtoriam, poſteritati non invidebit. Adjungere tamen lubet, coronidis loco, ipſius verba, quibus *Cinnamoni* ramos complures, unà cum arbuſculis vegetis, ſeminibus, radicibus, &c. ad me tranſmiſit. *Canella* (inquit) *ex qua Cinnamomum, Kurudu ſcribitur Cingalenſibus, pronuntiatur autem Kurundu: mihi eſt Laurus Zeylanica, baccis calyculatis, ex qua Cinnamomum. Mira naturæ diverſitas in hac arbore conſpicitur: deſtillatur ex radicis cortice, Camphora, ejuſdemque oleum: ex trunci cortice, oleum Cinnamomi: ex foliis, oleum Caryophyllorum: ex fructibus, oleum juniperino ſimile, cum pauxillo Cinnamomi ac Caryophyllorum, mixtum: ex his & excoquitur oleum pingue, craſſum, inſtar ceræ, ad emplaſtra, unguenta, ac candelas conficiendas, commodiſſimum; medicamentum itidem internè & externè uſurpatum, ſummè anodynum.*

INDEX.

A. Fol.

Agati. Fig. 51. 95
Ambalam. Fig. 50. 91
Ambapaja ſeu Papaja. Fig. 15. 21
Ameri ſeu Anil. Fig. 54. 101
Ampana. Fig. 10. 13
Appel. Fig. 53. 99
Arealu. Fig. 27. 47
Atti-Alu. Fig. 25. 43

B.

Bala ſeu muza Serapionis. Fig. 12. 13. 14. fol. 17
Balam-pulli, ſeu Tamarindus. Fig. 23. 39
Bupariti. Fig. 29. 51

C.

Cada-pilaua. Fig. 52. 97
Caniram. Fig. 37. 67
Canſchena-pou. Fig. 35. 63
Canſchi. Fig. 42. 76
Carim-pana. Fig. 9. 11
Carua ſeu Canella Malabarica. Fig. 57. 107
Cat-Ambalam. Fig. 50. 93
Cavalam. Fig. 49. 89
Caunga ſeu Fauſel. Fig. 5. 6. 7. 8. 9
Champacam. Fig 19. 31
Chovanna-mandaru. Fig. 32. 57
Chovanna-mandaru, ſecunda ſpecies. Fig. 33. fol. 59
Codaga-pala. Fig. 47. 85
Coddam-pulli ſeu Carcapuli Acoſta. Fig. 24. fol. 41
Colinil. Fig. 55. 103
Conna, ſeu Caſſia Fiſtula. Fig. 22. 37
Cudu-pariti. Fig. 31.
Cumbulu. Fig. 41. 75
Curutu-pala. Fig. 46. 83

E.

Elengi. Fig. 20. 33

I.

Ilii, ſeu Bambu. Fig. 16. 25
Itti-Alu. Fig. 26. 45

M.

Mail-anſchi. Fig. 40. 73
Manjapumeram. Fig. 21. 35
Malacca, Schambu. Fig. 17. 27
Marotti. Fig. 36. 65

N.

Nati-ſchambu. Fig. 18. 29
Nili Camaram. Fig. 38. 69

O.

Odallam. Fig. 38. 71

P.

Pajanelli. Fig. 44. 79
Pala. Fig. 45. 81
Palega-pajaneli. Fig. 43. 77
Papajamaram. Fig. 15. 23
Pariti ſeu Tali-pariti. Fig. 30. 53
Peralu. Fig. 28. 49

S.

Schageri Cottam. Fig. 56. 105
Schunda-pana. Fig 11. 15

T.

Tenga, ſeu palma Coccifera. Fig. 1. 2. 3. 4. fol. 1.
Tinda-parua. Fig. 48. 87

V.

Velutta-Mandura. Fig. 34. 61.

Admonitio ad Bibliopegum.

In hoc libro agglutinanda ſunt folia tam deſcriptionum, quam Figurarum, tenuibus foliis, non ſecus ac fieri ſolet in Atlantibus majoribus Geographicis; illa autem folia deſcriptionum quæ non ſunt biſecta, integra relinquenda ſunt, exceptis illis, in quorum medio Figuræ ſunt collocandæ. Porrò Figuræ ponendæ juxta folia ſequentia, & Errata ut ſequitur corrigenda.

Errata autem corrigenda ut ſequitur:

In foliis deſcriptionem. Palega-Pajaneli pro 44. leg. 43. Pajanelli pro 45. leg. 44. Pala pro 46. leg. 45. Curutu-Pala pro 47. leg. 46. Codaga-Pala pro 48. l. 47. Tinda-Parua pro 49. leg. 48. Cavalam pro 50. leg. 49. Ambalam pro 51. leg. 50. Agati pro 53. leg. 51.

Berigt aen de Boekbinder.

Dit Boek moet met ſtrooken gebonden werden, ſoo wel de Letter-druk als de Figuren, gelijk als de groote Atlaſſen werden gebonden, en moeten de Letter-bladen, die niet door zijn geſneden, geheel blyven, uytgenomen die, daer Figuren in 't midden moeten geplaetſt werden; en ſullen de Figuren werden geſtelt op de bovenſtaende Folien; en de Miſtellingen ook ſoo werden verbetert als volgt:

In de bladen der Beſchryvingh. Palega-Pajaneli voor 44. ſtelt deſelve op 43. en moet ſoo voort d'eene Figuur voor d'ander geſtelt worden tot *Ambalam* toe. *Agati* voor 53. ſtelt deſelve op 51. en zijn dit de nombers der Figuren, en niet van de Pagien.

F. I N. I S.

HORTI INDICI MALABARICI

PARS SECUNDA DE FRUTICIBUS

Regni Malabarici apud Indos celeberrimi,

Latinis, Malabaricis, Arabicis, & Bramanum Characteribus nominibuſque expreſſis,

Unà cum Floribus, Fructibus & Seminibus, naturali magnitudine à peritiſſimis pictoribus delineatis, & ad vivum exhibitis.

Addita inſuper accuratâ earundem deſcriptione, quâ colores, odores, ſapores, facultates, & præcipuæ in Medicina vires exactiſſimè demonſtrantur.

ADORNATA

PER

HENRICUM VAN REEDE, TOT DRAAKESTEIN,

Nuperrimè Malabarici Regni Gubernatorem, nunc ſupremi Conſeſſus apud Indos Belgas Senatorem Extraordinarium, & primum ſucceſſorem loco ordinario deſtinatum,

ET

JOHANNEM CASEARIUM, Eccleſiaſt. in Cochin.

Notis adauxit, & Commentariis illuſtravit

JOANNES COMMELINUS.

AMSTELODAMI,

Sumptibus { Viduæ JOANNIS van SOMEREN, ET Hæredum JOANNIS van DYCK.

Anno cIↄ Iↄc LXXIX.

NOBILISSIMIS ET SPECTATISSIMIS

DOMINIS

ÆGIDIO VALCKENIER,

Conſuli & Senatori urbis Amſtelodamenſis, ac Directori Societatis Indiæ Orientalis, &c.

JOANNI HUDDE,

Domino in Waeveren, &c. Conſuli & Senatori urbis Amſtelodamenſis, &c.

JOANNI HUYDEKOOPER,

Equiti, Domino in Maerſeveen & Neerdijck, &c. Exconſuli & Senatori urbis Amſtelodamenſis, ac Directori Societatis Indiæ Orientalis, &c.

PETRO VAN DAM,

Advocato & Conſiliario Generali Societatis Indiæ Orientalis Fœderati Belgii, &c.

M*eritò* SPECT. NOB. VESTRIS *nunc offertur & dedicatur Pars Secunda Horti Malabarici Fruticibus conſita, cùm quia ille collectus & diſpoſitus eſt in regione, cujus proſperitati bono regimine promovendæ* SPECT. NOB. VESTRÆ *non perfunctoria cura ſtudent;*

tum quia illa à me compoſita eſt, qui me devinctum ſentio ad id agnoſcendum in honorem SPECT. NOB. VESTRARUM, *ceu fautorum & amicorum meorum, inque teſtimonium animi mei grati, ſi minus raritate Indicarum plantarum, certè eo quod perſevero.*

NOBILISSIMI SPECTATISSIMIQUE DOMINI

VESTRARUM SPECT. NOBIL.

Humillimus & devotiſſimus Servus

HENRICUS VAN REEDE
TOT DRAACKESTEYN.

HONORI

NOBILISSIMI AC STRENUISSIMI VIRI

D. HENRICI A REEDE,

DOMINI A DRAKENSTEYN,

Nuper Cochini Moderatoris ſummi, ſupremique in Belgarum Indiis Senatûs aſſeſſoris digniſſimi,

Horti hujus Malabarici collectoris ac promotoris principis:

E T

D. JOHANNIS CASEARII

In Eccleſia Cochinenſi, dum viveret, Paſtoris fideliſſimi,

Ejuſdem hujus operis ſcriptoris acutiſſimi, accuratiſſimi.

SEcula priſca ſacrum celebrarunt Orphea Vatem;
Cur & mortales, & periére Dii:
Namque bonos ritus & placamenta Deorum
Inſtituit prior, hæc inſtituiſſe juvat:
Saxea corda leni mulſit dulcedine cantûs,
Detinuit blandæ flumina bruta lyra,
Et ſenſum ſcopulis dedit, auritaſque canoris
Adduxit ſylvas fidibus, atque ſono.
Orpheû majorem coluit Malabarica nuper
Tellus, dilexit Patria, Muſa, Deus,
Et venerata gravem ſacrorum Eccleſia Myſtam,
Et Phyſice ſobolem docta, Mathema ſuam;
Hic perdulce melos cecinit, revirentibus herbis,
Hac gaudebat ovans ſylva notata manu,
Hunc Bramanes, Jogies, Baneanes, neſcia luxus
Gens, mirabantur, terra Cochina, virum:
Hancne tuo mœſtam diſceſſu authore relinquis
Præluſtri? nobis gratior hoſpes, ave!
Magnificos codices quia confers, arte ſecundos
Nulli, nec ſumptu, neve labore, ſtylo:
Quodve Dioſcorides, Theophraſtus, quæve vetuſtas
Vel novitas tenuit lumina, jure ſtupent,

Hoc rudiore manu, ſed longo nudipes uſu
Collegit MONACHUS pictor & author opus,
REEDIUS hoc promovit idem, quod pondere magnum
Sed ſtudio majus, laudeque perpetuum:
REEDIUS herbarum ſecuit penetralia primus,
Et momenta legens atque minuta docens:
His ſibi deliciis cultis ne Belga placeret
Unus, donandis dulciloquo Latio,
Arripuit calamum CASEARIUS, atque probata
Deſcripſit juxta ſchemata viva manu;
Divitiis illis inſtructus viſere Lares
Conſtituit patrios, ſed mala dura negant;
Pectus enim labes vexat pneumonica, ventrem
Fluxus, ſic rapuit putrida febris eum,
Cui pia, ſufficiens (hæc verba noviſſima templo
Dixit) uti finis, tota ita vita fuit:
Siccine, dum exſpectat flagranti Patria voto
Te, ploratus abis, cœlica regna petis?
Hocque imperfectum rellinquis grande volumen?
Cur non, ut primum, cætera finieras?
Queis ego (laus abſit!) ſubjeci plurima, vires
Omnes adjunxi, queis Medicina cluet.
Ergo peregrinas qui vult pernoſcere plantas
Hæc legat, & lectis ſemper abibit iis
Doctior. Illuſtres Domini, quibus omnia penſa
Votaque libamus, debita noſtra, preces,
Huîcce patrocinium faciles concedite, fucos
Hac arcete leves fortiter ambroſia;
Sic noſtro zelo veſtroque favore redibunt
Quotannis fiſco commoda, lucra, gazæ.

Dabam Bataviæ Jacatrenſium,
quæ eſt in Java Majore,
ad d. xv. Kalend. Martii
MDCLXXVIII.

WILHEM TEN RHYNE M.D. &c.

JOAN-

JOANNES COMMELINUS
AD
LECTOREM
BOTANICUM.

PRodit nunc, Benevole Lector, pars hæc de Fruticibus, ceu ſecundum ſeptum Horti Malabarici, refertum plurimis plantis hactenus incognitis, aliiſque, quæ quidem à Botanicis quibuſdam deſcriptæ, ſed minus clarè delineatæ ſunt. Autores autem noſtri ſumma cura omnium delineationem exactam nobis exhibere ſtuduerunt. Et ô utinam Doctiſſimo Domino Arnoldo Syen p. m. eaſdem locis obſcuris continuatione Annotationum ſuarum, quemadmodum in parte de Arboribus cœperat, pro vaſtâ ſuâ eruditione; illuſtrare licuiſſet. Verùm filum vitæ ejus, in flore ætatis immatura morte abruptum eſt, non ſine inſigni detrimento Operis hujus, & imprimis illuſtris Academiæ Lugdunenſis, in quâ Profeſſoris munere tantâ cum laude fungebatur, ut hactenus nemo faſtigium ejus adæquare potuerit. Damnum profectò inſuperabile in ejus morte fecerunt & diſcipuli ejus & omnes Botanicæ rei ſtudioſi, quæ nunc videbatur ſummum perfectionis apicem adeptura, cum hoc ictu, proh dolor! proſternitur. Atenim quando nulli queſtus jacturam reſtituunt,

& opus incœptum neceſſariò proſequendum eſt, ego utique has annotationes addidi, quæ ſi minùs debitam perfectionem aſſequuntur, poterunt tamen nonnihil utilitatis conferre ad illuſtrationem quarundam plantarum, quæ hîc ſub larvâ ignotorum nominum in ſcenam prodeunt. Ad quas nihil dicere habui, eas ſilentio præterii, quoniam ſatius eſt nihil, quàm multa incerta dicere. Ad primos ſuos authores etiam reduxi, quarum certa mihi erat notitia, & quò meliùs Autores noſtros quantum fieri poſſet, intelligerem, eas adjunxi Bauhini Pinaci, & quaſdam contuli cum deſcriptionibus recentiorum quorundam Botanicorum, ut eruditi Proſperi Alpini, Jacobi Cornuti, Guilielmi Piſonis, Jacobi Bontii, Jacobi Breynii, aliorumque, qui omnes poſt Bauhinum ſcripſerunt. Ingredere itaque, Candide Lector, hanc partem Horti Malabarici, ubi omni procul dubio rapieris in admirationem & compelleris in laudes bonitatis Magni illius omnium rerum Conditoris, qui telluris ſuperficiem Arboribus, Fruticibus Herbiſque abunde exornat, omniumque rerum filiis hominum liberali manu uſum largitur.

PARS

Kaida-taddi. lat.

Mal.

Bondaki.

वोडकी *Bram.*

Arab.

1.

Kaida lat.
Mal.
Bondaki
bram.
Arab.

Kaida. lat.

mal.

Bondael

bram.

Arab.

Kaida
mal.
Bondaki
bram.
Arab.

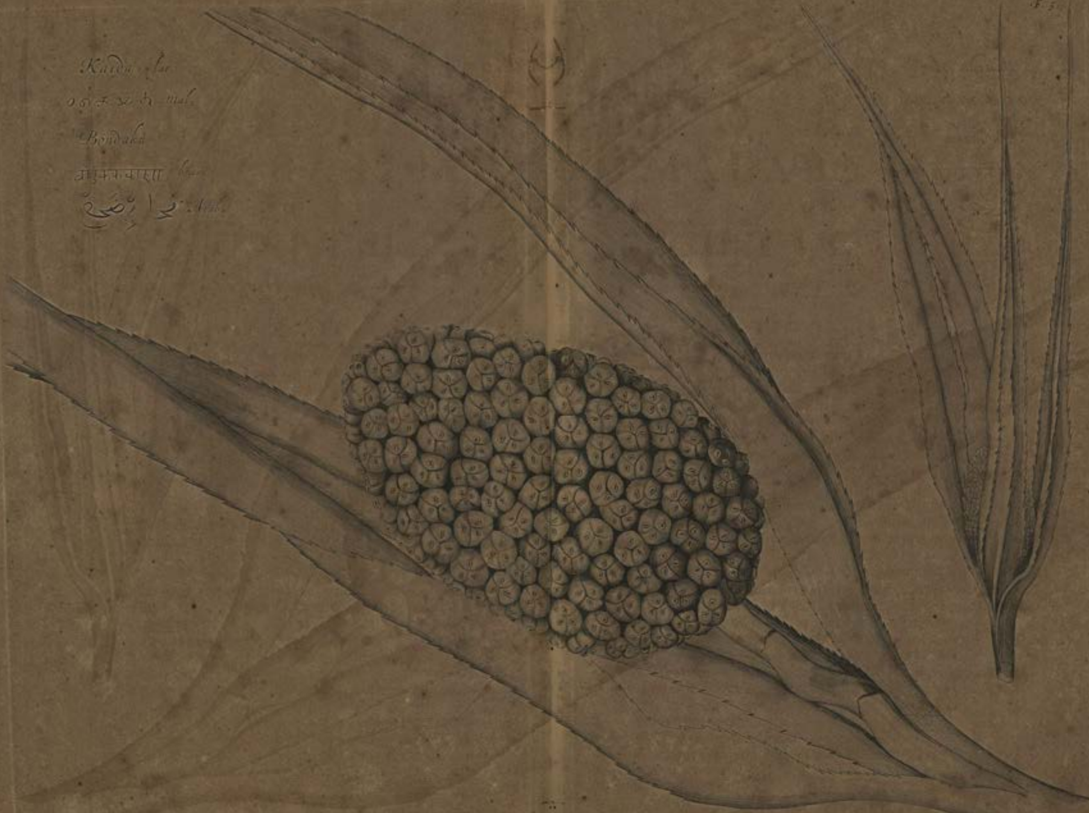
Kaida lat.

mal.

Bondaka

brachm.

Arab.

PARS SECUNDA

HORTI MALABARICI

DE

FRUTICIBUS.

KAIDÀ.

FIG. 1. 2. 3. 4. 5.

K*Aidà* lingua Bramanum *Bendakì*, eſt frutex ſpinoſus Fig. 1.
& aculeatus ſtipitibus numeroſis, qui ſæpiſſime tranſitum præbent, ac per quos inſpicienti cœlum pervium eſt, terræ impactus, naſcensque in ripis aquarum.

Folia oblonga & cuſpidata longitudine quinque, Fig. 2.
ſex ſeptemve cubitorum, ſuntque tribus ordinibus aculeorum, duobus in oris, uno in medio munita, ac venis ſubtilibus in longum ſtriata, & viridi-ſatura.

Loco *Florum Faſciæ* albicantes flocculoſæ ſupra exortum foliorum Fig. 3.
prodeunt, quarum flocculi ſeu apices albicantes albiſſimo farinaceo polline adſperſi, petioli medii candidiſſimi & nitentis ramulos obſident.

Faſciæ hæ in foliis oblongis, cuſpidatis, candidis, quæ quoque Fig. 4.
ſpinis ſeu aculeis in oris ac in medio munita primum involutæ ſunt, ac foliis apertis ſe produnt ex diuturniore apertione rubeſcentes, ſuntque cum foliis albicantibus odoris acris & fragrantis.

Fructus qui faſciis flocculoſis ſuccedunt, oblongo-rotundi ſunt Fig. 5.
& prægrandes, primum viridi-fuſci, dein vetuſtiores colore rubicundo in cortice confertis tuberculis exturgeſcentes, ac in ſingulis tuberculis tribus aculeatis, ruffo-rubris, duris, lignoſis papillis muniti, carne intus flava, ſucculenta.

Foliis ſuper terram ſtratis indigenæ dapes imponunt.

Floribus ob odorem amœnum mulieres ſe exornant.

Fructibus veſcuntur gentiles dicti *Póleas*, uti & elephantes.

VIRES EJUS.

F*Oliorum* ſimul & *Radicis ſuccus* pro balneo maniacis ſubminiſtratur. *Flores* cum ſandalo ac cumino ad potiunculam aptati ſimulque comminuti atque hypogaſtrio inuncti genitales vires inſtaurant. Ex *Radice* paratum apozema dyſuriam tollit. Ex *ejusdem ſucco* deponitur coquendo oleum antiarthriticum.

FIG. 1. 6. 7. 8.

Hæ quatuor ſpecies *Kaida* ab authoribus noſtris deſcriptæ differunt ſolummodo in fructibus. Eſt autem profecto *Kaida* planta mira, à nemine, quod ſciam, deſcripta. Cortex ejus molliculus, quo commodiùs per dependentes ramos denuo radicatura progerminare poteſt. Ejusdem proprietatis quoque eſt *Arbor de Rayz*, Linſchotano memorata in Hiſtoria Indiæ Orientalis: ut & *Arbor Paretiive* Rochefortii: quæ etiam in locis paludoſis creſcit, ubi inſigne ſpatium occupando amplectitur. Hæ progerminationes radicantium ramorum communes etiam ſunt *Sèdo Majori Arboreſcenti C. Bauhini*, quod veteraſcens ſemet undique confirmat novis dependentibus filamentis, quæ ſimul ac terram attigerunt, radices agunt, & brevi tempore in perfectam craſſitiem excreſcunt. Quod verò ad *Kaida* attinet, utique ea ab his omnibus diverſa eſt cum in foliis tum in fructibus, quorum illa foliis *Aloës Americanæ* non ſunt abſimiles, fructus verò fructibus *Pinus*.

KAI-

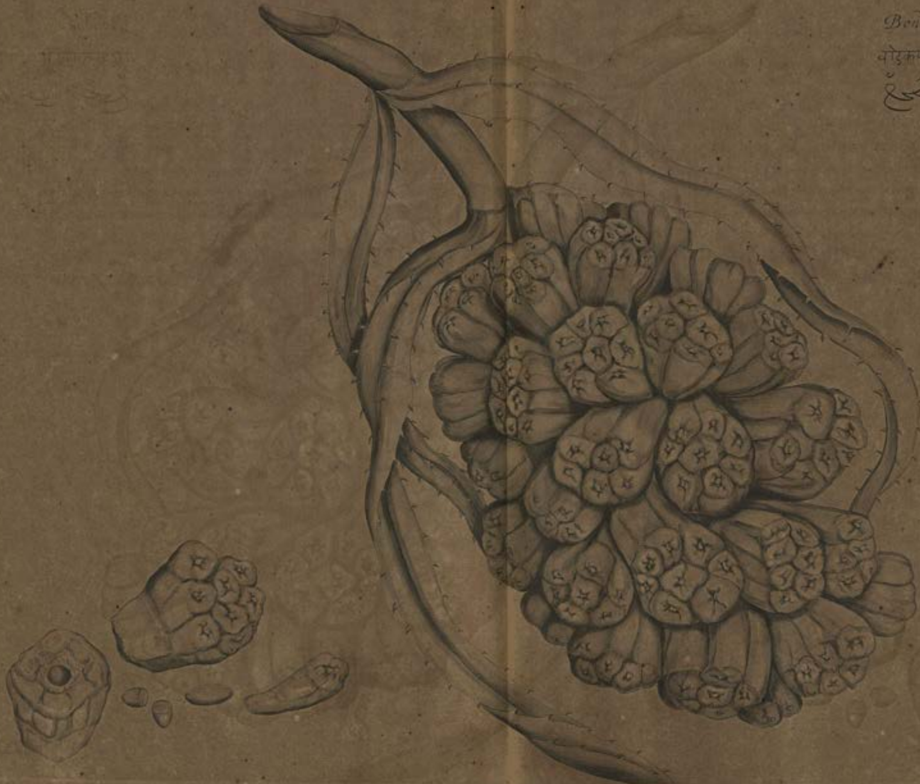
Kaida-Taddi. Lat.

mal.

Bondaka

बोंडकफचारो *brachm.*

Arab.

KAIDA TADDI.

FIG. 6.

HÆc ſpecies *Kaidà*, à priori ſolum in fructibus differens. Fig. 6.

Sunt autem *Fructus* hujus prægrandes, forma rotundiores, in corpore diverſis grandibus nodis, qui ſulcis profundis & latis interſtincti ſunt, extuberantes, ſuntque in ſuperficie nodorum ſeptem, octove paſſim minoribus nodulis, in quibus ſingulis papilla duriola, ruffa eminens eſt, interſtincti, colore primum viridi, dein corallino-rubro, ac in ſuperficie nodorum ſingulorum dilutiore, carne intus flava, in medio caverna vacua excavati, ac carne albicante farinacea; in medio nodo cujuſque unum rotundum oblongum ſemen continentes.

VIRES EJUS.

EX *Foliis* teneris exactus *ſuccus* cum ſaccharo ſumptus dyſenteriæ medetur; ex maturo autem *Fructu* preſſus *liquor* ſaccharo mixtus aphthis adverſatur.

F. 7.

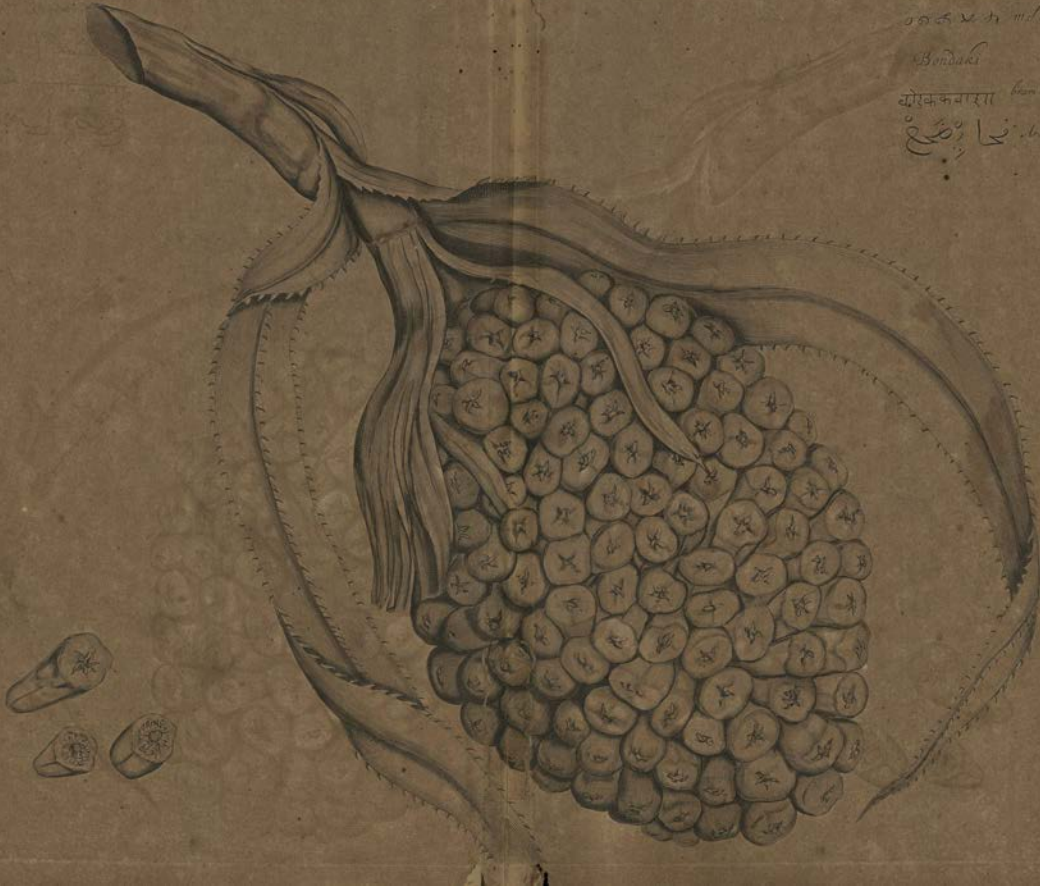
Perin-Kaida-Taddi lat.

[illegible] mal.

Bondaki

[illegible] bram.

[illegible] Arab.

PERIN-KAIDA-TADDI.

FIG. 7.

EST & alia ſpecies *Kaidà* dicta *Kaidà-Táddi*, in fructibus quoque à prioribus differens. Fig. 7.

Fructus hujus oblongo-rotundi, ac minoribus nodis, qui ſulcis quoque profundis interſtincti ſunt, extuberantes, ac in ſuperficie cujusque nodi una papilla ruffo-nigricante dotati: ſuntque hi flavo-rubeſcentes, ac odoris vegeti & haud ingrati.

Earundem cum prima eſt *virium*.

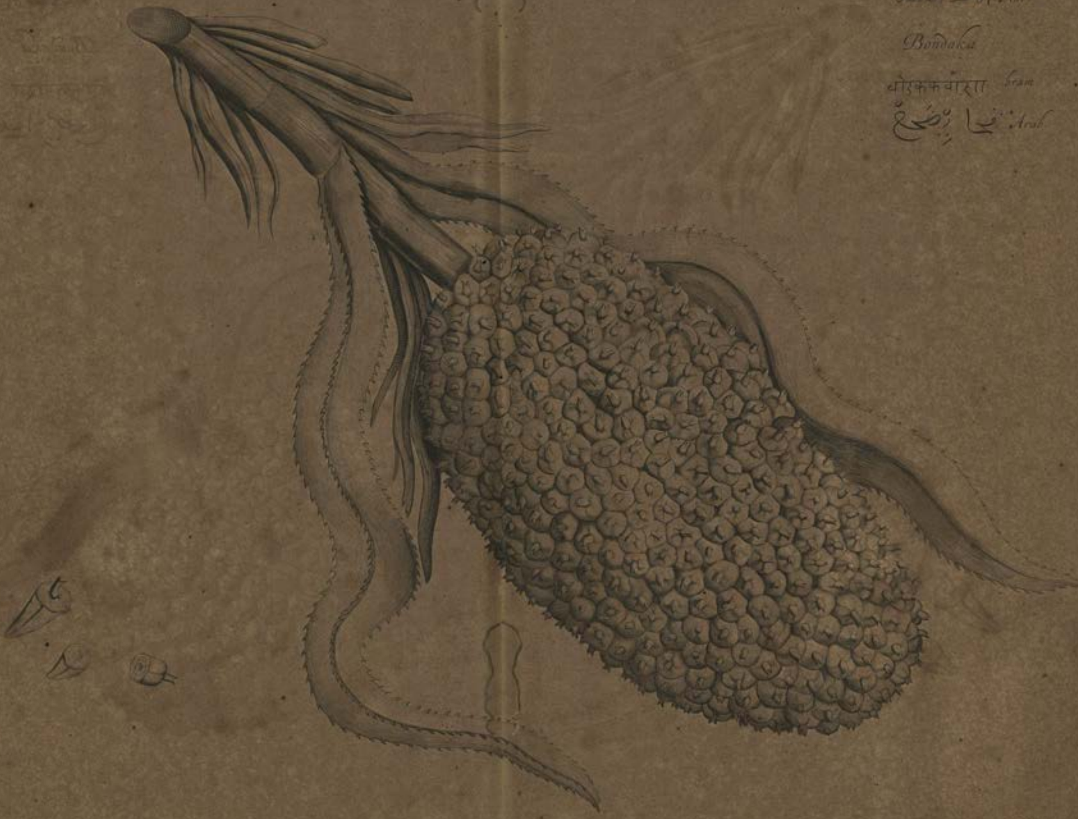
Kaida-Tsjerria lat.

Mal.

Bondaka

Bram.

Arab.

KAIDA TSJERRIA.

FIG. 8.

EST &, alia ſpecies *Kaidà* naſcens in montoſis. Fig. 8.

Fructus hujus (in quibus à prioribus ſpeciebus differt) haut diſſimiles fructibus *Tsjáka*, forma oblongo-rotundi & anguſtiores, in ſuperficie bullulis ſeu oculis extuberantibus dotati, & oblongis, nigricantibus, rigidis ſpinis in vertice bullarum muniti, cortice viridi, ac odoris vegeti ac grati.

Earundem cum cæteris eſt *virium.*

Pánel
Mal.
Arab
Bram.

PÁNEL.

FIG. 9.

P*Anel* duæ ſpecies, una ejus nominis, altera *Na-rùm-Pánel.* Fig. 9.

Pánel lingua Bramanum *Calì-Apocarò*, eſt frutex altitudine quinque ſexve pedum.

Radix capillata, cortice cinereo, qui odore eſt aromatico.

Folia quæ brevibus, craſſis, viridi-claris petiolis proveniunt, oblongo-rotunda ſunt, ad petiolum contractiora, anteriora verſus vel in medio maxima latitudine, cuſpide modo obtuſo, modo anguſtiori, utraque parte adverſis extantibus nervis ex coſta ſtriata, ac inæqualis ſuperficiei ex groſſo plurium nervorum undique decurrentium cancelliformi contextu, coloris viridi-ſurdi, odoris ſilveſtris fortis.

Flores proveniunt in racemis longis qui hinc inde ſupra ex origine foliorum ſeu ſurculorum foliaceorum oriuntur, ſuntque candidi foliis conſtantes quinque rotundis, ac anterius rotundo-cuſpidatis, odoris haud injucundi.

Stamina in eis decem velut anguſta foliola albicantia, quorum ſingula apice parvo flavo dotata ſunt: ſtylus in medio craſſus & ſubviridis in ſummitate habens capitulum flavo-albicans, eſtque principium ac germen fructus.

Gemmæ florum rotundiolæ & nonnihil oblongæ, albicantes ac ſubflavæ.

Floribus deciduis ſubſequuntur *Fructus*, qui ſunt baccæ plano-rotundæ, in vertice habentes ſpiculum ſeu nodulum qui ſtyli germinis ſui capitulum conſtituebat, ſuntque odoris aromatici æmulantis odorem piperis dicti *Capò-Mólagò*, & gingiberis viridis, cum immaturæ ſunt colore viridi-albicante, ac cortice qui craſſiolus eſt aſpero ſeu minus flavo ob gemmulas viridiuſculas hinc inde eminentes, ex maturitate primum albeſcunt, dein cum plane maturæ

ſunt colore albicante-eburneo & ad perſicum vergente, corticeque glabro-nitente ac nonnihil tranſparente, carne ſucculenta & ſubdulci: ſuntque hæ in eduliis.

Intus unum rotundiolum, planum ac grandiuſculum *Semen* continetur, quod tenuiſſimo ac viridi cortice etiam cum maturum, ac pulpæ albæ, odoris aromatici, & ſapore ſubacri.

Flores fert hic frutex toto anno.

VIRES EJUS.

TOtæ plantæ tritæ & decoctæ vapor in parte affecta exceptus ſedat dolorem arthriticum. *Radix* humoribus evocandis trita & cum aqua in qua oriza macerata fuit in lotione adhibita, eadem trita & in aqua ſumpta appetitum acuit; in decocto data flatus diſcutit. *Folia* in capitis affectionibus conferunt, ut & in ejus dolore ac præcipue in phreneſi ægrotorum. *Foliorum* decoctorum vapor in ore attractus dentium dolorem mitigat. *Foliorum* ſuccus una cum oleo decoctus & auribus immiſſus, earum dolorem ſedat.

N A-

Naram-panel-le

Mal.

Arab.

Brahm.

NARUM-PANEL.

FIG. 10.

NArum-Pánel, alio nomine, Baala-Paleti, ling. Bramanum Calò-Apocarò, quæ altera ſpecies Pánel, frutex eſt altitudine quinque ſexve-pedum, ac etiam juxta arbores quas amplectitur ad duûm triumve hominum ſtaturam alte aſcendens. Fig. 10.

Radix fibris longis craſſiſque terræ ſe firmat cortice nigricante, qui ſub exteriori cruſta rubeſcit, eſtque odore aromatico vegetiori quam cortex radicis *Pánel*.

Caudex ac *rami* nigricante quoque cortice.

Folia quæ petiolis curtis, craſſiolis ac interius ſtriatis appendent, oblongo-anguſtiora quam illa primæ ſpeciei, cuſpide acuto, venuliſque partim extantibus ſtriata, atque adeo in ſuperficie texturæ æquabilis ac glabræ; viror foliis magis ſaturus ac cum nitore maxime in parte recta: odor foliis aromaticus haud diſſimilis foliis cinnamomi.

Flores qui brevibus petiolis hinc inde proveniunt conſtant foliis paſſim ſex, rarius ſeptem, quæ rotundis oris in cuſpidem contracta, craſſâ, ac rigida, & ex umbilico in planum explicata, ac cuſpidibus orbiculatim rigida flexione æqualiter interiora verſus intorta ſunt; repræſentantque flores formâ roſas.

In medio horum florum ſeu roſarum *capitulum* emicat rotundo-planum, in cujus parte ſuperiori gemmulæ oculatæ ac planæ denſo agmine in orbem conſitæ ſunt; ſunt autem flores in foliis colore primum viridi-fuſco, ac in capitulo medio colore albicante in gemmulis extuberantibus ſubflavo, in quibus tunc temporis multo humore unctuoſo, qui ex oculis exſudat, irrigati ſunt, poſtea in foliis magis & magis rubeſcunt in tantum ut colore rubicundo-ſanguineo-ſurdo exterius & interius profundantur, ac in capitulo ejusque gemmulis extuberantibus quæ humorem unctuoſum ſemper exſudant, ruffeſcant atque ex ruffo fuſceſcant.

Fructus cum adhuc tenerrimi ac velut prima germina ſunt oblongo-anguſta ac velut ſpicæ in capitulo florum gemmis ejus oculatis inſita, quo capitulum rotundum ſpicatum repræſentant, cum autem in juſtam excrevére magnitudinem petiolis longis, tenuibus ac ſurrectis gemmulis oculatis inſident, ac capitulo in orbem coronatim circumſtant; ſuntque forma oblongo-rotundi, longitudine ferme unius pollicis, latitudine ferme dimidii, coloris primum viridi-

ridi-clari ac parum nitentis, procedente ætate flavi, cum vero plane maturi, ex flavo rubeſcentis, odoris quoque aromatici, ſed minus vegeti, æmulantis odorem gingiberis viridis.

Semina quibus fructus in totum repleti, plana, in una parte tenuiora rotundiolæ oræ maxime in parte craſſiori duobus lateribus planis exceptis iis quæ non in medio fructus ſunt quæ latere uno exteriori ſunt convexo conſtantia, jacentque ordine ſuper ſe invicem lateribus ſuis planis in latitudine fructus membranis tenuibus ac ad oras carne tenui fructus à ſe mutuo ſejuncta, ac ſub cortice fructus extuberant, ſuntque primum transparentia ac inſtar eboris albicantis coloris venulis magis albicantibus ſtriata, dein matura ex viridi ſubflava cum venulis fuſceſcentibus, cum plana ſicca ſubrufa.

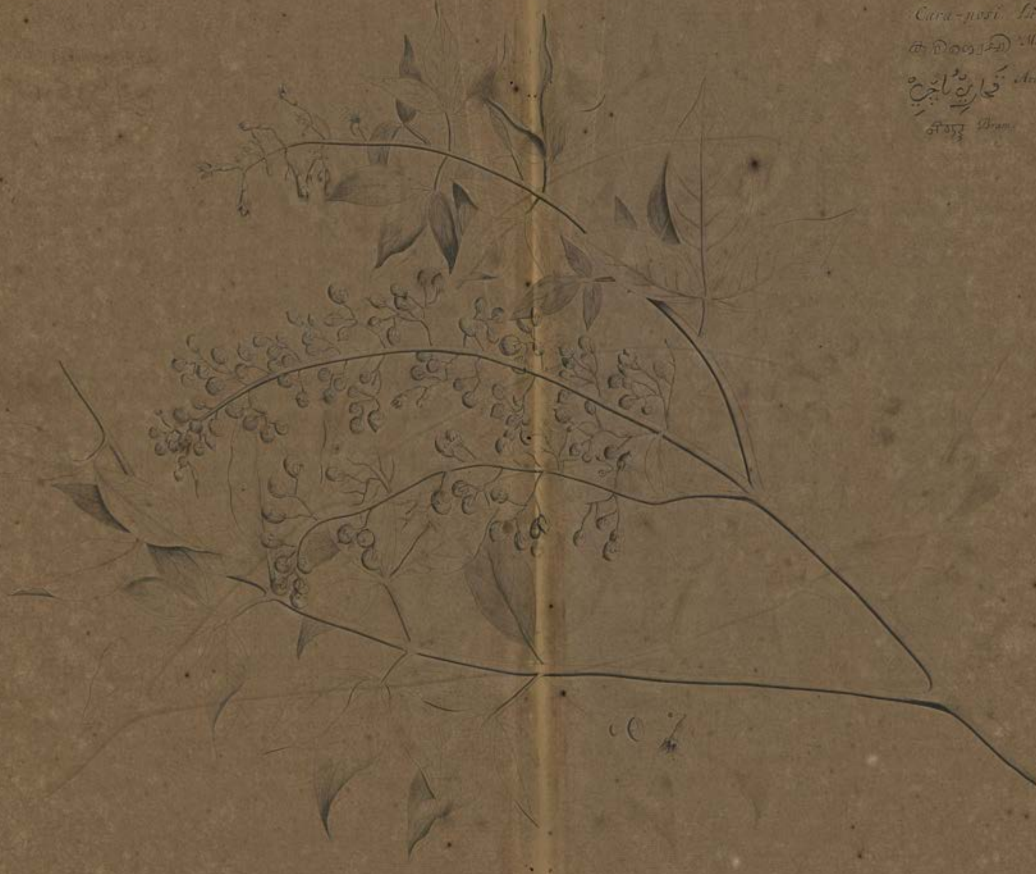
Oleum ex radice ſeu potius ex ejus corticibus per diſtillationem extractum tenue, clarum & virideſcens, odoris minus grati, eſtque pingue & ſubamarum, in diſtillando cum aqua aſcendens eique incumbens.

VIRES EJUS.

SErvit pro arthritico dolore juvatque in puerperis ac infantalis cum ejus decocto facta corporis lotione. *Radix* trita & mixta cum aqua ſulcos oris in unctione ſanat; eadem trita & in aqua epota addito momento ſacchari confert in febre frigida uti & in ardore jecoris; eadem trita in aqua ſalſa ſeu marina ſervit pro vermibus ex putrefactione humorum natis facta unctione membrorum. *Cortex Radicis* tritus & in aqua epotus proficuus eſt pro phlegmate & pro angina, atque eodem modo juvat in febribus ac fluxu ſimplici & dyſenterico, uti & in ardore hepatis & oris aperturis ac ſciſſuris. *Oleum* ex radice extractum ſervit reſtinguendo ardori jecoris conducitque in dolore capitis, in colera exuſta, halitumque gravem & male olentem reficit juvatque pro ſulcis oris.

FIG. 9. & 10.

Duæ hæ ſpecies *Panel* à noſtris authoribus deſcriptæ ab invicem differunt, quarum ſecunda non multum diſſimilis eſt *Nimbo* Acoſtæ; & ab Horto, & Bauhini in Pinace memoratæ *Arbori Indicæ fraxino ſimili oleæ fructu:* quanquam differentia quædam videtur eſſe inter duas ſpecies *Panel* & *Nimbo*, inprimis in foliis, tamen flores & fructus *Narum-Panel* floribus & fructibus *Nimbo* fere ſimiles ſunt: quare utramque eandem plantam eſſe arbitramur. Sæpius enim comperimus delineationes vetuſtiorum authorum eſſe valdè imperfectas; hæ verò majori lumine viam nobis monſtrant ad perfectiorem cognitionem.

Cara-posi Lu
Mal
Arab
Bram
107

CÁRA-NOSI.

FIG. 11.

CAra-Noſi cujus eſt & altera ſpecies dicta *Bem-Noſi*, lingua Bramanum *Negúnda*, eſt frutex altitudine ſesquihominum plus minus, naſcens in arenoſis. Fig. 11.

Radix fibroſa, albicans & exteriore cruſta fuſceſcens, cortice tenui & ſubamaro diutius autem manſo ſubacri.

Stipites qui plures ex radice aſſurgunt ac ſurculi nodulati, vetuſtiores cinerei & ſub corticula cinerea virides, novelli virides & ad ſpadiceum vergentes.

Folia in petiolis qui bini & bini è nodulis ſurculorum proveniunt tum unum numero, rarius etiam duo, ac etiam paſſim terna congregatim conſpiciuntur, ac tum medium quod in ſummitate majus eſt; ſuntque oblongo-rotunda & anterius cuſpidata, margine æquabili textura craſſitiei mediocris & mollia, ſuperficie lenia, in recta parte virore fuſco ac nitente, in adverſa claro & ſurdo, ſaporis amari & acris.

Ex coſta media *Coſtulæ* in adverſa parte eminentes & tractu in recta conſpicuo obliquo annulari ductu excurrunt, ac prope marginem ſubtiliter in ſe invicem deferuntur: foliis odor gratus & hortenſis æmulans odorem foliorum lavendulæ.

Flores proveniunt in ſummitate ſurculorum foliaceorum in petiolis qui ex nodulis ſupra exortum foliorum parvorum comitaneorum bini & bini & in ordine decuſſatim exſurgunt, ac iis plures congregatim brevibus pedunculis inſident: ſunt autem flores purpureo-cœrulei, ac odoris ejusdem uti folia, ſed magis vegeti uti flores lavendulæ, conſtantque quinque foliis difformibus, & inferiora verſus collo campaniformi, unum ex foliis ſurrectum eſt & latius, ac interius cochleatæ cavitatis & piloſum uti & collum florum quod ad ejus folii partem eſt, interius piloſum eſt, quatuor reliqua folia in latum ferme expanſa ac magis inter ſe ſimilia ſunt, niſi quod quæ folio ſurrecto proxima ſunt, parum latiora & rotundiora, duo reliqua anteriora verſus contractiora.

Stamina in floribus quatuor tenuia, ſurrecta, purpureo-cœrulea cum nigricantibus ac arcuatis apicibus emicant, atque inter ea ſtylus tenuis purpureo-cœruleus, & verſus folium ſurrectum cum cuſpide bifido inflexus, qui ex rudimento fructus quod intra calycem eſt, originem ſumit.

Calyx qui florum collum inferius arcte arripit, eſt quinque brevium viridi-dilutorum cuſpidatorum foliorum, ac coſtulis tenuibus in longum verſus cuſpides ſtriatus.

Gemmæ florum forma rotundiolæ: in iis quatuor folia quæ inter ſe magis ſimilia, exteriora ſunt ex parte folium quintum, quod latius, circumplectentia.

Fructus ſunt baccæ rotundæ, parum oblongæ, ejusdem ut flores odoris, maxima parte calyci inſidentes ac à calyce comprehenſi; ſuntque eâ parte, qua in calyce ſunt, colore viridi-diluto, in parte ſuperiori primum rubeſcentes & nitentes, ac dein cum ſicci ſunt inſtar atramenti nigricantes. In medio eſt oblongo-rotundum oſſiculum durum carne viridi & dura quæ etiam ex maturitate fructus minus molleſcit, involutum, continens nucleum albicantem, qui ſapore eſt nullo.

Cára-Noſi eſt *Noſi* terræ.

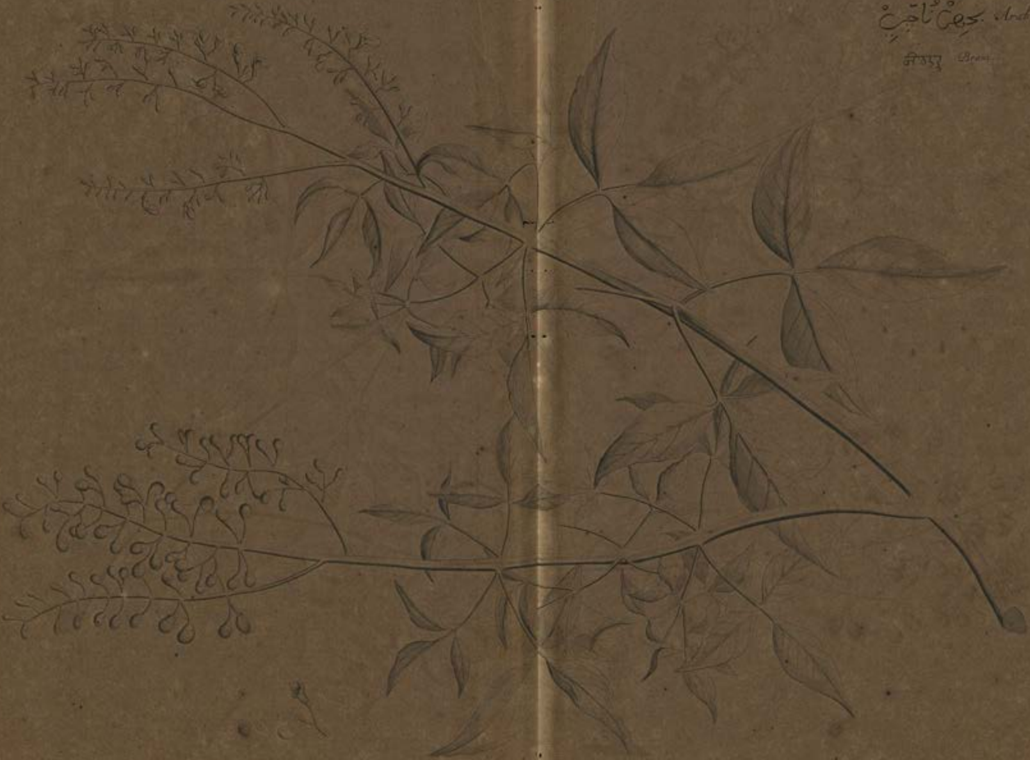
Oleum ex radice per diſtillationem extractum clarum, ſubvirideſcens; ſaporis dulcis, acris & penetrantis, odoris grati; in diſtillando cum aqua ſimul aſcendit eique innatat.

VIRES EJUS.

RAdix dolores podagræ ſedat trita & cum aqua calida facta perunctione; in decocto data flatus pellit. *Folia* trita & in aqua calida epota ſerviunt pro febre frigida; *foliorum* decoctorum vapor exceptus dolores ventris mitigat.

FIG. II.

Cara-Noſi eſt *piperi ſimilis fructus ſtriatus* Caſp. Bauhini in Pinace lib. 2. Sect. 3. Garcias ab Horto lib. 2. cap. 3. & Chriſtophorus ab Acoſta has arbores deſcribunt ſub nomine *Negunda*, eaſque diſtinguunt in marem & fœminam; videnturque in primâ tantùm ſpecie diſcrepare, utrique unanimi conſenſu dicentes folia eſſe aliquantulum ſerrata: quod nec ex delineatione nec ex deſcriptione authorum noſtrorum percipi poteſt. Attamen minimè dubitandum eſt, quin idem ſit frutex, cùm hic noſter etiam lingua Bramanum dicatur *Negunda*: interea certi ſumus hanc delineationem eſſe perfectiorem delineatione iſtorum. In *Balagate* appellatur *Sambuli*, Malabaricè *Noche*, Luſitanicè *Norchila*, à Canarinis *Nicigundi*, in *Decum Bache*, & à Turcis *Ajt*.

Bem-noxi. lat.
Mal.
Arab.
Bram.

BEM-NOSI.

FIG. 12.

BEm-Noſi quæ ſecunda ſpecies *Noſi*, lingua Bramanum ..... eſt quoque frutex maxime conveniens cum *Cára-Noſi*, verum folia hujus in petiolis terna & paſſim quina congregatim proveniunt, ſuntque oblongo-anguſtiora; & anterius in cuſpidem anguſtum contracta, ad petiolum rotundiora & maxima latitudine in anteriori parte magis minusve tenuiter crenata, colore viridi minus fuſco, in recta clariori; eorum medium maximum & pollicari pedunculo appendens, dein majora quæ illi proxima, quæ pedunculis pollice paulo minoribus appendent, duo reliqua valde parva ſunt & petiolo communi inſidentia. Fig. 12.

Flores & *Fructus* iidem.

Bem-Noſi eſt *Noſi* album ſic dictum quod foliis eſt clarioribus ratione *Cára-Noſi.*

VIRES EJUS.

RAdix in decocto data corporis tumorem tollit, enecatque vermes in ventre, exſiccatque phlegmaticum temperamentum. *Foliorum* manſorum halitus nubeculam tollit oculo affecto in flatibus ſi ſummo mane adhibeatur; eadem *folia* cum *radice* plantæ parva trita in aqua orizæ ulcera facta unctione ſanant. *Folia* tenella cum pipere trita & in globulos formata iis ad duo vel tria initio febris paroxyſmi ſumptis eam tollunt: *foliorum* ſuccus expreſſus capillos auget capitis facta perunctione.

FIG. 12.

Secunda ſpecies authorum ſub nomine *Bem-Noſi*, (i. e. album *Noſi*) ab Acoſta diſtinguitur ſub nomine *Negunda fœmina*: quoniam folia ejus ſunt magis alba quàm folia prioris, & ſimilia foliis *populi albæ*: ita ut formâ optimè ab invicem diſcerni queant hæ duæ ſpecies. Hæc autem ab incolis magni ducitur, fructusque ejus in quodam cibo (quem *Caril* nominant) quotidie uſurpantur, & ob vires ſuas in arte Medica magno ſunt in pretio.

Schetti. lat.
ചെത്തി Mal.
چتّي Arab.
पट्कळी bram.

SCHETTÌ.

FIG. 13.

SChettì tres ſpecies ſunt, una ejus nominis, altera *Bem-Schettì*, tertia *Nedum-Schettì* ſeu *Puà-Schettì*. Fig.13.

Schettì, Ling. Bram. *Padà-Calì*, eſt frutex ex genere virgultorum altitudine unius hominis naſcens in arenoſis & petroſis.

Radix profunde in terram ſe demittit, eſtque cortice exterius rufo-obſcuro, interius autem rubeſcente.

Stipitum ut & *ramorum* cortex exterius rufo-obſcurus, interius albeſçens; ramorum vero ſuperiorum exterius cinereus, intus albeſcens, ac teneriorum caſtaneo-fuſco-rubeſcens.

Folia quæ bina & bina ramos & ſurculos alatim circumſident ſitu transverſo ac cuſpidibus ad ſe invicem inflexis, ſunt oblongo-rotunda, ad petiolum rotundis oris, in ſummitate parum acuminata, craſſiola ac condenſæ texturæ, lenia, in parte rectą glabra, valde nitentia ac viridi-fuſci coloris, in adverſa viridi-diluti ac ſurdi, quæ in ſurculis vegetioribus proveniunt ſunt majora cæteris; foliis ſapor aſtringens & amarus.

Ex coſta media quæ ductu inflexo in cuſpidem deſinit ac etiam in parte recta eminet, *nervi* in recta etiam parte nonnihil eminentes recto ac parallelo ductu exeunt qui prope marginem arcuatim concurrunt limbum relinquentes, ac transverſis extantibus venulis utramque folii partem pertexunt.

Flores qui congregatim in umbellis proveniunt, in ſurculorum apicibus ſupra ex origine foliorum, ſunt paſſim quatuor foliorum, rarius quinque oblongo-anguſtorum quæ anterius & ad petiolum rectis oris ſtricta ac velut cancelliformia ſunt, coloris omni ex parte incarnati, interius magis intenſi, ac poſtea ubi flaveſcunt dilutioris ac flaveſcentis, inſidentque pediculo tenui, longo ac ſurrecto, incarnato ſaturo ſeu rubro corallino ac nitente calyci parvo qui quatuor cuſpidum minutorum, odoris nullius.

E medio florum cum nodulo ſuperiori biſido, rubro-obſcuro ac nitente *ſtylus* parvus emicat qui per pedem transmiſſus ex globulo viridi in calyce ſito qui rudimentum fructus eſt, prodit, ac in orificio pediculi inter unguiculos foliorum quatuor lingulæ ſeu ſtamuncula parva, rubra inſita ſunt, quæ inflexa velut quatuor uncinuli ſunt, qui unguiculos foliorum in angulis intermediis arripiunt.

Gemmæ florum oblongo-rotundæ ſunt & ſuperiora verſus con-

tractiores ac acuminatæ colore prius viridi-obſcuro, exterius in oris foliorum rubeſcentes, interius ex viridi diluto nonnihil rubeſcentes, dein incarnato rubro.

Fructus qui floribus deciduis prodeunt ſunt baccæ ſuis calycibus arctè inſidentes cortice glabro, quæ cum immaturæ ac duriores ſunt; rotundo-parum-oblongæ ac nonnihil colore viridi, dein cum ad maturitatem pervenerunt, formæ rotundioris ac colore rubro-obſcuro-fuſco, dein rubro ſaturo ac nitente, ſuntque carne albicante, & parum humida.

In hiſce baccis quæ dulces ac in eduliis ſunt, duo, tria, quatuorve *oſſicula* albicantia jacent, in quibuſdam unum tantum, in quibuſdam vero duo, quæ oſſicula parte qua ſe mutuo contingunt plana ac duûm laterum, in alia autem parte rotunda ac nucamento oſſeo minus duro conſtantes pulpa intus viridi.

Flores hujus fruticis gentiles Deo *Ixora* in ſacris offerunt.

Flores & fructus fert toto anno.

VIRES EJUS.

RAdix trita & in aqua frigida epota ſervit pro febre calida ac ardore manuum, ac prodeſt expuentibus ſanguinem; eadem cum aqua frigida in perunctione adhibita ſedat dolores capitis; eadem epota in lacte vaccæ ardoribus renum reſtinguendis confert, uti & fluxui ſeminis reprimendo ſeu in gonorrhoea cum liquore *Surie* in perunctione corporis affecti variolis uſurpata, prodeſt; atque eodem modo uſurpata cum lacte *Coqui* Indici ſervit pro puſtulis, aliisque morbis cutaneis exſiccandis; fertur quoque pars *Radicis* quæ verſus auſtrum vergit proficua eſſe pro febre habituali ſeu chronica, & quæ ex frigore oborta eſt. Ex *Cortice*, *Foliis* & *Floribus* extrahitur ſuccus qui mixtus cum oleo de *Sirgelim* intus ſumitur ad diminutionem plæthoræ ſanguinis.

FIG. 13, 14, 15.

Sub quod genus hi frutices ſint referendi mihi incompertum eſt, ſiquidem formâ plurimum ab invicem differunt. Quod verò ab ethnicis Indis adhibeantur in ſacrificiis ſui idoli *Ixora*, memorat etiam Baldæus in ſuâ deſcriptione Ceylonenſium idololatrarum.

B E M-

Bem-ſchetti. Lat.
Mal.
Arab.
Bram.

BEM-SCHETTI.

FIG. 14.

BEm-Schettì, lingua Bramanum Davì-Padacalì, frutex quoque eſt ex genere virgultorum & ſecunda Schettì ſpecies, quacum maximè convenit; verum hujus Folia oblongiora, anterius magis cuſpidata & ad petiolum nonnihil ſtricta & minus craſſa; Flores albicantes & ſubflavi, pede autem quo calyci inſident, nonnihil quoque rubeſcente, ac in iis eſt ſtilus ſupernè bifurcatus ex orificio altè emicans & ſtamina quatuor tenuia longiuſcula apicibus flaviuſculis dotata; fructus magis oblongi ac colore primùm viridi, dein viridi-diluto ac ſubflavo, carne intus ſucculenta ac albicante, & oſſiculis albicantibus, ſuntque etiam in eduliis, ac ſaporis ſubdulcis farinacei. Fig. 14.

Flores hic frutex in anno rarius fert.

VIRES EJUS.

TRita cum cumino decocta intus datur pro puſtulis natis in umbilico: ſuccus ex floribus expreſſus ac naribus inditus ſedat dolores capitis.

F. 14.

Nedum-Schetti.

Arab.

bram.

NEDUM-SCHETTI.

FIG. 15.

NEdùm-Schettì ſeu *Puà-Schettì*, lingua Bram. *Puú-la-padacalì* eſt tertia ſpecies *Schettì*, & frutex ex genere virgultorum, altitudine duorum hominum naſcens in arenoſis & petroſis cortice exterius ruſo, intus albicante. Fig. 15.

Stipites ac *Surculi* novelli virides & alati quatuor ſcilicet alis ſubſtricti.

Folia quoque bina & bina alatim ramos complectuntur vario ſitu, alia transverſim poſita, alia anteriora verſus ſurrecta, alia deorſum verſus inflexa, ſuntque longiora lateribus verſus anteriora magis contractis in acumen deſinentia, ad pedunculum maxima latitudine verſus interiora ſe claudentia, & laterum oras verſus exteriora contrahentia, ſuntque craſſiora ac denſiora, in utraque parte nitentia, at maxime in recta, in qua colore ſunt viridi-fuſco, qui in adverſa eſt viridi-clarus, ſaporis aſtringentis & amari.

E coſta craſſiori in parte exteriori tantùm eminente *nervi* intra folium tantum conſpicui hinc inde exeunt prope marginem arcuatim concurrentes.

Flores qui valde parvi ſunt congregatim brevibus, ſurrectis ac tenuibus petiolis cum quibus ex parvo cuſpidato calyce prodeunt ſupra foliorum originem nodulis ramorum verticillatim inſident, atque etiam hinc inde ipſi ramorum vel etiam caudicis corpori, proveniuntque ſimul cum germinibus fructuum in ipſorum vertice conſtantes quatuor foliis cuſpidatis cum quibus ex rotundo & cavo calyce emergunt, ſuntque ut & in petiolis colore rubro ac cœruleo-purpureo, qui in aliis magis eſt purpureo-ruber, in aliis magis purpureo-cœruleus, in aliis vero magis albicans, odoriſque nullius.

Stamina in floribus octo cœrulea ſeu purpureo-rubra, ſurrecta,

apicibus albicantibus dotata, ac cum hiſce ſtylus cœrulei ſeu purpurei coloris, acuminatus, rigidus & ſurrectus ex umbilico calycis emicans.

Fructus qui proveniunt floribus deciduis in ipſis florum petiolis ſunt parvæ ac rotundæ baccæ coronatæ in vertice umbilico qui calyx florum eſt, colore primum viridi, dein albicante ſeu ſubflavo, poſtea purpuraſcente, ultimo in totum nigricante ac nitente; intus carne ſunt ſuccoſa cœrulea quæ ſaporis dulcis & nonnihil aſtringentis, continentque in ſe nucleum unum rotundum, qui cortice eſt rufeſcente ſeu ſpadiceo-diluto, intus pulpa viridi, ſapore ſubamaro & aſtringente.

Flores fert tempore pluvioſo.

VIRES EJUS.

EJus decoctum cum oleo ſervit pro pruritu in unctione partis affectæ.

Scheranam-Cottam. lar.
mal.
Arab.
bram.

SCHERUNÀM-COTTÀM.

FIG. 16.

COttàm tres ſpecies, *Scherunàm-Cottàm*, *Schageri-Cottàm*, & *Cottàm*. Fig. 16.

Scherunàm-cottàm ling. Bram ...., eſt frutex duum triumve hominum altitudine naſcens in arenoſis & petroſis.

Radix longa eſt profundè in terram ſubſidens ac permultas longiores tenues fibras capillamentis hinc inde veſtitas tam à latere quam ſubtus emittens; radici cum ſuis fibris cortex eſt exterius rubicundo-obſcurus, intus vero rufus, ſaporis adſtringentis ſulfurei & infeſti.

Stipites induti ſunt ſcabro cortice cinereo ac interius viridi nonnihil rubeſcente ſeu etiam in inferiori parte ad radicem ubi vetuſtiores ſunt rubeſcente, intus ad lignum albicante, qui in plurimas, tenuiſſimas, planas corticulas, ex quibus compluſis & implexis fomites ignearios conficiunt, reſolvitur & aſtringens eſt, intus ligno ſunt albicante ac proxime ad radicem cavo, alias ſolido; rami quoque vetuſtiores cortice cinereo, teneriores virides, ſuntque ſtipites & rami longis, craſſis, lignoſis ſpinis hinc inde muniti.

Folia quæ hinc inde in ſtipitibus brevibus, rotundis, craſſiolis petiolis proveniunt, oblongo-rotunda ſunt, ad petiolum parum contractiora, ac in vertice rotundo cuſpidata, in recta parte plana, ac in adverſa ex media coſta ſtriata coſtulis oblique anteriora verſus in marginem incurrentibus, quæ nervis transverſis eminentibus, ac rectam tractibus ſuis tenuitur ſtriantibus comitatæ ſunt, viroris in recta parte fuſci & parum nitentis, in adverſa clari ſeu minus fuſci & ſurdi, ſaporis adſtringentis.

Flores qui in ſummitate ramuſculorum ſuis petiolis ex origine foliorum quaſi faſciatim proveniunt ſine calyce, ſunt viridi-diluti, odoris nullius, conſtantque duplici ordine foliorum, quorum quinque quæ exteriora cuſpidata, ſurrecta & interiora verſus nonnihil inflexa ſunt, quinque quæ interiora rotunda ſunt, & ſuperiora verſus punctulis eminentia.

Ex horum medio ex umbilico *ſtylus* acuminatus exſurgit paulò infra acumen quinque tenuia ſtamina ſtelliformiter ejiciens quæ nodulis albicantibus ac dein flaveſcentibus dotata ſunt.

Florum petioli prodeunt in ſua origine foliolis acuminatis.

M *Fructus*

Fructus qui ſurculis inſident parvi & rotundi ſunt adinſtar pirorum lauri ſuperficie glabri, primum virides ac nitentes, dein colore nigro dum maturi ſunt & ſaporis ſubacidi, continentque quatuor grana ſeminis alba ac transparentia in propriis ſuis loculamentis.

VIRES EJUS.

F*Oliorum* decoctorum vapor ore exceptus dentium dolorem mitigat, & vermiculos in dentibus enecat.

FIG. 16.

Authores noſtri dicunt tres eſſe ſpecies *Cottam*, quarum hæc *Scherunam-Cottam* prima ponitur; verùm tertia ſpecies ab iisdem minimè deſcribitur, & forſitan in partibus ſecuturis alicubi inſeretur, quoniam minimè adepti ſumus univerſum opus ſimul: Interea animadverti, ſpeciem ſecundam deſcriptam eſſe in parte prima de Arboribus, ad Fig. 56. ſub nomine *Schageri-Cottam*. Eruditus Jacobus Bontius deſcribit hunc fruticem in ſua Hiſtor. Natur. & Med. Indiæ Orient. lib. 6. cap. 12. ſub nomine *Speciei Corni* ſeu *Sorbi*, quam comparatam cum hoc *Scherunam-Cottam* inveni eandem eſſe plantam

SCHEM-

F. 10.
Schem-pariti lat.
mal.
arab.
bram.

SCHEM PARITI.

FIG. 17.

SChem-Pariti quæ quarta ſpecies Pariti, ling. Bram. .... eſt frutex quinque ſexve pedum altitudine. Fig. 17.

Radix fibris veſtita albicantibus ſaporis nullius.

Stipites & *Rami* exteriori cortice cinereo, interiori viridi.

Folia quæ hinc inde petiolis rotundis uncialibus ac viridibus tum ſolitaria tum teneris folioſis germinibus comitata ex eadem origine proveniunt, ſunt oblonga, anteriora verſus in cuſpidem contracta, ad petiolum lata rotunditate & margine æquabili inde anteriora verſus in cuſpidem contracta, ac in margine groſſis denticulis inciſa, contextura minus craſſa & valde mollia, ſuperficie glabra, viroris nitentis maximè in recta parte, quæ teneriora viroris ſunt clarioris & viridi, cum emarcida flaveſcunt, ſaporis nullius.

Cum coſta media ex qua Coſtæ exeunt ex petiolo duæ *Coſtæ* majores utrinque una prodeunt, quæ ramos ſuos ſeu coſtulas transverſas verſus marginem emittunt, ſuntque coſtæ venis transverſis raris comitatæ, in recta etiam parte eminentes, at maxime in adverſa.

Flores qui in ſummitate ſurculorum proveniunt ſunt roſæ colore rubicundo-ſato ac pulchro rutilante ut roſæ Alabandicæ conſtantes foliis oblongo-rotundis, quæ valde lenia ac mollia ac nonnihil criſpata, ex ſe invicem prodeuntia ac ſtylo medio circumpoſita & unguiculis inſerta ſunt.

Stylus medius ruber & craſſus eſt, intus albicans, in apice quatuor, quinqueve craſſis, lanuginoſis, purpureo-rubro-nigris nodulis ornatus, atque ex eo hinc inde emergunt ſtamuncula tenuia rubra, quæ flavis nodulis dotata ſunt.

Calyx florum pede eſt albicante & piloſo quinque viridium &

cuſpidatorum foliorum ac in inferiori parte octo foliis cuſpidatis, anguſtioribus & viridibus circumdatus.

Semen nullum habet.

Flores quoque fert toto anno.

VIRES EJUS.

R*Adix* trita & cum oleo epota fluxum menſtruum mulierum redundantem ſiſtit. *Folia* tenera trita addito momento butyri recentis apoſtemata maturant iis ſuperimpoſita; eadem in aqua in qua folia per tempus macerata ſunt epota pro variolis conducit, uti & pro ardore jecoris addito momento ſacchari.

FIG. 17.

In prima parte de Arboribus ad Fig. 29. deſcribitur *Pariti* ſub quatuor ſpeciebus, quarum hæc *Schem-Pariti* quarta eſt, & commodè prioribus tribus adjungi potuerat, cùm neceſſariò ad tres priores ſpecies pertineat: foliis ad oras ſerratis, & flore pleno, ſatis convenit (niſi colore & quòd flore pleno eſt differat,) cum *Roſa Batavico-Indica Modoru*, ſeu *Malva frutescente* Bontii, ab eodem deſcripta in Hiſtor. Indiæ Orient. lib. 6. cap. 46. Præſtantiſſimus quoque Dominus Jacobus Breynius in ſua Centuria Exotica Plantarum, parte 1. cap. 56. deſcribit hunc Fruticem ſub nomine *Alceæ Javanicæ arboreſcentis flore pleno.* Et procul dubio planta hæc etiam eſt ſpecies *Roſæ Sinenſis* Ferrarii, ut & *Althea fruteſcentis folio rotundiore Incano* Bauhini in Pinace, ſecundùm firma indicia formæ in floribus & ſeminibus.

F. 27

Belilla Lu.

mal.

Arab.

bram.

BELÍLLA.

FIG. 18.

BElilla ling. Bram. *Sravadi*, eſt frutex altitudinis ſeſqui-hominis ſinuoſis ac tortuoſis ramis etiam arbores ſcandens, naſciturque in arenoſis. Fig. 18.

Radix ruffa fibras capillatas emittens.

Caules lignoſi, nodulati ac in ſupremis partibus quadrangulati, fuſci, vetuſtiores cinerei, emittuntque hinc inde ex nodulis ſurculos paſſim binos & binos qui ſe mutuo decuſſant ac anteriora verſus incurvati ſunt; ſurculi teneri rotundi & virides ac piloſi.

Folia quæ in nodulis paſſim bina & bina atque etiam tria vel plures congregatim (ſi ſurculi ex nodulis erumpentes teneri ac novelli adſint) petiolis languidis ſeſquiuncialibus plus minus longis proveniunt, oblongo-rotunda, ad pedem rotundæ oræ; cum cuſpide anguſto in vertice, tenuia, piloſa ac velut lanuginoſa, in recta viroris fuſci, in adverſa clari, habentque coſtam mediam etiam in recta nonnihil eminentem, ex qua coſtulæ in adverſa maxime eminentes ordinate obliquo annulari ductu exeunt ac proxime ad marginem in arcus minores inflexi diſparens, ſuntque inter coſtas intra folia plexus venarum cancelliformes; folia ſapore nullo niſi ſilveſtri.

Flores umbellatim proveniunt in ſummitate ſurculorum in petiolis qui ſupra originem foliorum exoriuntur, ſuntque ſtellulæ quinque foliorum rotundo-cuſpidatorum, qui apice albicante in ſummitate eminent, ac in media una ruga extuberante interius contracta, ac verſus inferiorem partem oris nonnihil inflexa ſunt; interius colorem habent rubicundo-pulchrum ſeu ſcharlatinum, ac in oris albicantem & ſubflaveſcentem ut & exterius, ſuntque piloſi at magis exterius cum piloſo ac flavo umbilico in medio, inſidentque cum pedunculo oblongo, viridi-diluto & piloſo vertici fructus tenelli ſeu calyci qui oblongo-rotundus ſeu craſſiolus, ac quatuor vel quinque parvorum, anguſtorum ac capillaceorum foliorum eſt, ſuntque odoris nullius.

Gemmæ florum oblongæ efformantes capitulum ad partem foliorum quinquangulatum quod prius eſt viride, poſtmodum flaveſcens, ac dein magis & magis albeſcens.

Fructus oblongo-rotundi & minutulis pilis obſiti cum immaturi ſunt virides, cum verò maturi ad flavum vergentes: intus carne denſa, viridi, ſaporis aſtringentis & ſubacidi.

Eſt autem in iis congeries *Seminum* minutulorum, quæ in ea jacent inter carnem viridem velut ſemina piſcium, ac in quatuor ſeries per membranam intermediam albicantem diſtincta ſunt, ſuntque colore viridi cum in ima ſerie coadunata, ſeorſim autem ſingula conſpectui oblata, viridi-diluta, albicantia & transparentia inſtar arenularum, cum matura ſunt colore nigerrimo.

E *Fructibus* iis qui calyce quatuor ſolum cuſpidatorum foliorum florem oblongo pedunculo ejus vertici inſidentem apprehendunt loco quinti folii calycis cuſpidati, juxta umbilicum unum folium oblongum albiſſimum, quod à poſtica parte eſt oræ rotundæ ac anterius contractum parvo & anguſto cuſpide eminens cum petiolo pollicari nonnihil plano, piloſo-viridi-diluto prodit, eſtque illud ad tactum tenue, piloſum, habens nervulos quinque ſubvirides è petiolo anteriora verſus excurrentes, ac in inferiori parte eminentes, qui ſuas quoque venulas ſubvirides laterales emittunt, odoris ſilveſtris.

Sravadi ling. Bram. eſt candidum, quod nomen huic plantæ datum eo quod foliis ſit candidis.

VIRES EJUS.

R*Adix* in decocto data hepati refrigerando humoribuſque pituitoſis expurgandis commoda. Eadem trita cum aqua & peruncta corporis dolorem ſedat, oculorumque rubedinem tollit iis applicata; eadem digeſta & decocta in oleo proficuè ebibitur ab infantibus pro puſtulis in ore, ad quod etiam ſervit decoctum *Corticis* in oleo intus ſumptum. *Foliorum* decoctorum fumus ſeu vapor partium externarum dolorem in iis exceptus ſedat; ſuccus *foliorum* & *fructuum* ſimul oculis inditus nubeculam ſeu etiam pelliculam viſum obtundentem tollit.

FIG. 18.

Mirabilis eſt luſus Naturæ in hoc frutice per varios colores, quibus flores exornantur. Eorum aliqui ſunt pulchro-rubicundi, alii verò albiſſimi: qui flores albi apud Indos tam frequenter comedi ſolent, ac apud nos lingulatum blitum vel beta. Ejuſmodi mutationem florum diverſicolorum in uno caule videmus in *Solano Mexicano flore magno Caſp. Bauhini* in Pin. ſive *Admirabili Peruviana*, cujus flores alii ſunt flavi, alii rubri, alii albi, aliique diſcolores, non ſecus ac in *Belilla* hac. Niſi ſemina differrent, ea haberi poſſet pro ſpecie arboreſcenti.

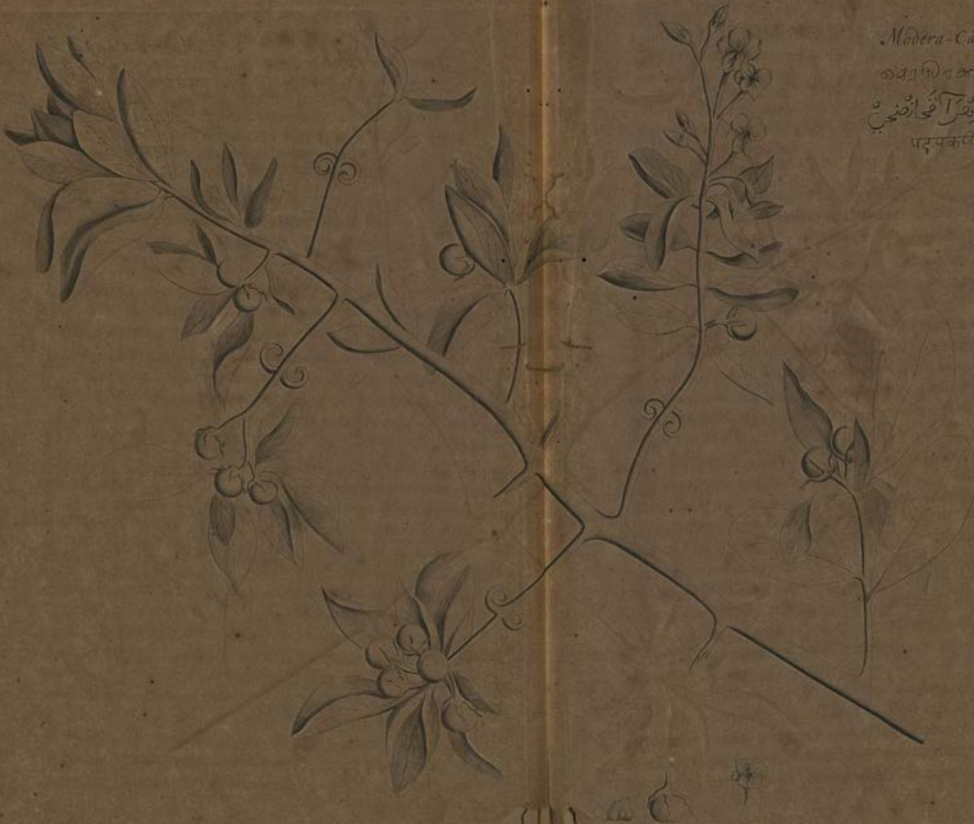
MO-

Madera-Canni lat.

mal.

Arab.

पदयकपी bram.

MODERA-CANNI.

FIG. 19.

EST frutex ex genere virgultorum altitudine duum hominum naſcens in arenoſis. Fig. 19.

Radix craſſa exterius cortice flavo ſeu rufo, qui albicante farina ſeu calce obductus eſt, intus ligno fuſco-rufo, & grati ac aromatici odoris.

Rami ſunt cinereo cortice, quibus ſpinæ unciales lignoſæ transverſæ hinc inde ac inſident.

Folia in brevibus ſurculis qui intervallo ab exortu ferme unciali ad utramque partem lignoſa & ſpiratim intorta barba muniti ſunt, proveniunt & in ſuperiori eorum parte quæ ſupra barbam eſt, & infra quoque ad eorum exortum in brevibus pedunculis appendent, ſuntque oblongo-rotunda & anterius obtuſe cuſpidata, ad petiolum nonnihil ſtricta, virore utrinque communi ſeu claro & in recta parum nitente, habentque ex coſta media quæ etiam in recta nonnihil eminet & maximè in adverſa, coſtulas tenues obliquo annulari ductu exeuntes, quæ ſe intra nervulos tenues cancelliformiter contextos prope marginem amittunt, ſuntque ad exortum duobus foliis cuſpidatis, anguſtis velut auriculis comitata.

Flores in ſummitate ſurculorum foliaceorum pediculis brevibus nondum ſemiuncialibus duo treſve congregatim prodeunt conſiti in calyce viridi-flaveſcente quinque cuſpidatorum foliorum, ſuntque colore flavo & parum nitente conſtantes quinque foliis tenuibus oblongo-rotundis, & venulis tenuiſſime in longum ſtriatis, quæ unguiculis albicantibus calyci inſerta ſunt.

In medio *Stamina* longiuſcula decem ſubflava conſpiciuntur quæ nodulis flavo-rubris dotata ſunt inferiora verſus albicantia in calyce mutuo unita capitulum medium albicans circumambiunt, & cum iis quinque ſtamina parva ſubflava cum viridibus nodulis ſeu apicibus, quæ ex vertice rotundi albicantis capituli prodeunt.

Gemmæ florum calyce ſuo primum involutæ ſunt ac ſex è ſuo calyce erumpentes, in ſuo apice colore ſunt flavo intenſiori.

Fructus rotundæ baccæ ſunt inferiori parte in calyce arcto, qui foliorum quinque cuſpidatorum eſt, profunde inſidentes, ſuntque primum virides, glabri & nitentes, dein flavi & ſubrubri & ſub exteriori pellicula carne valde rubra, denſa, humida, quæ nullius ſaporis, conſtante. In medio oſſiculum albicans, durum in longum venis ſtriatum, parum nuclei continens.

VIRES EJUS.

IN lotione corporis adhibitus humores evocat. *Radix* inflammationibus partium ſedandis & tumoribus reſolvendis confert trita & iis appoſita: eadem præſentaneum remedium eſt pro ictu virulento colubri; uſurpatur quoque pro febribus præcipue infantium, inteſtinorum torminibus, dolore colico & vermium enecatione, eſtque ſudorifera & urinam ciens artuſque corroborans. Ex *Radicis cortice* alexipharmacum contra venena formatur.

FIG. 19.

F *Modera Canni* eſt ſpecies *Caniram*, deſcripta in prima parte de Arboribus, Fig. 37. Nomenque trahit à *Modira* ob ſimilitudinem myſtacum, quos ad ramuſculos producit. Nam vocabulum *Modira* in lingua Malabarica denotat myſtaces.

Curim-Curini lat.
mal.
Arab.
पोकासो bram.

CARIM-CURINI.

FIG. 20.

CUrinì duæ ſpecies, *Carìm-Curinì*, & *Bem-Curinì*. Fig. 20.

Carìm-Curinì, ling. Bram. *Pocſoô*, eſt frutex naſcens in arenoſis.

Radix fibroſa & albicans ac infuſcata ſaporis in cortice ſubamari.

Caules ſurculique viridi-fuſci, geniculati & ſupra ſingulos geniculos extuberantes.

Folia quæ petiolis mediocribus, viridi-fuſcis, languidis, interius planis, bina & bina ac ſe invicem ordine decuſſantia proveniunt, ſunt oblongo-rotunda, ad petiolum contracta, anterius in cuſpidem deſinentia, contextura minus craſſa, mollia, ſuperficie lenia, in recta viroris fuſci & nonnihil nitentis, in adverſa clari, ſaporis nullius, odoris hortenſis.

Ex coſta intermedia *coſtulæ* annulari ductu anteriora verſus exeunt proximè ad marginem ſe viſui ſubducentes, ac in recta etiam eminentes, licet maximè in adverſa, inter eas venæ haud eminentes in adverſa clarius conſpicuæ.

Flores proveniunt ex exorta parvorum & rotundo-cuſpidatorum foliorum quæ ſurculos bina & bina ac ordine denſo & decuſſatò ſurrectim circumſtant, ſuntque viridi-cœrulei, galeati conſtantes tribus foliis viridi-cœruleis quæ ex galea ad unam partem protenduntur, ac pedunculo candido, nonnihil inflexo ac ſuperius nodulato & longiuſculo quo calyci quinque anguſtiſſimorum, viridium & cuſpidatorum ac tenuiter piloſorum & ſtriatorum foliorum inſident, habentque in nodulo pedunculi cui galea cum foliis ex transverſo adſtricta eſt, bicornua eminentia ex viridi ſubcœrulea & ad poſticam galeæ partem unam laciniam tenuem viridem ſubcœruleam dependentem; ſuntque flores odoris nullius, folia in medio interius ſtriata duo oblongo-anguſta & parum cuſpidata, medium quoque oblongum & latum ac anterius rotunda ora. Per pedunculum albicantem transmittitur ſtylus albicans qui in vertice ex germine capſulæ ſeminalis exoritur.

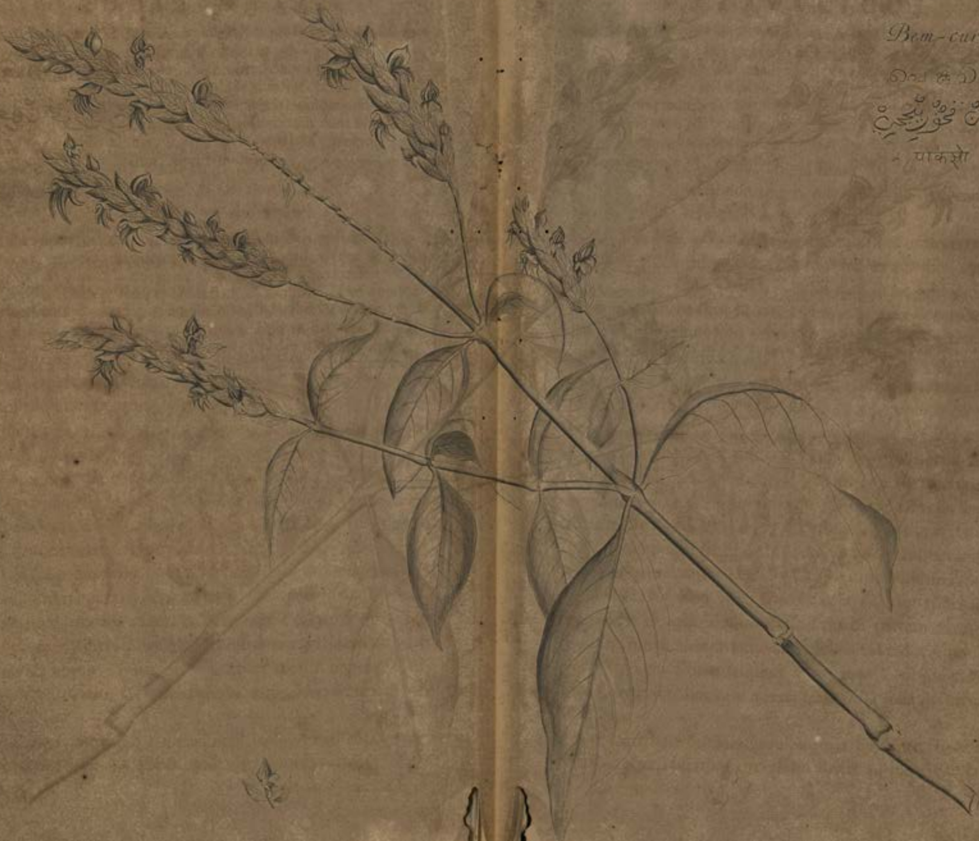
Floribus deciduis ex calyce prodeunt *Caſpulæ* ſeminales quæ plano-rotundæ & cuſpidatæ ſunt ac haſtiformes pediculo oblongo quadrilatero digitali conſtantes cortice viridi, intus lignoſo, ac in medio in longum ſtriati, ut & in oris una ſtria quæ utrinque per mediam ſuperficiem pedis excurrit.

In ſingulis capſulis *Semina* duo ad utrumque latus unum conſita ſunt per interſepimentum medium, quod ex oris capſulæ ubi ſtriata eſt inſtar latæ fimbriæ excurrit à ſe mutuo diſtincta; ſuntque ſemina forma valde compreſſa, rotundiola ac inſtar cordis cuſpidata cum ſuo cuſpide capſulæ cuſpidem reſpicientia, colore primum viridi-albicante, dein magis albicante, poſtmodum cum ſicca ſubflava, ſeu ſubrufo-pallida, ſuperficie ob punctula eminentia maximè cum ſicca ſunt ſcabra, ſaporis nullius.

VIRES EJUS.

R*Adix* decocta & ſumpta ſervit pro doloribus arthriticis; decocta cum oleo & butyro vires adauget; eadem trita & cum oleo de *Sirgelim* data mitigandis podagræ doloribus confert; decoctum ex *Radice* & *Foliis* epotum frangit calculos; eâdem quoque virtute ſunt *Folia* contuſa & ſimpliciter colligata ſuper ventre. *Succus ex Foliis* extractus ſervit pro calculo. *Folia* in decocto data in dyſuria proſunt; eadem epota in aqua calida in tuſſi & doloribus calculi conducunt, quam etiam virtutem habent ſi cum aqua calida ad perunctionem ventris adhibeantur.

BEM-

E. 21.

Bem-curinì Lat.

Mal.

Arab.

पाकसो Bram.

BEM-CURINI.

FIG. 21.

BEm-Curinì, lingua Bram. Davò-Pocsò, à Carim-Curinì non differt niſi in floribus & capſulis ſeminalibus. Fig.21.

Flores hujus proveniunt in ſummitate ſurculorum è nodulis ſupra ex parvis albicantibus cuſpidatis foliis quæ in nodulis ſingulis quatuor numero ſunt & tria magis juncta ad florum exortum, ſuntque hæc folia tenuia & nonnihil tranſparentia ac coſtis viridibus, quæ ex coſta media binæ & binæ excurrunt, ac prope marginem in ſe invicem arcuatim deferuntur, ſtriata, & quidem ex ſingulis nodulis unus prodit floſculus; ſunt autem flores albicantes, odoris nullius, collo minus longiuſculo calyci qui quinque viridium cuſpidatorum foliorum eſt, inſidentes ac cum calyce inſidentes nodis ſurculorum, conſtantes quatuor foliis tenuibus uno folio ex collo ſeu pede ſurrecto quod latiſſimum cochleatæ interius cavitatis & in cuſpidem conſtrictum, tenuiſſimum & tranſparens, in exteriori parte cum coſta craſſiori media utrinque una coſtula quæ verſus cuſpidem inflectitur ex collo ſtriatum tribus foliis cuſpidatis ex collo tranſverſim ad unam partem expanſis, quorum quod medium latius eſt & ſubrubris radiis ac undulis inter colorem album tenuiter variegatum, eſtque collum florum nervis tribus quæ ad tria tranſverſa folia excurrunt, ſtriatum.

Stamina in hiſce floribus duo albicantia folio ſurrecto ex adverſo tractus coſtarum lateralium ſtricte adjacentia ac cum

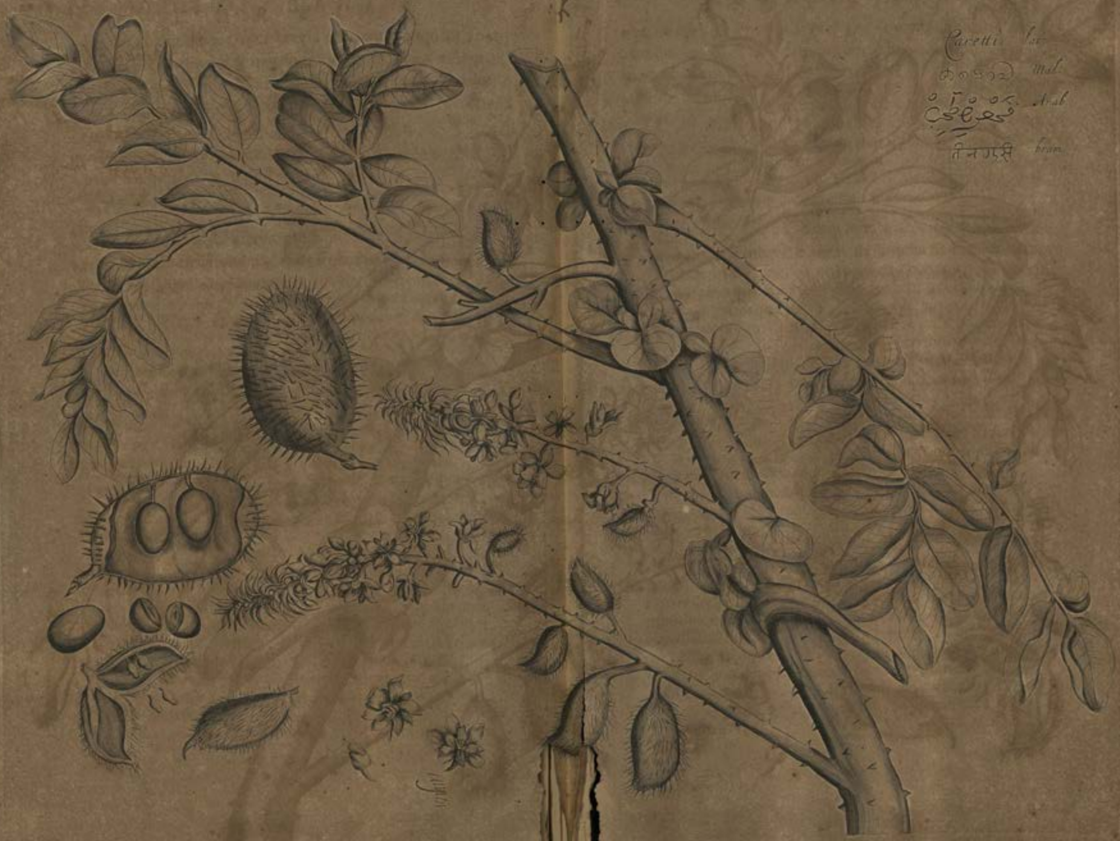
apicibus ſubviridibus, quæ brevia filamenta tanquam appendices demittunt ad ſe mutuo nonnihil arcuatim inflexa, ac cum iis conſpicitur ſtylus ſeu filamentum albicans mediæ coſtæ folii ſurrecti ſtricte accumbens, quod ex globulo oblongo-viridi, qui in calyce eſt, excurrit.

Floribus deciduis *Calyx* ſe claudit, gemmas oblongas ſeminales conſtituens.

VIRES EJUS.

R*Adix* in decocto data ſervit pro febribus ac capitis corporisque malis affectionibus. *Folia* frixa in oleo dein contrita ulceribus ſanandis applicantur.

CA-

Caretti
Mal.

CARETTI.

FIG. 22.

CAretti lingua Bram. *Tiringoéſi*, eſt frutex in inferiori parte caulium repens ſuper terram ad altitudinem unius hominis aſſurgens. Fig. 22.

Radix fibroſa nigricante & tenui cortice, intus ligno albo, odoris nullius.

Stipites virides denſis aculeatis ſpinis in totum muniti intus corculo fungoſo albo.

Folia in ſurculis foliaceis rotundis, tenuibus, viridibus, qui bini & bini ex adverſo in communi ramo prodeunt, ac ad exortum extuberant, breviſſimis petiolis bina & bina & in duabus denſis ſeriebus proveniunt, comitata ad exortum duabus ſpinis quæ rufæ ſeu rubeſcentes & inferiora verſus inflexæ ſunt, ſuntque parva, forma oblongo-rotunda, anterius & ad petiolum rotundo-cuſpidata, verſus interiora nonnihil clauſa ſeu criſpa, textura ſolida, craſſitie mediocri, ſuperficie plana, glabra & tenuia, viroris in recta fuſcioris, in adverſa communis, ſaporis amari & ſubacris, odore nullo niſi ſilveſtri.

Ex coſta media quæ in adverſa tantum extuberat, & cum apice anterius prominet, *Venæ* ſubtiliſſimæ excurrunt, ſuntque in adverſa in qua maxime conſpicuæ venulis cancelliformiter intercurrentibus comitatæ.

Flores ſpicatim proveniunt in ſummitate petiolorum propriorum, qui vel ſolitarii vel bini & terni ſupra ex ſurculorum foliaceorum exortu proveniunt ac longi duas ferme ſpithamas, incurvi, aculeati, inferiora verſus raris pilis obſiti, ſtriati, viridi-diluti, ac in vertice ſpicarum numeroſis foliis anguſtis & cuſpidatis veſtiti ſunt: ſunt autem flores flavi quinque foliorum oblongo-rotundorum ac anguſtorum & à ſe mutuo nonnihil diſtantium, quæ venulis oblique anteriora verſus in longum ſtriata ſunt, unum folium quod minuſculum & latiuſculum eſt ac nonnihil interiora verſus inflexum ſeu cochleatæ cavitatis lineis rubris transverſis variegatum eſt.

In medio *Stamina* decem ſurrecta, albicantia ac viridi-diluta & piloſa ſunt, gerentia quælibet in ſuo vertice apicem flavo-obſcurum.

Calyx eſt quinque foliorum oblongo-rotundorum ac nonnihil denticulis inciſorum, quæ verſus interiora reflexa ſunt, colore viridi-ſubflavo-fuſco.

Gemmæ florum oblongo-rotundæ ſunt ſuperiora verſus nonnihil contractiores, ac viridi-ſubflavo-fuſcæ.

Fructus qui floribus deciduis è calyce erumpunt ſunt echini virides majores oblongo-rotundi, valde plani, ac exterius utroque latere numeroſis ſpinis ſeu aculeis longis acuminatis, rigidis ac ſurrectis obſiti, primum virides, poſtea cinereo-nigricantes, ac duri cum ſpinis ſeu aculeis durioribus, interius ad corticem carne craſſiola viridi, quæ plurimis guttulis hinc inde exundantibus eſt irrigata, obducti, ac lata in medio cavitate.

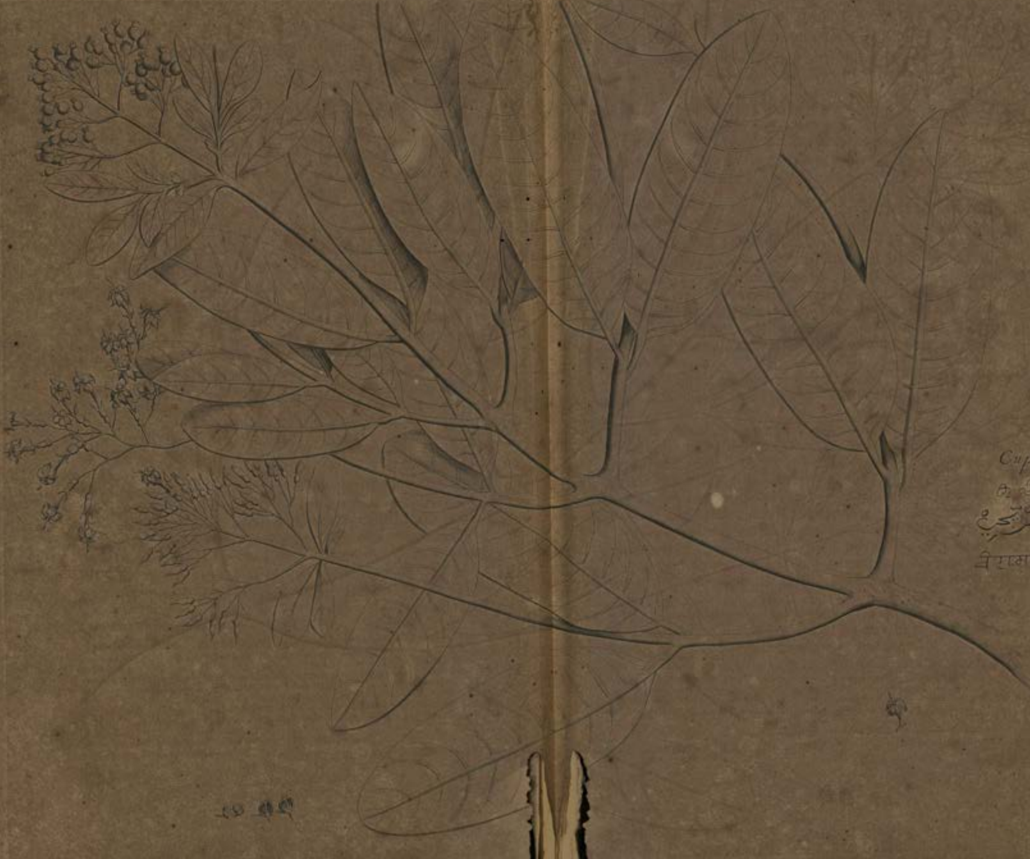
Fabæ in echinis duæ, tres, quatuorve ac etiam ſolitariæ continentur umbilicis tenuibus ac albicantibus dorſo echini, annexæ, ſuntque fabæ oblongo-rotundæ, primum virides maxime verſus umbilicum cum maturæ ac ſiccæ ſunt, cortice duro, albo-cinereo, venuliſque nigris undulantibus ſtriato, intus albiſſimæ.

VIRES EJUS.

R*Adix* & *Cortex* contriti & in decocto dati pro tumore hernioſo conducunt, ad quod etiam ſerviunt *Folia* trita & in lacte acido epota, ſeu etiam ſi una cum Coquo Indico trita ignique admota partibus hernioſis apponantur. *Fabæ* tritæ atque cum lacte Coqui Indici mixtæ pro hernioſis quoque conducunt ventri interiori applicatæ; eædem in pulverem redactæ & cum vino epotæ in hernia quoque proſunt, ac inſuper flatus diſſipant, dolorem colicum ſedant ac ſtomachum debilem confortant, quin & in pulverem toſtæ ac in vino datæ menſtruis mulierum provocandis ſerviunt. Ipſa *medulla fructuum* quoque in calculo prodeſt in pulverem facta & in vino data; in morbis endemiis eodem quoque modo uſurpata.

FIG. 22.

Clariſſimus Carolus Cluſius primus hanc plantam deſcripſit in ſuis Exoticis lib. 3. cap. 15. vel potiùs fructus tantùm ejus, ſub nomine *Lobi ἐχινώδης*: & in eo eum alii ſcriptores ſecuti ſunt, donec Caſparus Bauhinus folia ejus nota faceret ſub nomine *Arboris exoticæ ſpinoſæ foliis lentiſci*. Verùm noſtri Authores præ cæteris laude ſua minimè fraudandi ſunt, quod primi veram delineationem & deſcriptionem totius plantæ prodiderunt. Petrus Pena quoque in Adverſariis ſuis mentionem facit hujus plantæ ſub nomine *Bonduch Indórum*. A. 1674 accepi ejus quaſdam ſiliquas penitus recentes cum ſuis ſeminibus: quæ terræ inſita cum progerminarent producebant duas plantas, quæ repentium ſpeciem referebant, excreſcebantque in palmæ latitudinem: ſed hyemali frigore perierunt, nil obſtante omni cura. Hic *Caretti* non tantum creſcit in Malabar; ſed & in compluribus aliis locis Indiæ, ut & in Braſilia: prout Piſo teſtatur in ſuo libro IV. cap. 42. ubi deſcribitur ſub nomine *Inimbóy*: verùm delineatio ejuſdem nullius valoris eſt. Á Luſitanis vocatur *Silva do praya*.

Cupi
mal.
Arab.

CUPÌ.

FIG. 23.

CUpì, lingua Bramanum *Cità-Matakì*, eſt frutex altitudine unius hominis naſcens in arenoſis. Fig. 23.

Radix albicans & fuſceſcens, fibroſa, cortice ſubamaro.

Stipites & rami cinericei, rotundi, nodulati, ligno albo, corculoque intus flavo, ſuntque rami & ſurculi paulo ſupra nodos bini & bini paſſim prodeuntes.

Folia quæ petiolis curtis, uncialibus, craſſiolis, rotundis, interius planis, viridi-fuſcioribus ac ſtriatis bina & bina proveniunt, ac in ordine ſe mutuo decuſſant, oblongo-rotunda & anguſta, anteriora verſus rotundis oris in cuſpidem tenuiter contracta ac denſæ texturæ, ſuperficie plana, in recta parte viridi-fuſca & nitentia, in adverſa viridi-clara, ſaporis ſubaſtringentis & ſubamari, odore jucundo.

E coſta intermedia *Coſtæ* in adverſa ſolum parte eminentes transverſo parum obliquo, annulari & parallelo ductu ordinate bina & bina exeunt folium in recta ſtriantes, venulis tantum ſubtilibus, nullis vero nervis eminentibus intertextæ.

Flores qui umbellatim proveniunt in petiolis qui in ſuperiori parte ſurculorum paſſim bini & bini oriuntur, albicantes, ex vetuſtate flaveſcentes, odore fragranti & grato, conſtantes quinque vel etiam ſex foliis oblongo-rotundis & tenuiter rotundo-cuſpidatis ac anguſtis & craſſiolis in ſtellæ formam expanſis ac inferiora verſus reflexis, & pede ſeu collo craſſiolo brevi intus cavo calyci quinque anguſtorum & cuſpidatorum foliorum inſidentes; ſunt autem folia venulis haud ſtriata ac in medio in longum pilis interius obſita, in unguiculis interius quoque piloſa & orbiculari orificio piloſo colli inſita.

E medio orificii orbicularis emicat *Stilus* albicans qui ex calycis fundo exortus per collum ſeu pedem florum transmittitur cum oblongo albicante ac ſubflavo capitulo in ſummitate, ac ad unguiculos foliorum inter angulos quos inter ſe relinquunt flamuncula parva, tenuia & ſubflava quinque vel ſex numero pro ratione foliorum prodeunt cum longiuſculis & craſſiolis apicibus ex albicante ſubflavis, qui etiam in flore vetuſtiori flaveſcente rubra linea ſtriati ſunt.

Calyx eſt quinque vel ſex cuſpidatorum viridium foliorum.

Gemmæ florum ſunt forma cylindrica.

Fructus umbellati prodeunt in collo calycis, ſuntque parvi ac duri, rotundi adinſtar pyrorum lauri noſtræ, colore primùm viridi, poſtea nigricantes, nullo excepti calyce, ſed in vertice umbilico quinque cuſpidum coronatim cincti, ſuntque maturi ſaporis ſubdulcis & in eduliis.

In hiſce fructibus ſunt ſeptem, octove plus minus *Semina*, quæ in medio interſepimento quod fructum in longum ſecat, in duos ordines ſunt diſtincta, ac ad ſe invicem alia in inferiori, alia in ſuperiori parte fructus conſita, ſuntque figuræ triangularis duobus lateribus & uno rotundo circumſcripta, primùm colore viridi, dein rubro-fuſco ac poſt nigricante.

Hic frutex bis in anno tempore pluvioſo & æſtivo dat flores.

VIRES EJUS.

F*Olia* & *Fructus* ſimul triti & permixti cum lacte mulieris ad perunctionem partium affectarum puſtulis natis in pedum & digitorum articulis adhibentur.

Cattu-ſchiragam lat.

[illegible] mal.

كَاطُوْ جِيْرَكَامْ Arab.

कळाजीरे bram.

CATTU-SCHIRAGAM.

FIG. 24.

Cattu-Schiragam, lingu. Bramanum *Calageri*, eſt Fig. 24. frutex ad altitudinem unius hominis aſſurgens naſcensque in arenoſis.

Radix brevis recta in orbem una faſcia albicantium ac glandulosarum fibrarum, quæ condenſis pilis inter ſe implexæ ſunt, veſtita ſapore ſubamaro.

Stipes qui ex radice unus exſurgit, rotundus, craſſus unum ferme pollicem, ſurrectus ſurculos ſuos magis ex ſuperiori parte emittens, cortice viridi-diluto, ligno ſub cortice ſubrubro, in medio corculo cavo ſeu fungoſo & albicante, lignoque quod corculo proximum molli, humido, ſubviridi.

Folia quæ ſtipitem ejusque ſurculos inveſtiunt, ſubinde parvis foliis quæ ex eorum origine oriuntur comitata, ſunt forma oblongo-anguſta, in inferiori parte lateribus ſtrictis, anteriora verſus in mucronem acutum deſinentia, in margine dentibus acuminatis inciſa, excepto eo qui anterior eſt verſus cuſpidem, & ubi in inferiori parte lateribus ſtrictiſſimis ſunt, contextura autem tenuia, languida, in ſuperficie raris, tenuibus pilis obſita, ac in utraque parte ad tactum ſubaſpera, in recta parte virore fuſco, in adverſa claro, & ſapore plane amaro.

Ex coſta media quæ etiam in recta parte nonnihil eminet ac in ea plana eſt, *Coſtæ* oblique ac arcuato ductu exeunt etiam in recta nonnihil eminentes, ac cum ſuis ramulis prope marginem in ſe invicem ac in dentium apices incurrentes, ſuntque comitatæ nervulis qui adverſam partem folii cancellatim pertexunt.

Flores parvi ſunt prodeuntes plures ſimul cum pedunculis viridi-dilutis ex ſuperiore parte folioſorum capitulorum, ſuntque purpureo-rubro-diluti inciſi quinque cuſpidatis foliis quæ arcte clauſa ſunt circa medium viridi-dilutum ſtylum, ex quo tanquam thecula emicat filamentum tenue, albicans ſuperne bifurcatum, ſuntque flores odoris nullius.

Semina quæ in folioſis capitulis numeroſa continentur oblongo-rotunda ac anguſta in longum ſtriata, inferius in cuſpidem ſtricta, ac cum cuſpide baſi capituli inſerta, ſuntque ſingula ſuperne in orbita penicillo longiuſculorum, albicantium & ſubflavorum pilorum, ex cujus medio unus floſculus cum ſuo pedunculo viridi-diluto emergit, circumdata; ſemina autem primum albicantia, dein ſubrubra ac cum ſicca ſunt coloris ruffi.

Hic frutex ſemel fert flores tempore pluvioſo.

VIRES EJUS.

PRo puſtulis corporis ſi contrita cum oleo coquatur, ac cum ejus decocto fiat perunctio: in febre ex colera oborta confert delibutio capitis cum *ſucco* qui ex ea trita expreſſus eſt. *Semina* in pulverem redacta & cum aqua calida epota pro tuſſi dantur, ac flatibus tollendis ſerviunt, uti & enecandis vermibus in infantibus, pelluntque ventris dolores ac uriram cient, partique affectæ podagra vel doloribus ex frigore obortis, commoda facta ex eis perunctione cum aqua calida.

F. 25

Peragu. lat.

പെരുക mal.

بجهراغجو .. Arab.

पेरुकेके bram.

PERAGU.

FIG. 25.

PEragù, lingua Bram. *Saikilò*, eſt frutex altitudine trium pedum naſcens in arenoſis. Fig. 25.

Radix fibroſa eſt colore flavo ſeu rufo, ſaporis ac odoris nullius.

Stipites & *Surculi* rotundi in ſummitate quadrangulati, ac in unoquoque latere una ſtria ſulcati, vetuſtiores cinerei, ſub cruſtula cinerea virides, teneriores ex viridi ſpadicei & tomentoſi.

Folia petiolis rotundis, viridi-dilutis ac interius ſtriatis, tenuiter piloſis ſeu tomentoſis in ſurculis bina & bina proveniunt, quæ ſuperiora ſunt in ordine proxime inferiora oblique decuſſant; ſunt autem forma inſtar cordis humani ac anterius cuſpidata, craſſa ſuperficie piloſa lanugine obducta ac inſtar *Veluti* lenia, virore communi in adverſa dilutiore, ſapore ſubamaro.

Ex coſta ad petiolum utrinque duæ *Coſtæ* exeunt & ſupra hinc inde plures alii exſtantes in parte adverſa atque etiam in recta conſpicui diffundentes plurimos nervulos transverſos qui in ſuperficie adverſa exſtantes eam inæqualem reddunt ac in recta tractuum ſuorum veſtigia relinquunt.

Flores bini & bini proveniunt petiolis rigidis oblique ſurrectis in ſurculorum ſuperiori parte hinc inde ſupra ex origine parvorum ac ſe mutuo in ordine decuſſantium foliorum, quæ quidem cum majoribus forma conveniunt, at longe minora manent, & minora ſunt quo apici ſurculi propiora.

Sunt autem flores candidi conſtantes quinque foliis oblongo-anguſtis ad unam magis partem conſitis, quæ in medio una vena aliis nonnullis conſpicuis ſtriata ſunt, inſidentque pediculo albo ſubflavo calyci amplo laxo quinque foliorum cuſpidatorum, quæ in medio anterius nervulis ſtriata ſunt.

E medio florum quatuor *Stamina* tenuia, candida, longa cum nigricantibus ac incumbentibus lunulatis apicibus ad eam partem verſus quam folia minus ſita ſunt adjacentia & verſus folia nonnihil inflexa; ac cum hiſce unus ſtylus tenuis, candidus, in ſummitate viridis ac bifidus prodiens è primordio fructus, quod ex calycis orificio ſe exerit. Flores odoris ſunt gravis maleolentis.

Calyx quinque oblongorum cuſpidum, exterius viridis, interius albicans.

Gemmæ florum rotundiolæ, primum ſubflavæ, dein albicantes.

X Flori-

Floribus deciduis ſuccedunt *Baccæ* ſingulæ à calyce laxo primum in totum comprehenſæ, dein è calyce ſtelliformiter expanſo ac exteriora verſus reflexo emicantes, ſuntque primum virides, dein ex viridi-fuſco cœruleſcentes, poſt cum plane maturæ nigræ & nitentes, cortice tenui intus parum ſucculentæ, ac comeſtæ nonnihil adurunt.

Semina quæ fructus in totum replent ac in ſingulis duo, tria, vel etiam unum numero, una parte rotundiola, altera plana vel duobus planis lateribus conſtantia, in latere rotundo nervulis eminentibus cancellatim ſtriata ac colore cùm ſicca ex rubro nigricante.

VIRES EJUS.

R*Adix* proficua eſt pro lienteria & inteſtinorum torminibus & dolore colico in lacte acido vel etiam vino data. Eadem in pulverem redacta ad puſtularum exſiccationem confert. *Foliorum* ſuccus epotus lumbricos in ventre enecat.

Nalugu lat.
mal.
Arab.
bram.

NÁLUGU.

FIG. 26.

NÁlugu lingua Bramanum *Dinò*, eſt frutex ad altitudinem duûm hominum aſſurgens naſcenſque in arenoſis. Fig. 26.

Radix fibroſa cortice rubeſcente ac fuſco qui intus eſt albicans, corculo in medio ligni ſubrubro.

Rami & *Surculi* nodoſi, ſuperiores angulati, virides, ligno pauco maximè ad corticem & in filamenta fiſſili, corculo intus molli.

Folia in ſurculis qui ad exortum extuberant, brevibus, rotundis, craſſiolis ac interius ſtriatis petiolis bina & bina proveniunt, iiſque paſſim quinque, etiam tria & ſeptem, quorum unum ſemper in ſummitate eſt, appendent, ſuntque ſurculi hi foliacei, punctulis aſperi, ut & petioli foliorum, ac in ſua origine ad nodos ramorum tuberculis viridibus ac rubeſcentibus, turgidi & interius in angulum extenuati ac à primo pari foliorum ſulco ſtriati; folia autem forma oblongo-rotunda ſunt; anterius parum contracta ac cuſpide anguſto brevi eminentia, in margine rotundis denticulis inciſa ac criſpa lateribus verſus interiorem partem contractis, textura denſa, duriola, viroris in recta parte fuſci & nitentis; in adverſa clari, ſaporis adſtringentis ac ſilveſtris.

Ex coſta quæ in adverſa parte & nonnihil in recta eminet *Coſtæ* ferme binæ & binæ in adverſa maxime, minus vero in recta eminentes obliquo annulari ac parallelo ductu proxime ad marginem exeunt ac reflexa in ſe invicem incurrunt, ſuntque condenſis tranſverſis venulis quæ in utraque ſuperficie conſpicuæ ſunt, intertextæ, quæ proximæ origini ſurculorum ſunt folia minus longa ſunt cæteris, eſtque folium quod in ſummitate ſurculorum eſt omnium maximum, ac anterius rotundioris oræ.

Flores umbellatim proveniunt in petiolis planis qui in medio ſtriati ac ex punctulis ſubaſperi ſunt, ac è nodulis caulium erumpunt; ſunt autem flores parvi ac quinque foliorum acuminatorum, quæ inferiora verſus reflexa ſunt, coloris albicantis ac viridi-diluti; ex medio florum eminet capitulum album, quod in vertice decem denticulis brevibus emicat in ſe ſtylum parvum cum globulo viridi-diluto, ex quo prodit, in ſe recondens.

Calyx florum parvulus eſt conſtans foliis quinque cuſpidatis, viridi-dilutis, quibus arcte florem apprehendit.

Fructus qui in umbellis ſunt forma plano-rotundi, primum virides, dein cum maturi ſunt cæruleo-nigri, carne intus ſucculenta, cujus ſuccus eſt cæruleus ac nonnihil unctuoſus; comeſti os adurunt, punguntque.

Semina quæ intus continentur octo, novem in orbem uno ſimplici ordine ſita ſunt, ac mediante carne fructus à ſe mutuo interſtincta, ſuntque trium laterum, quorum duo plana ac unum rotundum & coloris ruffi.

Bis hic frutex in anno *Flores* fert tempore pluvioſo & æſtivo.

VIRES EJUS.

R*Adix* in decocto data dolores ſtomachi compeſcit uti & dolores colicos & inteſtinorum tormina. Decoctum ex *ligno* epotum ſedat ſitim in ægrotis. *Folia* trita & igne toſta vertiginem & debilitatem capitis tollunt iis appoſita. *Foliorum* decoctorum vapor exceptus proficuus eſt pro dolore arthritico. *Succus ex Foliis* teneris expreſſus & epotus ſtomachi concoctionem adjuvat. Ex *Foliis* teneris tritis cum oriza & aſſis paratur cibus in forma placentulæ, qui infantibus datur in curſu ſimplici.

F. 27.
Niruri lat.
Mal.
Arab.
पानणई bram.

NIRÚRI.

FIG. 27.

NIruri lingua Bramanum *Páne-poì*, eſt frutex altitudine ſeptem & octo pedum naſcens in arenoſis. Fig. 27.

Radix in brachia diviſa, ac fibris capillaceis veſtita, ligno duro ac cortice adſtringente, qui ſub cruſta fuſcâ ruber eſt.

Stipites ac rami cortice ruffo qui ſaporis ſubdulcis & adſtringentis; è ramis hinc inde prodeunt ſurculi ſeu petioli foliacei valde tenues & virides ac tenuiter piloſi, quibus folia breviſſimis petiolis hinc inde alternatim ex partibus adverſis appendent, ſunt autem folia parva, oblongo-rotunda, tenuia, plana, glabra, in recta parte virore fuſco, in adverſa claro, ſaporis nullius, niſi quod diutius maſticata tenuiter pungant.

E media coſta *coſtulæ* tenues exeunt ac ex iis *venulæ* ſubtiles venulis cancelliformiter intra folium contextis comitatæ, ſuntque folia quo magis ab origine petioli communis recedunt, eo majora.

Flores proveniunt in ſurculis foliaceis ſupra ex origine foliorum in brevibus ac tenuiſſimis petiolis, ſuntque parvuli conſtantes quinque foliis rotundis, inferiori parte rubris, in anteriori ora albicantibus.

In medio eſt *ſtylus* viridis, craſſiolis primordium fructus cum duobus ſtilulis ex adverſo oppoſitis ac cinctus ad orificium florum quinque flavis nodulis.

Gemmæ florum rubræ & ſuperius albicantes.

Fructus forma plano-rotundioli, primum virides, poſtea cœruleo-nigri, ſapore ſubdulci & ſubaſtringente, intus cum maturi ſunt ſucco aqueo cœruleo repleti.

In hiſcè parva ſemina quæ anguſta ſunt continentur, quæ angulata ſunt & quidem trilatera duobus lateribus planis in uno rotundo circumſcripta, primum viridia, cum matura ſunt nigricantia, pulpa ſucculenta intus cœrulea.

VIRES EJUS.

RAdix ſervit pro inflatione ventris vel etiam alicujus partis tumefactione trita & appoſita in modum placentulæ. *Folia* apoſtematis maturandis ſerviunt trita & cum lacte acido iis appoſita, ad quod etiam conducit *Foliorum* & *Corticis* ſimul tritorum cum aqua calida lotio.

FIG. 27.

Hæc planta, quantum ſciam à nemine alio deſcripta eſt, haberique poteſt pro ſpecie *Vitis Ideæ*, ob ſimilitudinem foliorum & fructuum. D. Jacobus Breynius deſcribit in ſua Centuria Exotica cap. 4. hujuſmodi fruticem ſub nomine *Fruticis Indici Bacciferi, Vitis Ideæ ſecundæ Cluſii foliis*, in multis rebus cum *Niruni* convenientem, in tantum ut dubitare nequeam, quin una eademque planta ſit, cum altera alteri formâ non ſit diſſimilis.

HUM-

T. 28.
Hummatu. Lat.
Mal.
Arab.
Bram.

HUMMATU.

FIG. 28.

HUmmatu tres ſpecies ſunt, una ejus nominis, altera *Nila-Hummatu*, & tertia, *Mudela-Nila-Hummatu*. Fig. 28.

Hummatu ling. Bram. *Dotirò*, eſt frutex altitudine quinque, ſexve pedum, naſcens in arenoſis.

Radix fibroſa & capillata cortice albicante, ſaporis nullius, corculo intus viridi & aqueo proxime ad corticem lignoſior.

Stipites virides & nonnihil rubeſcentes intus quoque parum lignoſi, ac corculo viridi & aqueo.

Folia quæ in ſurculis in nodulis longis, rotundis, craſſiuſculis, viridi-dilutis petiolis interiori parte tenuiter rubeſcentibus proveniunt, majora, anterius cuſpide longiuſculo eminentia, in oris in cuſpides ſeu angulos ſinuata, ad petiolum latitudine majori, inde ſenſim contractiori, unò latere ex inferiori parte petioli producta, tactu lenia & fractu facilia.

Ex coſta quæ craſſiuſcula eſt & in recta nonnihil, maxime autem in adverſa eminet, hinc inde *coſtæ* exeunt etiam in recta parte nonnihil eminentes ac in cuſpides incurrentes, atque inter haſce coſtas *venulæ* in adverſa tenuiter eminentes transverſim diſtributæ ſunt, quæ rectam partem tractu ſuo ſtriant, ſuntque folia in recta virore fuſco & ſurdo, in adverſa clariori & parum nitente, in coſtis magis claro, odore gravi & maleolente.

Flores qui ſupra ex origine foliorum petiolis uncialibus, craſſiolis ac viridi-dilutis exoriuntur grandes ſunt, campaniformes, uni folii, in totum candidi, oblongo collo, labris rotundis ac in quinque angulos complicatis, habentque cuſpidem anguſtum è ſingulis angulis eminentem, ac in medio labro inter duos angulos ſito una plica ſe criſpant; odore ſunt debili haud injucundo; qui liliorum odoris æmulus, ſuntque folio craſſiolo ac denſæ texturæ ad calycem in collo quinque lateribus circumſcripti, in quibus ſingulis exterius tribus coſtis in longitudine ſtriati.

Inferius è collo campanæ quinque *Stamina* candida & ſurrecta exſurgunt, quæ planos latoſque & ſurrectos apices gerunt: ſunt autem ſtamina parte ſuperiori ad apices rotunda & libera, inferiori angulata & ſtriata, ac angulis laterum colli arcte affixa, cum ſta-

minibus ſtylus albicans prodit rotundus ac liber ex vertice capituli albicantis, quod principium fructus eſt, ac in orificio calycis ſitum, erumpens.

Calyx oblongus & viridis laxe collum florum circumſidens, ſuperius quinque cuſpidatis foliis inſectus ac quinque coſtis, quæ in foliorum cuſpides incurrunt, in longitudine ſtriatus.

Fructus rotundi aculeiſque longis ac rigidiuſculis in totum obſiti, colore etiam cum maturi ſunt viridi, intus pulpa albicante, ſuntque calyce rotundo & laxo, ac verſus exteriora reflexo ſuccincti.

Semina in fructibus conferta ſunt in quatuor capſulis oblongis, quæ per interſepimenta ex medio ſtylo ad corticem excurrentia à ſe mutuo diſtinctæ ſunt in ſuis ſeriebus diſpoſita, ac pulpa tenui intercepta; ſunt autem ſemina plana & ſcabra, una parte ubi nonnihil craſſiora ſunt, rotundiola, altera rectiori ora, colore flava ſeu ſubruffa, cortice duriolo, pulpa alba quæ ſapore ſubdulci.

Toto anno maxime autem tempore pluvioſò hæc planta fert *Flores*.

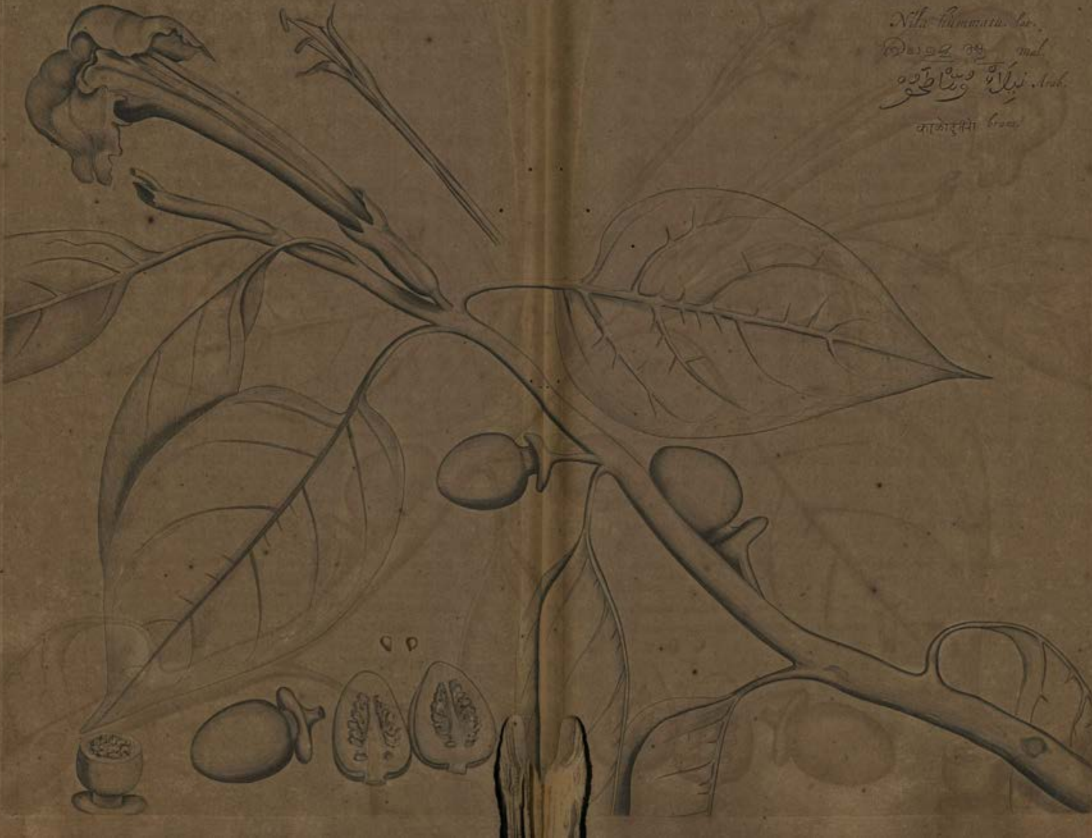
VIRES EJUS.

TRita & mixta cum oleo *Sirgelim* membris tumefactis humoribus imponitur. *Succus Foliorum* expreſſus & mixtus cum ſaccharo dicto Luſitanice *Jagra de cana* confert pro morbo ſacro parte affecta cum eo uncta: *ſemina* ad tria numero ſumpta conducunt in febre frigida; eadem trita & mixta cum aqua in qua macerata fuit oriza, membris tumefactis commodè imponitur.

FIG. 28, 29, 30.

Tres ſpecies *Hummatu* ab Authoribus noſtris deſcriptæ differunt ut plurimum forma foliorum & fructuum: ſunt verò omnes ſpecies *Daturæ*; quod demonſtrant flores & ſemina. Chriſtophorus Acoſta quoque in Aromat. cap. 53. mentionem injicit triplicis *Daturæ*, diſcrimine potiſſimum poſito in colore florum. Cæterum omnes ſunt ſpecies *Stramonii*, creſcentes in variis locis Orientalis & Occidentalis Indiæ. Fruticibus perperam accenſentur, cùm ſint herbæ, quæ primò anno ſuæ ſationis flores & fructus producunt, quemadmodum Cluſius animadvertit in ſua annotatione ad ſupra citatum caput Acoſtæ, & nos ipſi ex propriâ experientiâ obſervavimus. Caſparus Bauhinus in Pinace hanc plantam annumerat ſpeciebus *Solani*, eamque appellat *Solanum fœtidum pomo ſpinoſo oblongo*, & ſecundùm teſtimonium Acoſtæ appellatur in Malabar. *Vmata-Caya*, quod non multum abludit à voce *Hummatu*. Quam periculoſus ſit ſeminum *Daturæ* uſus internus, & quomodo ea homines ſenſibus privent, de eo vide citatum caput Acoſtæ.

NI-

Nila-Ummatu. lat.
mal.
Arab.
bram.

NÍLA-HUMMATU.

FIG. 29.

NIla-Hummatu quæ eſt ſecunda ſpecies *Hummatu*, ling. Bram. *Calò-Dotirò*, eſt ſuffrutex altitudine unius hominis, naſcens in arenoſis. Fig. 29.

Radix quoque fibroſa, albicans & capillata.

Stipites cortice exterius purpureo-cœrulei ſeu purpureo-rubri & nigricantes.

Folia quæ minora prioris ſpeciei foliis petiolis interius purpureo-rubeſcentibus appendent, ſuntque oblongo-rotunda, ac anterius cuſpidata uno latere ex inferiori parte petioli producta, margine æquabili maxima ferme ad medium latitudine, tactu lenia & fractu facilia, coſtis quæ obliquo & annulari ductu ex media exeunt ac *venulas* etiam transverſas emittunt, in adverſa ſtriata, odore quoque gravi; in foliis tenerrimis adverſa pars ex rubro in totum nigricans, interior viridis.

Flores ejuſdem formæ, ſed colore in totum ex cœruleo-purpureo-rubro-fuſci, qui in calyce magis fuſceſcit, cum in gemmis ſunt, pars interior campanæ albicat, at exterior quoque in totum purpureo-rubra eſt.

Fructus oblongo-rotundi, alii glabri, alii gemmulis hinc inde rigidis & valde nitentibus ac purpureo-rubris obſiti, colore primum viridi, qui in purpureo-rubrum fuſceſcit.

Calyx quoque rotundus, ſed minor & fructui minus proxime adſtans.

Semina ejuſdem formæ ac coloris.

Toto quoque anno & maxime tempore pluvioſo fert *Flores*.

VIRES EJUS.

DEcocta proficua eſt pro membrorum doloribus vel pro eorum induratione in ablutione corporis, uti & pro febre frigida ſi

cum ejus decocto in oleo corpus ungatur; ad quod etiam ſervit radix eodem modo uſurpata. *Folia* trita cum calce ſerviunt pro pruritu corporis facta perunctione. *Foliorum* & *Fructuum* decoctum cum oleo dolores corporis mitigat eodem modo adhibitum. *Fructus* contuſi & tuti demptis ſeminibus perbelle ſanant apoſtemata & carbunculos iis appoſiti. *Semina* largius ſumpta ſoporem inducunt, ac periculoſa eſt eorum ſumptio necem adferens; hæc in virtute prima eſt excellentior.

F. 30

Mudela-nila-hummatu. lat.

mal.

Arab.

bram.

MUDELA-NILA-HUMMATU.

FIG. 30.

MUdela-Nila-Hummatu quæ tertia ſpecies eſt *Hummatu*, lingua Bramanum, *Vallò-Dótiro* à *Nila-Hummatu* non niſi in floribus differt, *Flores* namque hujus ſunt oblongæ campanæ duplicatæ vel triplicatæ, quarum interior ex exteriori, quæ latiori orificio eſt, emicat, ac ſecunda ex prima quæ exterior eſt duos ferme transverſos digitos, tertia ex ſecunda ferme tres; ſunt autem ſingulæ campanæ inferius ex calyce laxo oblongo-rotundo prodeuntes minus lato orificio quam ſimplices campaniformes flores *Nila-Hummatu* in orificio quinque cuſpidibus oblongioribus eminentes ac medio intra duos cuſpides intervallo una plica corrugati; earum duæ exteriores verſus cuſpides ſingulos ex calyce in longum tribus nervulis parallelis tenuiter eminentibus ſunt ſtriati, interior autem ad ſingulos cuſpides uno nervo eminente & duabus venis parallelis, colore quoque exterius ſunt ut *Nila-Hummatu* rubro-fuſco-purpuraſcente, interius autem ubi teneriores albicante ſurdo, & in inferiore parte quæ in calyce eſt ex albicante ſubflavo, cum vetuſtiores ſunt etiam interius nonnihil purpuraſcentes, non vero adeo plene ut *Nila-Hummatu*. Fig. 30.

Intra haſce campanas ubi ſe arcte in collo apprehendunt, etiam oblongo-anguſta *Foliola*, quorum alia ſuperne, alia inferne exoriuntur exteriori ſuperficiei interioris campanæ arctius annexa, parte exteriori quoque rubro-fuſca-purpuraſcentia, interiori albicante conſpiciuntur.

In medio intra orificium interioris Campanæ quinque quoque *Stamina* rotunda rubro-purpuraſcentia cum oblongis, ſurrectis apicibus ut in *Nila-Hummatu* proveniunt, parte inferiori qua quadrata, ſtriata, piloſa & candida collo campanæ annexa & agglutina-

ta, ac cum iis ex orificio calycis prodit *ſtylus* in totum purpuraſcens ſuperne craſſior ex capitulo oblongo, nigricante purpureo, quod rudimentum fructus eſt, emergens.

Calyx quinque cuſpidibus quoque eminet ac verſus ſingulos cuſpides uno nervo eminente in longum ſtriatus, eſtque coloris rubro-nigricantis purpurei.

Apud hoſce medicos non eſt in uſu.

ERI-

T. 31.
Ericu Lat.
Mal.
Arab.
पुवे Brahm.

ERÍCU.

FIG. 31.

ERicu duæ ſpecies, una ejus nominis, altera *Bel-Ericu*. Fig. 31.

Ericu lingua Bram. *Roey*, eſt frutex in totum lacteus altitudine quinque, ſexve pedum; naſcens in arenoſis.

Radix fibroſa ac ſubruſa, conſtatque cortice lacteo, intus albicante.

Stipites minus lignoſi, lactei & virides ac albicante farina conſperſi.

Folia bina & bina proveniunt pedunculis curtis & craſſis, viridi-dilutis in una parte rotundis, in interiori planis, quæ ſuperiora ſunt ordine proxime inferiora decuſſant: ſurculi dum magis excreſcunt, foliis ſuis in inferioribus partibus nudantur aliis ex ſuperioribus ſeu tenerioribus erumpentibus.

Sunt autem folia oblongo-rotunda, verſus petiolum contracta, anterius rotunda ora ſeu etiam cuſpidata, rotundo-plana, lenia, lactiplena ut in pediculis, craſſa, fractu facilia, ac manſa os adurunt, viroris communis, farina in adverſa albicante conſperſi, odore gravi.

Ex coſta intermedia in adverſa *Coſtæ* craſſæ & alte eminentes obliquo ferme parallelo arcuato ductu anteriora verſus procedunt, ac à margine reflexæ in ſe invicem deferuntur, *venulas* tranſverſas raras intra folium diffundentes.

Flores qui in caulibus longis, craſſis, rotundis, viridibus, rigidis ac ſurrectis umbellatim ſeu congregatim in vertice ſurculorum proveniunt; ſunt ſtellæ ex albo purpureo-rubeſcentes, conſtantes quinque foliis cuſpidatis odoris debilis haud injucundi æmulantis odorem liliorum, ſuntque folia craſſa ac velut conduplicata & rigida proxime ad cuſpidem uno brevi ſulco qui exterius extuberat interius ſtriata, ac cum ſuis oris & cuſpide cum vetuſtiora ſunt verſus exteriora inflexa; color iis ac cuſpides interius ex albo purpureo-ru-

beſcens, verſus calycem magis albicans & minus rubeſcens, exterius ſub oris pallidior & magis albicans.

In medio florum ſe erigit *Stylus* rotundus ac purpureo-dilutus cum quinque pedunculis qui ſtylo medio ex adverſo angulorum foliorum circumſtant ac annectuntur: ſunt autem pedunculi plani ac è medio ſtylo late excurrentes ſuperius rotunda ora inflexi, & duobus cornibus ad ſummitatem extuberantes ac inferius ſpirali ductu intorti ex membranis conduplicatis conſtantes, ad oras craſſiores & purpureo-cærulei, in una parte ubi ſpiratim intorti ſunt craſſitie maxima, & purpureo-pallidi ad ſtylum medium tenuiſſimi & albicantes: in vertice ſtylus orbiculo ſtelliformi ac viridi-diluto, quod quinque punctorum eſt, ac ſingulis punctis recta in medio duorum pedunculorum eminet, coronatus eſt.

In medio ſtylo ad ejus exortum duo *Globuli* rotundioli, virides ac parte qua ſibi mutuo adjacent nonnihil plani qui rudimenta fructus ſunt, conſiti ſunt; ex hiſce globulis duo filamenta albicantia, ex ſingulis unum, emergunt, quæ per ſtylum velut theculam ad orbiculum ſtelliformem tranſmittuntur, & ſuperiori parte conjuncta ſunt.

Calyx cui ſtellæ inſident foliorum eſt quinque rotundiolorum, acuminatorum ac craſſiolorum colore albicante, ſuntque flores lactei præſertim in ſtylo & in petiolis.

Gemmæ florum ſunt nonnihil cuſpidatæ ac quinque laterum, quæ inferiora verſus plana ſunt & verſus ſummitatem in angulos quinque extuberantes contracta.

Fructus petiolis craſſis ac valde rigidis & intortis inſident ſæpe bini juncti, ſuntque oblongo-rotundi & cuſpidati, ac in una parte rotundo dorſo extuberantes in quo ſutura in longum ex petiolo ad verticem ſtriati, in oppoſita parte planiores, ac hinc inde lacunoſi & inæqualis ſuperficiei, ſuntque cortice viridi qui interius lacteus; intus eſt capſa ſeminalis oblonga quæ à cortice exteriori laxe circumdatur, conſtans cotice rigido, duriolo, craſſo, viridi, qui exterius filamentis viridi-dilutis longis ac inter ſe intricatis pertextus ac cortici exteriori laxe annexus eſt.

Semina quæ ſub cortice interiore jacent, ſunt valde plana, rotundiola, inter ſe ſquamatim ſeu ſcutelliformiter poſita ac

ad

ad interiora nonnihil incurvata, primum viridi-diluta ac limbo albicante ſeu viridi-dilutiore in oris, dein magis flaveſcentia, habentque parte qua cuſpidem fructus reſpiciunt oculum in ora, cui penicillus filamentorum tenuium argenteorum inſidet; quæ cum fructus immaturior eſt in oblongis capſulis apertis membranaceis, quæ in longitudine fructus ac ſibi mutuo parallelæ ſitæ ſunt, ac medio corculo viridi-diluto & fungoſo circumpoſitæ, includuntur, ex quibus poſtea cum fructus grandior evadit, erumpunt.

Hic frutex in anno ter *Flores* profert.

VIRES EJUS.

EJus decoctum cum oleo in unctione partis affectæ podagra juvat. *Radix* in decocto data confert pro febre frigida; eadem quoque ſervit pro tumoribus mulierum quos habent poſt partum; eadem cum aqua adhibita in lotione partis morſæ à colubro dicto *Cobra capella*, juvat; ſimpliciter maſticata pro doloribus dentium confert. *Succus Foliorum* extractus ac cum oleo decoctus parti affectæ doloribus arthriticis conducit, ad quod etiam ſervit ſi folia cum oleo peruncta & ad ignem calefacta apponantur.

BEL-ERICU.

BEl - *Ericu* quæ altera ſpecies *Ericu* eſt, ling. Bram. *Davì - Roey*, à priori non differt niſi quod flores in totum albi & candidi ſunt, atque in vertice ſtyli etiam coronati ſtellari orbiculo viridi.

Bel-Ericu eſt *Ericu* album, ut & Bramanis *Davi-Roey*,

Bel-Ericu Malabaribus ſic dicta quod habet flores albos, nam, *bel* eis eſt *albus*.

VIRES EJUS.

TRita & cum oleo de *Vépu* decocta in unctione partis affectæ podagra prodeſt. *Radix* & *folia* trita & in lacte data ſerviunt pro venenato morſu gliris; eaſdem quoque cum *Ericu* virtutes habet.

FIG. 31.

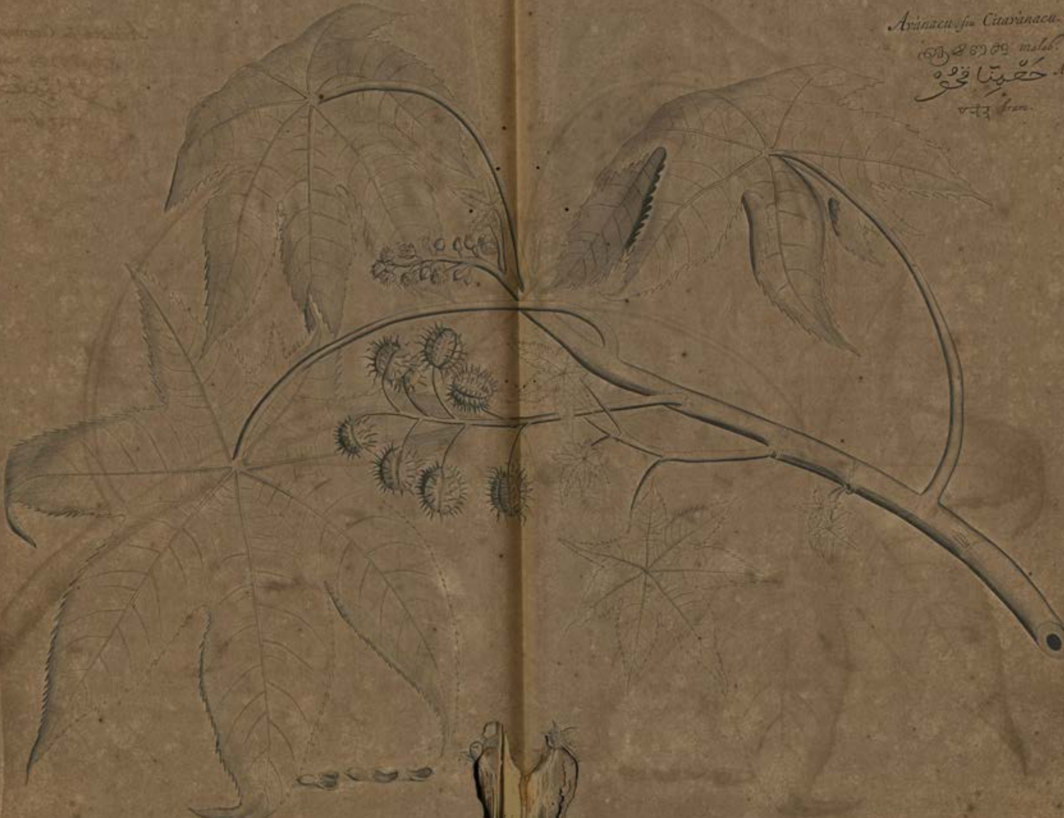
Authores noſtri deſcribunt hîc duas plantas ſub nomine *Ericu*, quæ tantùm differunt in colore florum, & propter ſpeciem ſuam minimè accenſendæ ſunt fruticibus, ſed herbis, quia caules & folia earum quotannis intereunt. Illud porrò nomen diſtinguendum eſt ab alio nomine arboris, quam Braſiliani *Urucu* appellant, quæque cum hac herba nulla in re convenit, eò quòd ſimilitudo nominum errandi anſam præbere poſſet. Eruditus Proſper Alpinus deſcribit in ſua Hiſtor. de Plantis Ægypti cap. 25. has plantas ſub nomine *Beid el oſſar*, aitque eam creſcere in humidis locis circa *Alexandriam*, ad brachium Nili *Calig* dictum. Et Joannes Veſlingius Annot. in idem caput, eam inſignit nomine *Beid & Sſar*. Planta à Medicis Arabibus tantùm vocatur *Oſſar*, fructus verò *Beid el Oſſar*. D. Jacobus Cornutus eandem hanc plantam, Hiſtor. plantarum Canadenſium, cap. 37. nominat *Apocynum majus Syriacum rectum*: eſtque *Apocynum Ægyptiacum lacteſcens ſiliqua Aſclepiadis*, Caſp. Bauhini in Pinace. In hortis Belgicis notiſſima eſt, ubi menſe Auguſto flores fert, verùm nullos fructus nec ſemina: folia quoque quotannis intereunt; ſed radix diu ſuperſtes eſt, procurritque inſtar lolii, niſi coërceatur. Hæc de priore ſpecie, quæ poſteriori ſimillima eſt, niſi quod in colore florum differat, qui in hac albus eſt, ut ſuperius dictum eſt, & propterea ſub nomine *Bel-Ericu* ab autoribus noſtris deſcribitur. Invenſo hanc etiam memoratam in Horto Regio Pariſienſi fol. 22. hic tamen non ita vulgaris eſt ut prior floribus pallido-purpureis.

Avanacu ſeu Citavanacu. lat.

malab.

Arab.

Bram.

AVANACOE ſeu CITAVANACU.

FIG. 32.

AVánacoe quatuor ſpecies, *Avánacu* ſeu *Citavánacu*, *Pándi-Avánacu*, *Cádel-Avánacu*, *Cody-Avánacu*. Fig. 32.

Avánacu ſeu *Citavánacu* ling. Bramanum *Erandò*, eſt frutex naſcens in arenoſis altitudine novem decemve pedum, cujus duæ ſpecies ſunt, una cortice viridi-communi, altera rubro.

Radix fibroſa & albicans.

Stipites qui è radice exſurgunt, geniculati, cavi, ac fungoſo, albo, ſubflavo, molli ſiccoque corculo intus obducti, in geniculis fungoſo, albicante molli interſepimento clauſi, pauco ligno, ut & ſurculi quos ex geniculis ejiciunt, cortice amaro, & maximè pungente ſeu lancinante linguam.

Folia, quæ cauliculis longis inſident, ſtelli: formia ſunt ſeptem & etiam octo cuſpidum, qui verſus partem anteriorem longius excurrunt, in margine acutis dentibus inciſa, contextura tenuia, ad tactum lenia, mollia, colore in recta viridi-obſcuro, in adverſa autem viridi-claro.

Coſtæ in iis pro numero cuſpidum ex ſummitate cauliculi velut radii è ſuo centro exeunt, quæ ſingulæ in cuſpidem deſinunt, atque in adverſa parte maxime eminent, minus vero in recta, ſuntque craſſiolæ ac viridi-dilutæ *Nervulos* tranſverſos tenues hinc inde diſtribuentes, quorum qui proxime ad centrum ſunt circa illud velut araneæ rete ſua contextura referunt, qui autem ex ſuperiori parte coſtarum exeunt obliquo annulari ductu anteriora verſus excurrunt in apices cuſpidum, quibus folia in margine eminent ſe inſinuantes.

Sunt autem *Cauliculi* foliorum cum coſtis quæ ex iis exeunt in frutice, qui cortice communi ſeu viridi eſt, viridi-clariſſimi, in eo qui cortice rubro eſt quoque rubeſcentes. Foliis ſapor amarus, ſubaſtringens & ſubacris.

Flores plures congregatim in cauliculis quoque longis, craſſiolis, ſtriatis ac viridibus, brevibus pedunculis proveniunt, ſuntque gemmæ virides plano-rotundæ & cuſpidatæ, ex cu-

jus medio numeroſa ſtamuncula viridi-diluta, quæ gemmu-lis ſeu apicibus ex viridi flavo dilutis dotata ſunt, erumpunt, & quæ in tria quatuorve ac ad ſummum ſex cuſpidata & viri-di-diluta folia, ſe laxant & aperiunt.

Fructus qui plures ſimul petiolis ferme duuncialibus & non-nihil incurvis appendent, ſunt capitula rotunda, parum ob-longa & trium oblongo-rotundorum laterum, quæ ſingula in medio in longum una ſutura ſtriata, ac utrinque à latere ſutu-ræ duplici ferme ordine foliorum aculeatorum in longum ob-ſita; exterius viridis coloris ac cœruleo rore conſperſa, ac ſub exteriori cortice viridi lignoſo ſeu corneo cortice conſtantes; fructus autem adhuc teneriores ſunt capitula foliacea magis viridia foliis anguſtiſſimis nonnihil ſurrectis ac viridibus, quæ ipſa florum ſtamuncula ſunt, ac poſtmodum magis rigeſcunt ferme inſtar aculeorum ſeu ſpinarum obſiti, habentque in vertice umbilicum rubrum ex tribus foliis conſtantem qui poſtmodum fuſceſcens decidit, ſuntque ſaporis amari.

In fructibus tria *Semina* continentur intra unumquodque latus tanquam in propria capſula unum numero membranis lignoſis ſeu corneis quæ ſtylo medio & angulis laterum ad-ſtrictæ ſunt à reliquis ſejunctum; ſunt autem ſemina forma rotundo-oblonga ac nonnihil plana in vertice habentia unum craſſiolum capitulum ſeu umbilicum albicantem, & parte in-teriore qua ſtylo medio accumbunt pellicula albicante tenuiſ-ſima obducta, & in medio ubi teneriora ſunt angulo extube-rante ac ſutura albicante ſtriata; ſuntque primum coloris al-bicantis, dein rubeſcentis, cum matura ſpadiceo-fuſci & ni-tentis, ac cinereis undulis variegata, ſaporis quoque ſubama-ri & nonnihil pungentis.

Fert hic frutex *Flores* & *Fructus* duabus tribuſve vicibus in anno, tempore pluvioſo plures, etiam toto anno ſi in locis udis & irriguis, qui æſtu non in totum exſiccantur, con-ſitus ſit, ſed rarius.

VIRES EJUS.

R*Adix* dolores ex flatibus in viſceribus obortis levat in de-cocto data, atque hoc pacto ſi per dies aliquot ſumatur pedum tumorem tollit, uti & renum dolorem ac ventris; nec minus ejus decoctum juvat pro tympanitide & aſthmaticis

& igne

& igne ſacro uti & in podagra. *Folia* trita & capiti appoſita ejus dolorem ſedant; eadem ſuper igne toſta in podagra ſerviunt parti affectæ applicata, quin & *Foliorum* decoctorum vapor exceptus in parte affecta proficuus; urinæ curſum promovet ſi cum ejus decocto balneum inſtituatur. *Fructus* purgativi ſunt ſi in pulverem frixi cum ſaccharo dentur. *Semina* renum dolorem mitigant, ſi trita è regione partis affectæ apponantur. *Oleum ex ſeminibus* expreſſum purgativum eſt; quod etiam cum lacte dulci epotum purgat, ac doloribus ventris ſiſtendis confert; juvat etiam in doloribus corporis olei perunctio.

PANDI-AVÁNACU.

PAndi-Avánacu quæ ſecunda ſpecies *Avánacu* ling. Bram. *Vollò-Erandò*, à priori ſpecie in eo tantum differt, quod altius aſſurgat, quodque ſtipitibus & ramis eſt valde rubris ſeu miniatis & nitentibus. *Foliis*, *Floribus* & *Fructibus* paulo majoribus. *Semina* quoque eadem; ſed majora & paulo planiora, & inter ſpadiceo-fuſcum & nitentem colorem cinereis undulis rarioribus conſperſa. Hic frutex in hiſce terris rarius quam *Avánacu* reperitur.

Vollò-Erandò ling. Bram. eſt *Erandò* major.

VIRES EJUS.

Cohibet vomitum ſi *Cortex* ejus ex collo ſuſpendatur.

FIG. 32.

Quatuor ſpecies *Avánacu* ab autoribus noſtris deſcribuntur, eædemque ſunt cum *Ricino*, excepta quarta. Hæc videlicet prima diſtinguenda eſt à *Ricino Americano majore ſemine nigro*, quoad ſemina & flores: interque ſe admodum magnitudine differt, ratione ſoli & loci in quo creſcit. In quibuſdam locis fit arbor, in aliis verò non excreſcit ultra quatuor quinqueve pedum altitudinem. Petrus Bellonius narrat in ſuis Obſervation. lib. I. cap. 18. *Ricinum* multos annos ſuperare & arborem evadere, & ſi eſt *Kikajon* Prophetæ Jonæ, propterea quòd tum forte à quibuſdam æſtimatur eſſe arbor miraculoſa. Hæc prima ſpecies eſt *Ricinus vulgaris* Caſp. Bauhini in Pinace. Quod ad ſecundam attinet (cujus nulla figura exhibetur) utique nullam in illà à priore differentiam invenio, præterquam in magnitudine, quod & autores noſtri obſervàrunt.

F. 33.
Cádel-aránacu. lat.
mal.
Arab.
bram.

CÁDEL-AVÁNACU.

FIG. 33.

Cádel-Avánacu, quæ tertia ſpecies Avánacu eſt, Fig. 33. lingua Bramanum, Japalù, eſt quoque frutex naſcens in arenoſis.

Stipites ac *ſurculi* ſolidi.

Folia quæ in pediculis tenuibus quatuor pollicum longis proveniunt, figura à priori in totum differunt, ſuntque oblongo-rotunda, anterius in cuſpidem ſtricta, ad petiolum lata curvitate, rotundis oris tenuibus & raris in margine denticulis maxima ad petiolum latitudine, ſuperficie plana, glabra & texturæ tenuis ac ſubtilis.

E coſta in adverſa parte eminente *Nervi* oblique anteriora verſus exeunt in ſe invicem arcuatim ac ſubtili tractu incurrentes; color foliis in adverſa viridi-clarus.

Flores proveniunt in ſummitate ſurculorum coloris albicantis.

Fructus qui in ſummitate ſurculorum plures pedunculis brevibus, rotundis & tenuibus appendent, ſunt forma oblongi & trilateri tribus plano-rotundis lateribus conſtantes & in medio ſingulorum laterum ſutura ſubtili in longum ſtriati, ad petiolum ſtrictiores, in ſuperficie non foliolis aculeatis non obſiti, ſed punctis lacunoſis effoſſi, in vertice quoque cum teneriores ſunt umbilico trium rubrorum foliolorum, quæ dein decidunt dotati, cortice exteriori viridi-diluto interiori quoque lignoſo ac corneo, ad petiolum calyce parvo, qui cuſpidatorum, viridium foliorum eſt, comprehenſi.

Semina quoque in fructibus tria continentur in ſingulis lateribus tanquam propriis loculis unum, ſuntque interſepimentis lignoſis ſeu corneis, quæ angulis laterum & ſtylo medio adſtricta ſunt à ſe invicem ſejuncta, forma quoque oblonga in parte interiori quæ ſtylo medio fructus accumbunt, pellicula albicante tenuiſſima obducta ac in medio ubi cum teneriora ſunt, angulo eminente extuberant ſutura flava ſtriata, ſuntque cum ſicca parte interiori planiora, in altera

rotundiora & magis extuberantia, coloris in totum nigricantis & parum nitentis, in vertice nullo umbilico albicante ſunt, uti quidem ſemina priorum ſpecierum.

Bis in anno hic frutex fert *Flores* & *Fructus*; flores ferme in Januario & Julio.

VIRES EJUS.

FOlia trita & cum aqua epota purgativa ſunt; pro morſu ſerpentis dicti *Cobra Capella* juvant ſi in pulverem trita vulneri indantur; eadem cum foliis *Pándi-avánacu* & floribus *ſchem-pariti* in melle permixta pro capitis puſtulis ſerviunt facta unctione; unum fructus ſemen ſumptum uſum purgandi obtinet, ſi tritum in aqua propinetur.

FIG. 33.

Cadel-Avanacu ſpecies ordine tertia, exotica *Ricini* ſpecies eſt, cujus ſemen à quibusdam medicis circumforaneis falſo nomine *Granadilla* & *Grana-tilli* appellatur, inque apothecis ſub nomine *Cataputiæ minoris* notum eſt: utut diverſum ſit ab alia *Cataputia minore*, Bauhino in Pinace memorata ſub nomine *Lathyridis majoris*. Eruditus Jacobus Breynius deſcribit in Centuria prima plantarum exoticarum, cap. 54. plantam ſimilem, quam inſignit nomine *Ricini Indici minoris foliis jolani*, quæ tamen à noſtra in eo tantum videtur differre, quod flores noſtræ, *Cadel-Avanacu*, ad extremitates ramorum proveniunt, cum tamen alterius flores inter folia compareant.

CODI-

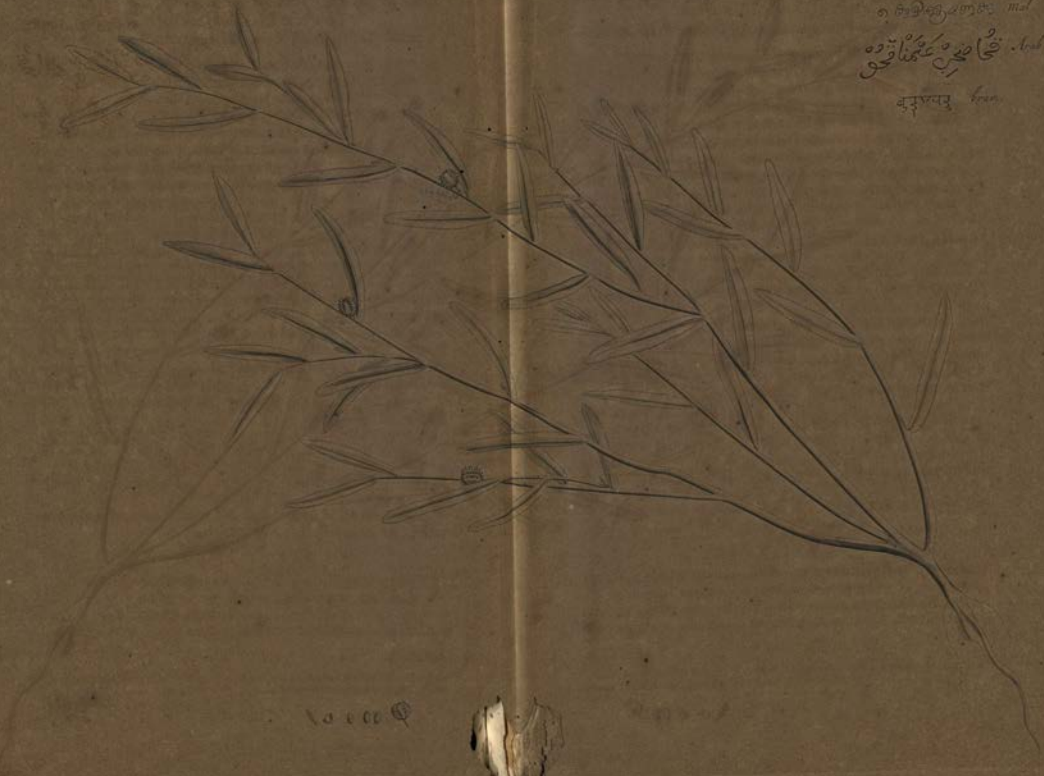
Chamaelea.

Cadi - avanacu. lat.

mal.

Arab.

bram.

CODI AVANACU.

FIG. 34.

Codi-Avánacu, quæ quarta ſpecies Avánacu, ling. Bram. Bóin-Erandò, ſuffrutex eſt naſcens in arenoſis & petroſis altitudine duûm triumve pedum ramis in latum diffuſis. Fig. 34.

Radix tenuis fibraſque tenuiſſimas à latere ac ſubtus emittens ac ſubruſa.

Stipites qui è radice prodeunt, ut & *Surculi* viridi-clari, tenues ac durioli & ſolidi, intus tenui viridi corculo.

Folia, quæ hinc inde in ſurculis breviſſimis petiolis proveniunt, valde parva ſunt ac forma anguſto-oblonga, ad tactum plana, lenia, mollia, in margine minutiſſimis, condenſis ac viridi-dilutis denticulis ſeu crenulis inciſa, habentque coſtulam in adverſa eminentem, quæ & in recta conſpicua eſt.

Flores proveniunt in brevibus petiolis qui ſupra ex origine foliorum oriuntur, ſuntque gemmulæ ex viridi-flavo dilutæ petiolis circumpoſitæ.

Fructus qui brevibus tenuibus pedunculis ad exortum foliorum hinc inde unus numero paſſim tantum proveniunt, quoque forma ſimiles fructibus *Avánacu*, utpote tribus lateribus oblongo-rotundis circumſcripti, in medio laterum ac utrinque à ſtriis uno ſimplici ordine aculeorum ſeu minutiſſimorum ſpiculorum muniti, verùm parvi ac minuſculi ſunt.

Semina quoque in fructibus tria continentur intra ſingula latera tanquam in propriis capſulis unum; ſuntque forma cylindrica & magis cinerea minuſque de ſpadiceo participantia coloris ſurdi.

Flores & *Fructus* hic frutex toto anno fert, ſed tempore pluvioſo uberiori multitudine.

Codỳ-Avánacu Malabaribus ſic dicta quod naſcatur ſtipite ſurrecto, *Boi-Erandò* Bram. eſt *Avánacu* humilis.

VIRES EJUS.

Totius plantæ ſuccus cum vino epotus fluxui ſiſtendo proficuus; idem cum oleo coctus proficue bibitur ad vires debiles reparandas; oleum quod ex tota planta paratur capitis ablutioni commodum ad ejus vertiginem tollendam & cerebrum confortandum.

FIG. 34.

Quarta hæc ſpecies Codì-Avanacu, omnium minima eſt, & figura cùm nullis *Ricinis* convenit: ſpeciebus tamen *Lathyridis* forte accenſeri poſſet, cùm figurâ optimè illi ſimilis ſit.

NOTULA POST SCRIPTA

DE FLORIBUS AVÁNACU.

TOmo primo in deſcriptione ſpecierum *Avánacu* florum unius generis facta eſt mentio, poſtmodum autem duplicis & ſtructuræ & indolis flores in ſingulis comperti ſunt; ſuntque vel unice floridi, vel fructipromi, illi ornatui, hi uſui ſerviunt.

Primi qui ſunt generis caulis lateribus accreſcunt quinquefolio calyci inſiſtentes, quorum floſculentus apex ſeminalium punctorum glomeramen refert quaſi inconcinnum, ſed ſi obtutum bene acuas, diſtinctas & gradatim ſibi impoſitas corollas, dilutè flavas obſerves; eorum cauliculi multijugo talium floſculorum faſciculo circumdantur.

Secundi vero qui ſunt generis, è fructigeri cauliculi cacumine ſemper erumpunt, trino communiter ordine compoſiti, quorum medius cæteris grandior eſt. Hi ubi fructus producunt ejuſdem primordium binis foliolis, cito deciduis in baſi amplectuntur.

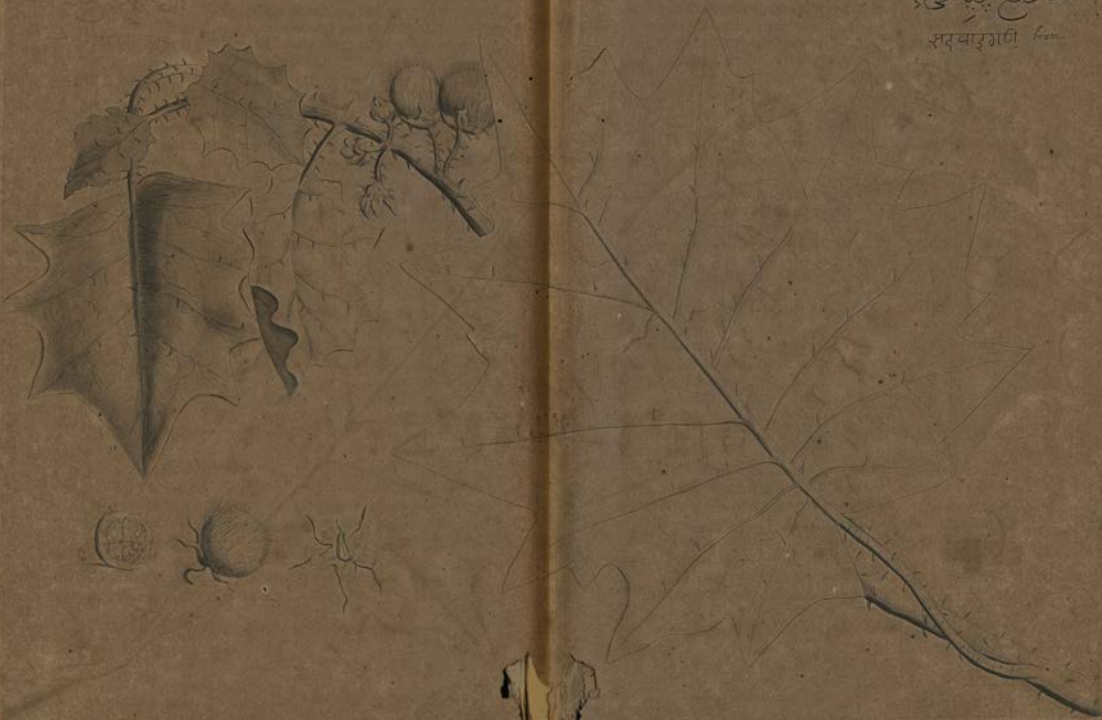
Fructuum apex tricuſpidato vertice, quouſque livideſcunt, coronantur, cujus unumquodque foliolum biſulcum eſt.

Ana-ſchunda. lat.

[illegible] *mal.*

[illegible] *Arab.*

[illegible] *bram.*

ÁNA-CHUNDA.

FIG. 35.

CHunda tres ſunt ſpecies, *Chunda*, *Ana-Chunda*, *Chéru-Chunda*, quæ omnes frutices ſpinoſi ſunt. Fig. 35.

Ana-Chunda ling. Bram. *Sáda-Vaingani*, eſt frutex ſpinoſus, denſis, longiuſculis, albicantibus, aculeatis ſpinis munitus, ac præ cæteris ſpinoſior, naſcenſque in arenoſis altitudine quatuor pedum.

Radix fibroſa & capillata, primum albicans, dein flaveſcens ſeu rufeſcens.

Stipes craſſior eſt, quatuor quinqueve digitorum ut plurimum craſſitie, ſpinoſus, piloſus ac viridis, corculo molli ſubviridi in medio.

Rami tortuoſi ac ſpinoſi, tranſverſis, aculeatis, longiuſculis, albicantibus ſpinis, denſe muniti ac piloſa lanugine obſiti, colore viridi-diluto, interius quoque ex rubro-purpuraſcentes & nitentes.

Folia quæ petiolis longis, craſſis, rotundis, piloſis ſeu lanuginoſis ac ſpinoſis & viridi-dilutis proveniunt in ſtipite è ramis pergrandia ac majora cæteris ſpeciebus in lacinias cuſpidatas majores ſex, ſeptem, plus minuſve inter quas & minores emergunt utrinque ſinuata & cuſpidata in vertice contextura craſſa, denſâ, piloſâ lanugine obſita, ac in utraque parte lenia ut *Veluti*.

E coſta ſubſpiſſa & piloſa hinc inde *Coſtulæ* exeunt utrinque majores ſex plus minus in cuſpides laciniarum deſinentes, ac cum coſta intermedia in utraque parte foliorum ſpinis munitæ, ac in adverſa parte nervulis valde eminentibus ac cancelliformiter pertextis comitatæ; ſuntque folia in parte recta viroris obſcuri, in adverſa clari, in petiolis & coſtis viroris dilutioris, teneriora autem in petiolis & coſtis interius purpureo-rubicundo-fuſcis, in adverſa viridi-valde diluti coloris.

Flores qui ſupra originem foliorum atque etiam hinc inde in

ramis & ipſis petiolis foliorum, petiolis brevibus, piloſis ac viridi-dilutis plures congregatim proveniunt; ſunt ſtellæ in totum candidæ quinque, rarius ſex foliorum oblongo-cuſpidatorum odoris nullius; ſuntque folia craſſa, interius glabra, exterius piloſa ac lanuginoſa, venula una candida ac nitente in longum ſtriata.

In medio *Corculum* eſt flavum ac in pyramidem ſtrictum ex quinque vel ſex pro foliorum numero ſtaminibus flavis ſurrectis, craſſiolis & nonnihil cuſpidatis ac exterius ſtriatis conſtans, quæ ſtylo medio tenui longiori ac viridi-diluto circumpoſita ſunt: eſtque ſtylus medius exſurgens ex globulo viridi piloſo, qui in calyce eſt, ac rudimentum fructus.

Calyx florum quinque foliorum cuſpidatorum colore maxime exterius viridi-diluto, ac una vena in ſingulis foliis ſtriatus ac piloſus cum ſuis cuſpidibus inter folia florum ſitus.

Gemmæ florum ſunt forma pyramidales ac quinquelateræ & piloſæ.

Fructus qui congregati ſeu faſciati proveniunt, rotundi ſunt, pilis denſis, longis, ſurrectis ac nonnihil hirſutis, ex albicante flaviuſculis undique circumdati ac ſubaſperi, primum virides, poſtea flavi, calycibus ſuis arcte inferius excepti; in hiſce inter pulpam ſucculentam quæ primum viridis eſt, poſtea flaveſcens, numeroſa ſemina continentur in quinque diſtinctas ſeries inter parietes membranaceos intermedios diſpoſita; ſunt autem ſemina plana, rotunda ora ad unam partem rectiore, quæ primum albicantia, dein cum matura ſunt ex flavo-rubeſcentia.

Commune hoc eſt omnibus *Chunda* ſpeciebus, quod ſpinas habeant.

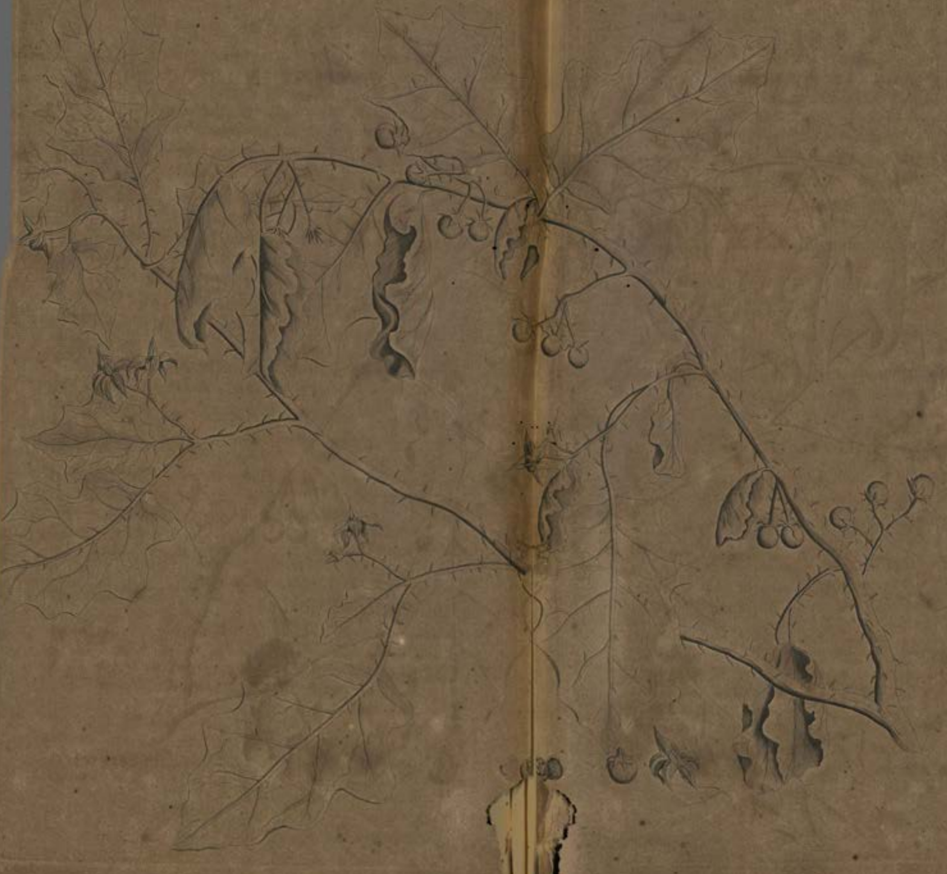
Viribus cum *Schunda* convenit.

FIG. 35.

Tres ſequentes plantæ *Schunda* ſunt ſpecies *Solani*, quod indicant flores & ſemina. Eruditus Guilielmus Piſo deſcribit in Hiſtoria Naturali Braſiliana, lib. 4. cap. 32., plantam dictam *Juripébam fœminam*, quæ plurimum cum hac Ana-Chunda convenit: & prima deſcripta his utitur verbis: *Poſterior altior, ſpinoſior, folia habet grandiora; inferius lanuginoſa & ſpinoſa ornate, laciniata & ſatura virentia; florem eundem cum mare, ſed nitidiorem:* quibus cum figura & deſcriptione Auctorum noſtrorum comparatis, parum differentiæ inter has plantas comperietur: eſtque procul dubio una eademque planta.

CHE-

Schêru-ſchúnda. lat.
ചെറുചുണ്ട Mal.
جهرو جنوطحا Arab.
चें चयरे bram.

CHÉRU-CHUNDA.

FIG. 36.

CHéru-Chunda eſt ſecunda *Chunda* ſpecies, ling. Bram. *Sinſarati*, eſt frutex minor reliquis, altitudine ſeſqui vel duorum pedum ramis in latum ſparſis; ejus caules non rubeſcunt. Fig. 36.

Radix fibroſa & albicans.

Stipes cum ſurculis tenuiſſimis pilis obſitus ac viridis, intus corculo molli.

Folia conveniunt cum cæterarum ſpecierum foliis, ſed multò minora cæteris, piloſa ac aſpera nonnihil, paucioribuſque & minus cuſpidatis laciniis ſinuata.

Flores omnium minores, ſuntque ſtellæ quinque vel ſex cuſpidum coloris cœruleo-diluti & ſubpurpuraſcentis; in ſingulis cuſpidibus in medio venulâ albicante & nitente ac ad umbilicum calycis divideſcente ſtriati.

Corculum quod in medio flavum ſeu croceum eſt, conſtat ſurrectis & craſſis ſtaminibus, quæ ſuperiora & inferiora verſus ejuſdem ferme craſſitiei ſunt.

Calyx quoque ſex vel quinque foliorum cuſpidatorum.

Gemmæ florum primum virides, dein albicantes, poſtmodum purpureo quoque cæruleo colore ſunt; ſuntque forma oblongo-rotundæ & nonnihil ad conum accedentes.

Fructus ex omnibus ſpeciebus maxime parvi ſunt, rotundi, glabri ſine pilis ac nitentes à ſuis calycibus arcte inferius comprehenſi colore dum immaturi ſunt, viridi, dum verò maturi, flavo, dein corallino-rubro.

Semina quæ in fructibus continentur cum cæteris ſunt ejuſdem formæ & coloris.

VIRES EJUS.

R*Adix* confert in febre calida in decocto data; ejus decoctum cum melle intus ſumptum prodeſt pro catarrhis ſeu inſigni gra-

vedine, ſervitque in ſtranguria, eodem modo uſurpata addito momento *Cardamome* flatibus pellendis ac inteſtinorum torminibus ſedandis conducit. *Radicis* aut *Foliorum* ſuccus decoctus & epotus concoctionem promovet: quin & ejus ſuccus cum ſaccharo datus, uti & ejus decoctum cum melle ſervit pro phlegmaticis, juvatque in pectoris aſperitate. *Foliorum* & *Fructuum* decoctum addito pauxillo ſacchari & calcis pro pruritu corporis ſervit in unctione partis affectæ.

FIG. 36.

Præſtantiſſimus Guilielmus Piſo in ſuâ ſæpe citata Hiſt. Natur. Braſiliana, deſcribit & exhibet delineationem *Juripéba maris*, aitque eam etiam in Braſiliæ locis arenoſis creſcere; porrò figuram ejus his exprimit verbis: *Prior, & quidem mas, paulò fœmina eſt minor; ad hominis altitudinem vix aſcendit; foliaque habet minora, nec multum ſinuoſa, ſed laciniata, caulemque rarioribus ſpinis obſitum. In ſummitate ramorum fert floſculos umbellatim quaſi congeſtos lactei coloris cum cœruleo mixti, qui exactè qninquangularem ſtellam repræſentant, conſtantque unico folio in tot triangula effigiato & quaſi diviſo; in medio autem quaſi quinque ſtaminula ſtant erecta: florem boraginis è longinquo diceres.* Hactenus Piſo: quibus omnibus cum delineatione & deſcriptione Authorum noſtrorum bene collatis, non dubitabitur quin hæc planta non ſit diverſa à *Scheru-Schunda* & *Ilamatlantli*, *Recchi*, ſiquidem hæ omnes ſpecies ſunt *Solani ſpinoſi.*

CHUN-

Schunda Lat.
Malab.
Arab.
bram.

CHUNDA.

FIG. 37.

CHunda eſt tertia ſpecies dicta ling. Bram. *Dolari*, eſtque frutex major *Chéru-Chunda*, at minor reliquis altitudine trium pedum. Fig.37.

Radix lignoſa, ruffa & fibroſa.

Stipes ut & *Rami* virides, tenuiſſimis & raris pilis obſiti, intus corculo molli.

Folia uti illa ſecundæ ſpeciei in lacinias ſinuata ſunt ac ferme ſimilia ac paulo majora, ſed minora illis aliarum ſpecierum, in ſuperficie quoque parum aſpera, pilis minutiſſimis obſita, rubeſcentia quoque in petiolis & coſtis, ſaporis ſilveſtris.

Flores quoque ſtellulæ quinque vel ſex cuſpidum coloris cœruleo-diluti & intenſius purpuraſcentis quam illa *Chéru-Chunda*, magnitudine flores primum ſpeciei paululum ſuperantes, at cuſpidibus ſunt minus elongatis, & minores illis aliarum ſpecierum.

Gemmæ quoque ex cœruleo purpuraſcentes.

Stamina corculi etiam flava ac craſſitiei inferius & ſuperne ferme uniformes.

Fructus qui calyci arcte inſident quoque rotundi ſunt, glabri ſine pilis magnitudine mediocri, ferme æquales fructibus *Ana-Chunda* aut paulo minores, cum immaturi ſunt una parte colore viridi, ſuperiori colore albo ſeu eburneo, cum maturi ſunt colore in totum flavo-diluto, ac pulpa viridi-ſucculenta quæ linguam adurit ac pungit.

Semina ejusdem formæ & coloris cum cæteris ſpeciebus.

VIRES EJUS.

AD concoctionem & digeſtionem juvandam, ſervit etiam pro tuſſi & pectoris gravedine decocta in melle & epota, ejus decoctum ſimpliciter pro febribus ex phlegmate & pituita obortis, ad quod etiam ſervit decoctum *Radicis*, hæc trita

in vino data ad vomitum ſiſtendum, eſtque quantitate duarum unciarum ſumpta purgativum humorem pituitoſum per inferiora evacuans.

FIG. 37.

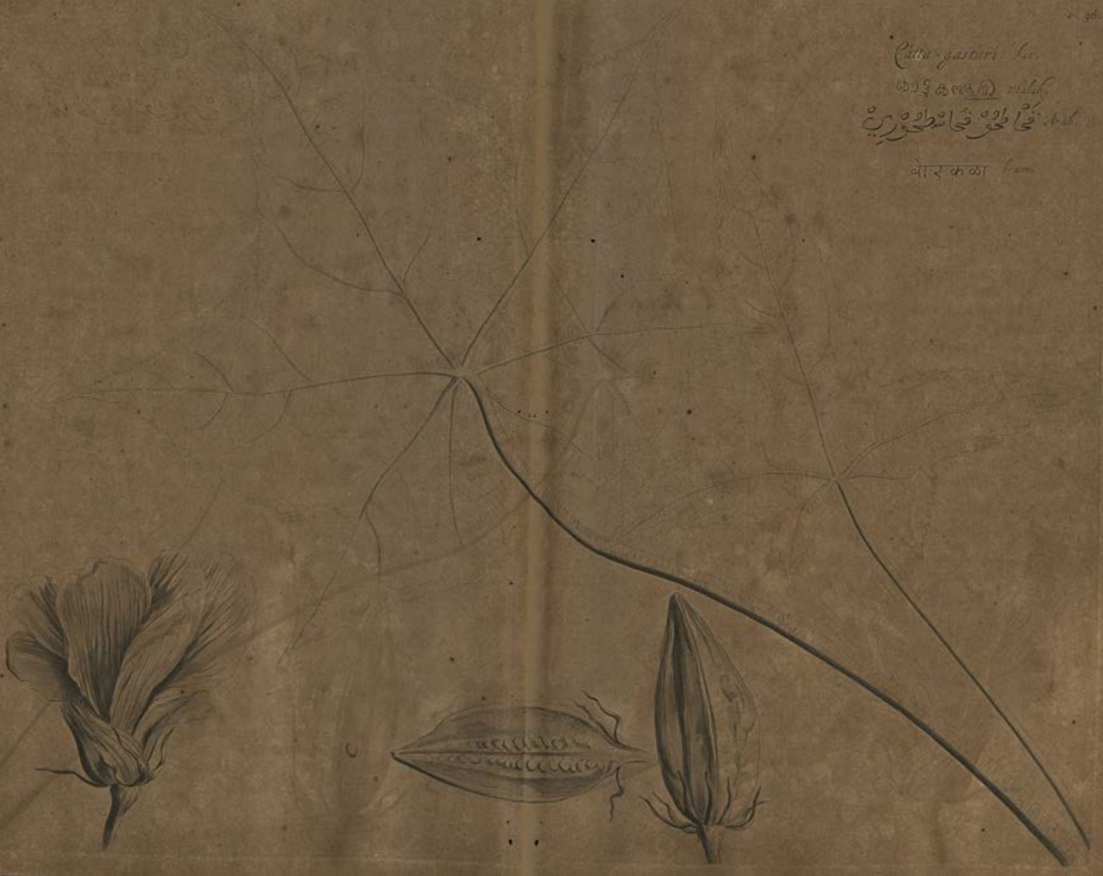
Secunda ſpecies tertia *Solani ſpinoſi Malabarienſis* non differt à prædentibus, niſi quod flores & fructus ſpeciei ſecundæ floribus & fructibus ſint majores, & primæ læviores.

Catta-gasturi. Lat.

കാട്ടുകസ്തൂരി *Malab.*

[illegible] *Arab.*

वोर कळा *Bram.*

CATTU-GASTURI.

FIG. 38.

CAttu-Gaſturi, ling. Bram. Bónda-Caló, eſt frutex Fig. 38.
utplurimum ad altitudinem unius hominis aſſurgens, naſcens in arenoſis.

Radix lignoſa, fibroſa, albicans, intus viſcoſo, albicante humore, odoris & ſaporis nullius.

Caudex ſurculique rotundi denſis, hirſutis & longis pilis obſiti; exterius in una parte colore rubicundo-obſcuro; in altera viridi.

Folia quæ petiolis longis ac teneris proveniunt in tres ſeu quinque lacinias cuſpidatas, ac alia in latiores, alia in anguſtiores inciſa, quarum quæ intermedia longior eſt ac magis cuſpidata, dein quæ eam ordine ſequuntur, ſerrata in margine, tenuia ac pilis aſperis ſurrectis, hirſutis & longis in utraque parte obſita, in recta parte viridi-fuſca, in adverſa viridi-clara.

Ex petiolo cum coſta intermedia, quæ interius in cuſpidem longiorem folii exit, ac coſtulas hinc inde oblique anteriora verſus emittit, duæ utrinque *Coſtulæ* exeunt, ſuos quoque nervos hinc inde emittentes, quæ omnes etiam in recta parte folii licet magis in adverſa eminent; quarum ſuperior cum ramis in cuſpidem laciniæ quæ mediæ proxima eſt, incurrit; ſuntque coſtæ etiam in recta parte folii licet magis in adverſa eminentes, & in recta quoque viridi-fuſciores ſeu etiam ad ſpadiceum vergentes.

Flores qui hinc inde in ſurculis longiuſculis ſupra ex origine foliorum proveniunt, ſunt forma campanæ quinque foliorum quæ oblongo-rotunda, ac in longitudine groſſis venulis in utraque parte eminentibus ac venulis transverſis retiformiter intertextis ſtriata ſunt, coloris ex albicante flaveſcentis, ad umbilicum roſa purpureo-rubicundo-obſcura quinque dentatorum foliorum notata ſeu inſignita. In medio exſurgit ſtylus craſſus ſuperiora verſus nonnihil in conum deſinens ſtamunculis parvis albicantibus circumveſtitus, ac in vertice quinque nodulis craſſiolis purpureo-valde-rubicundis ornatus.

Floribus deciduis ſuccedunt *Capſulæ* ſeminales oblongæ, cuſpidatæ, piloſæ, craſſis & rigidis petiolis inſidentes, ac inferius octo oblongis, cuſpidatis, viridibus & piloſis foliis ſuccinguntur, ſuntque per interſepimenta membranacea quæ mediis lateribus adducunt, ac ſtylo ſeu columnæ intermediæ adſtricta ſunt, in quinque loculamenta in longum diſtincta.

Semina in ſingulis loculamentis duplici ferme ordine continentur ſtylo intermedio ſuis umbilicis adhærentia, forma rotundiola & nonnihil plana, ad unam partem ubi umbilicus eſt concavæ rotundis parallelis ſulcis ſtriata, primum alba, at matura & ſicca colore fuſco ac nigricante, odore muſcato, qui cum tempore evaneſcit.

VIRES EJUS.

SErvit pro **Roothondt** ſi cum ſemine ejus trito & mixto cum ſtercore vaccæ perungatur corpus.

FIG. 38.

Eruditus Joannes Veſlingius deſcribit nobis in ſuis Obſervationibus & Notis ad Alpinum de plantis Ægypti, hunc fruticem *Cattu-Gaſturi* ſub nomine *Ab el moſch*, ſeu *Moſch Arabum*, vocatque etiam *Bammiam Muſchatam*, ad differentiam *Bammiæ Alpini*, niſi fortè illa minùs clarè eſt deſcripta. *Alcea Ægyptia* Cluſii in Hiſtor. Plant. lib. 4. cap. 16. eſt quoque ſpecies harum plantarum. Si ſemen hujus eſſet odoriferum, quemadmodum eſt ſemen *Cattu-Gaſturi*, & *Bammiæ Muſchata* Veſlingi, non poſſet dubitari quin eſſet una eademque planta. Verùm quoniam hoc reticetur, utique controverſiâ non caret res iſta, eoque magis quia *Cattu-Gaſturi* in omnibus partibus major eſt: cujus quoque mentio eſt in D. Caroli Rochefortii Natur. Hiſtor. Antilarum Americanarum cap. 12. ubi ejus brevis & clara deſcriptio exhibetur, ſub nomine *Herba Muſchata* (vulgò **Muſkus-Kruydt.**) Gulielmus Piſo in Hiſt. Natur. Indiæ Occidentalis lib. 4. cap. 45. de *Quigómbo* ſeu *Altea Muſcata* deſcribit noſtrum *Cattu-Gaſturi* pluribus circumſtantiis ſub dicto nomine. Vocatur verò vulgò ſemen hujus plantæ nomine ſeminis muſci, ob ſuavitatem odoris muſco valde ſimilis, & propterea in ſuffitibus frequentis uſus.

SCHO-

Scherigenam. lat.
mal.
Arab.
bram.

SCHORIGENÀM.

FIG. 39.

SChorigenàm quatuor ſpecies ſunt, una ejus nominis, altera *Válli-Schorigenàm*, tertia *Bátti-Schorigenàm*, & quarta *Ana-Schorigenàm*. Fig. 39.

Schorigenàm, lingua Bram. *Pitta-Gaſurculi*, eſt frutex ex genere urticarum altitudine trium pedum naſcens in arenoſis.

Radix parva eſt, tenuis, dura & albicans, perplures longas fibras capillatas tam ſubtus quam à latere diffundens.

Caudex tenuis, rotundus, piloſus ac adurens, cortice tenui viridique-claro.

Folia quæ hinc inde in caulibus proveniunt, ſunt cæterarum ſpecierum foliis minora, facie oblongo-rotunda, inferius rotunda curvitate ac anteriora verſus contractiora & cuſpide mucronata, ſerrata in margine excepto eo qui petiolo proximus eſt, aſpera in utraque parte, piloſa & adurentia, colore in adverſa parte viridi-albicante.

Cum coſta intermedia ex qua hinc inde coſtulæ obliquo & annulari ductu prodeunt una utrinque *Coſtula* oblique anteriora verſus è pediculo excurrit cum cæteris coſtulis in apices dentium deſinens, ſuntque coſtæ etiam in recta parte eminentes at magis in adverſa.

Flores qui in partibus tam ſuperioribus quam inferioribus fruticis hinc inde ſpicatim proveniunt petiolis parvis., tenerioribus, valde piloſis, ſunt congeries gemmularum parvarum quæ coloris ex viridi-diluto flaveſcentis ſunt.

Floribus deciduis prodeunt *Capitula* ſeminalia, trilatera ac valde piloſa ex tribus globulis piloſis junctis conſtantia ac ſex ſurrectis, oblongo-anguſtis viridibus foliis quæ denſis transverſis cuſpidibus minutis obſita ſunt, comprehenſa, ſuntque coloris primum viridis, dein ſubflavi ac nonnihil rubeſcentis.

In quolibet capituli globulo continetur *Semen* unum, rotundum ac nonnihil oblongum cum umbilico bifido ſeu in duo labra ſulcato, coloris primum valde candidi, dein cum maturum eſt nigricantis & in umbilico rubro-fuſci.

Semina hæc omnium ſpecierum ſeminibus majora.

VIRES EJUS.

R*Adix* prodeſt in febre ex pituita oborta in modum annuli impoſita pedum digitis, ſuccus ex ea expreſſus ac in lacte vaccæ cum ſaccharo epotus conducit in febre oſſium ac ſervit pro pruritu corporis. *Radix* in decocto data urinam ſuppreſſam movet. *Lignum* cum *Fructibus* contritum vulneri inflicto ex cauda ſpinoſa piſcis *Raye* ad ejus ſanationem inditur.

FIG. 39.

Species *Schorigenam* omnes ſunt *Urticæ* ſpecies, earumque prima ſub eodem genere eſt cum *Urtica urente pillulas ferente*, *prima Dioſcoridis ſemine lini*, Caſparis Bauhini. Authores noſtri deſcribunt quatuor ſpecies, ſed tres tantùm figuras exhibent: quia ſecunda primæ admodum ſimilis eſt.

Batti-Schorigenam. lat.

വട്ടചൊറിഞണം. *mal.*

بَعطّعُ جُبارْيغحانامْ *Arab.*

काडुन वली *bram.*

BATTI-SCHORIGENAM.

FIG. 40.

BAtti-Schorigenàm, quæ tertia ſpecies eſt Schorigenàm, lingua Bram. Daculì-Gaſurculì, frutex quoque eſt ex genere urticarum altitudine trium quoque pedum. Fig.40.

Radix fibroſa, & albicans.

Caules ſtriati ac minus lignoſi, coloris rubro-obſcuri.

Folia quæ petiolis valde longis, craſſis, ſucculentis, planis ac interius ſtriatis proveniunt, poſtica parte latiora ſunt ac proxime ad cuſpidem brevi ſtriatura, anteriora verſus cuſpidata longiore cuſpide, ſunt quoque piloſa & adurentia, denticuliſque groſſis toto margine inciſa, habentque coſtulas in adverſa parte eminentes & cum media utrinque unam ex petiolo prodeuntem.

Flores qui in longis tenerioribus cauliculis ſeu petiolis qui ex origine foliorum exſurgunt, hinc inde in parvis capitulis quæ in pedunculis brevibus & ramoſis conſpiciuntur, proveniunt, ac in uno capitulo plures congregatim, ſuntque gemmulæ viridi-dilutæ ac parvæ foliis minutis albicantibus, minus conſpicuis conſtantes.

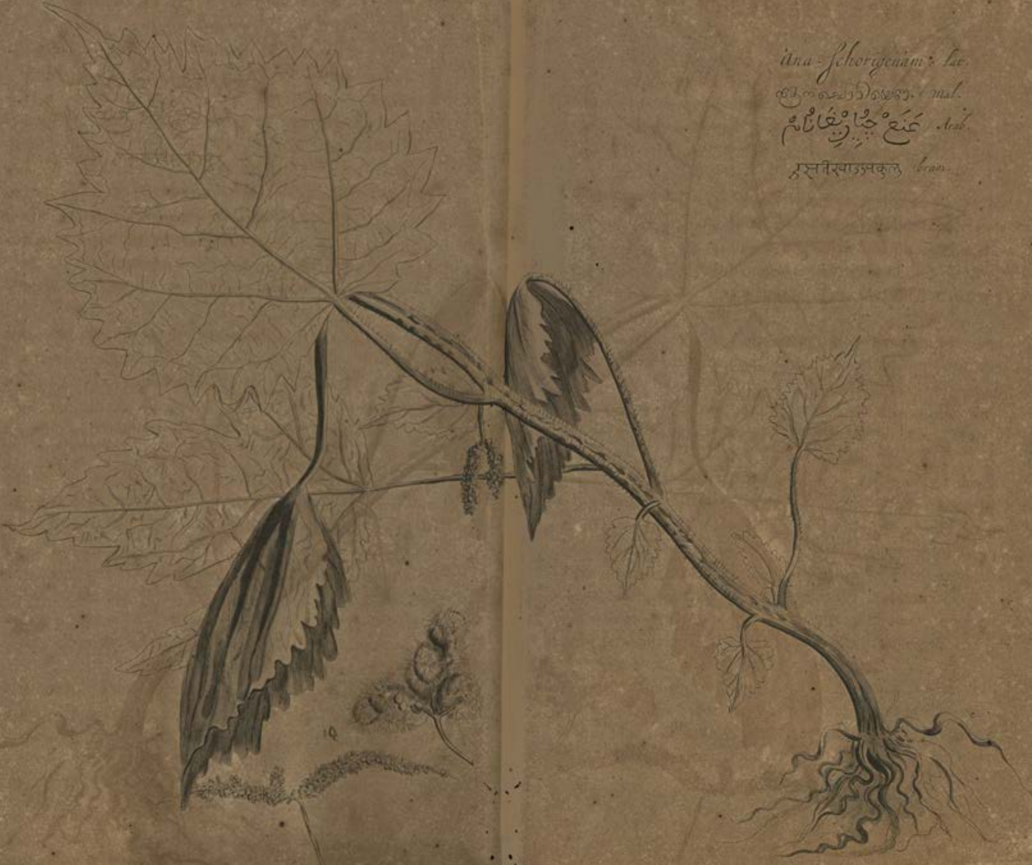
Floribus deciduis in capitulis ſuccedunt *Gemmulæ* virides ſeminales; ſunt autem *Semina* quæ in ſuis gemmis viridibus ſunt ac in iis ferme in totum cum matura ſunt emicant, albicantia parva ac magis minuta quam aliarum ſpecierum ſemina rotundiola & plana, coloris albicantis & ſubflavi.

Apud hoſce medicos non eſt in uſu.

FIG. 40.

Tertia ſpecies *Schorigenam* quodammodo ſimilis eſt *Pinó* Piſonis, ſpeciei *Urticæ*, quæ creſcit in Braſilia. Deſcriptionibus porro illis comparatis cum invicem, de convenientia nullum erit dubium.

ana-ſchorigenam : lat.

ANA-SCHORIGENAM.

FIG. 41.

ANa-Schorigenam, quæ quarta ſpecies *Schorigenam*, ling. Bram. *Haſty-Gaſurculi*, frutex quoque eſt ex genere urticarum cæteris major ad altitudinem unius hominis aſſurgens, Fig. 41.

Radix cum ſuis fibris minus dura ac tenerior & albicans.

Stipes craſſior & non adeo durus, ſuperiora verſus profunde ſtriatus, colore rubicundo-obſcuro præcipue in parte ima ad radicem hinc inde maculis albicantibus rarioribus interſperſus, verſus ſuperiora autem maculis albicantibus viridi-dilutis tanquam cutis ſerpentis dicti (*Cobra Capella*) variegatus.

Folia quæ petiolis longis, craſſis, piloſis, & ſucculentis qui in parte interiori planiores ac ſulco ſtriati & rubeſcentes in exteriore rotundi ac viridi-flaveſcentes proveniunt, grandiora cæteris, inferne lata ac rectiora ſeu minus rotunda ora excurrentia ac cuſpidibus groſſioribus in margine inciſa ſeu etiam in lacinias plures paucioreſve, habentque coſtulas viridi-albicantes cum media utrinque unam ex petiolo prodeuntem, quæ cum cæteris coſtis ex media tranſverſim excurrentibus in cuſpides intrant.

Flores ſunt gemmæ primum viridi-dilutæ, dein viridi-albicantes, parvæ, rotundæ in petiolis longioribus, qui hinc inde aculeati ſunt in denſis racemis provenientes, ac in quatuor folia ex viridi-albicantia, nitentia,

anguſta , anterius in nodulos criſpata ac convoluta ſunt, diviſæ.

Floribus deciduis *Semina* nullis incluſa capſulis proveniunt ſpicatim ad unam partem petiolis ejúſque ramulis viridibus hinc inde adhærentia, ſuntque petioli cum ramulis in altera parte rigidis albicantibuſque ſpiculis adeo denſe obſiti ac tam arcte convoluti, ut ſemina occultent, nec viſui offerant niſi ex convolutione in rectam explicentur.

Semina autem plana ac rotunda, ſubflava, ſeu ſubruſa, in medio magis craſſiola quam ad oras.

Apud hoſce medicos non eſt in uſu.

FIG. 41.

Ana-Schorigenam quarta ſpecies Authorum noſtrorum, eſt etiam exotica ſpecies *majoris Urticæ*, omniumque maximæ, neque extra ejus ſpecies collocari poteſt.

VÁLLI-SCHORIGENÀM.

V*alli - Schorigenàm*, ling. Bram. etiam *Pitta - Gaſurculi* à prima non differt niſi quod hic ſit convolvulus.

VIRES EJUS.

R*adix* decocta in aqua & epota hepatis ardorem reſtinguit, atque eodem modo ſervit pro tumore ventris & membrorum urinamque ſuppreſſam comitante; eadem trita & mixta cum lacte ac cum ſaccharo data proficua eſt pro pruritu corporis ſeu membrorum; ſuccus ex ea contrita expreſſus & epotus confert micturientibus urinam viſcoſam ac purulentam.

Schadida-calli

SCHADIDÀ-CALLÌ.

FIG. 42.

CAlli tres ſpecies, *Schadidà-Calli*, *Elà-Calli*, *Tirù-Calli*, qui omnes frutices in totum lactei. Fig.42.

Schadidà-Calli, ling. Bram. *Padà-Nivúli*, eſt frutex altitudine duorum hominum naſcens in arenoſis.

Radix craſſa ſe rectà in terram demittens ac fibras hinc inde emittens, intus lignoſa, cortice exterius fuſco, intus candido & lacteo.

Stipes qui ex radice unus ſimplex exoritur, diverſis nodis diſtinctus ac inter nodos in tres oras anguſtas eminentes, quæ planis lateribus terminantur, extenuatus & in oris angulis extuberat & inter angulos ſinuatus, & in angulis ſpinis rigidis, acutis & rectis, fuſcis & nitentibus, quæ binæ & binæ ac cuſpidibus à ſe mutuo averſis prodeunt, munitus, cortice craſſo exterius viridi-fuſco, etiam cum eſt vetuſtior, veſtitus intus ſub cortice pulpa humida & albicante, nullo ligno ex qua ut & è ſuo cortice inciſo lac copioſum exundat.

Folia in oris in extuberantibus angulis ſupra ex ſpinis ſurrecta prodeunt, & quidem rara in ſingulis angulis unum numero in uno parvo, craſſo, plano, viridi ac lacteo pediculo, ſuntque minuta, rotunda, craſſa, lactea nullis ſtriata venis, oris verſus ſpinas nonnihil inflexa.

Flores in oris prodeunt maxime ex ſinubus cavis inter angulos extuberantes ſeu ſpinarum ordines intermediis ex parte eorum profundiori terni ſimul uno pediculo parvo ferme ſemidigitali, rotundo, viridi, lacteo, craſſo, ex ſinubus recta exſurgente, qui duos minores pedunculos laterales transverſum verſus oppoſitas partes emittit, eſtque medius flos pedunculo communi inſidens, reliqui duo pedunculis lateralibus: conſtant autem flores foliis quinque curtis, craſſis, ſolidis, rigidis, planis in ſuperiori parte, medio corculo rotundo-plano, piloſo, exterius ex viridi ſubflavo circumpoſitis; ſuntque etiam lactei & viridi-diluti ſeu ex viridi ſubflavi coloris, odoris nullius, habentque in medio ſtamina quatuor, quinque, ſexve ſurrecta, bifurcata, ſuperne rubra, quæ ex corculo inordinate prodeunt, ſuntque etiam lactei.

Gemmæ florum virides & flaveſcentes.

Floribus prodeuntibus folia decidunt.

Fructus qui ex florum corculo medio pedunculo ſurrecto, craſſiolo, ſemidigitali, rotundo & viridi prodeunt ſunt plani ac tribus

eminentibus, rotundiolis angulis conſtantes, lactei ac colore viridi, dein ex parte parum rubeſcentes, ſaporis quoque adſtringentis, continentque in unoquoque angulo tanquam propria capſula unum *Semen*, quod rotundum eſt & cinereum, intus albicans.

Hic frutex qui totus lacteus eſt ex lacte linguam adurens, fertque flores ſemel in anno vel tempore pluvioſo vel maxime Januario & Februario.

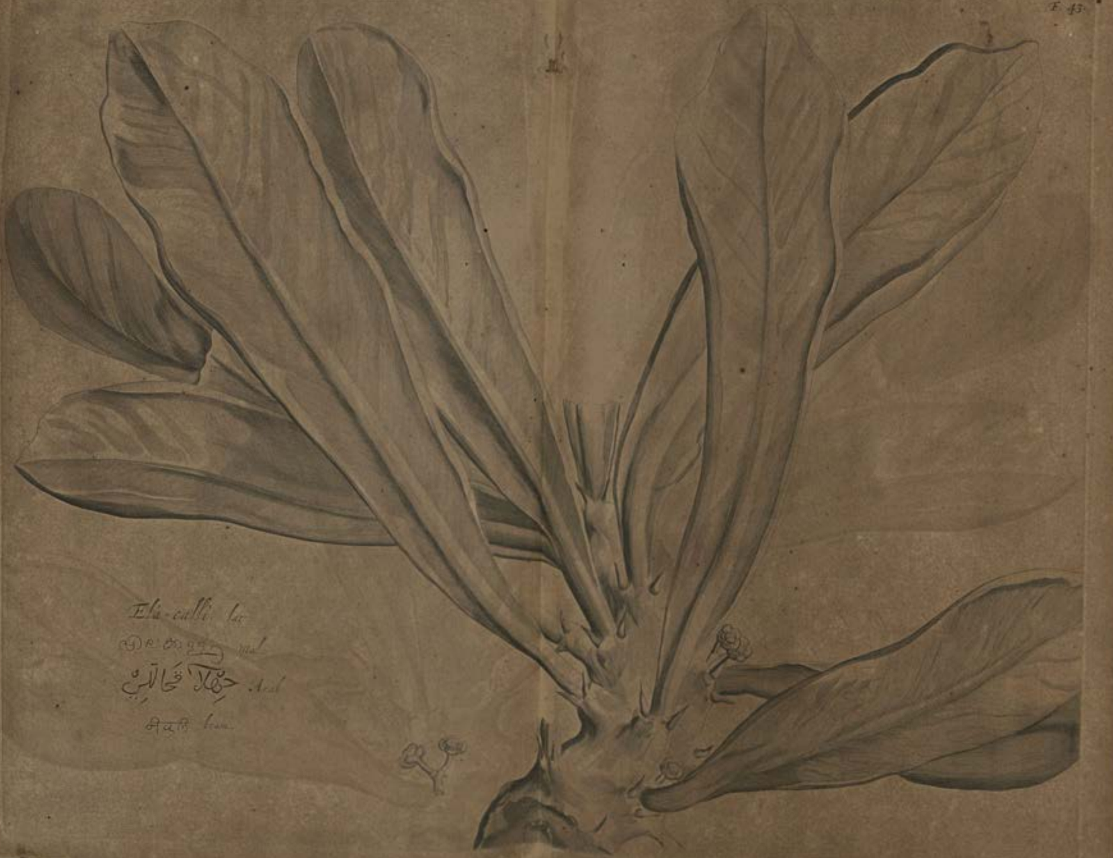
VIRES EJUS.

EX *Radice* addito pauxillo aſſæ fœtidæ vulgo *Hinc* emplaſtrum præparatur quod ventri puerorum pro lumbricis commode ſuperimponitur. *Cortex Radicis* contritus & ſumptus cum aqua purgativus eſt. *Lignum* ejus contritum & decoctum cum aqua juvat in doloribus Podagræ, ſi ejus fumus ſeu vapor excipiatur in parte affecta.

FIG. 42.

Quàm incertè cum veteres tum recentiores Botanici veram formam plantæ *Euphorbium* producentis deſcripſerint, ſatis apparet, ut in Dioſcoride lib. 3. cap. 96. Plinio lib. 25. cap. 7. Certum eſt *Gummi* ipſis optimè fuiſſe cognitum, ut & locum, in quo provenit, nimirum Africam, ex quâ hodieque per Zalée advehitur in Barbariam, idque ex locis à mari remotiſſimis. Quibuſdam annis tanta ejus provenit copia, ut vix ſumptus rependantur, cum hîc centenæ libræ quaternis quiniſve florenis fuerint venditæ. Quod verò attinet ad deſcriptionem veramque formam plantæ, Authoribus noſtris ea laus debetur, ceu qui primi eam Botanicos noſtros docuerunt. Figura à Dodoneo lib. 12. cap. 21. exhibita, non eſt verum *Euphorbium*, ſed alia planta: cumque illo complures etiam erraverunt, ſiquidem vera delineatio & deſcriptio à nemine antehac fuit expoſita. Hoc verò eſſe verum *Euphorbium* exinde ſcio, quòd mihi fruſtum hujus plantæ cum *Gummi* ex Barbaria fuerit allatum, & deinde invenerim complures capſulas ſeminales, flores & fruſta plantæ in ſaccis coriaceis inter *Euphorbium*, quæ omnia cum *Schadida-Calli* conveniunt. *Cereus Peruanus ſpinoſus fructu rubro nucis magnitudine* Bauhini in Pinace, non eſt *Euphorbium*, neque cum illo ab Authoribus noſtris deſcripto ulla ratione convenit. Neque *Jamacarú quinta* Piſonis pro *Euphorbio* haberi poteſt, quàmvis ille de eâ re incertus dubitaverit. Ne itaque plures autores allegem, qui ſaltem audita retulerunt, concludo hactenus nemini præter Authores noſtros eam laudem deberi, qui nunc diuturna & inveteratâ caligine pulſa claram veramque cognitionem hujus plantæ nobiſcum communicarunt. Videtur autem Malabaribus modus colligendi *Gummi* eſſe incognitus, & lacteus ſuccus Medicis tantum eſſe in uſu.

F. 43.

ELÀ-CALLÌ.

FIG. 43.

E*Là-Callì* quæ ſecunda ſpecies *Callì* eſt, ling. Bram. *Nivúli*, frutex etiam eſt duûm hominum altitudinem ſuperans, naſcens in arenoſis. Fig. 43.

Radix craſſa ſe recta in terram demittens, ac fibras hinc inde emittens, intus lignoſa, cortice exterius fuſco, intus candido & lacteo.

Stipes qui ex radice unus aſſurgit rotundus ac ambitu amplexum unius brachii implens, ut & rami quos hinc rectos, hinc tortuoſos emittit, cortice valde lacteo, ac in ſuperficie ſpinis binis & binis, transverſis, duris & aculeatis, ac in ſpiralibus tractibus ordine ſitis in totum muniti, cum teneriores ſunt cortice viridi-fuſco ac intus pulpa etiam albicante lactea, vetuſtiores lignoſi cortice minus viridi ſeu cinereo & intus lignoſi.

Folia transverſim vel etiam ſurrectim prodeunt petiolis rigidis, craſſis, brevibus, lacteis proxime ſupra ſpinas ſtipiti vel ramis coronatim circumdata, ſuntque oblonga, lingui-formia, craſſa, denſa, anterius rotunda, ſeu etiam rotundo-cuſpidata, nullis venis ſeu nervis ad viſum conſpicuis pertexta, in exteriori parte unam coſtam eminentem in medio habentia, in interiori in ejus tractu ſulco ſtriata nullis aliis nervis ad viſum conſpicuis pertexta, intus valde lactea, ſuperficie plana & glabra, colore cum teneriora ſunt viridi-fuſco, cum vetuſtiora utrinque viridi-claro, ac dein flaveſcentia decidunt; folia ſemper ex ſummitate ramorum ac ſurculorum increſcentium, qui virides ſunt, erumpunt inferioribus deciduis notaſque albicantes & extuberantes relinquentibus, in quibus hic frutex non revireſcit, adeoque folia ſemper in ſummitate ramorum conſpiciuntur.

Flores ſimiles floribus primæ ſpeciei, ac ſupra ex nodis prorumpentes.

Floribus erumpentibus folia maxima parte decidunt ac maxime in ſuperiori parte caulium viſuntur.

Fructus cum primæ ſpeciei iidem.

Hic frutex qui totus lacteus etiam ex lacte linguam eſt adurens, fertque flores eodem tempore cum priori.

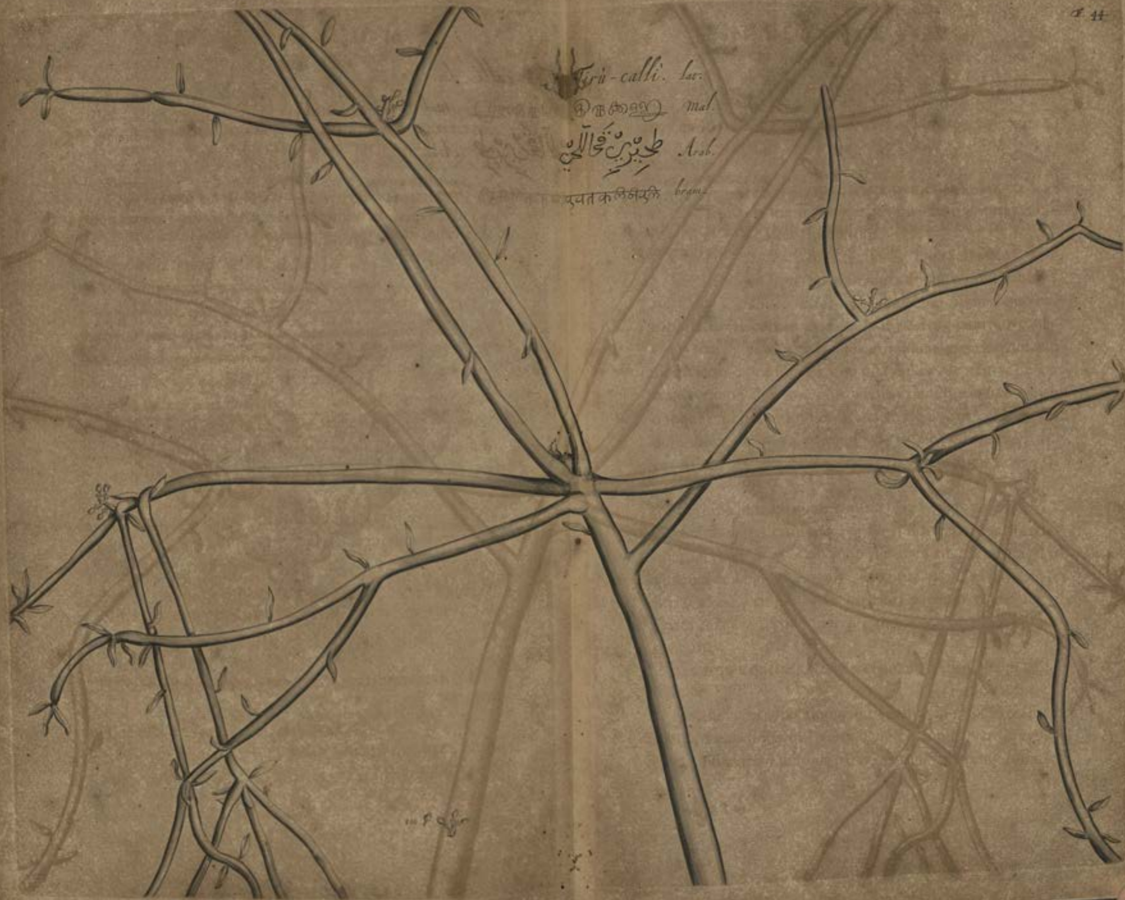
VIRES EJUS.

R*Adicis cortex* tritus & epotus in aqua in qua oriza coƈta & lota eſt, ſervit pro hydrope, eſtque medicamen valde lene; ejus lac cum butyro in quo decoƈtum eſt datum blande & leniter purgat ventrem. *Folia* ad ignem calefaƈta urinam provocant; eorundem decoƈti fumus ſeu vapor exceptus doloribus corporis ſeu membrorum mitigandis ac pellendis confert. *Succus* ex *Foliis* calefaƈtis ſeu parum toſtis expreſſus & auribus inditus eorum dolores ſedat, idemque oculis inſtillatus oculorum nubeculæ tollendæ confert, quin & in lotione corporis prodeſt pro pudendis tumefaƈtis.

FIG. 43.

Authores noſtri hîc deſcribunt ſpeciem ſecundam *Ela-Calli*, (ceu alterum *Euphorbium*,) in floribus, ſeminibus & viribus non differentem à priore, & propterea jure merito cum *Schadida-Calli* ſub eodem genere habetur. Et quamquam ſemper antehac tantùm una ſpecies *Euphorbii* nota fuit, tamen quidam voluerunt ſuccum ſeu *gummi*, *Euphorbium* diƈtum, ex arbore provenire, eo ipſo demonſtrantes, ſibi plantam ignotam fuiſſe: quemadmodum Dioſcorides lib. 3. cap. 96. ſcribit, illud provenire ex Specie *Ferulæ*, &c. Quod ergò ad hanc plantam *Ela-Calli* attinet, utique nullum eſt dubium, quin idem *Gummi* cum priore producat, & propterea habendum pro ſecundo *Euphorbio* haƈtenus ignoto.

TIRU-

Tiru-calli. lat.
Mal.
Arab.
bram.

TIRÙ-CALLÌ.

FIG. 44.

T*Irù-Callì*, quæ tertia ſpecies *Callì*, lingua Bra- Fig. 44.
manum *Portigálli-Nivúli* frutex quoque eſt naſcens in arenoſis.

Radix tenuior fibras à latera emittens.

Stipes qui ex radice quoque unus aſſurgit rotundus, craſſitie ferme unius brachii, minus lignoſus, totus lacteus, cortice viridi ſubſpiſſo lacteo, emittens cauliculos tenues virides & lacteos ex nodulis, qui longiuſcule ab invicem diſſiti ſunt ex uno nodulo ſex, ſeptemve, alios tranſverſum, alios ſurſum, alios deorſum, qui in ſummitate quoque cauliculos minores ex eodem nodulo in tranſverſum diffundunt, ac hi in alios tenuiores ramulos dividuntur; ſtipes ut & rami teneriores viridi-fuſci, vetuſtiores viridi-clari.

Folia hinc inde rariſſime conſita in cauliculis præcipue tenerioribus unum tantum ac paſſim in ſummitate eorum tria, quatuorve ad ſe invicem cauliculis inſident, ſuntque parviuſcula & oblongo-anguſta, longitudinis unius ferme pollicis, plana, craſſiola, in interiori parte in medio ſulco ſtriata, lactea, colore viridi, in adverſa parte viridi magis claro.

Hic frutex qui totus lacteus etiam ex lacte linguam adurens.

Flores in vertice ſurculorum proveniunt in ramulis craſſis, curtis, viridi-fuſcis qui plures congregatim in vertice emicant, inſidentes, ſuntque parvi quatuor vel quinque folio-

Rr lis

lis rotundiolis magis arcte tanquam in unum nodum unitis ſuperius planis intuſque lacteis ac viridibus conſtantes.

Fructus qui floribus deciduis ex ramulis prodeunt ſunt oblongo-rotundi ſimiles fructibus *Ana-Parua*, forma & colore includentes intus tria ſemina ſimilia ſeminibus Naſturtii noſtri.

VIRES EJUS.

R*adix* in decocto data ſervit pro doloribus ventris; lac ejus cum butyro decoctum purgativum eſt, viribus quoque cum *Schadidà-calli* eſt iiſdem.

FIG. 44.

Licèt Authores noſtri plantam hanc ad *Euphorbium*, ſeu ſpecies *Calli* referant, tamen ad eas neutiquam pertinet, quia ſpecies eſt *Tithymali myrtifolio arboreo*, Bauhini in Pinace. Videtur autem ſuccus lacteus acriſque ſaporis errandi anſam præbuiſſe.

Bahel ſchulli. lat.

mal.

Arab.

bram.

BAHÈL-SCHULLI.

FIG. 45.

SChulli quatuor ſpecies ſunt: *Bahèl-Schulli*, *Nir-Schulli*, *Cára-Schulli*, *Painà-Schulli*. Fig 45.

Bahèl-Schulli ling. Bram. *Colaſſò*, eſt frutex ſpinoſus naſcens in aquoſis.

Radix fibroſa, capillata ac albicans.

Caules geniculati ſuperne plani, & utrinque ſulco ſtriati, virides ac etiam rubeſcentes, pilis longis & albicantibus densè obducti, intus lignoſi cum corculo aqueo & viridi ſeu etiam albicante ex geniculis cauliculos paſſim binos, quorum ſuperiores in ordine proxime inferiores decuſſant, emittentes, ac in geniculis ſpinis ſeu transverſis in duabus oppoſitis partibus tribus quæ longiſſimæ, lignoſæ, duræ ac aculeatæ, ac leniter verſus inferiora inflexæ, aculeiſque à ſe mutuo averſæ ſunt, muniti.

Folia quæ in nodis plura ſimul ad ſpinas cauliculis circumpoſita ſunt oblonga & valde anguſta, piliſque longis albicantibus in utraque parte obducta, parum aſpera, in margine criſpaturis contracta, teneriora ex viridi rubeſcentia. *Coſta* media viridi-dilutior in adverſa eminens ac craſſiuſcula eſt, in recta parte folium ſtrians venaſque nonnullas ſubtiles quarum tractus in adverſa ſolum conſpicui emittens.

Flores qui ex geniculis ſurculorum ſupra ſpinarum exortum octo plus minus congregatim prodeunt foliis duobus cœruleis ſubpurpureis ad ſe invicem nonnihil clauſis conſtant, colloque brevi albicante quo ex calyce erumpunt; eſt autem unum folium quod à caule averſum eſt, latius in ſuperiori ora in tres lingulas ſeu foliola quæ verſus exteriora reflexa ſunt, rectis inciſuris profundius diſciſſum, eſtque colore cœruleo-purpuraſcente maxime in lingulis, ad eam partem qua hoc folium latius eſt collum florum nonnihil planum, albicans ſeu etiam flaveſcens ac tenuitate transparente eſt, exterius coſtulis tribus ferme parallelis intertextæ ſunt, ſtriatum.

Harum *Coſta* media tres *Ramulos* ſeu *Coſtulas* eminentes, breves ex parte ſuperiore ad mediam lingulam ſeu foliolum emittit, ac in earum tractu folium interius duabus eminentibus ſuturis flavis, piloſis cum rubra linea in medio in longum variegatum eſt; alterum folium quod cœrulei quoque ſubpurpurei coloris ſurrectum & anguſtum, interius cochleato-cavum eſt in duas lingulas ſeu foliola quæ verſus exteriora reflexa ſunt, recta inciſura diſciſſum, ad hu-

jus folii partem collum florum rotundum, albicans, tranſlucens ac nitens atque etiam flaveſcens, ac in medio coſta craſſiola quæ ad inciſuram excurrit & à latere utrinque unam minorem coſtulam ſpargit, exterius ſtriatum.

Stamina in floribus quatuor albicantia, craſſa, anguſto folio accumbentia, quorum bina & bina arcuatim cum apicibus ſuis longis, ſurrectis & cœruleis à ſe mutuo inflexa ſunt, ac cum iis ſe prodit filamentum longiuſculum, albicans, exortum ex oblongo viridi-diluto globulo qui ad inferiorem colli partem in calyce ſitus eſt, ac ſemina continet.

Calyx florum foliis conſtat oblongis, cuſpidatis, valde piloſis, viridibus ac etiam rubeſcentibus, ſunt autem flores odore nullo.

Semina in capſulis oblongis, lignoſis, nonnihil cuſpidatis, quæ in duo latera per ſtrias intermedias interſtincta ſunt, & primum viridis, dein ex ſiccitate ruſeſcentes, ac foliis calycis quæ etiam ruſeſcunt *ferme obtextæ, conſita ſunt, in ſingulis lateribus tanquam in propriis loculis ad tria quatuorve, ſuntque forma rotundiola, ſeu* etiam oblonga, plana, coloris cum ſicca ſunt, fuſci ſeu ſpadicei.

Eſt & alia ſpecies *Babèl-Schulli* naſcens in arenoſis, quæ cauliculos & folia habet viridi-clara & non rubeſcentia, flores verò albos ad cœruleum nonnihil vergentes.

VIRES PRIORIS.

R*Adix* in decocto data urinam provocat, ac ſuppreſſam ciet. Ejus decoctum ventrem hydrope tumefactum extenuat ac membra quæ aqua tumefacta ſunt reſolvit. Eadem decocta cum oleo plantæ dictæ *Ficus inferni* ac epota prodeſt in hydrope calculoſque in veſica infringit. Eadem trita & mixta cum aqua corpori humoribus affecto confert facta perunctione. *Folia* decocta & condita cum aceto intus ſumpta urinam quoque cient. Ex ejus *Foliis* fit pulvis qui cum oleo expreſſo ex floribus *Fici de inferno* epotus tumori pudendorum virilium ſolvendo conducit.

FIG. 45.

Quatuor ſpecies *Schulli* ab autoribus noſtris deſcriptæ non multum cum invicem conveniunt, prætérquam quod flores formâ ſimiles ſint, referentes ſpeciem florum *Geniſtæ*. Hic *Babel-Schulli* eſt ſpecies *Geniſtæ Spinoſæ majoris longioribus aculeis* C. Bauhini in Pinace, & *Scorpii primi* Cluſii, quoniam caules multis aculeis obſiti ſunt, & florum forma convenit.

Nir-ſchulli. lat.

mal.

Arab.

कोळसें Bram.

NIR-SCHULLI.

FIG. 46.

N*Ir-Schulli*, quæ ſecunda ſpecies *Schulli* eſt, ling. Fig. 46.
Bram. *Búla-Vangà*, frutex quoque ſpinoſus eſt naſcens in udis.

Radix eſt fibroſa capilliſque denſis veſtita cortice albicante, intus lignoſa.

Caules virides, geniculati juxta geniculos ad exortum articulorum extuberantes, lignoſi & corculo aqueo ac viridi ſeu albicante ex geniculis hinc inde quoque emittentes cauliculos paſſim binos quorum ſuperiores in ordine inferiores decuſſant, ſuntque ſuperne quadrati, & in lateribus ſulco ſtriati.

Folia quæ ex geniculis paſſim bina & bina petiolis languidis, interius planis, viridi-albicantibus proveniunt, ſunt forma oblongo-rotunda, anterius rotundis oris in cuſpidem contracta, ad petiolum ſtricta, tactu mollia, lenia, plana, glabra, colore in adverſa viridi-clariori, in recta nonnihil fuſco; in margine limbulo rubro, acuto & hærente circumdata.

Ex *Coſta* grandiuſcula in adverſa parte eminente *Nervuli* obliquo annulari & ſatis parallelo ductu exeunt parum eminentes, & in recta tenuiter extuberantes, qui proxime verſus marginem delati ac nonnihil reflexi verſus anteriora diſparent venulas tranſverſas rariores ex ſe edentes.

Flores qui ad nodulos ſupra exortum foliorum tum in una tum in duabus oppoſitis caulium partibus plures ut quatuor, quinque &c. ſimul prodeunt, ſunt quoque conformati ex duobus foliis ac forma iidem, & odoris etiam nullius, at minores & collo anguſtiori ac colore purpureo-cœruleo valde diluto & maxima parte albicante & nitente; foliis quoque minus profundè in oris ſeu labris inciſis, quod latius eſt interiori parte punctis rubicundis ſeu nigricantibus, quæ pilos emittunt, notatum.

Stamina quoque cum ſuis apicibus in medio quatuor bina & bina ad ſe invicem arcuatim inflexa, & inter hæc tenue &

albicans filamentum ex oblongo globulo ſeu capitulo viridi quod in calyce eſt ac capſularum ſeminalium rudimentum egrediens.

Calyx autem parvorum cuſpidatorum foliorum, quæ ſuperficie glabra ſunt.

Capſulæ ſeminales, ſurrectæ, oblongæ, longiores quam illæ *Babèl-Schulli*; rotundæ, lignoſæ, duræ, ſuperne aculeatæ ac pungentes inſtar ſpinarum in longum ſex ſtriis ſulcatæ plures ſimul paſſim conſpicuæ calycis foliis rigidis maxima parte arcte contentæ, primum virides, dein ruſeſcentes, atque in duas cellulas ſeu loculamenta, in quibus ſemina conſita ſunt mediante interſtitio lignoſo in longum diviſæ; ſunt autem *Semina* in unoquoque loculamento paſſim ſex numero, forma rotunda, plana, colore rubro-fuſco.

Nir-Schulli Malabaribus ſic dicta quod naſcatur in aquis, nam *Nir* eis eſt aqua.

VIRES EJUS.

FOlia tumores corporis ac pudendorum virilium pellunt facta in pulverem, qui mixtus cum oleo *Fici inferni* ſumitur.

FIG. 46.

Nir-Schulli cum aliis minimam habet ſimilitudinem, videturque potiùs eſſe ſpecies *Teucrii*, quàm *Geniſtæ*. Verum in capſulis ſeminalibus quædam eſt differentia, & in eo quòd aculeis deſtituitur. Cum verò capſulæ ſeminales dictæ ab autoribus noſtris aculeis obſitæ dicantur, videtur potius eſſe planta aquatica peculiaris generis, quàm ſpecies aliorum *Schulli*.

Cara-ſchulli. lat.
കാരച്ചുള്ളി mal.
Arab.
bram.

CÁRǍ-SCHÚLLI.

FIG. 47.

C*Ara-Schulli* quæ tertia ſpecies *Schulli* eſt, lingua Bramanum: *Rána-Gondù*, eſt frutex ſpinoſus naſcens in arenoſis. Fig. 47.

Radix fibroſa eſt & capillata ac albicans, dein rufeſcens.

Caules lignoſi, nodoſi, piloſi, virides, in medio corculo albicante fungoſo, in nodis ſpinis lignoſis, longiuſculis, tenuibus & aculeatis ac nonnihil inferiora verſus inflexis, quæ binæ & binæ prodeunt, ac quarum ſuperiores in ordine ad alias partes converſæ ſunt quam inferiores, muniti.

Folia quæ in nodis infra ad exortum ſpinarum proveniunt, parva, craſſiola, rotunda, parum oblonga, piloſa lanugine maxime in adverſa parte obducta, ſapore ſubamaro & ſubacri, odore hortenſi; qui ex coſta in adverſa parte eminente nervi exeunt obliquo annulari ac ferme parallelo ductu feruntur, in adverſa ſolùm eminentes, tractuum veſtigia in recta relinquentes ac nullas venulas conſpectui obvias ex ſe exhibentes.

Flores qui ſupra ex origine foliorum è medio duarum ſpinarum petiolis breviſſimis proveniunt, ſunt quinque foliorum colore planè cœruleo, non vero purpureo, pede longiuſculo candido & nitente calyci inſidentes, odore quoque nullo; ſunt autem folia oblongo-rotunda, tenuia, venulis ſuis obliquè in longum ſtriata, in recta parte colore cœruleo pleniori, in adverſa dilutiori ſeu albicante: in medio florum emicant duo ſtamina candida cum apicibus oblongis, ſurrectis, fuſco-cœruleis, quæ pedi interius ad medium inſerta ſunt, ac cum iis filamentum tenue & albicans è globulo viridi qui capſulæ ſeminalis rudimentum eſt, emergens.

Calyx florum conſtat quatuor foliis, duobus grandiuſculis, oblongo-rotundis, piloſis, viridi-dilutis ac exterius ex origine coſtulis quæ in oris apicibus raris, minutis eminent, ac à coſta media reflexæ ſunt, ſtriatis, & duobus foliis minutis,

 pilo-

piloſis, cuſpidatis, quæ ad latera exſurgunt pedem florum complectentibus.

Gemmæ florum colore primum candidæ in totum & exterius lanuginoſæ, dein cœruleſcentes.

Capſulæ ſeminales oblongæ, quadrilateræ & in planum compreſſæ, in lateribus planis ſeu latioribus viridi-diluti, in anguſtioribus viridi-fuſci coloris, cortice lignoſo ac duro, in duas camerulas oblongas in quibus tanquam loculis ſemina continentur interſtitio uno intermedio lignoſo ex medio anguſtorum laterum producto diſtinctæ.

Semina quæ in ſuis quoque camerulis paſſim duo conſita, ſunt plana, rotundiola primùm albicantia ſeu argentea & lanuginoſa, poſtmodum cortice lanuginoſo-ruſeſcente, ſapore ſubamaro.

VIRES EJUS.

TUmoribus reſolvendis, ſi in pulverem per ignem redacta ac aceto permixta adhibeatur, in perunctionem corporis. In pulverem trita ac mixta cum potu expreſſo ex *Ténga* ſeu palmite Indico & dicto *Surie* apoſtematibus maturandis ac aperiendis ſervit. *Radix* in decocto data urinam ſuppreſſam movet. Ejus decoctum addito momento orizæ proficue datur pro tumore ventris. *Foliorum* quoque decoctum cum momento orizæ intus ſumptum membris tumefactis extenuandis commodum.

FIG. 47.

Hæc porrò planta admodum differt à præcedentibus, cumque illis nullâ ratione communicat, ita ut non perſpiciam rationem, ob quam ab autoribus noſtris prioribus adjungatur: cum nec formâ, nec viribus conveniant. Verùm unaquæque harum plantarum pro peculiari ſpecie habendæ ſunt, quia folia & aculei illis *Capparis* haud ſint abſimiles.

PAL-

Painà-ſchulli.

mal.

Arab.

bram.

PAINÀ-SCHULLÌ.

FIG. 48.

P*ainà-Schulli* quæ quarta *Schulli* ſpecies eſt, eſt Fig. 48.
frutex ſpinoſus naſcens in aquoſis.

Radix fibroſa & capillata, albicans cortice craſſiolo, molli, albicante.

Caules rotundi, virides, nodulati, ſpinis quatuor tranſverſis, duris, aculeatis, ac ſibi invicem ferme oppoſitis in nodulis circumdati.

Folia quæ ex ſpinarum origine petiolis brevibus & craſſis bina & bina lateraliter exeunt, condenſa, rigida & nitentia, coloris viridi-fuſci, ſeu etiam flavo-viridis, utrinque in oris tribus cuſpidibus aculeatis ſeu ſpinoſis eminentibus, qui alternatim verſus rectam & adverſam partem contracti ſunt cum uno in vertice munita.

Ex *coſta* media in adverſa parte eminente *Nervi* ſeu *Coſtulæ* in adverſa ſolum parte eminentes exeunt in cuſpides verſus eam partem contractos intrantes ac cum iis venulæ ſubtiles in recta parte, quæ in cuſpides eo verſus contractos excurrunt.

Flores qui in ſummitate caulium bini & bini proveniunt, conſtant unifolio grandiuſculo, latiori & oblongo, quod verſus exteriora cum ſuperiori parte ſuiſque oris nonnihil reflexum eſt, ac rigidum & craſſiuſculum pilis interius albicantibus obductum unguiculo uno rotundo calyci inſidens, colore cœruleo ſubpurpureo, in medio in longitudine ubi extuberant ac craſſiores ſunt & glabri ſine ſpinis cœruleo-purpureo magis ſaturo, in parte autem adverſa cœruleo-dilutiore & albicantes ac nitentes, odore nullo.

In *Calyce* ex unguiculo folii exſurgunt *Stamina* quatuor longiuſcula, craſſa & albicantia, quæ ſuperne barbata denſis, albicantibus ſeu etiam flaviuſculis ſpinis, ac bina & bina in ſe invicem decumbentia, inter quæ emicat filamentum tenue albicans in ſummitate bifurcatum exortum è globulo ſeu capitulo oblongo in calyce ſito, quod rudimentum eſt fructus.

Calyx florum eſt foliorum rotundorum & ſibi mutuo circumvolutorum.

Floribus deciduis ſuccedunt *Capſulæ* ſeminales grandes, oblongo-rotundæ, inferiori parte paulo craſſiores & nonnihil planæ in duabus oppoſitis partibus ubi rotundiori ſuperficie ſunt in longum una ſtria ad verticem perducti, atque in vertice uno ſpiculo nigricante eminentes, conſtantque cortice primum viridi & duriolo, glabro & nitente qui dein flaveſcit ac rubeſcit, poſt nigricat, ſuntque in profundiolo, viridi-diluto calyce, qui rotundiolorum, cuſpidatorum ac inæqualium foliorum eſt, conſiti, ac forma externa & magnitudine fructus *Arequæ* referentes.

Semina conſita ſunt in duobus loculamentis in quæ fructus per interſepimentum quod ex medio planiorum ſuperficierum prodit & ſtylo medio adſtrictum eſt diſtincti, ſuntque in ſingulis loculamentis duo paſſim ſemina, quæ cum umbilicis ſuis ex inferiori parte fructus ac per mediam ſuperficiem ſtyli lignoſi, ubi fiſſura hiat ac in duas columnas ſe dividit, in longum decurrunt: ſunt autem ſemina oblongo-rotundiola, parte qua ad corticem fructus adjacent convexa, cum immatura ſunt candida ac nivea, & cortice craſſiolo candido & velut fungoſo, intus nucleo albicante ſubviridi, ſaporis ſubamari.

VIRES EJUS.

PRo ictu virulento colubri ſi integra contrita ac mixta cum aqua ad lotionem partis ictæ adhibeatur.

FIG. 48.

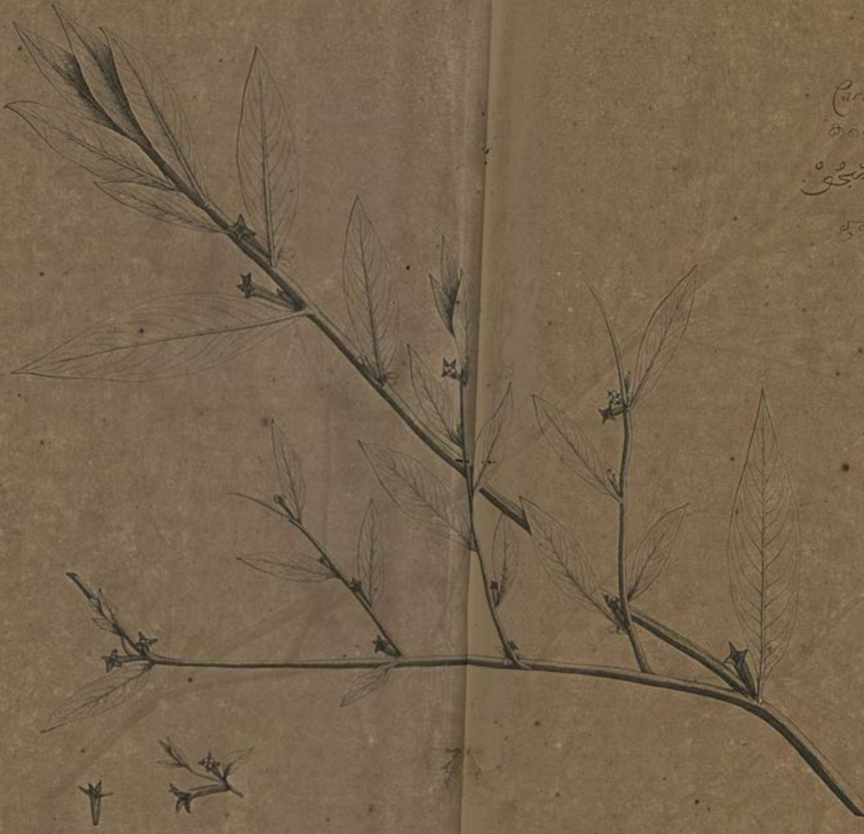
Paina-Schulli non multùm formà ſeorſim abit à *Ruſco Silveſtri*, quantum ad folia: eſtque etiam ſpecies exotica à nemine præterquam autoribus noſtris deſcripta: ut & tres præcedentes; adeò ut de omnibus his parum dici queat.

Carambu Lat.

Mal.

Arab.

Bram.

CARÁMBU.

FIG. 49.

CArámbu tres ſpecies, *Carámbu*, *Cattu-Carámbu*, *Nir-Carámbu*. Fig.49

Carámbu ling. Bram. *Búla-Vánga*, eſt ſuffrutex altitudine ſeſqui-pedis ſeu duorum naſcens in arenoſis ac udis.

Radix fibroſa & valde capillata exterius albo, fungoſo, molli, craſſiolo ac humido cortice obducta uti & fibræ, intus lignoſa & humida colore viridi-claro.

Caules qui ex radice prodeunt parum angulati, virides ſeu etiam rufeſcentes, glabri, intus humidi.

Surculi ſeu cauliculi molles & teneri valde viridi-diluti ac diſtinctius angulati.

Folia in caulibus ac caulium ſurculis proveniunt nullis ſeu breviſſimis petiolis adhærentia: ſuntque parva, facie anguſto-oblonga, anterius in cuſpidem deſinentia, ad petiolum quoque contracta, contextura tenuia, valde mollia, ſuperficie lenia, viroris in recta communis, in adverſa viridi-albicantis.

Ex coſta media albicante quæ & in recta parte nonnihil eminet, maxime autem in adverſa ac nonnihil plana, quamplurimæ tenues *Coſtulæ* hinc inde obliquo & annulari ductu anteriora verſus exeunt, quæ proxime ad marginem arcuatim concurrunt folium in recta parte nonnihil ſtriantes.

Flores fructibus inſident, ſuntque valde parvi, colore in totum flavi ſeu lutei, foliorum quatuor, quæ oblongo-rotunda ſunt, unguiculis ab invicem diſtantia, tenuiſſima, ac in medio in longum nonnihil ſtriata.

Stamina in floribus ſurrecta, brevia, albicantia ac flaviuſcula, quæ cum nodulis ſubflavis in vertice emicant; inter ea ſtylus craſſiolus viridi-dilutus capitulo craſſiori ac viridi-albicante dotatus.

Calyx florum conſtat foliis viridibus, oblongis, acuminatis ac in ſtellæ formam expanſis quatuor vel quinque pro numero foliorum florum, conſtituitque umbilicum fructus.

Sunt autem *Fructus* quibus flores inſident oblongi, digitum tranſverſum aut ſeſqui æquantes, quatuor laterum, rarius quinque angulis ob rotunditatem minus diſtinctis ad umbilicum capitulo extuberantes forma haud diſſimiles caryophyllis cum cuſpide eodem modo ut caryophylli caulibus ſupra originem foliorum inſidentes, colore primum viridi ac nitentes, poſtea rubro-fuſco.

Semina quæ in iis continentur parvo-rotunda, primum ex viridi-flava, dein colore ſanguineo-rubro; poſt rubro-nigricantia ſeu etiam nigra.

Flores hic frutex fert tempore pluvioſo.

VIRES EJUS.

PLanta trita & in lacte acido epota ſiſtit fluxum dyſentericum. Eadem trita ac capiti admota ejus dolorem ſedat. Ejus decoctum epotum flatibus diſſipandis, urinæ ciendæ, ventri purgando, ac lumbricis enecandis ſervit. Succus ejus cum lacte dulci ſumptus proficuus eſt pro renum calore ſeu ardore. *Semina* in pulvere cum melle data tuſſi proſunt.

FIG. 49.

Carambu conſiſtit juxta deſcriptionem autorum noſtrorum, in tribus diſtinctis ſpeciebus, quæ parum cum invicem conveniunt, niſi quod fructus ejuſdem figuræ, ſed magnitudinis diverſæ ſint. Malabaribus *Carambu* idem eſt quod *Caryophyllus*: vocaturque hæc ſpecies *Carambu Maram*, id eſt *Caryophyllus Arbor*, (quoniam *Maram* arborem denotat,) idque ob ſummam ſimilitudinem quæ ipſi intercedit cum genuina *arbore Caryophyllo*, quod ad fructus attinet. In omnibus autem partibus caret odore aromatico, propterea que merito vocatur *Caryophyllus ſpurius Malabarienſis flore luteo minore.*

Cattu-Cacimbu

CÁTTU-CARÁMBU.

FIG. 50.

CÁttu-Carámbu quæ ſecunda ſpecies *Carámbu*, ling. Bram. *Cára-Púlli* cum priori ſpecie in pluribus convenit, verum hujus radix & ſtipites craſſiores. Fig. 50.

Folia ferme eadem niſi quod oblongiora & anguſtiora.

Flores qui quoque ſuis petiolis caulibus ſupra originem foliorum inſident, iidem quatuor foliis rotundo-oblongis conſtantes cum ſuis ſtaminibus & ſtylo in medio, coloris quoque flavi ſeu lutei, verum majores ſunt.

Fructus quibus flores inſident, utpote in quos pes florum excreſcit, ſunt adinſtar caryophyllorum majoris notæ quam illa primæ ſpeciei quadruplo ferme longiores ac craſſiores, forma & colore iis ſimiles.

Semina quæ in iis ſunt pro magnitudine fructuum multo numeroſiora, ſuntque etiam rotundiola & primum albicantis, dein rufi coloris.

Flores fert tempore pluvioſo.

Apud hoſce medicos non eſt in uſu.

FIG. 50.

Hæ duæ ſpecies jure vocari poſſunt *Caryophyllus ſpurius Malabarienſis flore luteo*.

Nir Carambu Lat.

[illegible] Mal.

نير كارمبو Arab.

कामरु Bram.

NIR-CARÁMBU.

FIG. 51.

NIr-Carámbu quæ tertia ſpecies *Carámbu*, ling. Bramanum *Comody*, eſt plantula naſcens in aquis ac in ripis aquarum cum caulibus ſuper fundum repens. Fig. 51.

Radices quæ ex caulibus hinc inde ad exortum minorum cauliculorum exeunt, fibroſæ, albicantes ac rubeſcentes, aqueæ & fiſtuloſæ.

Caules craſſi, fungoſi, fiſtuloſi, rotundi, læves & nitentes, viridi-albicantes, ac in parte qua ſoli expoſiti rubeſcentes.

Folia quæ in caulibus hinc inde brevibus ſeu longioribus, planis ac viridi-albicantibus ſeu rubeſcentibus petiolis proveniunt ac frequenter cum germine novorum, tenerorum cauliculorum foliaceorum comitata ſunt forma oblongo-rotunda anterius rotunda ora, ad petiolum ſtricta, contextura mollia, viroris utrinque fuſci & nitentis.

Ex coſta media quæ in adverſa eminet *Venulæ* parum in ea parte eminentes obliquo & parallelo ductu excurrunt, & proxime ad marginem in ſe invicem deferuntur in recta tractu ſuo tantum conſpicuæ.

Flores ſupra ex origine foliorum hinc inde in cauliculis proveniunt in petiolis ſeſqui ferme uncialibus viridi-dilutis ad unam partem rubeſcentibus fructibus inſidentes, majores cæteris, ſuntque quinque foliorum oblongo-rotundorum tenuium quæ colore albicante ac ad unguiculos croceo, & venulis ex intermedia oblique anteriora verſus ſtriata.

In medio ex orificio florum ſeu umbilico fructus *Stamina* ſurrecta, viridi-diluta decem cum apicibus emicant ſubflavis, ac cum iis ſtylus medius viridi-dilutus & albicans, craſſiolus, qui nodulo plano ſubflavi coloris ac quinque ſtriis radiato in ſummitate dotatus eſt.

Calyx quinque foliorum oblongo-cuſpidatorum, tenuiorum & viridium, ac ſtelliformiter inter folia expanſorum; ad calycem petiolus extuberat in fructum qui prima facie eſt velut caryophylla.

Fructus in quibus flores proveniunt non inſident caulibus, ut illi *Carámbu*, vel *Cattu-Carámbu*, ſed pedunculis tenuibus adhærent,

ſuntque oblongiores quam illi *Carámbu*, minores verò iis *Cattu-Carámbu*, craſſitie majori, intus duri ac filamentis lignoſis pertexti, inter quæ ſemina ſeriatim in longitudine conſita ſunt.

Semina autem nonnihil oblonga & albicantia ac majuſcula.

Apud hoſce medicos non eſt in uſu.

FIG. 51.

Hæc planta aquatica *Carambu* ſpeciebus adjungitur, duntaxat ob fructuum figuram prioribus quadantenus ſimilem. Quia verò cùm hæc tùm aliæ ſpecies plantæ exoticæ, nobiſque incognitæ ſunt, vix ampliùs quicquam de iis dici poteſt.

Ponnam-tagera,
ſeu
Ponna-virem lat.

PONNÀM-TÁGERA

seu

PÓNNA-VÍREM.

FIG. 52.

TAgera duæ ſpecies, *Ponnàm-Tágera* ſeu *Pónna-Virem*, & *Tágera*. Fig. 52.

Ponnàm-Tágera ſeu *Pónna-Vírem* ling. Bramanum *Arpuli*, eſt ſuffrutex altitudine unius hominis.

Radix demiſſe in terram ſubſidens fibris hinc inde affirmata, cortice ſubnigricante cruſta ſubflavo.

Stipites Surculique cinereo-fuſci.

Folia quæ in ſurculis brevibus pediculis bina & bina alatim proveniunt, ex utraque parte in eodem ordine conſita, oblongo-anguſta, ad petiolum lata curvitate, ac ſenſim anterius in cuſpidem contracta, tenuia, mollia, lenia; ex coſta intermedia quæ in adverſa parte alte eminent *Nervis* ſubtilibus & leniter eminentibus ſtriata, virore in recta fuſco, in adverſa claro ſeu diluto.

Flores qui in cauliculis ſeu petiolis craſſiolis ac ſtriatis congregatim proveniunt, foliis conſtant quinque in totum aureo-flavis, ſuntque illa oblongo-rotunda & anteriora verſus maxima latitudine unguiculis à ſe mutuo parum diſſitis, ſtriata venulis tribus quatuorve, quæ in adverſa parte eminent ac tenuiter corrugata.

Stamina in medio viridi-diluta novem apicibus longis, ſurrectis & flavis dotata cum ſiliquoſo germine in medio, ſuntque flores odoris nullius.

Calyx viridis quinque oblongo-rotundorum foliorum.

Floribus deciduis ſuccedunt *Siliquæ* oblongæ quinque, ſex ve ferme pollices, primum planæ ac compreſſæ, dein lato-rotundæ, duabus ſuturis adverſis ſtriatæ, colore primùm virides, poſt flaveſcentes, dein ſiccæ cinereæ.

Semina quæ in iis numeroſè conſita & membranaceis, tranſ-

verſis, tenuibus interſepimentis à ſe mutuo diſtincta ac ſub cortice extuberant, parum plana ſunt, rotundiola, ad unam partem cuſpidata, coloris albo-fuſci & nonnihil nitentes.

VIRES EJUS.

Ejus decoctum proficue datur pro febri ſymptomatica nata ex podagra. *Folia* cum ſaccharo data & epota conferunt pro Ictero.

FIG. 52. & 53.

Tágera complectitur quinque ſpecies, quæ omnes in regno Malabarico creſcunt, nimirum:

1. *Ponna-Viva*, ſeu *Welli-Tagera*.
2. *Ponnam-Tagera*.
3. *Catoe-Tagera*.
4. *Carin-Tagera*.
5. *Tſieroe-Tagera*.

Harum quinta & ſecunda tantùm ab Autoribus noſtris deſcribuntur: ſuntque omnes plantæ peculiaris generis, nullam cum ullis aliis plantis deſcriptis convenientiam habentes: *fruticibus* tamen *ſiliquoſis* accenſendi ſunt.

TA-

Tagera. lat.

തകര mal.

طاغيرا Arab.

ताइकीळ bram.

TAGERA.

FIG. 53.

TAgera eſt plantula altitudine trium quatuorve pedum naſcens in arenoſis. Fig. 53.

Radix fibroſa, nigricans ac lignoſa.

Caules rotundi, lignoſi, virides.

Folia in caulibus qui ad exortum nonnihil extuberant & interius ſtriati ſunt, brevibus pedunculis in duabus ſeriebus bina & bina proveniunt, ſuntque oblongo-rotunda & lata, anterius rotunda ora ad petiolum ſtriata, contextura craſſiola, ſuperficie plana, ad tactum lenia, viroris ſurdi. Ex coſta media quæ in adverſa eminet & nonnihil in recta *Coſtulæ* ferme parallelæ quæ ſolum in adverſa eminent, annulari ductu exeunt.

Flores iidem forma & colore, ſed minores.

Calyx viridis quinque oblongo-rotundorum & viridium foliorum.

Floribus deciduis ſuccedunt *Siliquæ*, rectæ quoque & oblongæ, ſed planiores & anguſtiores quam illæ *Ponnàm-Tágera* ſeptem pollicum.

Fabæ quæ in iis continentur ac rotundiolæ ſunt cum ſua longitudine jacentes in longitudine ſiliquarum, ſuntque ſaporis ſubacris, primum virides, dein coloris cinerei & nitentis.

VIRES EJUS.

FOlia trita ſerviunt pro morſu ſeu ictu apum in unctione partis affectæ. *Semina* trita ac eodem modo cum croco uſurpata conducunt pro puſtulis ac ulceribus, & cum ſucco plantæ *Veètla-Caitù* ſervit pro malo nato in unguibus iis appoſita.

Nandi-érvatam major. lat.

വലിയനന്ദിയാർവട്ടം. *mal.*

نَانْدِيَارْوَطَّامْ *Arab.*

नंदितग *bram.*

Tabernamontana Coronaria.

NÁNDI-ÉRVATAM.

FIG. 54.

N*Andi-Érvatam* duæ ſpecies ſunt ejuſdem nominis; una *major*, altera *minor*. Fig. 54.

Nándi-Ervatam major ling. Bram. *Vállo-Nanditù* fruticulus eſt quatuor pedes altus naſcens in arenoſis.

Radix fibroſa, cortice albicante ſeu ſubrufo in ramos ſe diffundens.

Stipites ex radice exſurgentes cortice ſcabro cinereo cum ramis ſuis nodulati.

Surculi tenues & novelli virides.

Folia quæ ex nodis ſurculorum brevibus & viridibus petiolis bina & bina proveniunt, ſunt oblongo-anguſta, rotunda, anterius cuſpide parvo & anguſto qui verſus unam partem maxime inflexus eſt, eminentia, ad petiolum ſtricta alia magis, alia minus, intus lactea, mollia, ſuperficie lenia, viroris in recta parte fuſci, in adverſa clari, & in utraque nitentis, maxime in recta.

Ex coſta media craſſiola *Coſtæ* obliquo annulari ac parallelo ductu ferme bina & bina exeunt, ac à margine reflexæ arcuatim in ſe invicem incurrunt venulis ſubtilibus in folio conſpicuis comitatæ ac cum coſta media etiam in recta parte eminentes; folia ſaporis ac odoris nullius niſi ſilveſtris.

Flores in petiolis qui ſupra ex origine foliorum etiam duo, tres, vel plures ſimul oriuntur, plures congregatim proveniunt, ſuntque roſæ in totum candidæ ſeu niveæ albedinis, odore ſuavi & grato, conſtantes decem oblongis foliis, quæ anterius latiora, craſſiola, rigida, ac venis ſubtilibus ſtriata ſunt, ac in duplici ordine poſita, quinque eorum quæ in exteriori ordine in uno latere rectiori linea ſtriata ſunt ac magis craſſiola, in altero latere rotundiori ac tenuio-

ri margine & criſpo ſeu corrugato, exterius nervulo ſtriata qui proximè marginem rectum exortus in eum ductu inflexo incurrit, quinque illa quæ in interiori ordine ſunt, lateribus in utraque parte rotundiolis ac non exacte uniformibus circumſcripta ac in oris undique corrugata; ſuntque flores calyci quinque parvorum foliorum pedunculo ſeſquiunciali, qui exterius viridi-dilutus & ſubflavus, interius flavo ac croceo rore, quo unguiculos foliorum tingit, conſperſus eſt, inſidentes.

Gemmæ florum conicæ.

Sub tempus quo florum exortus inſtat, *Folia* omnia decidunt, novaque ſimul cum *Floribus* erumpunt.

Fructus num ferat dubium.

Hic fructiculus totus lacteus eſt, in anno bis terve flores ferens.

VIRES EJUS.

SUccus ex ea expreſſus ac cum oleo mixtus dolores oculorum ſedat facta capitis perunctione. *Radix* maſticata & in ore detenta dentium dolores ſedat vermes enecando, cum oleo decocta ſervit pro omni indiſpoſitione capitis ac præſertim ejus dolorem ſedat facta perunctione; eadem trita & in aqua epota lumbricos enecat, trita cum ſucco limonis & oculis indita nubeculam tollit.

FIG. 54.

Propter ſuavitatem odoris, gratamque ſpeciem hæc planta in hortis Indiæ à Botanophilis conſervatur. A Luſitanis vocatur *Fula de S. Antonio.* Ejus arbuſcula ab Authore noſtro ex oris Malabaricis advecta, Celſiſſimoque Principi Auriaco dono data eſt, ubi adhuc ſupereſt in præſtantiſſimo horto Honſelaerdicenſi. Frutex hic *Nándi-Ervatam major* ſpecies eſt *Syringa*, meritoque vocari poteſt *Syringa Malabar. lacteſcens flore niveo pleno odoratiſſimo.*

NAN-

Nandi-érvatam minor. lat.

ചെറിയനന്ത്യാർവട്ടം. *mal.*

جحهريانضحيارْوطّام *Arab.*

नदेद *bram.*

NÁNDI-ERVATAM MINOR.

FIG. 55.

EST & *Nándi-Ervatam minor* dicta ling. Bramanum *Dacolò-Nanditù*, à priori tantum differens, quod foliis ſit nonnihil minoribus, quodque flores ſimplicioribus ac minoribus foliis conſtant, puta tantum quinque, quæ ſimilia ſunt foliis florum prioris ſpeciei quæ in exteriori ordine ſita ſunt. Fig. 55.

FIG. 55.

Nándi-Ervatam minor eſt ſpecies *Jaſmini*, formâ florum id demonſtrante: diſtinguiturque ab authoribus noſtris à priore eo quod in omnibus partibus minor eſt illo. Verùm meo judicio frutex hic omnino differt ab iſto, quoniam flores *Jaſmini* floribus ſimiles ſunt, folia verò foliis *Mali medicæ*, & propterea appellari poteſt *Jaſminum Malabaricum foliis mali Aurantii, flore niveo odoratiſſimo*, ad differentiam *Syringæ Arabicæ foliis mali aurantii* Caſp. Bauhini in Pinace, quia flos cum hac minime convenit.

Capò-molagò. lat.

Mal.

Arab.

पु चतकालिजियुलि bram.

CAPÒ-MÓLAGO.

FIG. 56.

C*Apò-Mólago* lingua Bram....... eſt ſuffru- Fig. 56.
tex altitudine trium pedum naſcens in arenoſis.

Radix fibroſa eſt intus ligno albicante, corticerufo, qui ſaporis eſt acerrimi.

Caules ac *Rami* rotundi. viridi-nitente corticeintus & pilis raris tenuiter obducti, in ligno albicante corculo molli & viridi.

Folia quæ languidis, tenuibus petiolis appendent oblongo-anguſta & cuſpidata ſunt, ad petiolum quoque ſtricta, ac eum velut limbulo circumveſtientia, contextura tenuia, mollia, ſuperficie lenia, viroris in recta fuſci, in adverſa clari, ex media coſta albicante coſtis tranſverſis quæ in ſe invicem annulari ductu incurrunt ac etiam in recta cum coſta media eminent ſtriata, ſaporis ſubacris & ſubamari.

Flores qui tenuibus, brevibus petiolis ſupra ex origine foliorum proveniunt, ſunt ſtellæ quinque oblongis cuſpidatis foliis quæ in medio una vena ſtriata ſunt, conſtantes odoris nullius, habentque in medio corculum ex ſtaminibus ſurrectis albicantibus ac viridi-fuſcis limbulis obſitis conformatum & in medio ſtylum albicantem parum ex ſtaminibus eminentem ex globulo qui germen fructus eſt, ac in calyce ſito prodeuntem.

Calyx florum arcte florem apprehendit, eſtque quinque viridi-fuſcis coſtis ſtriatus.

Fructus qui floribus deciduis ſuccedunt, oblongo-rotundi ſunt, primùm virides, dein cum maturi in totum aureo-flavi ſeu crocei, ſaporis acerrimi & ſummè mordacis cum ardore intenſo, maximè cum maturi ſunt.

Semina quæ in iis numeroſa ad ſe invicem conſita & membranaceis interſepimentis à ſe mutuo in duos ordines inter-

ſtincta conſpiciuntur, ſunt oblongo-rotunda, plana & albicantia, ac ſicca nonnihil criſpa.

VIRES EJUS.

PIper ejus maſticatum & in ore detentum dolores dentium ſedat, commode quoque tritum apoſtematibus reſolvendis imponitur.

FIG. 56.

Quod hîc ab autoribus noſtris deſcribitur ſub nomine *Capo-Molago*, eſt *Piper Indicum ſiliqua flava vel aurea*, Caſp. Bauhini in Pinace, cognitum ſub vulgari nomine *Capſici*, & Belgico Brèſili-Peper / aliàs juxta nomen Malabaricum Caffers-Peper: quoniam *Molago Piper* denotat; *Capo* vel *Capro*, Mauros vel Caffres, populum Indicum. Planta hæc plurimas habet ſpecies figurâ fructuum & foliorum quodammodo differentes. Curioſiſſimus perſcrutator Antillarum Americanarum Dominus Rocheſortius refert eam à naturalibus incolis regionum illarum appellari *Axi* vel *Carive*, ejuſque tres deſcribit ſpecies. Recchius in ſua Hiſtor. natur. Novæ Hiſpan. lib. 5. cap. 3. vocat *Chilli* ſeu *Piper Mexicanum*, inque deſcriptione ejus duodecim diſtinctas ſpecies exhibet, ut & eruditus *Piſo*, qui eam deſcribit ſub nomine *Quiya*, ſive *Piperis Braſilienſis*. Verùm Caſp. Bauhinus ſpecierum numerum viginti quinque ſtatuit Planta hæc admodum frequens eſt in hortis Botanicorum noſtræ regionis, ubi ſeminata eodem anno fructus maturumque ſemen producit, deinde verò perit; quamobrem herbis, non fruticibus, accenſenda venit.

INDEX.

A. Fol.

ANa-Schorigenam. Fig. 41. 77
Ana Schunda. Fig. 35. - 65
Avanacoe ſeu Ricinus. Fig. 32. - - - - - 57

B.

Bahel Schulli. Fig. 45. - - - - 87
Batti-Schorigenam. Fig 40. - - - 75
Bel-Ericu. Fig. 31. - - - - 56
Bellila. Fig. 18. - - - 27
Bem-Curini. Fig. 21. - - - 33
Bem-Noſi, ſeu Negunda Fœmina Acoſtæ. Fig. 12. - - - - 15
Bem-Schetti. Fig. 14. - - - - 19

C.

Cadel-Avanacu. Fig. 33. - - - - 61
Capo-Molago ſeu Capſicum. Fig 56. 109
Cara-Noſi ſeu Negundamas Acoſtæ. Fig. 11. - - - 13
Cara-Schulli. Fig. 47. - - - - 91
Carambu. Fig. 49. - - - - - 95
Carim-Curini. Fig. 20. - - - - 31
Caretti, ſeu Lobus Echinodeis Cluſii. Fig. 22. - - - - - 35
Cattu-Carambu. Fig. 50. - - - - 97
Cattu-Gaſturi ſeu Bammia. Fig. 38. 71
Cattu-Schiragam. Fig. 24. - - - 39
Cheru-Chunda. Fig. 36. - - - - 67
Chunda. Fig. 37. - - - - - 69
Codi-Avanacoe. Fig. 34. - - - 63
Cupi. Fig. 23. - - - - - 37

E.

Ela-Calli. Fig. 43. - - - - - 83
Ericu ſeu Beid-el-oſſar Alpini. Fig. 31. 53

H.

Hummatu ſeu Datura. Fig. 28. - 47

K. Fol.

Kaida. Fig. 1. 2. 3. 4. 5. - - - - 1
Kaida Taddi. Fig. 6. - - - - 3
Kaida Tſjerria. Fig. 8. - - - - 7

M.

Mudela-Nilu-Hummatu. Fig. 30. 51
Modera-Canni. Fig. 19. - - 29

N.

Nalugu. Fig. 26. - - - - - 43
Nandi-Ervatam Major. Fig. 54. 105
Nandi-Ervatam minor. Fig. 55. - 107
Narûm-Panel ſeu Nimbo Acoſtæ Fig. 10. - - - - - 11
Nedum-Schetti. Fig. 15. - - - 21
Nila-Hummatu. Fig. 29. - - 49
Nir-Carambu. Fig. 51. - - - - 99
Nirîvu. Fig. 27. - - - - - 45
Nîr-Schulli. Fig. 46. - - - - 89

P.

Paina-Schulli. Fig. 48. - - 93
Pandi-Avanacu. Fig. 32. - - 60
Panel ſeu Nimbo. Fig. 9. - - 9
Peragu. Fig. 25. - - - - 41
Perin-Kaida-Taddi. Fig. 7. - - - 5
Ponnam Tagera. Fig. 52. - - 101

S.

Schadida-Calli ſeu Euphorbium. Fig. 42. - - - - 81
Schem-pariti. Fig. 17. - - 25
Scherunam-Cottam. Fig. 16. - 23
Schetti. Fig. 13. - - - - 17
Schorigenam. Fig. 39. - - 73

T.

Tagera. Fig. 53. - - - - 103
Tiru-Calli. Fig. 44. - - 85

Admonitio ad Bibliopegum.

In hoc libro agglutinanda ſunt folia tam deſcriptionum, quam figurarum tenuibus foliis, non ſecus ac fieri ſolet in Atlantibus majoribus Geographicis; illa autem folia deſcriptionum (inter quæ nulla collocatur figura) biſecanda ſunt, exceptis his foliis tribus Dd. Ee. & Oo. *quæ integra relinquenda ſunt, quoniam nulla ejus medium occupat figura.*

Berigt aen de Boekbinder.

Dit Boek moet met ſtrooken gebonden werden, ſoo wel de Letter-druk als de Figuren, gelijk als de groote Atlaſſen gemenelijck werden gebonden, en moeten alle de Letter-bladen (daer een Figuur tuſſchen behoort) door geſneden werden, uytgenomen deſe drie bladen letter Dd. Ee. en Oo. die heel blijven om dat daer geen Figuur moet ingevoegt werden.

F I N I S.

00058190

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 15 June, 2016